

SVĚTÁ TEREZIA JEŽIŠKOVA

ŽIVOTOPIS NAPÍŠANÝ ŇOU SAMOU
(1873-1897)

DEA NAJNOVŠIEHO FRANCÚZSKEHO VYDANIA PRELOŽIL

DR. ŠTEFAN ZLATOŠ

*O mój Bože, Ti si uchováš všetkú moju myseľ,
preto chcem oslavovať Tvoje milosrdenstvo.*

Veľmi som hrdil pre Pána Božia zástupcov.

3 Kráľ. 19, 14

*Chcem trpieť, mój Bože, aby som dobre konala
na zemi.*

Terezia

VYDAL SPOLOK SV. VOJTECHA V TRNAVE

1933

*Svätá Terezia Ježiškova,
oroduj za nás!*

Úvod

Životopis svätej Terezie Ježiškovej má tri časti. Prvú časť napísala Terezia jedine na žiadosť svojej sestry Paulíny, M. Agneše Ježišovej. v tom čase predstavenej kláštora, ktorá ju roku 1895 vyzvala: „Napíš len pre mňa pamäti tvojho detstva.“ Preto je tón týchto sesterských rozpomienok veľmi jednoduchý. (Táto časť vyplňuje prvých 8 kapitol.)

9. a 10. kapitola, ktorých štýl prejavuje viac zdržanlivosti, boli venované roku 1897 ctih. M. Marii Gonzaga, ktorá v predchádzajúcom roku nastúpila v úrade na miesto M. Agneše Ježišovej, predstavenej; ale už i predtým bola predstavenou, keď sv. Terezia vstúpila na Carmel, (karmelitský kláštor) prijala kláštorne rúcho a skladala sľuby.

Konečne 11. kapitolu napísala pre svoju najstaršiu sestru Mariu, ktorá mala kláštorne meno S. Maria Božského Srdca.

12. kapitola bola napísaná karmelitkami mníškami bezprostredne pred a po smrti sv. Terezie.

Poznamenat' treba, že tieto rozličné rukopisy napísala sv. Terezia bez akéhokoľvek rozdelenia. Bolo však potrebné pre lepšie porozumenie textu, aby sa rozprava rozdelila na viaceré kapitoly. Prv však, ako by sme prešli na ich čítanie, bude bezpochyby veľmi dobré, keď

poznáme opravdu kresťanských rodičov našej hrdinky. Istá epizoda ich mladosti, zbožná a dojímavá idyla, zasluži si, aby sme ju uviedli, práve tak ako viaceré príklady ich svätého života.

V mesiaci septembri roku 1843 vystupoval asi 20 ročný mladík, dumajúci a v myšlienkach pohrúžený, na vrchol hory sv. Bernarda: jeho hlboký a melancholický pohľad odrážal zbožnú nadšenosť. Nádherná príroda v Alpách vzbudila v jeho duši tisícero šľachetných myšlienok a keď nevedel už ďalej v sebe udržať stále vzťahujúci sa prúd svojej láskyplnej chvály k Bohu, zastavil sa na dlhší čas a z očí vytryskly mu slzy. Potom pokračujúc v prerušenej chôdzi prišiel čoskoro k cieľu svojej cesty, došiel totiž k požehnanému kláštoru, ktorý na výške týchto kopcov žiari do ďaleka ako maják nádeje a šľachetnej lásky. Ctihodný predstavený kláštora zprvu prekvapený pozoruhodnou krásou svojho hosťa a príjemným výrazom jeho tvári, prijal ho veľmi láskave. Dotazoval sa o jeho rodičoch, rodisku, a tak sa dozvedel, že sa volá: Ludvik Jozef Stanislav Martin, narodený v Bordeaux, 22. aug. 1823 v čase, keď jeho otec, vzor viery, poctivosti, slúžil tam u vojska ako kapitán. A teraz býva jeho rodina v Alençone, kde bol Ludvik viac obľúbený ako jeho ostatní bratia a sestry.

Či podnikol tak namáhavú cestu len preto, aby navštívil nakrátko krásy tejto okúzľujúcej krajiny? Cesta z Normandie po Švajčiarsko bola dlhá, veď ju prekonal na poštovom voze a potom pešo s palicou v ruke. Ne-

prišiel do tohoto kraja hľadať prístrešie iba na jedinú noc, ale na celý svoj život.

— Milý mladík — odpovedá mu na to ctihodný mních — ukončili ste latinské štúdiá?

A na zápornú Ludvikovu odpoveď doložil:

— Ľutujem, milé dieťa, lebo je to podstatná podmienka, aby ste mohli byť prijatý medzi našich bratov, zato neztrácajte nádej, vráťte sa do svojej domoviny, usilovne pracujte a potom vás prijmem s otvoreným náručím.

Náš pobeštný trošku znechutený bral sa domov na zpiatočnú cestu. Či sa mu táto jeho cesta nepozdávala byť cestou do vyhnanstva? Ale čoskoro si uvedomil, že kláštor sv. Bernarda bude po celý jeho život iba milou rozpomienkou, lebo Pán mal s ním iné úmysly...

V tom istom meste, v Alençone o niekoľko rokov isté mladé dievča, menom Maria Zelia Gerinová, ktorého tvár prejavovala neobyčajnú odhodlanosť, v sprievode svojej matky dostavila sa do nemocnice sestier sv. Vincenta Paulského. Už dlhší čas zamýšľala zažiadať, aby bola prijatá. Ale od prvého stretnutia matka predstavená, vedená vnuknutím Ducha Sv., jej odpovedala, že sa to nesrovnáva s vôľou Božou. Zelia vrátila sa teda do otcovského domu k svojej staršej sestre a mladšiemu bratovi, o ktorých bude v „Dejinách duše“ ešte viac razy zmienka.

Po bezvýslednom podniku mladé dievča veľmi často opakovalo v svojom srdci túto prostučkú modlitbu: „Milý Bože, keď nie som hodná, aby som bola Tvojou nevestou tak ako moja sestra, vstúpim do stavu manželského, aby som mohla splniť Tvoju sv. vôľu: ale po-

tom prosím o to, aby si mi požehnal veľa dietok, aby som Ti ich mohla všetky zasvätiť.“

Pán určil pre túto vyvolenú dušu etnostného mladíka, o ktorom sme sa predtým zmienili, a riadením Prozreteľnosti Božej dňa 13. júla 1858 v chráme Panny Marie v Alençonu uzavreli svoj požehnaný sňatok.

Večer toho istého dňa — ako nám to dôverný list odhaľuje — Ludvik oznámil svojej družke, aby ju smel považovať za svoju milovanú sestru... Po viacerých mesiacoch, tak ako túžila aj jeho manželka, bol by si želal tak ako ona, aby ich sňatok priniesol hojné plody, ktoré by mohol obetovať Bohu. Mohol aj on opakovať krásnu modlitbu cudného Tobiáša: A teraz, Pane, Ty vieš, že nie pre smilstvo beriem svoju sestru za manželku, ale len z lásky k potomkom, v ktorých by bolo zvelebované Tvoje meno na veky vekov. (Tob. 8, 9.)

Na tejto vyvolenej pôde vykvitlo deväť bielych kvetínok, z ktorých štyri už hneď na úsvite života prenesené boli do nebeských záhrad, kým druhých päť sa neskoršie rozvinulo, či už v ráde karmelskom, či v kláštore Navštívenia.

Všetky boli už od kolísky zasvätené Nepoškvrnenej Panne (Kráľovnej čistej ako Ialía). Podávame ich mená, označujúc deviatu poslednú ako privilegovanú medzi ostatnými, tak ako medzi anjelskými deviatimi sbormi privilegovaný je sbor Serafínov:

Maria-Ludvika, Maria-Paulína, Maria-Leonia, Maria-Helena, ktorá zomrela vo veku polpiateho roku. Maria-Jozef-Ludvik, Maria-Jozef-Ján Krstiteľ, Maria-Cecília, Maria-Melania-Terezia, zomrela ako trojmesačná, Maria-Františka-Terezia.

Obidve svoje dietky, menom Jozef, obsiahli vrúcnu modlitbou a slzami. Po narodení štyroch starších dcier na prímluvu sv. Jozefa žiadali od Pána Boha malého „misionára“ a čoskoro sa zjavil usmievavý a milý prvý Maria-Jozef. Bohužiaľ, sotva sa stačil ukázať svojej matke, po piatich mesiacoch vyhnanstva na tejto zemi. odltel do nebeského svätostánku! Potom nasledovaly ešte vrúcejšie deviatniky: za každú cenu chceli získať rodine budúceho kňaza-misionára. Ale „myšlienky Pánovo nie sú ako naše myšlienky, Jeho cesty nie sú ako naše cesty.“ (Iz. 55. 8.)

Prišiel ďalší Jožko, budiaci plnú nádej, ale neuplynulo deväť mesiacov a už utiekol s tohoto sveta, aby vyhľadal svojho brata v nebeských večných stánkoch.

Tak bolo po všetkom. Už si viacej nežiadali misionára. Ó, keby len na chvíľu bola im odhalila budúcnosť svoje tajomstvo, aký oceán radostí by bol zaplavil ich srdcia! Či nie je právom napísané: „Terezia je teraz znamenitým misionárom mohutného a neodolateľného slova; jej život skrýva v sebe kúzlo, ktoré nikdy neunikne a každá duša, ktorá sa chytí na takúto udicu, neostane vo vodách vlažnosti ani hriechu.“

Či sa jej rodičia nestali sami misionármi? Na prvých stránkach portugalského prekladu „Dejín duše“ čítame toto dojemné venovanie ct. otca Santana, člena Spoločnosti Ježišovej:

Svätej a nesmútelnej pamiatke Ludvika-Jozefa-Stanislava Martina a Marie-Zelie Gerinovej, šťastlivých rodičov to Terezie Ježiškovej, aby slúžili za vzor všetkým kresfanským rodičom.

Netušili tento budúci svoj apoštolát, a predsa ho nevedomky pripravovali svojím životom stále viac zdokonaľovaným.

Často ich navštívila zkúška, ale odovzdanie sa do vôle Božej, plné lásky, bolo ich jedinou odpoveďou Bohu, ktorý je vždy našim otcom a nikdy neopúšťa svoje detky.

Ranná zora našla ich každodenne na stupňoch oltára. Spolu si priklakli k eucharistickému stolu Pánovmu. Prísne zachovávali cirkevné predpisy o pôste a zdržovaní sa mäsitého pokrmu, s absolútnou vernosťou zachovávali nedeľný odpočinok, čítali sväté knihy, nachádzajúc v nich obľúbené svoje osvieženie. Spoločne sa modlievali podľa dojímavého príkladu ctihodného starca, kapitána Martina, ktorého nebolo možno bez pohnutia počúvať, keď sa modlil svoj Otče'náš.

Veľké kresťanské ctnosti žiarili v tomto rodinnom krbe. Hmotný dostatok nevniesol doň nádheru, vládla v ňom patriarchálna jednoduchosť.

„V akých mýlnych domnienkach žije väčšina ľudstva!“ — hovorievala rozumne pani Martinová — „ak sú zámožní, túžia hneď aj po hodnostiach, ak ich ale dosiahnu, predsa cítia sa byť nešťastlivými, lebo srdce ostane vždy neukojené, pokiaľ hľadá len veci mimo Boha.“

Všetky jej materinské túžby smerovali k nebu: „Štyri z mojich dietok sú už na dobrom mieste — písala — ostatné tiež pôjdu do tohto nebeského kráľovstva, lenže budú mať viacej zásluh, lebo budú musieť dlhšie bojovať...“

Potešujúc svoju švagrinú pani Gerinovou, oplakávajúcu svojho syna, ktorý zomrel čoskoro po svojom na-

rodení, takto píše odhaľujúc svoje myšlienky, ktoré ju posilňovali v zármutkoch:

„Keď som zatlačovala oči svojich zosnulých dietok, iste i mňa veľmi bolelo srdce, ale s odovzdáním do vôle Božej znášala som bolesť. Nikdy som neľutovala, čo som pre ne vytrpela. Počúvala som, ako mi bolo hovorené: „Lepšie by bolo, keby si ich ani nebola porodila.“ Nemohla som zniesť podobné slová, lebo starosti a trápenia nijako nemôžu byť porovnané s večnou blaženosťou mojich detí, a potom však nie sú dietky moje navždy ztratené. Život je krátky, plný bied, ja sa tam s nimi stretnem.“

Všestranná láska k bližnému vyplývala z čistého ctnostného života a zo šlachetného smýšľania. Zbožní manželia každoročne venovali z výsledku svojej práce značnú sumu na dielo šírenia viery. Pomáhali chudobným v biede a vlastnoručne im posluhovali. Raz sa stalo, že dobrý otec podľa príkladu milosrdného Samariťana zdvíhal, bez ohľadu na ľudí, opitého robotníka, ležiaceho na veľmi frekventovanej ceste. vzal i jeho náradie, podopieral ho vlastným ramenom. a robiac mu len výčitky, odprevadil ho až do jeho príbytku.

Preto mal veľký vplyv na tých, ktorí slovami sa rúhali Bohu, že jediná jeho poznámka stačila ich umlčať.

Malicherné ľudské ohľady nikdy neumenšili jeho veľkodušnosť. Nech bol kdekoľvek, vždy pozdravil najsvätejšiu Sviatosť, keď išiel vedľa kostola. Podobne pozdravoval kňaza, keď ho stretol, aby prejavil svoju úctu oproti kňazskej dôstojnosti.

Uvedme na koniec posledný príklad jeho dobroserdečnosti:

Na železničnej stanici našiel istého epileptika, ktorý už už hladom zomieral a nemal nijakých peňazí, aby sa mohol vrátiť domov. Martina sa veľmi dotkol stav tohoto nešťastlivého človeka. Sňal dolu svoj klobúk, vložil doň niekoľko kúskov peňazí ako prvú almužnu a išiel pýtať ďalej od cestujúcich. Peniaze priamo pršaly do tejto improvizovanej pokladničky a chorý pohnutý tak veľkou dobrotivosťou plakal od vďačnosti.

Za odmenu tak zriedkavých ctností hojné požehnanie Božie sprevádzalo každý krok jeho verného služobníka. Už roku 1871 mohol zanechať svoj klenotnícky obchod a uchýliť sa do nového príbytku v ulici sv. Blažej. Od tej doby rodina pokračovala už len vo výrobe čipiek, zvaných „čipky alençonské“, ktorých výrobu jeho manželka už predtým začala.

V tomto dome ulice sv. Blažej mala vykvetnúť naša nebeská kvetinka; tak ju menujeme, lebo ona sama taký názov dala rukopisu svojho života: „Dejiny jara jednej malej bielej kvetinky.“ Skutočne nebolo jej určené, aby poznala jeseň, tým menej zimu s jej ľadovými nocami. Jej príchod zdá sa nám akoby zvestovateľom pokoja a zárukou nádeje, že Francúzsko znovu príde k oživeniu po vojne roku 1870.

Záhadný prípad, predchádzajúci jej narodenie, zdalo sa ako by naznačoval zlobu diabla proti tomuto dieťaťu, predurčenému k celkým veciam.

Raz večer, keď pani Martinová, ponechaná na seba, dlho do noci bola hore pri čítaní životov svätých, pocítila zrazu, ako by ju na pleci udrela dlapa divého dravca. Po prvom zľaknutí jej ponížená a v Boha dôverujúca duša čoskoro sa uspokojila bez toho, že by

bola vtedy pochopila, čo by mohol znamenať tento útok ducha temnosti.

Bolo to 2. januára 1873 o pol dvanásť hodine pred polnocou, keď sa narodila (vstúpila na tento svet) Terezia. Toto dátum padalo do prázdnin, takže staršie sestry, žiačky a chovanice penzionátu kongregácie Navštívenia (Saleziánok) v Mans boli doma. Aké veľké bolo ich šťastie, keď v noci ich otec lahodným krokom vstúpil do ich izby a zvolal radostne: „Deti, máte sestričku!“ Posledné dieťa prijali ako opravdivý dar z neba. Je to najlepšie dieťa, hovorieval neskoršie milovaný otec, často ju nazýval malou kráľovnou, princezničkou. pridávajúc niekedy tieto zvučné tituly: „francúzska a navarrská.“

Nad kolískou Terezie tiež spievali vianoční anjeli v podobe malého chudobného dieťaťa, ktoré v tento deň došlo zazvoniť bojazlivo na bráne šťastného domu, odovzdajúc listok s týmto veršikom:

*Len usmievaj sa, dieťaťko a rasť,
Hľa, so všetkých ti blaho kynie strán,
Tu pečlivosti, tam zas lásky slasť
Ti pootvorí životie dokorán.
Hej, usmievaj sa milo zorničke,
Veď bájny veští s výšin ona svet.
Tys' púčok mladý, solva vzišlý len,
No, v čarokrásny kvitneš jednú kvet.*

(Poznámka: Pôvodcom týchto riadkov bol otec tohoto malého dieťaťa, upadnuvší do nešťastia, vydržiavaný bol potajomky rodinou Martinovou.)

Táto predpoveď v svojej lahodnej forme bola skutočným proroctvom; púčok skutočne sa stal ružou lásky. ale nemal tu na zemi kvitnúť len niekoľko chvíľ: len cez krátky úsvit.

Predbežne sa dieťa usmievalo životu a celý svet odvetil zas len svojimi úsmevmi. 4. jan. v chráme Panny Marie bolo dieťa pokrstené. Krstnou matkou bola najstaršia sestra Maria, meno ale, ako sme už spomenuli, dostala: Maria-Františka-Terezia. Až doteraz všetko bolo samá radosť a šťastie, ale čoskoro sa naklonil jemný púčok na svojom slabom stebielku, a bolo sa treba pripraviť na to, že uvádne a zomre. „Treba sa modliť k sv. Františkovi Salézskemu — písala jej tetka z rádu Navštívenia — a sľúbiť, že ak moja malá príbuzná vyzdavie, dajú jej druhé meno Františka.“ Jej matka nevedela sa k tomu odhodlať. Pri kolíske milovanej Terezie očakávala akosi poslednú jej chvíľu, hovoriac sama k sebe: „Až keď sa bude pozdávať, že všetka nádej je ztratená, len vtedy učiním sľub, že ju pomenujem Františkou.“

Nežný sv. František Salézsky zriekol sa tejto pocty: dieťa ozdravelo a dostalo už definitívne meno Terezia. Jej úplné vylicieenie však vyžadovalo veľkú obeť: poslať ju totiž na dedinu a nájsť jej dojku. Tam sa malý ružový púčok znovu vzpriamil, zosilnela, spevnela. Mesiac vyhnanstva uplynul rýchlo a po nich ju vzali späť sviežu a veselú a tak odovzdali do náručia vlastnej matky.

Ale, bohužiaľ, toto materské objatie čoskoro malo byť roztrhnuté, Terezka mala iba polpiata roka, keď jej matka bolestnou chorobou bola vytrhnutá z kruhu svojich milých.

Po smrti manželky rozhodol sa p. Martin, že sa presťahuje do Lisieux k svojmu švagrovi Gerinovi, ktorého zbožná manželka mala bedliť nad výchovou mladých sirôt. Pán Gerin, svedok hrdinského ducha, akým tento

neobyčajne obetavý otec, tak myslou ako aj činom obetoval Pánovi všetky svoje dcéry, neskoršie shrnul svoj obdiv v týchto nadšených riadkoch, venovaných jednej svojej príbuznej karmelitke:

„Istého dňa ukázal mi Boh starší strom, obťažený piatimi, už dozrievajúcimi, krásnymi plodmi a rozkázal mi, aby som ho presadil do svojej záhrady. Poslúchoť som: plody postupne dozrely; malý Ježiš, ako sa to spomína v istej legende o úteku do Egypta, päť ráz šiel vedľa jedného stromu a päť ráz dal mu znamenie. Starý strom sa s láskou zohmul, sklomil a vždy bez odporu reptania spustil jeden plod do rúk Božského Dieťaťa. Hľa, aký podivuhodný pohľad poskytuje tento nový Abraham! Kolká je tu veľkodušnosť! Po boku tohoto muža sme iba piadimužíkmi!“

Keďže sv. Terezka čerpala pod rodinnou strechou toľkú výchovnú silu, čoskoro začala sa cvičiť v ctnostiach. Súc od mladosti vernou Božej milosti, mohla sa vhrúžiť do seba a pri toľkej jednoduchosti svojej duše mohla sa vysloviť o sebe, že od tretieho roku života Bohu nič neodoprela.

Neobyčajný rozum, predčasná zrelosť v úsudku a veľmi včasná zručnosť v utrpeniach čoskoro ju preniesli do celkom iného ovzdušia, než aké je tu na zemi. Sotva 15 ročná mocným zápalom pretrhala nitky, ktoré ju viazaly k svetu, aby dychtiac po svätosti a obeti odletela do Karmelu (karmelského kláštora) v Lisieux.

Tu skrytá v „rozsadlinách skalných“ (Pieseň 2. 14) oznamuje nám táto čistá holubica svoje húževnaté a vytrvalé snaženie, aby splnila vôľu Božiu, ktorú cítila v svojej duši. Ale jej cesta nebola ukázaná vo vytržení, musela ju objaviť v najhustejších temnotách. Na nej

sa splňuje výrok Písma: „Ako ten, ktorý orie a seje, blíž sa k nej (k múdrosti) a očakávaj jej dobré ovocie.“ (Sir. 6, 19) a Duch Svätý pripojuje: „naposledy najdeš v nej odpočinok a obráti sa ti na potešenie.“ (Sir. 6, 29.)

Tak sa to stalo s Tereziou!

Zdá sa skutočne, že Pán, premožený jej vytrvalosťou v smelom nasledovaní pravdy, najviac neuznávanej, obrátil sa k nej dojatým srdcom a povedal jej, ako kedysi k poníženej Kamanejčanke: „Veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako chceš“ (Mat. 15, 28). Vtedy bola jej a tisícim dušiam ukázaná jej malá cestička, vtedy zahorela plameňom lásky k Bohu, ktorá ju konečne strávila, stanúc sa obefou jej božských plameňov.

— — — — —
„Pán urobí pre mňa veľké veci, ktoré nekonečne prevyššia moje prevelké túžby“ — povedala sv. Terezia Ježiškova.

Tak prenikajúc do budúcnosti spievala Magnifikát svojej vďačnosti a tak mohla ako najsvätejšia Panma zdôrazniť tajomstvo svojho vynikajúceho predurčenia. „Keďže som bola malá, zaľúbila som sa Najvyššiemu“ (Officium Zvestovania bl. Panny Marie).

Malou bola v mystickom smysle tohoto slova, neprechovávajúc inej túžby, ako ustavičné záslužné sebazmenšovanie, uponižovanie tak často chválené v evangeliume samým Synom Božím.

„Nemožno popierať — svedčí istý duchovný — že ducha nadprirodzeného detstva nesprávne začínajú chápať aj horlivé duše. Mnohé úzkostlivé a mdlé duše hľadali akúsi vyššiu, zjemnelú dokonalosť, zabúdajúc, že Spasiteľ schytil malé dieťa a postavil ho medzi svojich učeníkov a povedal im so zvláštnym dôrazom: „Veru

povedám vám, ak sa neobrátime a nebudete ako maľučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského. Ktokoľvek sa teda uponíži ako tento maľučký, ten je väčším v kráľovstve nebeskom.“ (Mat. 18. 3—4).

Istý predstavený rádu, mysliac na tento výjav, správne poznamenáva: „My, ktorí sa menujeme učiteľmi v Izraeli, podávali sme svetu veľmi učenú bohovedu, ktorú veriaci nemali ani kedy počúvať; dajte nám jesť a ošafte naše deti a potom budeme počúvať vaše dlhé výklady — tak nám odpovedali; alebo zasa: Podajte nám niekoľko jednoduchých zásad, ktoré by sme mohli počúvať bez toho, žeby sme sa zastavovali na našej ceste a ktoré by sme si ľahko zapamätali.“

„A Pán sa smiloval nad týmto zástupom. Vzal dieťa Tereziu a postavil ju medzi svojich apoštolov. A toto dieťa im odhalilo také jednoduché a úchvatné pravdy, takže učitelia museli priznať svoju nevedomosť a začali pri podávaní svojej nauky ľudu nasledovať toto dieťa.“

Tak vzbudzuje Boh podľa potreby času „mimoriadnych poslov svojej lásky.“ (Msgr. Bougaud). A svätá Terezia Ježiškova sa nám javí ako poverená týmto spásnosným úkolom.

„Našej dobe, plnej vzdoru, Boh dal túto sväticu odovzdanosti; storočiu tvrdosti sväticu nežnej lásky, nášmu storočiu pýchy sväticu pokory.“¹

Milá sestrička — volá v akejsi forme modlitby — drahá sestrička, veď nás po tejto ceste „duchovného detstva“, ktorá je tvojou vlastnou cestou a nech je to akoľvek zahambujúce pre našu pýchu a náš nepokoj —

¹ Bulletin des professeurs catholique de l'Université. Avril 1915.

ukáž, že je najpriamejšou a najistejšou cestou k Bohu. Hlasom oveľa dôraznejším, auktoritatívnejším prizval túto dôležitú pravdu kardinál della Chiesa, ktorý čoskoro potom stal sa pápežom ako Benedikt XV.: „Zdá sa, že táto dcéra Karmelu — poznamenal — chcela nás presvedčiť o ľahkosti dosiahnutia kresťanskej dokonalosti a preto snaží sa nám naznačiť svoju cestu „duchovného detstva.“ Niet nič ľahšieho pre človeka, ako detská dôvera v Boha a úplné odovzdanie sa do Jeho náručia.“ Neskoršie uvidíme, že ten istý pápež, ktorý z príležitosti vyhlásenia dekrétu o hrdinskom stupni ctnosti tejto svätice tak dobre vystihol toto výnimočné jej povolanie, akým vznešeným spôsobom sa o tom zmieňuje.

Prv než boli roztrhané jej vyhnanecké okovy, Terezia sama intuitívne vystihla svoje Prozreteľnosťou vymedzené poslanie, keď na smrteľnej posteli povedala: „Cítim, že sa už začína môj úkol, moje poslanie: učiť milovať Boha tak, ako Ho ja milujem, a ukázať svoju skromnú cestičku iným dušiam.“

Dnes, keď sa už začala pre ňu doba víťazstiev, jej činnosť sa prejavuje víťaznejšie a víťaznejšie, a Cirkev, verná vysvetľovateľka Božej vôle, potvrdzuje jej poslanie, povyšujúc ju na naše oltáre.

Najprv v karmelitskej reholi, potom po celom svete „malá veľká svätica“, ako ju nazývajú, získala si v krátkom čase mnoho ctiteľov.

Istý františkán píše: „Ako Ježiš zachádzal so svojimi apoštolmi, tak zachádza aj s Terezkou: žiarivá hviezda jej svätosti priťahuje celý roj obežníkov a ožiaruje ich svojimi lúčami, žiarou to slnka spravodlivosti, ku ktorému je tak blízko.“

Z horčičného zrnka — z jej „malej nauky“ — vyrástol čoskoro mohutný strom, takže už veľké množstvo duší nachádza svoj odpočinok v jeho tieni. Vidíme tu splniť sa básnickú predpoveď Mudrca: „Ja som ako priekopa nesmiernej vody z rieky, ja som ako jarok tekúcej vody a jako vodovod vyšla som z raja. Riekla som: Svlažím vysadenú svoju záhradu a napojím ovocie mojej lúky. A hľa, moja priekopa obrátila sa mi na hojnú rieku, a rieka moja vyrovná sa moru.“ (Sir 24, 41—45.)

Či je treba ešte dokazovať, že táto nauka nie je vôbec novotou, že nie je to nijaké detské chápanie kresťanskej zbožnosti, ale naopak, že sa opiera na nepodvrátiteľné slovo Spasiteľovo a na životnú zásdu Ním nariadenú? Skutočne, vnútorný požehnaný život sv. rodiny v Nazarete nepodáva iný smysel našim meditáciám: Matka Božia práve tým vyvoláva náš hlboký obdiv, že mala prostú vieru, verne a vytrvale plnila každodenné svoje povinnosti, že žila životom úplnej odovzdanosti a pokory, posväcujúc tak láskou a vierou i najmenšie svoje skutky.

A oslávené dieťa Mariino, rozhodlo sa vytvárať svoju dušu tiež v tejto božskej škole. Jediný jej program, ktorý uskutočnila v skrytosti, bol: považovať lásku za jediné hýbadlo, poníženosť za podklad a usilovať sa po dokonalosti v skutkoch každodenného života a vo všetkom privoliť želaniam svojho nebeského Otca.

A či tento program nemá v sebe najistejšie pochopenie svätosti?

Istý kňaz, usilujúc sa raz presvedčiť svätého Otca Piusa X., že v živote sv. Terezie Ježiškocej, niet nič

mimoriadneho, dostal túto odpoveď: „Práve to je mimoriadne pri tejto duši, že bola celkom jednoduchá. Rozmýšľajte o tom.“²

, Jedinou mojou snahou je — hovoril kedysi slávny pápež Pius IX. — stať sa malým dieťaťom v náručí Božom!“

Pokračujúc v myšlienke svojich predchodcov pápež Benedikt XV. neváhal slávnostne vyhlásiť, že v „duchovnom detstve“ spočíva tajomstvo svätosti.

Napokon jeho svätosť Pius XI. nebál sa tvrdiť, že sv. Terezia Ježiškova stala sa pre nás hlasom Božím, odhaľujúc pred nami, v čom spočíva dokonalosť, na ktorú sú všetci povolaní. „Lúbiť sa dobrotivému Bohu, milovať Ho, a milovať Ho plnením Jeho vôle. To je najvznešenejšia nauka, ktorú nám podáva malá Terezia.

Hovorí nám, že všetci sa môžeme predstaviť pred Boha so srdcom plným pokoja, cvičiac sa vo všetkom odovzdaní do Jeho svätej vôle, pred ktorou sa má všetko pokoriť. Toto láskyplné odovzdanie je podobné privinutiu sa dieťaťa do otcovského náručia.“ (Reči Jeho Svätosti Pia XI. z 11. II. a 30. IV. 1925).

² V posledných rokoch objavily sa o našej svätici viaceré asketické úvahy. Istý kňaz, ktorý sa dokonale vhlbil do tejto otázky, o týchto spisoch sa takto prilihave vyjadril: „Knihy, revue a časopisy sa veľmi ňou zapodieľajú, ale veľmi rozsekávajú jej tak jednoduchý, tak jednotný, tak priamy život, nahromaďujú okolo neho celú hŕbu asketických problémov. Zabúdajú, že Terezia pod vlivom Ducha Svätého, ktorým bola naplnená, zjednodušila spôsoby. Ona je zázračným prostriedkom, ktorým nám Boh dáva možnosť, aby sme sa k Nemu priblížili. Čo chcú viacej a prečo ju pretriasajú na riečici vedeckej kritiky? Keď nám nebo podáva takú priamu a istú cestu, či je nie zbytočné všetko komplikovať?“

V skutočnosti toto je už učenie sv. Františka Salézskeho, ktorý rád opakoval: „Boh chce, aby sme boli ako malé deti.“

P. Lacordaire, keď chcel blahoželať svojim mladým priateľom k pokroku v odovzdanosti do vôle Božej a v duchu detskosti, napísal tieto slová:

„Hľa, vy ste sa stali opäť deťmi, zabávajú sa s večnou láskou v jednoduchosti vašich duší.“

Msrgr. Gay zdôrazňuje: „Úplné odovzdanie je vyvrcholením lásky a najvyšším miestom tohto vrcholu je duch detskosti.“

Zachycujúc potom jediným pohľadom morálny vývoj a potreby našej doby pokračuje: „Táto milosť „duchovného detstva“ silne pôsobí v mnohých dušiach a nebolo by prekvapením, keby Boh po nej priviedol do Cirkvi nový rozkvet. Niet takého hriechu v našej dobe, ktorému by sa neprotivila, proti ktorému by sa nepostavila, a zasa niet takej choroby, pre ktorú by nebola liekom.“

Tento nový rozkvet sa skutočne začína rozvíjať: duše sú neodolateľne priťahované k tejto ceste plnej duchom evangeliума a je potešujúce zaznačiť výroky, aký je aj nasledujúci:

„Malá Tereзка je skutočne veľkou sväticou. Ňou sa začala nová éra chápania mystiky, ale treba priznať, že malú Tereziu skoršie pochopia maľučké a jednoduché duše, ako učení teologovia. Aspoň čo sa mňa týka, čím hlbšie vnikám do jej „malej cestičky“, tým viac cítim, že je to „jediná cesta.“

„Nazýva sa „malou“ — volá jeden z výmluvných jej oslavných rečníkov — ale v skutočnosti je až podivná v svojej veľkosti. Ako nový Dávid, ozbrojený iba

priesvitným a ostrým kameňom svojej poníženosti, dala smrteľnú ranu do čela obrovi moderného sveta, tohoto bezbožného Goliáta, preplneného smyselnosťou a pýchou. Skutočne toto dieťa v svojej zdanlivej slabosti dobylo nad ním najkrásnejšie a najužitočnejšie víťazstvo“.

„Ákou veľkou je táto „maličká“ — priliehavo hovorí istý vynikajúci prelát-kardinál Laurenti, prézes kongregácie rehoľníkov — hľa, ako blednú pri porovnaní s ňou pomínutelné oslavovania veličín tohoto sveta!“

Istý španielsky spisovateľ uvádza o nej túto skvelú poznámku: „Víťazstvo malej Terešky pochádza odtiaľ, že duch detstva za najväčšiu obeť svoju považuje zapretie všetkej ľudskej pýchy, ktorú obeť duša najťažšie a najtrpkéjšie prináša. Rozpomeň sa, človeče, že tvoje večné postavenie pred Bohom spočíva v tom, aby si sa ustavične ponížoval a stal sa znovu dieťaťom.“

Terezia Ježiškova to dôkladne pochopila a Cirkev nám ju kladie za príklad, ktorý môže človek dosiahnuť.

A Pán svoju vyvolenú, ktorú poveril úkolom, aby nám pripomenula tieto dôležité pravdy, tak hojne obdaril pôvabom, aby sme o nej mohli povedať: „Príťažlivosť, ktorou pôsobí, je tak úchvatná, že pripomína príťažlivosť, ktorou pôsobil Ježiš v Galilejsku.“ A tiež: „Malá Tereška je najmilším prejavom Božej lásky a nám tak blízkou. Je akoby stelesnením tejto lásky, v tom, čo je tak presvedčivé, tak príťažlivé, tak rozkošné, nádherné.“

Každé Božie zasiahnutie do života má pozitívny a aktuálny význam, nestáva sa bez dôležitej príčiny. To, že povolal na svet sv. Tereziu Ježiškovu, ako apoštolku detstva, či nie je výslovným pozvaním k nasledovaniu

cesty, ktorú prekliesnila táto požehnaná duša, o ktorej istý passionista, úctyhodný svojím vysokým vekom a ctnosťami, ktorý už zomrel v povesť svätosti, písal roku 1898: „Som úplne presvedčený, že táto malá hviezda bude vždy jasnejšie svietiť v Cirkvi Božej. Doteraz je iba rannou zorničkou uprostred hmly — *Stella matutina in medio nebulae* (Sir. 50, 6). Ale jedného dňa naplní dom Pánov — implebit domum Domini. (3 Král 8. 10).“

Dojímavé je proroctvo, ktoré mal slávnostne potvrdiť náместník Ježiša Krista, Jeho Svätosť Pius XI., nazývajúc Tereziu „milou hviezdou svojho pontifikátu (veľkňazstva), nebesky žiariacim meteorom z Lisieux“, pod jej ochranu porúčajúc nielen svoju osobu ale celú Cirkev svätú. (Reč J. Sv. Piusa XI. z 11. II. 1923).

Nech vrhá teraz svoje svetlo na všetkých, „ktorí sú v dome“ (Mat. 5, 15) a nech je zárukou nádeje a spásy pre celý svet! Nech zástup malých duší, obetí to lásky, ožiarených jej leskom potešuje sv. Cirkev meniac tresty Božej spravodlivosti v poklady odpustenia a milosrdenstva!

Nech napokon celý svet spieva s kráľovským prorokom: „Z úst detí a nemluvniatok pripravil si slávu pre svojich nepriateľov: aby si zahubil. Pane, nepriateľa a mstitela.“ (Žalm 8, 5.)

„LAUDATE PUERI DOMINUM — CHVALTE. SLUŽOBNÍCI PĀNA!“ (Žalm 112.)

Privet biskupa Tomáša z Bayeux=Lisieux

Terajšia mimoriadna obľúbenosť, ktorú požíva sv. Terezia Ježiškova, žiada, aby sme s určitou zvedavosťou preskúmali všetky udalosti a nevydané spisy, ktoré sa na ňu vzťahujú.

Treba povzniesť výstražné slovo proti spisovateľom, ktorí sa odvažujú uverejňovať niektoré imdiskrétné podrobnosti z okolia služobnice Božej a predovšetkým jej rodiny a z kruhu jej rehoľnej spoločnosti.

Keď Cirkev sv. aj dovoľí nahliadnuť do Summáriu procesov, týkajúcich sa súdneho rokovania pri svätorečení, nikoho neoslobodzuje od zachovania pravidiel slušnosti a diskrétnosti pri užívaní týchto spisov. Päťdesiatročná doba je pravidelne minimum pre ukončenie podobných procesov. Cirkev sa časom domnieva, že môže skrátiť túto dobu, aby urýchlila oslávenie vynikajúcej svätosti a aby uzákonila nastávajúce prejavy verejnej úcty. Ale v tom prípade intímne podrobnosti života služobníkov Božích, najmä však keď sa týkajú dobrej povesti tretích osôb, nemajú byť hneď tak do majetku „dejín“ prepustené; tým, že dejatelia ešte žijú i podrobnosti sú ešte vždy aktuálne. Oslobodenie od vyčkávania päťdesiatich rokov, poskytnuté v procese sv. Terezie Ježiškovej, nemôže oprávňovať spisovateľov, aby prekročili hranice diskrétnosti, ktorú ukladá

už sám dobrý cit a takt tak prirodzený ako aj náboženský.

Pri uverejnení rozličných listov a textov, viažucich sa k „Dejinám duše“ bral sa ohľad aj na tento požiadavok zdvorilosti. Niektorí malicherní „zpravodajci“ lutujú, že neboly uverejnené všetky listy a všetky pôvodné texty sv. Terezie Ježiškovej v ich celistvosti. V dodatkoch „Dejín duše“ ako aj v sošite pod názvom „Duch sv. Terezie Ježiškovej“ nebolo zamýšľané podať verejnosti úplné vydanie diel sväteice. Jediným úmyslom bolo podať dôkladný obraz jej mravnej povahy a jej duchovnej nauky, aby sa vysvetlila úcta veriacich a aby bolo postarané o pokrok duší v práci za dokonalosťou.

Skutočne tieto dve diela, v ktorých hovorí sama sv. Terezia, dokonale nám odhaľujú jej dušu a bolo by ťažko podať dokonalejší a vernejší jej obraz.

Niektoré veci byly vynechané, iné zasa trošku pozmenené, totiž tie, o ktorých sa to uznalo za rozumné. Stalo sa to väčšinou len preto, aby sa vyhlo opakovaniám. Niektoré zmeny byly odporúčané starostlivosťou a diskretnosťou pre zainteresované osoby, alebo z ohľadu na intímne záujmy rodiny. Ale tieto zmeny nie sú ani veľmi časté, ani väčšieho významu a napokon netýkajú sa ani podstatnej pravdy podania, ani základov nauky. Všetky pôvodné texty byly pripojené k aktám procesu svätorečenia, kde byly v svojej úplnosti rozmnožené, v hodnoverných autentických odpisoch overených samým súdom. Ten istý súd porovnal text tlačových ekzemplárov s textami pôvodin a konštatoval, že nepatrné zmeny v slohu alebo niektoré prevedené vy-

nechania neohrožujú prvotnú pravdu uverejnených textov.

Napokon poznamenať treba, že tieto nepatrné zmeny boli vykonané na výslovnú žiadosť sv. Terezie Ježiškovej. A naozaj, krátko pred svojou smrťou, vediac, že sa chystá vydanie jej rukopisov, aby boli duše privedené na jej cestu dôvery, povedala velebnej matke Agneši Ježišovej (svojej sestre Paulíne): „Milá Matka, musíte prezrieť všetko, čo som napísala. Ak uznáte za dobré vytrieť niečo, alebo pripojiť z toho, čo som Vám povedala živým slovom, bude ako keby som to bola sama urobila. Spomeňte si na postup vecí a nerobte si z toho veľké starosti.“ A pridala ešte: „Milá Matka, Ty jediná poznáš všetky záhyby mojej duše! Ty jediná!...“ Cirkevné súdy zisťujú, že matka Agneša Ježišova užila toto povolenie len s najväčšou rezervovanosťou a ozaž úzkostlivou diskretnosťou.

Tieto poznámky — podľa mňa — postačia, aby sme poukázali na správny smer pri svedomitom užívaní týchto dokumentov, a aby sme dosvedčili vierohodnosť textov, vydaných kláštorom karmelitiek v Lisieux.

Bayeux, 6. marca 1924.

Tomáš, biskup v Bayeux a Lisieux.

Buď pamätlivý na tento milý oheň,
ktorý si chcel zapáliť v srdciach.
Tento nebeský oheň vložil si mi do srdca-
A ja chcem zväčšiť jeho žiaru.
Slabá iskierka, ó, tajomstvo života!
Stačí zapáliť ohromný požiar.
Hľa, ja chcem, ó, dobrý Bože,
niesť do diaľok tvoj oheň,
rozpomeň sa na to!
Sv. Terezia Ježiškova

Dejiny duše

*„Prišiel som oheň složiť na zem: a čo-
že chcem, nežli aby sa zapálil?“*

(Luk. 12, 49.)

Motto: „Ale radovať sa budú ošetci, ktorí v Tebe dúfajú, večne budú plesť: a Ty budeš bývať medzi nimi.“
(Žalm 5, 12.)

Dejiny jara bielej Kvetinky

HLAVA I.

Prvé zvuky chválospevu lásky. — Spomienky na dobu od dvoch do štyroch rokov.

*Velebnej Matke Agneši Ježiškovej
(jej vlastnej sestre Paulíne).*

Tebe, vremlilovaná Matka, ktorá si mi dvojnásobne matkou, venujem dejiny svojej duše. Toho dňa, keď si to odo mňa žiadala, zdalo sa mi, že to rozptýli moje srdce; ale neskôršie mi dal Ježiš pocítiť, že bezpodmienečnou poslušnosťou mu budem milou. Teda začnem ospevovať to, čo musím oslavovať po celú večnosť: *milosrdenstvo Pána!*...

Prv, ako by som bola vzala pero do ruky, kľakla som si pred sochu Panny Marië:³ pred tou, ktorou sa nám dostalo toľko dôkazov materinskej starostlivosti od

³ „Panna Maria Úsmevu“, ktorá je teraz nad schránkou s ostatkami svätice. Je to kópia (88 cm. vysoká) veľkolepej sochy Panny Marie, zhotovenej sochárom Bouchardonom (1698—1762) pre chrám sv. Sulpícia v Paríži. Hoci je táto socha zhotovená z dosť drsného materiálu, predsa má veľmi príjemný výraz jej obličej. Pán Martin a jeho manželka mali túto sochu v obzvlášťnej úcte a matka svätej Terezie k tomu ešte obsiahla ňou v rozličných ťažkostiach zvláštne milosti.

Kráľovnej neba; prosila som ju, aby viedla moju ruku, aby som nenapísala ani jeden riadok, ktorý by sa jej nepáčil. Potom som otvorila sväté Evangelium a oči mi padly na slová: „I vystúpil (Ježiš) na horu, a povolal k sebe, ktorých sám chcel.“ (Marek 3, 13). Hľa, toto je tajomstvo môjho povolania, tajomstvo celého môjho života; a najmä tajomstvo dobrodení, ktorými Ježiš zahrnul moju dušu. On nepovoláva tých, ktorí sú toho hodní, ale tých, ktorých sám chce. Ako to hovorí sv. Pavel: „A smilujem sa, nad kým budem chcieť, a budem milostivý, ku komu sa mi bude ľúbiť.“ (II. Mojž. 33, 19). „Teda nie je na tom, kto chce, ani kto beží, ale na Bohu, ktorý sa smilúva.“ (Rim. 9, 16.)

Už dávno som sa pýtala, prečo dáva dobrotivý Pán Boh jednotlivcom prednosť, prečo nedostávajú všetky duše jednakú mieru milostí. Divila som sa, keď som videla, ako mrhá mimoriadnymi dôkazmi svojej priazne k veľkým hriešnikom, ako boli sv. Pavel, sv. Augustín, sv. Magdaléna a veľa iných; možno temer povedať, že ich prinútil prijať jeho milosti. Pri čítaní životopisov svätých som sa ešte väčšmi divila, keď som videla Pána chrániť určité vyvolené duše od kolísky až po hrob, nedopustiť, aby im nejaká prekážka bránila vo vzlete k nemu a aby smrteľný hriech zakalil oslňujúci lesk ich krstného rúcha nevinnosti. Pýtala som sa, prečo na príklad zomierajú tak mnohí úbohí divosi bez toho, že by aspoň počuli vysloviť meno Božie. Ježiš ma ráčil poučiť o tomto tajomstve. Otvoril mi pred očami knihu prírody a porozumela som, že všetky kvietky, ktoré stvoril, sú pekné; nádhera ruže a belosť ľalije, neodoberajú vôňu fialky a ani uchvacujúcu jednoduchosť sedmikrásky. Porozumela som, že keby všetky malé kvetiny chcely byť ružami, príroda by bola zbavená svojej jarnej ozdoby a lúčiny by neboly posiate tisícerymi kvetinami.

Tak je to aj vo svete duší, živej to záhrade Pána. Uznal za dobré stvoriť veľkých svätých, ktorých môže-me prirovnať k laliám a ružiam; ale stvoril aj oveľa menších, ktorí sa musia uspokojiť so zástojom sedmikrások alebo jednoduchých fialôk, určených na to, aby potešovali oči Božie, keď sa k zemi skláňa. O koľko väčšou radosťou plnia kvietky vôľu Božiu, tým dokonalejšie sú.

Pochopila som ešte aj inú vec... Porozumela som, že láska Pánova sa práve tak prejavuje v najjednoduchejšej duši, ktorá v ničom neodporuje jeho milostiam, ako v najvznešenejšej duši. Naozaj, vlastnosťou lásky je snižovať sa; keby sa všetky duše podobali dušiam svätých učiteľov cirkevných, ktorí osvecovali Cirkev, zdalo by sa, že Boh nesostúpil dosť nízko, keď sa k nim približuje. Ale on stvoril aj dieťa, ktoré nevie nič a ktoré vydáva zo seba len slabé, nesúvislé zvuky; stvoril aj úbohého divocha, ktorý sa riadi len prirodzeným zákonom; a on sa snižuje aj k srdciam týchto!

To sú tie poľné kvietky, ktorých jednoduchosť ho uchvacuje; a týmto hlbokým snížením sa ukazuje Pán svoju nekonečnú veľkosť. Práve tak, ako slnko súčasne osvecuje cedar a malú kvetinku, tak aj božské Slnko osvecuje každú dušu zvlášť, veľkú i malú; všetko jej slúži k dobru, ako v prírode sú rozdelené ročné doby tak, aby aj nepatrná sedmikráska mohla rozkvitnúť v určený deň.

Akiste sa ma opýtaš, Matička, že kde to chcem prísť, lebo dosiaľ som nič nepovedala, čo by sa podobalo dejinám môjho života; ale či si mi nerozkázala, aby som bez ostýchania napísala všetko, čo mi prirodzene príde na myseľ? Teda nenajdeš na týchto stránkach môj životopis v pravom slova smysle, ale skôr moje úvahy o milostiach, ktoré mi udelil Pán.

Som v takom období života, v ktorom sa môžem obzrieť do minulosti; moja duša dozrela vo vyhni vonkajších a vnútorných zkušok. Teraz dvíham hlavu ako kvetinka po búrke a vidím, že sa na mne vyplnily slová žalmu:

„Pán ma vodí a nebudem mávať nedostatku. On na miesto pastvy tu ma usadzuje: k vode občerstvenia vyvádza. Moju dušu vracia. Vodí ma po spravodlivých cestách pre svoje meno. Lebo keby som aj chodil prostred tône smrti, nebojím sa zlého; lebo ty si so mnou.“ (Žalm 22, 1—4. V pôvodine je žalm slobodne parafrasticky interpretovaný).

Naozaj, Pán bol ku mne vždy milostivý a láskavý; shovievajúci a nadmieru milosrdný. (Žalm 102, 8). Skutočne. Matka, zkusujem ozajstné blaho, keď pri Tebe môžem ospevovať jeho nevysloviteľné dobrodenie. Jedine len Tebe k vôli hodlám napísať dejiny kvetinky, ktorú si Ježiš odtrhol; táto myšlienka ma bude podporovať v tom, aby som písala celkom otvorene, neznepokojujúc sa ani pre sloh ani pre mnohé odchýlky, ktoré učiním; srdce matky porozumie vždy svoje dieťa, ba aj vtedy, keď ono vie len štebotať. Som si teda celkom istá, že mi porozumieš, lebo si moje srdce vychovala a obetovala Ježišovi.

Zdá sa mi, že keby kvetinka vedela rozprávať, jednoducho by povedala, čo všetko Pán pre ňu učinil, neusilovala by sa ukrývať jeho dary. Nehovorila by pod rúškom pokory, že nie je krásna, že nemá vône, že slnko zatemnilo jej lesk, že búrka zlomila jej stebielko, keby pozorovala na sebe pravý opak.

Kvetinka, ktorá chce opísať svoje dejiny, raduje sa, keď môže hlásať dôkazy priazne Ježišovej, ktoré si vôbec nezaslúžila. Uznáva, že nebolo na nej ničoho, čo by mohlo privábiť k nej Jeho božský pohľad; jedine Jeho nesmierne milosrdenstvo ju zahrnulo svojimi dobrode-

niami. Áno, bol to Ježiš, ktorý ju nechal vzklíčiť v zemi posvätnej a preniknutej vôňou panenstva a ktorý pred ňou poslal osem ľalií, skvejúcich sa belosťou. Vo svojej veľkej láske ju chcel ochrániť od jedovatého dychu sveta: sotva sa začala otvárať jej korunka, presadil ju dobrý Majster na horu Karmel, do vyvolenej záhrady Panny Marie.

Týmito niekoľkými slovami, milá Matka, som naznačila to, čo dobrotivý Boh ráčil pre mňa urobiť: teraz pristupujem k podrobnému opisovaniu môjho detského života; viem, že v tomto mojom opisovaní, v ktorom by iný videl iba nudný opis, tvoje materské srdce najde mnoho pôvabu.

Ale spomienky, ktoré budem opisovať, sú aj tvoje, lebo moja mladosť uplynula v tvojej spoločnosti a mali sme tých istých svätých rodičov, ktorí nás zahrňovali jednakou starostlivosťou a nežnosťou.

Oh, keby chceli požehnať svoju najmladšiu dcéru, ktorá chce ospevovať bezpočetné milosrdenstvá Božie!

V dejinách svojej duše až do vstúpenia na Karmel rozoznávam tri oddelené obdobia: prvé i pri svojom krátkom trvaní je bohaté na spomienky; siahla od prebudení sa môjho rozumu až po odchod našej drahej matky do nebeskej vlasti to jest do doby, keď som dosiahla veku štyroch rokov a osem mesiacov.

Pán Boh mi dal milosť, že sa môj rozum zavčasu vyvinul a že udalosti môjho detstva sa mi tak vryli do pamäti, že sa zdá, ako by sa boly len včera odohraly. Ježiš mi chcel akiste dať poznať a oceniť moju neporovnateľne dobrú matku, ktorú mi daroval. Ale Jeho božská ruka mi ju zavčasu odňala, aby ju v nebi korunovala.

Pán chcel, aby som bola cez celý svoj život obklopená láskou; moje prvé spomienky sú preniknuté úsmevom a najnežnejšími prejavmi lásky. Boh nežnou lás-

kou obdaril nielen moje okolie, ale zaštepil ju aj do môjho srdiečka, učiniac ho nežným a citlivým. Nie je možno si predstaviť, ako horúce som milovala svojho otecka a matičku; preukazovala som im lásku tisícorkými spôsobmi, lebo som bola veľmi prítivou; keď si teraz spomeniem na prostriedky, ktorých som k tomu užívala, musím sa vždy usmiať.

Dala si mi, milá Matka, do rúk listy, ktoré Ti naša milá matička písala vtedy, keď si bola v penzionáte v kláštore Navštívenia v Mansi; jasne sa pamätám na tie príhody, ktoré sú v nich opísané; ale mne bude oveľa ľahšie jednoducho citovať určité čiastky týchto roztočilých listov, ktoré, pravda, často oplývajú prílišnou chválou o mne, lebo boli diktované láskou materskou. Na dôkaz pravdivosti mojich slov, ktorými som opísala svoje spôsoby prejavovania svojej lásky k rodičom, uvádzam nasledujúce slová matkine: „Naša malička je diablík, ktorý nemá páru; lichotí sa mi prajúc mi smrť! „Ach, ako by som si to túžobne želala, milá matička, aby si zomrela!“ Karhajú ju za to, ale ona sa vyhovára, udivene hovoriac: „To len preto chcem, aby si prišla do neba, lebo si mi povedala, že musíme zomrieť, keď sa ta chceme dostať.“ Tým istým spôsobom želá smrť aj svojmu otcovi, keď je veľmi štedrá v prejavoch svojej lásky.

Tento drobunký miláček nechce ma vôbec opustiť; je stále pri mne a všade rada za mnou chodí, najmä ale do záhrady. Keď som nie tam, zdráha sa tam ostať a plače tak žalosťne, že ju musia ku mne priviesť. Keď vystupuje po schodoch, nikdy sa to nestane, že by na každom schode nezavolala: „Mamička! mamička!“ Koľko je schodov, toľko ráz počuť volanie: „Mamička!“ A ak ja náhodou zabudnem na nešťastie odpovedať, čo aj len jediný raz: „Áno, dcéruška moja!“ ostane tam a nejde ani dopredu ani nazad.“

Mala som sotva tri roky, keď písala: „Pred niekoľkými dňami sa ma pýtala malá Terezka, či príde do neba. „Áno, ale len ak budeš dobrá“, odpovedala som jej. — „Ach, mamička, odvetila, keby som nebola dobrá, šla by som do pekla? Ale ja viem, čo by som urobila: odletela by som s tebou, lebo ty budeš v nebi; potom by si ma držala pevne v náručí. Ako by ma mohol dobrý Pán Boh vytrhnúť z tvojho náručia?“ Videla som jej na očiach, že bola pevne presvedčená, že by jej Pán Boh nemohol nič urobiť, keby sa ukryla do náručia svojej matky.“

„Maria veľmi miluje svoju sestričku. Toto dieťa nám všetkým pôsobí veľkú radosť; je mimoriadne úprimná; je ju dojemné vidieť, ako uteká ku mne, aby sa mi vyspovedala: „Mamička, sotila a udrela som Cecíliu; ale už to viac razy neurobím.“

Keď niekedy zapríčiní nejakú malú škodu, musí sa to každý dozvedieť: včera roztrhla z neopatrnosti roh záclony; bola nad tým tak rozžalostená, že bola poľutovania hodná; potom to chcela aj otcovi čím skôr povedať. Vrátil sa domov až o štyri hodiny: vtedy už nikto nemyslel na túto príhodu, ale ona pribehla k Marii a žiadala ju: „Povedz rýchle otcovi, že som roztrhla záclonu.“ Chovala sa ako hriešnica, ktorá očakáva rozsudok; ale to už pochopila, že jej bude skôr odpustené, keď sa k činu prizná.“

Keďže sa tu vyskytuje meno nášho milovaného otca, mimovoľne prichádza mi na myseľ niekoľko milých spomienok. Keď sa domov vraciaval, vždy som mu utekala naproti a posadila som sa mu na topánku: takto ma nosil po dome a záhrade tak dlho, ako som len chcela. Mamička mu s úsmevom hovorila, že mi vyplňuje všetky žiadosti: „Čo chceš, odpovedal, veď je kráľovnou!“ Potom ma vzal do náručia, vyzdvihol ma, hodne

vysoko, posadil si ma na plecيا, objímal ma a íhral sa so mnou rozličným spôsobom.

Pri tom nemôžem povedať, že by ma bol maznával. Veľmi dobre sa pamätám, ako raz idúc okolo mňa, keď som sa kolísala s najväčšou chuťou, volal ma: „Pod moja malá princezna a objími ma!“ Proti svojej obyčaji som sa nechcela ani pohnúť, a vzdorovite som mu odpovedala: „Ráč sa ty amovať ku mne!“ Vôbec ma nepočúval a dobre urobil. Maria bola pri tom. „Neslušné decko — povedala mi — je to mrzké tak odpovedať oteckovi!“ Hneď som opustila nešťastnú hojdačku; pokračovanie dobre účinkovalo! Celý dom zaznieval mojím ľútostivým hlasom. Rýchle som vybehla hore po schodíšti, ale tento raz bez volania „mamička“ na každom schode: nemyslela som na nič iného. len na to, aby som našla otca a aby som sa s ním smierila, čo sa, pravda, skoro stalo.

Nemohla som zniesť to povedomie, že som urazila vremlilovaných rodičov; uznať svoje chyby bolo u mňa činom jedinej chvíľky, ako to dokazuje aj táto príhoda môjho detstva, ktorú sama matka takto opisuje:

Istého rána som chcela objať malú Teréziu prv, ako by som bola opustila izbu: zdalo sa, že tvrdo spí; nechcela som ju budiť, avšak Maria mi povedala: „Mamička, som presvedčená, že nespí, ale sa len tak preivaruje.“ Zohla som sa, aby som ju poľúbila na čelo, ale ona sa skryla pod prikrývku a odpovedala mi ako rozmazané decko: „Nechcem, aby ma niekto videl.“ Bola som nad tým znepokojená a dala som jej to aj pocítiť. Asi za dve minúty som ju počula plakať a za chvíľku som ju s údivom videla stáť pri sebe. Sama opustila svoju malú postieľku a išla dolu schodmi bosá a oblečená len v nočnej košielke, ktorá bola dlhšia ako ona sama. Jej malá tvárička bola celá pokrytá slzami. — „Mamička, povedala mi vrhnúť sa predt mnou na

kolená. bola som zlá, odpusť mi to!“ Hneď jej bolo odpustené. Vzala som svojho anjelika na ramená a tísnuč ho k srdcu zasypala som ho mnohými bozkami.“

Spomínam na svoju veľkú lásku, ktorou som milovala svoju krstnú matku (svoju najstaršiu sestru Mariu), ktorá práve skončila svoje štúdiá v kláštore „Navštívenia.“ Nenápadne som pozorovala všetko, čo sa okolo mňa dialo a hovorilo; zdá sa mi, že som posudzovala veci práve tak, ako teraz. Počúvala som pozorne, čomu Maria vyučovala Cecíliu; aby mi dovolila ostať v svojej izbe cez vyučovanie, bola som veľmi dobrá a vo všetkom som ju poslúchala; dávala mi aj darčoky, ktoré, hoci nemaly veľkej ceny, pôsobily mi veľkú radosť. Môžem povedať, že som bola hrdá na svoje obe staršie sestry. Ale keďže sa mi zdalo, že Paulína je príliš ďaleko, snívala som od rána do večera len o nej. Keď som len právo začínala rozprávať a matka sa ma pýtala: „Na čo myslíš?“ — odpoveď bola vždy jedinká: „Na Paulínu.“ Často som počula, že Paulína chce byť rehoľníčkou; myslela som si tiež bez toho, že by som vedela, čo to znamená: „Aj ja budem rehoľníčkou!“ Toto je jedna z mojich prvých spomienok: od tej doby som svoje rozhodnutie nikdy nezmenila. Už vo veku dvoch rokov ma vábil Tvoj príklad k Ženíchovi panien. Ó. Matka moja, aké milé spomienky by som Ti mohla tu opísať o svojom pomere s Tebou, ale to by ma odviedlo veľmi ďaleko...

Aj moja drahá Leonka zaujímala veľké miesto v mojom srdci; aj ona ma veľmi milovala. Večer, keď prišla zo školy, chcela ma varovať zatiaľ, kým bola celá rodina na prechádzke; zdá sa mi, že aj teraz počujem ušľachtilé pesničky, ktoré spievala svojím ľúbozvučným hlasom, aby ma uspala. Dobré sa pamätám na jej prvé sväté prijímanie. Spomínam si aj na chudobné dievčatko, jej priateľku, ktorú naša mamička šatila podľa pek-

ného zvyku zámožných, bohatých rodín v Alençone. Toto dieťa ani na jednu chvíľku cez celý Boží deň nepustilo Leoniu, večer pri slávnostnej hostine sedelo na čestnom mieste. Ale škoda, bola som príliš malá, aby som mohla ostať pri tejto zbožnej hostine; ale, vďaka dobrotivosti otcovej, okúsila som niečo z tejto hostiny. priniesol totiž svojej malej princeznej kúsok zákusku do detskej izby.

Teraz mám ešte hovoriť o Cecílii, družke to môjho detstva. Spomienky na ňu sú tak hojné, že neviem, ktoré si mám z nich vybrať. Porozumely sme si navzájom veľmi dobre; ale ja som bola živšia a menej naivná ako ona. Hľa, tu je list, ktorý Ti pripomenie, milá Matka, aká dobrá bola Cecília a aká zlá som bola ja. Mala som vtedy skoro tri roky a Cecília šesť a pol.

„Moja Cecílka je veľmi náklonná k nábožnosti; a tom malom divochovi sa nedá posúdiť, ako sa vyvinie: je ešte malá a nerozvážna! Je to veľmi vyspelé dieťa: ale je horšia a skoro nepremožiteľne svojhlavá. Keď povie nie, nikto ju od jej úmyslu neodvráti; mohol by ju človek zavrieť na celý deň do pivnice, ale neprinútil by ju, aby ustúpila; radšej tam buď aj spať.“

Mala som ešte jednu chybu, o ktorej sa mátička vo svojich listoch nezmiňuje: bola to veľká samoláaska. Len dva príklady na dôkaz toho: Istého dňa, chcúc poznať, kde až siaha moja pýcha, povedala mi s úsmevom: „Terezka, keď pobožkáš zem, dostaneš jeden sou.“ Jeden sou znamenal pre mňa celé bohatstvo. Aby som ho získala, nemusela som sa veľmi zohýnať, lebo moja malá postava nebola veľmi ďaleko od zeme; ale predsa moja hrdosť sa tomuto vzoprela, a stojac hodne vzpriamene, odpovedala som mamičke: „Ó, nie, mamička, radšej nechcem mať ani sou.“

Inokedy sme mali ísť na vidiek k priateľom. Mamička rozkázala Marii, aby mi obliekla najkrajšie šaty.

ale aby mi nenechala ruky neprikryté. Nepovedala som ani slova, ba preukazovala som aj ľahostajnosť, aká má byť u detí toho veku; ale predsa som si v sebe povedala: „S holými rúčkami by som bola predsa len krajšia!“

Som si toho úplne vedomá, že s podobnou prirodzenosťou a náklonnosťami by som sa mohla stať veľmi zlou a možno, že by som sa aj bola srútila do večnej záhuby, keby ma boli vychovávali nectnostní rodičia. Ale Ježiš bedlil nad svojou malou sľúbenicou; všetky jej chyby obrátil v jej prospech, lebo súc zavčasu potlačené, slúžily jej k tomu, aby rástla v dokonalosti. Vskutku, keďže som mala veľkú samolásku, ale aj veľkú lásku k dobru, stačilo, keď mi len raz povedali: „Nie je dovolené toto robiť!“ a už som sa nikdy neodvážila niečo takého urobiť. V listoch drahej matičky s veľkým potešením vidím, že keď som bola staršia, pôsobila som jej viac potešenia: majú pred očami len dobrý príklad. usilovala som sa ho prirodzene nasledovať. Hľa, čo písala roku 1876:

„Už aj Tereška chce prinášať obety. Maria dala svojim sestričkám ruženec, shotovený na to, aby mohli počítat ctnostné skutky, usporiadajú spolu opravdivé duchovné porady. Cecília raz povedala: „Ako je možné, že Pán Boh je v tak malej hostii?“ Tereška jej odpovedala: „To nie je nič divného, lebo Pán Boh je všemohúci!“ — A čo to znamená, že je všemohúci? „To znamená, že môže urobiť všetko, čo len chce!“

Ale najzaujímavejšie je vidieť Terezku, ako sto ráz cez deň dáva rúčku do vrečka, aby posunula zrnko na ruženci, kedykoľvek priniesla nejakú obeť.

Tieto dve deti sú nerozlučiteľné a úplne si postačia pri hrách. Opatrovkyňa dala Tereške kohúta a kurčiatko: čoskoro dala maľučká kohúta svojej sestre. Každý deň po obede chytí kohúta a sliepku; potom sa obe posadia ku kachliam a ihrajú sa tam dlhý čas.

Istého rána napadlo Terezke opustiť svoju posteľku a ísť si ľahnúť k Cecílii; opatrovkyňa ju hľadala, lebo ju chcela obliecť; napokon ju našla, a malá jej povedala silne objímajúc Cecíliu: „Nechajte nás, milá Alojzia, veď vidíte, že sme ako biele kuriatka a nemôžeme sa od seba odlúčiť!“

Naozaj, nemohla som žiť bez Cecílie; radšej som odišla od stola prv ešte než som zjedla svoj zákusok, len aby som mohla ísť za ňou, keď sa zdvihla od stola. Sišla som so svojej detskej stoličky a potom sme sa šly spolu hrať.

Keďže som bola ešte príliš malá, aby som už mohla ísť na služby Božie, ostávala každú nedeľu matička so mnou doma, aby dávala na mňa pozor. V tomto čase som sa snažila, aby som bola čo najlepšou; chodila som len na prstoch; ale len čo som počula otvárať bránu, vybuchla som v skutočnú búрку radosti; letela som v ústrety svojej milovanej sestričky a hovorila som jej: „Ó, Cecília, daj mi rýchle posväteného chleba!“ Raz však nemala...! Čo si počať? Nemohla som byť bez neho; nazývala som túto hostinu svojou omšou. Tu mi napadla skvelá myšlienka: „Keďže nemáš posväteného chleba, priprav ho aspoň!“ Otvorila skryňu, vzala chlieb, odkrojila z neho skyvu, pomodlila sa nad ňou slávnostným hlasom jeden „Zdravas“ a podala mi ho víťazoslávne. Prežehnala som sa, zjedla som chlieb s veľkou zbožnosťou a zbadala som, že mi chutí práve tak, ako požehnaný.

Istého dňa Leonia, ktorá sa už považovala za príliš veľkú, aby sa ihrala s bábikou, priniesla nám košík, v ktorom boli rozličné šatôčky, pekné kúsky súkna, a na samom vrchu ležala bábika, a povedala: „Nože, vyberte si z toho, sestričky!“ Cecília si vybrala sväzok stužiek. Po krátkom premýšľaní vystrela som ruku zvolá-

júc: „Ja si vyberám všetko!“ A hneď som vzala bez ďalších okolkov košík aj s bábikou.

Táto udalosť z môjho detstva je súhrnom celého môjho života. Neskoršie, keď som pochopila, čo je dokonalosť, spoznala som, že kto sa chce stať svätým, musí veľa trpieť, stále sa snažiť za väčšou dokonalosťou a zabúdať na seba samého. Spozorovala som, že svätosť má veľa stupňov, že každá duša môže slobodne reagovať na pokyny Pána, že môže činiť mnoho alebo málo pre jeho lásku; slovom môže si vybrať medzi obetami, ktoré od nej žiada. A zvolala som, ako kedysi za svojho detstva: „Bože môj, ja si vyberiem všetko! Nechcem byť svätou len napoly; nebojím sa trpieť pre Teba, bo-
jím sa len jedinej veci — a to je moja vlastná vôľa: vezmi mi ju, lebo som si vybrala všetko, čo chceš Ty!“

Ale pozabudla som sa, moja milá Matka; ešte Ti nesmiem rozprávať o svojej mladosti, však som ešte len tri-štyriročným dieťaťom.

Spomínam si z tejto doby na istý svoj sen, ktorý sa mi hlboko vryl do pamäti:

Prechádzala som sa sama po záhrade, keď som zrazu zbadala pri záhradnej búdke dvoch malých, oškli-
vých diablov, ktorí tancovali s úžasnou rýchlosťou nad sudom od vápna. hoci mali na nohách ťažké okovy. Najprv pozreli na mňa svojimi plamennými očami; potom, akoby zachvátení strachom, vo chvíli zmizli v sude a vybehli z neho, ani neviem kade, konečne vbegli do práce, do ktorej sa mohlo vchádzať zo záhrady. Keď som zbadala ich veľký strach, chcela som vedieť, čo ro-
bia v práci; premohla som svoju prvú bojovnosť a priblížila som sa k oknu... Úbohí diablíci boli tam, skáču po stoloch a nevedeli, ako ujsť pred mojím po-
hľadom. Zavše sa priblížili k oknu a s ustrašeným vý-
razom sa pozerali von; ale keď zbadali, že stojím ešte tam, znovu začali behať.

Tento sen neobsahuje bezpochyby nič mimoriadneho; predsa však sa domnievam, že ho dobrotivý Pán Boh použil na to, aby mi ukázal, že duša, ktorá je v milosti posväcujúcej, sa nemusí báť zlých duchov, lebo títo sú tak zbabelí, že utekajú pred púhym pohľadom dieťaťa.

Ó, milá Matka, aká šťastná som bola v tom veku! Začala som sa tešiť zo života a v ctnosti našla som pôvabnosť. Zdá sa mi, že som bola vtedy práve taká ako teraz, majúť už vtedy pevnú vládu nad svojimi skutkami. Tak som si navykla neponosovať sa, keď mi niečo vzali z mojich vecí a keď ma niekto nespravodlivo obvinil, radšej som mlčala, ako by som sa bola vyhovárala. Nemala som za to nijakých zásluh, lebo som to robila len prirodzene.

Ó, ako rýchlo uplynuly tieto slnečnou žiarou zaplavené roky môjho detstva a aké sladké a príjemné dojmy zanechali v mojej duši. Rada si spomínam na dni, v ktorých nás otecko vodil do pavilonu (malý majetok pána Martina pri vchode do mesta), najmä si spomínam na nedeľné vychádzky, na ktorých nás doprevádzala aj milovaná matička. Ešte cítim tie hlboké a poetické dojmy, ktoré sa rodily v mojom srdci pri pohľade na široké nivy obilia, ozdobené divým makom a nevädzou a sedmikráskami. Už vtedy som milovala rozsiahle priestory a vysoké stromy; slovom, celá krásna príroda ma uchvacovala a povznášala môjho ducha k nebesiam.

Často sme stretli na týchto prechádzkach chudobných ľudí a malá Terezka bola vždy poverená úlohou, aby im zanesla almužnu, čo ju robilo veľmi šťastnou. Nášmu milému oteckovi sa často pozdávalo, že cesta je pre jeho malú kráľovnu veľmi dlhá a preto sa s ňou vrátil domov, čo jej bolo veľmi nemilé. Vtedy Cecília, aby ju potešila, natrhala plný košík sedmikrások, ktoré jej pri príchode domov všetky odovzdala.

Ach, naozaj, všetko sa mi na zemi len usmievalo. Temer pri každom kroku som nachádzala kvety a moja šťastná povaha značne prispela k tomu, aby mi život spríjemnila; ale malo sa začať nové obdobie. Prv, než som mala byť povolaná v tak mladom veku za nevestu Kristovu, bolo treba, aby som veľa trpela už za svojho detstva. Ako jarné kvetiny klíčia pod snehom a rozvíjajú sa pri prvých slnečných lúčoch, tak aj kvetinka, ktorej spomienky opisujem, musela najprv prejsť zimnou zkúškou bolesti a naplniť svoj útlý kalich rosou...

Motto: „*Kráľovstvo nebeské je pre dieťky
a pre tých, ktorí sa im podobajú.*“

(Marek 10, 14.)

HLAVA II.

*Smrť matkina — Buissonnets. — Láska otcova. — Prvá
sv. spoveď. — Zimné večery. — Prorocké videnie.*

Všetky podrobnosti matkinej choroby sú ešte v čerstvej mojej pamäti. Vzpomínam si najmä na posledné týždne, ktoré strávila na tejto zemi. Cecília a ja boly sme ako dva malí vyhnanci. Každé ráno prichádzala pre nás pani X. a celý deň sme sa zdržovali u nej. Raz sme nemaly času odbaviť si modlitbu pred našim odchodom a preto Cecília pošepla mi na ceste: „Máme sa priznať, že sme sa ešte nemodlili?“ — „Ó, samozrejme. odpovedala som.“ Potom ona v celom tele sa trasúc sverila svoje tajomstvo tejto panej, ktorá nám hneď povedala: „No, dobre, milé dcérušky, môžete si ju hneď odbaviť.“ Potom zanechajúc nás vo veľkej izbe, odišla. Cecília zarazene pozrela na mňa a ja som bola tiež prekvapená. Cecília na mňa zvolala: „Ach, táto nie je ako naša mamička, ktorá sa vždy spolu s nami modlievala.“

Cez celý ten deň napriek všetkým zábavám, ktoré sa nám usilovali poskytnúť, bez prestania sa nám vracala myšlienka na našu drahú matku. Pamätám sa, že Cecília, keď raz dostala krásnu dyňku, nachýľila sa ku mne a hovorila mi: „Nezjeme ju, ale ju dáme mamičke.“ Ale škoda. naša milovaná mamička bola už príliš ťažko chorá, aby mohla požívať plody zeme. Mala sa nasýtiť až v nebi slávou Božou a piť s Ježišom tajomné

víno, o ktorom hovoril pri poslednej večeri sľubujúc, že ho bude piť s nami v kráľovstve svojho Otca.

Dojímavý obrad posledného pomazania sa mi hlboko vryl do duše. Ešte dnes vidím miesto, kde mi kázali, aby som si klakla, v ušiach mi znejú ešte vzlyky nášho úbohého otecka. Na druhý deň po smrti matkinej⁴ vzal ma do náručia: „Poď, povedal mi, objať naposledy svoju milovanú mamičku.“ A ja bez slova pritlačila som svoje rty na ľadovostudené čelo milovanej matky.

Nepamätám sa, že by som bola príliš veľa plakala. Nikomu som nehovorila o hlbokých citoch, ktoré naplňovali moje srdce; na všetko som pozerala a všetko som mlčky počúvala. Dobré som zbadala aj tie veci, ktoré chceli pred mnou zatajiť. Na chvíľu som sa ocitla sama naproti rakve, umiestenej na chodbe; zastavila som sa. dlho som ju prezerala. Nikdy pred tým som nevidela rakvu a predsa som vtedy všetko chápala! Vtedy som bola ešte tak malá, že som musela hlavu nafaňovať, aby som ju celú videla a pozdávala sa mi takou veľkou, takou smutnou...

O 15 rokov stála som pred druhou truhlou, v ktorej ležala naša svätá matka Genovéva⁵ a pripadala som si ako vtedy v dňoch svojho detstva! Všetky spomienky sa hromadne tlačily do mojej mysli. Bola to tá istá malá Terezka, ktorá pozorovala, ale už povyrástla, ale rakva sa jej vtedy už zdala menšou. Nenaťahovala hlavu, aby ju videla, dvíhala ju už iba preto, aby pohliadla na nebo, ktoré jej pripadalo už tak radostným, lebo zkušienka priviedla jej dušu k zralosti a zmužilosti, že nič na zemi nemohlo ju už zarmútiť.

⁴ Pani Martinová opustila tento svet 20. augusta 1877 o 11. hodine večer v 47. roku svojho života.

⁵ Velebná matka Genovéva sv. Terezie bola zakladateľkou karmelského kláštora v Lisieux. Jej životopis je zaznačený v zakladajúcej listine kláštora.

V deň, keď svätá Cirkev požehnala smrteľnú schránku našej drahej mamičky, dobrotivý Boh nenechal ma úplnou sirotou; dal mi inú matku a dovolil mi, aby som si ju sama vyvolila. Všetkých päť nás bolo pohromade a smutne sme na seba pozerali. Naša vychovávateľka, keď tak na nás pozerala, bola dojatá súcitom, obrátila sa ku mne a Cecílii so slovami: „Úbohé dievčatká, nemáto už matky.“ Tu sa Cecília vrhla do náručia Marie zvolajúc: „Ty mi budeš matkou!“ Keďže som privykla vo všetkom nasledovať Cecíliu, bolo by bývalo prirodzenejšie, aby som sa riadila jej príkladom, ale tu mi práve napadlo, že hádam by to Paulínu trápilo a cítila by sa opustenou, keby nemala dcérčušku. Tu som teda nežne pozrela na Teba a skrývajúc svoju hlávku do tvojho lona, šeptala som: „Ja si zasa Teba volím za matku, Paulína!“

Ako som už vyššie spomenula, bolo mi treba počnúc týmto dňom začať druhú časť svojho života, veľmi bolestnú, najmä keď vstúpila do Karmelu tá, ktorú som si za svoju drahú matku vyvolila. Toto obdobie siaha od doby štyroch rokov až do štrnásteho roku môjho života, keď som opäť našla svoju povahu z detstva, hoci vždy viac a viac som začala chápať vážnosť života.

Vieš, milá Matka moja, že smrť našej mamičky úplne zmenila moju povahu. Ja, ktorá som bola predtým natoľko živá, sdielna, stala som sa naraz bojazlivou a citlivou až do krajnosti. Často stačil jediný pohľad, aby om sa pustila do plaču. Najlepšie bolo pre mňa, keď sa o mňa nik nestaral. Nemohla som znášať spoločnosť cudzích ľudí a cítila som sa veselšie iba v úzkom kruhu rodinnom. Tam som bola ustavične zahrňovaná nežnosťami každého druhu. Srdce otcovo, už predtým tak hlboko nežne cítiace, ako by pribralo aj lásku materinskú, a cítila som, že Ty a Maria ste sa pre mňa matkami naozaj nežnými a nežistnými. Ach, keby

dobrotivý Boh nebol v hojnosti vyliieval na svoju kvetinku lúče svojej lásky, nikdy by nebola privykla na pozemské ovzdušie. Veď bola ešte veľmi slabá na to, aby mohla znášať prudké lejáky a búrky, preto jej bolo treba teploty, jemnej rosy a slabého jarného vánku; ale tieto dobrodenia jej nechýbali ani pod snehom zkušok.

S ľahkým srdcom som sa lúčila s Alençonom.⁴ Deti milujú zmenu a čo sa vymyká z obvyčajného života: teda rada som šla do Lisieux. Pamätám sa na cestu a na príchod k strýcovi zvečera; aj teraz vidím svoje sestrenice Johanku a Mariu, ktoré nás očakávaly s tetkou na prahu domu. Ó, ako som bola dojatá láskou, ktorú nám milí príbuzní preukázali.

Na druhý deň nás zaviedli do nášho nového bývania, Buissonnets, tichej to štvrti neďaleko krásneho parku, ktorý sa nazýva „Jardin de l' Etoile“ (Záhrada u hviezd).

Dom sa mi videl byť rozkošným: terasa s nádherým výhľadom, anglická záhrada pred domom a za domom druhá veľká záhrada; toto všetko bolo šťastnou novinkou pre moju obrazotvornosť. Naozaj, tento pekný usmievavý domov stal sa javiskom mojich najsladších radosí a nezapomenuteľných rodinných udalostí. Inde, ako som to už povedala, cítila som sa ako vo vyhnanstve, plakala a cítila som, že už nemám matky. Tam sa však moje srdce rozveselilo a začala som sa znovu tešiť životu. Hneď pri prebudení si ma obklopovala nežnosťou a potom si sa so mnou modlievala a učila si ma čítať; spomínam, že slovo „nebo“ bolo prvé, ktoré som

⁴ Pán Martin sa rozhodol presťahovať sa do Lisieux, aby jeho dcéry mohli byť na blízku pánu Guérinovi, strýcovi so strany matky. Priniesol túto obeť, aby ich sveril starostlivosti ich tetky, ktorá ich mala uviesť do novej úlohy, ktorú mali vykonávať ako opatrovkyne svojich mladších sestričiek.

vedela samostatne čítať. Hneď po vyučovaní som bežala na terasu, kde sa obyčajne zdržoval otecko. Aká som bola šťastná, keď som mu mohla oznámiť, že som dostala dobré známky!

Každé popoludnie som chodievala s ním na malú prechádzku, navštívili sme najsvätejšiu Sviatosť raz v tom, raz v onom chráme. Takto som vošla prvý raz aj do káplnky na Karmelu. „Vidíš, princeznička — hovoril otecko — za týmito mrežami sú sväté rehoľnice, ktoré sa stále modlia k dobrotivému Bohu.“ Vtedy som, pravda, netušila, že za deväť rokov budem aj ja medzi nimi a že v požehnanom Karmeli sa mi dostane toľkých milostí.

Po prechádzke som šla domov a vypracovala som svoje úlohy; potom cez celý ostatný čas som poskakovala v záhrade okolo drahého otecka. Nevedela som sa hrať s bábikami; mojou najmilšou zábavou bolo pripravovať liečivý odvar zo semien a kôry stromov. Keď mal môj výrobok peknú farbu, rýchle som ho zanesla ponúknuť oteckovi v peknej šialočke, ktorá zaiste dodávala chuť k ochutnaniu obsahu. Milý otecko ihneď prestal pracovať a tváril sa s úsmevom, ako by pil.

Aj kvetiny som veľmi rada pestovala; zabávala som sa aj stavaním oltárikov, pre ktoré súcim miestom bol mi výklenok záhradného múru. Keď bolo všetko hotové, utekala som pre otecka, ktorý, aby mi radosť spôsobil, užasol nad mojimi podivnými oltármi a obdivoval to, čo som považovala za umelecký výtvor. Neskončila by som tak ľahko, keby som chcela opisovať tisíce podobné udalosti, ktoré mi utkveli v pamäti. Ako by som mohla opísať tú nežnú lásku, ktorou dobrotivý otec zahŕňoval svoju princezničku?

Krásne boli pre mňa najmä dni, keď môj drahý kráľ — tak som toľíz rada nazývala otecka — vzal ma so sebou na rybačku. Niekedy som sa aj ja pokúsila so

svojou malou udicou ryby chytať; častejšie som si ale radšie sadla na blízku kvetnatú lúku. Vtedy som sa vhlbila do seba a bez toho, aby som bola vedela čo je meditovanie, duša sa mi na krídlach meditácie povznášala k Bohu. Poslúchala som zvuky, z diaľky sem dolichajúce a šumenie vánku. Často doletely ku mne neurčité zvuky vojenskej hudby a melancholicky ma nabládily. Zem sa mi zdala byť vyhnanstvom a snila som o nebi.

Také odpoľudnie pominulo veľmi rýchle a museli sme sa vrátiť do Buissonnets; ale kým sme složili svoje rybárske náčinie, zjedla som svoj olovrant, ktorý som si priniesla v malom košíčku. Ale beda, krajec chleba, ktorý si mi natrela zavareninou, zmenil celkom svoj vzhľad. Miesto sviežej farby videla som len tenkú vrstvu ružovej farby. Vtedy sa mi zdala zem ešte smutnejšou a porozumela som, že len v nebi bude nezakalená radosť, bez mračen.

Keďže hovorím o mračnách, prichádza mi na um, že istého dňa sa modré nebo náhle zatiahlo mrákavami; čoskoro začaly trieskať hromy, súc doprevádzané kmitavými bleskami. Obracala som sa napravo a naľavo, aby mi nič neušlo z tohoto veľkolepého divadla: napokon som videla, ako udrhel hrom do blízkej lúky, neprejavila som ani najmenší znak strachu, ba bola som nadšená — zdalo sa mi, že Boh je blízko mňa. Môj milý otec, menej spokojný ako jeho princezníčka, prerušil moje nadšenie. Tráva a margarétky, ktoré boli väčšie ako ja, leskly sa hojnou rosou, ktorá sa podobala lesklým diamantom, a my sme mali prejsť ešte niekoľko lúk, aby sme prišli na cestu. Hoci otec niesol rybárske nástroje, vzal ma na svoje ramená a ja som odtiaľ pozorovala na tieto diamanty a ľutovala som temer, že nie som nimi pokrytá a zaplavená.

Vidí sa mi, nenapísala som ešte, že som na svojich každodenných prechádzkach, v Lisieux ako aj Alençon, často nosila chudobným almužnu. Istého dňa sme stretli istého úbohého starca, ktorý sa sotva vládal na svojich berlách udržať. Ja som k nemu pristúpila, aby som mu podala malý peniaz; pozrel sa na mňa dlhým a smutným pohľadom, zatriasol hlavou a s trpkým úsmevom odmietol almužnu. Neviem vysloviť, čo sa dialo vtedy v mojom srdci. Chcela som ho potešiť a podporiť a namiesto toho som ho azda pokorila a zarmútila!

Akiste uhádol moje myšlienky, lebo som ho videla, ako sa obrátil a usmial sa na mňa z diaľky. V tej chvíľke mi napadlo, aby som bežala za ním a dala mu koláč, ktorý otecko predtým kúpil; hovorila som si: „Nechcel peniaze, tak sa koláču akiste poteší.“ Potom ma akási neznáma obava zdržala; mala som srdce naplnené takým žiaľom, že som len s ťažkosťou zdržala slzy; napokon mi prišlo na um, že mi ktosi povedal, že na deň prvého svätého prijímania môžeme obsiahnuť každú milosť, o ktorú prosíme: táto myšlienka ma čoskoro potešila. Hoci som mala vtedy len šesť rokov povedala som si: „Na deň môjho prvého sv. prijímania sa pomodlím za svojho ubožiača“; a za päť rokov som svoj sľub verne vyplnila. Myslím, že Boh požehnal túto modlitbu mojej detskej duše, ktorá povznášala sa k Nemu o ulavenie pre toho úbohého trpiaceho.

Ako som dospievala, tak rástla aj moja láska k Bohu a často som Mu oddávala svoje srdce, užívajúc formulu, ktorú ma naučila moja matička; usilovala som sa, aby som sa Ježišovi ľúbila pri všetkých svojich prácach a dávala som si veľký pozor, aby som Ho nikdy neurazila. Predsa som sa raz dopustila chyby, ktorú tu musím na seba povedať; dala mi dobrú príležitosť k uponíženiu sa a dúfam, že som ju dokonale oľutovala.

Bolo to v máji roku 1878. Keďže si ma považovala ešte za veľmi malú, aby som každý večer chodila na májové pobožnosti, ostávala som doma so slúžkou a s ňou som odbavovala svoju pobožnosť pred mojím oltárikom, ktorý som podľa svojho vkusu ozdobovala. Všetko bolo na ňom malé: svietniky, kvietniky atď., takže dve sviečky stačili, aby bol dokonale osvietený. Niekedy Viktoria, aby mi zásoba sviečok dlhšie vystačila, prekvapila ma dvoma sviečkami; ale to sa stalo málokedy.

Raz večer sme sa šly modliť a ja som jej povedala: „Prosím ťa, začni sa modliť „Rozpomeň sa“ a ja zažnem sviečky. Tvárila sa ako by chcela začať, ale potom sa na mňa pozrela a nahlas sa smiala. Ja vidiac, že vzáčne moje sviečky čoskoro vyhoria, opäť som ju prosila, aby čím skoršie už začala s modlitbou „Rozpomeň sa.“ Opäť nastalo ticho. Ale znovu ozvaly sa nové výbuchy smiechu! Vtedy v návale rozhorečnosti som vyskočila — moja obvyklá tichosť bola už preč — dupla som prudko nohou a kričala som zo všetkých síl: „Viktoria, ty si zlá!“ Úbohá služka už nemala chuti k smiechu, s údivom pozerala na mňa, onemela a ukázala mi dve sviečky, ktoré mala skryté pod zásterou a ktorými ma chcela prekvapiť; ale už bolo neskoro. Predtým som plakala od hnevu, teraz som ronila slzy ľúosti: bola som celá zahabnená, zarmútená a sľúbila som si, že už také niečo nikdy nevykonám.

Za krátky čas po tom šla som k sv. spovedi. Je to pre mňa milá spomienka! Ty, milá Matka, si mi povedala: „Milá Terezka, nejdeš sa spovedať človekovi, ale samému dobrotvému Pánu Bohu.“ Bola som o tom tak presvedčená, že som sa ťa celkom vážne pýtala, či nemám dôstojnému pánovi Ducellierovi povedať, že ho

⁷ Zomrel v r. 1916 ako arcikňaz (dekan) katedrálneho kostola v Lisieux.

milujem z celého srdca, keďže spovedať som sa mala uňho, ktorý zastupuje samého Pána Boha.

Súe o všetkom dobre poučená, ako sa mám chovať, pristúpila som k spovedelnici a kľakla som si; ale keď kňaz otvoril okienko, nevidel nikoho. Bola som taká malá, že som mala hlavu pod operadlom, na ktoré sa dávajú ruky. Preto mi povedal, aby som ostala stáť. Hneď som poslúchla a obrátila som sa tvárou rovno proti nemu, aby som ho dobre videla. Vyspovedala som sa a prijala som rozhrešenie s veľkou vierou; — lebo si ma uistila, že v tejto posvätnnej chvíli slzy Ježiškove očistia moju dušu. — Spomínam si aj na povzbudenie, ktoré som vtedy dostala: predovšetkým ma povzbudzoval k úcte k preblahoslavenej Panne Marii. Vtedy som si zaumienila, že svoju úctu k Panne Marii zdvojnásobním, veď jej úcta už od dávneho času sa ujala v mojom srdci.

Napokon som podala kňazovi svoj malý ruženec k posväteniu a vyšla som zo spovedelnice tak spokojná a tak veselej nálady, že som ešte takej radosti nikdy nepocítila. Bol večer. Keď som prišla pod istú pouličnú lampu, zastavila som sa, vytiahla som práve posvätený ruženec a skúmala som ho s každej strany. „Čo to prezeráš, Terezka?“ pýtala si sa ma. „Ale, pozerám, ako vyzerá posvätený ruženec!“ Táto naivna odpoveď ma veľmi pobavila. Čo sa mňa týka, ostala som dlho preniknutá milosťou, ktorú som dostala, potom som sa chcela spovedať na všetky veľké sviatky, a môžem povedať, že naplňovali jasotom celú moju dušu.

Sviatky!... Aké roztomilé spomienky budí vo mne toto jednoduché slovo! Sviatky!... Ako som ich milovala! Ty si veľmi dobre vedela vysvetliť tajomstvá, skryté v každom z nich. Vskutku, tieto pozemské dni sa stávaly pre mňa nebeskými. Najradšie som mala sprievody s najsvätejšou Sviatesťou. Aká radosť to bola pre mňa, keď som mohla sypať kvety pod nohy dobrotivého

Boha. Prv ako by som ich bola nechala padnúť k Jeho nohám, vyhodila som ich hodne vysoko a nikdy som nebola tak šťastná, ako pri pohľade, keď moje ružové lístky dotkli sa posvätnej monštrancie.

Sviatky! Hoci aj byly veľké, sviatky zriedkavé, predsa každý týždeň priniesol mi jeden prevzácny deň: nedeľu. Aký to radostiplný deň! Je to deň Pána, deň odpočinku.

Celá naša rodina šla predovšetkým na veľkú sv. omšu; spomínam si, že pod kázňou sme museli sostúpiť do chrámovej loďi a najstť si tam miesto, lebo ináč naše miesto* v bočnej kaplnke bolo dosť vzdialené od kazateľnice; toto nebola tak ľahká vec. Ale malej Terezke a jej otcovi každý s ochotou ponúkol stoličku. Strýc sa radoval, keď nás videl oboch prichádzať; nazýval ma svojim slnečným lúčom a hovoril, že je to pre neho úchvatným divadlom, keď vidí velebného patriarchu viesť malú dcérušku za ruku. Veľmi som sa neznepokojovala tým, že som bola pozorovaná, lebo som pozorne počúvala slová kazateľove. Prvá kázeň, ktorej som porozumela a ktorá ma veľmi dojala, bola o umučení Spasiteľovom; vtedy som mala päť a pol roka: od tej doby som mohla pochopiť a okúsiť v nich skrytú sladkosť.

Keď bola reč o sv. Terezii, otecko sa ku mne nachýlil a pošepol mi: „Dávaj pozor, moja princeznička, je reč o tvojej sv. patronke. „Naozaj, počúvala som pozorne, ale priznám sa, že som sa viac pozerala na otecka ako na kazateľa. Jeho krásna tvár mi hovorila o toľkých veciach! Jeho oči sa často naplnily slzami, ktoré sa márne usiloval zastaviť. Keď počúval večné pravdy, zdalo

* Vo Francúzsku nie sú v kostoloch lavice ako u nás, ale stoličky, za ktorých užívanie jednotlivci platia ročný poplatok. V takomto smysle treba chápať, že rodina Martinových mala svoje miesto v bočnej kaplnke.

sa, že už nežije na zemi: zdalo sa mi, že jeho duch je už pohrúžený do druhého sveta. Ach, jeho cesta bola veľmi vzdialená od cieľa: ešte bolo treba, aby mnohé bolestné roky uplynuly, kým sa jeho očiam otvorilo krásne nebo a kým Spasiteľ sotrel svojou božskou rukou horké slzy svojho verného služobníka.

Vrátim sa však k svojej nedeli. Ten radostný sviatočný deň, ktorý obyčajne tak rýchlo minul, mal tiež svoj melancholický náter: moja radosť trvala len po popoludňajšiu pobožnosť; keď sme sa vrátili z tejto pobožnosti, zmocnila sa ma akási stiesnená nálada; pomyslela som si, že na druhý deň začne zasa všedný život, práca, učenie, a moje srdce pocítilo, že zem je len vyhnanstvom, túžila som po večnom nebeskom odpočinku, po nedeli bez skončenia v pravej vlasti.

Prv, ako sme sa vrátili do Buissonnets, pozvala obyčajne tetka každú nedeľu vždy jednu z nás, aby sme u nej ztrávili večer; bola som veľmi šťastná, keď prišiel rad na mňa. S veľkou napnutosťou som počúvala strýcove reči; jeho vážne rozhovory ma veľmi zaujímali; akiste netušil, že s akou pozornosťou ho sledujem. Niekedy moja radosť bola pomiešaná s hrôzou, keď si ma posadil na kolená a strašidelným hlasom spieval o Modrobradákov.

Okolo ôsmej hodiny prišiel pre mňa otecko. Spomínam si, že som s nevysloviteľným nadšením pozorovala hviezdy... So zvláštnou rozkošou som pozorovala skupinu zlatých perál na hlbokej oblohe (pás Oriona), lebo som spozorovala, že má podobu T — a hovorila som cestou milému oteckovi: „Pozri sa, otecko, moje meno je napísané na nebi!“ Potom som už nechcela nič vidieť z tejto ošklivej zeme a preto som prosila otecka, aby ma viedol; nepozerajúc sa, že kade kráčam, mala som veľmi vztýčenú hlavičku a neúnavne som pozorovala hviezdami posiatu oblohu.

Čo mám povedať o zimných večeroch v Buissonnets? Po hre na dámu. Maria alebo Paulína čítaly niečo z „Liturgického roku“ (L' Année liturgique); potom niekoľko stránok z nejakej zábavnej a poučnej knihy. Pri tom som sedela na oteckových kolenách; po dokončení čítania spieval mi svojím milým hlasom piesne, ako by ma uspával. Položila som si hlavu na jeho hrud' a on ma mierne kolísal.

Potom sme vystúpili na poschodie, aby sme odbalili večernú modlitbu; aj tam som klačala vedľa otecka a stačilo mi len pozrieť sa na neho, aby som videla, ako sa modlia svätí. Potom ma moja malá mamička zaviedla na spánok: vtedy som sa jej vždy pýtala: „Bola som dnes dobrá? Je so mnou Pán Boh spokojný? Budú anjeličkovia okolo mňa obletovať? ...“ Odpoveď bola vždy „áno“; inak by som bola celú noc plakala. Po tomto vypytovaní si ma objala tak, ako moja krstná matka a Terezka ostala sama v tme.

Pokladám si za opravdivú milosť, že už od detstva som bola navyknutá, aby som premáhala svoju bojajlivosť. Často si ma posielala večer pre nejaké veci do vzdialenej izby; netrpela si nijakých výhovoriek a to bolo pre mňa veľmi potrebné, lebo inak by som sa bola stala veľmi bojajlivou; kým teraz sa len veľmi ťažko dám nastrašiť. Pýtam sa, že ako si ma mohla vychovať s takou veľkou láskou a nerozmazať ma: lebo si mi neodpustila ani jednu chybu, nikdy si mi nerobila výčitky bez príčiny, ale ani nikdy — čo som veľmi dobre vedela — si neodstúpila od svojho rozhodnutia.

K Paulíne som mala neobmedzenú dôveru; ona objasnila každú moju pochybnosť. Raz som jej oznámila svoj podiv nad tým, že Boh nedá všetkým vyvoleným jednakú slávu v nobi; obávala som sa, že všetci nebudú blažení. Poslala ma priniesť veľký otcov pohár a postavila ho vedľa môjho náprstku; potom ich naplnila vo-

dou a pýtala sa ma, že ktorý je viac plný. Odpovedala som jej, že sú oba jednako plné a že je to nemožné dať do niektorého viac vody ako môže do seba prijať. Moja mamička ma potom poučila, že v nebi najmenší vyvolený nezávidí šťastie ani najväčšieho svätca. Takto predkladajúc mne pochopiteľne aj najväčšie tajomstvá, poskytovala mojej duši potrebnú potravu.

S akou radosťou som očakávala každoročne udeľovanie cien. Hoci som bola jedinou uchádzačkou, spravodlivosť bola vždy zachovaná; obsiahla som len zaslúženú odmenu. Srdce mi silne búšilo, pri počúvaní rozsudku nado mnou dostávajúc od svojho „kráľa“ odmenu a vyznačenie pred celou rodinou, ktorá tam bola shromaždená. Predstavovalo mi to obraz posledného súdu.

Keď som vtedy videla otca takého šťastného, veru som nepredvídala, aké ťažké zkúšky ho ešte očakávajú. Istého dňa mi predsa Pán Boh vo zvláštnom videní ukázal živý obraz toho utrpenia, ktoré ho očakávalo.

Otecko odcestoval a nemal sa rýchle vrátiť; bolo odpoľudnia asi medzi druhou a tretou hodinou: slnko jasne žiarilo a celá príroda bola odiata akoby do sviatočného rúcha. Bola som pri veľkom okne, odkiaľ bol výhľad do veľkej záhrady, zaoberala som sa veselými myšlienkami; zrazu som videla pred práčňou, práve naproti mne muža, ktorý bol práve tak oblečený ako otecko, mal aj celkom takú postavu a chôdzu ako on, len bol viac shrbený a zostarnutý. Hovorím zostarnutý, aby som naznačila celkový vzhľad jeho postavy, lebo, keďže mal hlavu zakrytú hustým závojom, nevidela som jeho tvári. Kráčal pomaly, odmeraným krokom vedľa mojej záhradky. Tu ma zachvátil pocit mimoriadneho strachu a škrikla som trasúcim sa hlasom: „Otecko! Otecko!“ Ale zdalo sa, že ma tajuplná postava nepočula; pokračovala v svojej ceste a neohliadla sa. smerovala k skupi-

ne jedlí, ktoré rozdeľujú hlavnú aleju záhrady. Čakala som, že ju opäť uzriem na druhej strane veľkých stromov, ale prorocké videnie zmizlo.

Toto všetko trvalo len chvíľočku; ale predsa sa mi táto udalosť tak vryla do pamäti, že moja spomienka je ešte aj teraz, po toľkých rokoch tak živá ako samé videnie.

Maria bola s Tebou. Matka, vo vedľajšej izbe. Keď ste obe počuly, že volám otca, pocítily ste dojem hrôzy. Maria, premáhajúc svoje vzrušenie, pribehla ku mne: „Prečo voláš takto otca, ktorý je predsa v Alençone?“ Ja som jej povedala, čo som práve videla; ona však, aby ma upokojila, povedala mi, že slúžka chcela mi zaiste nahnať strachu a preto si zakryla hlavu zásterou.

Ale Viktoria, keď sa ju opytovaly, povedala, že kuchyňu vôbec neopustila; ináč ale pravda nedala sa zatemniť v mojom duchu: videla som muža a ten muž sa úplne podobal oteckovi. Potom sme sa šly všetky pozrieť za skupinu stromov, a keď sme tam nič nenašli, zakázala si mi, aby som na to myslela. Nemyslieť na to! To veru nebolo v mojej moci. Moja fantázia mi často predstavila toto tajomné videnie. Často som sa usilovala odhaliť závoj, ktorý mi zahaloval jeho smysel a v hĺbke srdca som bola presvedčená, že raz bude mi všetko úplne odhalené.

A Ty, milovaná Matka, vieš o všetkom! Teraz vieš, že to bol náš otec, ktorého mi dobrotivý Pán Boh ukázal shrbeného farchou veku a nesúceho na svojej úctyhodnej tvári a bielovlasej hlave znak svojho veľkého utrpenia.⁹ Ako obličaj Pánova bola zahalená pri Jeho utrpení, tak aj tvár Jeho služobníka mala byť zahalená v dňoch uponíženia, aby tým väčším leskom žiarila

⁹ R. 1888 bol pán Martin viac ráz zastihnutý porážkou, ktorá postupne zasahovala jeho údy a účinkovala tiež veľmi zhubne na jeho ducha. Musel byť cez tri roky cudzím rukám sverený.

v nebesiach. Ach, ako obdivujem prozreteľnosť Božiu, ktorá nám vopred ukázala tento vzácny križ, ako otec ukazuje svojim dieťkam budúcu slávu, ktorú pre nich prichystal a so záľubou myslí v svojej láske na neoceniteľné bohatstvá, ktoré sa majú stať ich dedičstvom.

Ale stále mi prichádza na myseľ táto myšlienka: „prečo dobrotivý Pán Boh dal toto svetlo dieťaťu, ktoré, keby mu bolo porozumelo, iste by bolo zomrelo od žiaľu? Prečo?“ Hľa, toto je jedno z tých nepreniknuteľných tajomstiev, ktorým porozumieme až v nebi, aby sme ich večne obdivovali. Bože môj, aký dobrotivý si Ty! Ako múdro rozdeľuješ zkúšky podľa našich síl! Nemohla som vtedy bez hrôzy pomyslieť na to, že by otec mohol zomrieť. Istého dňa vystúpil na vysoký rebrík a pretože som bola celkom na blízku povedal mi: „Chod preč, princeznička, lebo keby som spadol, rozmliaždil by som ňu.“ Tu som pocítila vnútorný odpor a približiac sa ešte viac k rebríku, pomyslela som si: „Keby otecko vskutku spadol, aspoň nebudem mať bolesť z toho, že ho vidím zomierať, ale zomriem s ním spolu.“

Nie, nemôžem vysloviť, ako som ho milovala! Všetko, čo bolo na ňom, vzbudzovalo vo mne obdiv. Keď mi vysvetľoval svoje náhľady vo veľmi vážnych veciach — ako keby som bola už dospelou — odpovedala som mu naívne: „Otecko, som istá, že, keby si toto povedal tým veľkým pánom vo vláde, zvolili by ňu za kráľa a Francúzsko by bolo šťastné, ako ešte nikdy nebolo; ale ty by si bol nešťastný, lebo to je osud všetkých kráľov; ale potom by si nebol len mojím kráľom a preto som radšej, že ňu nepoznajú.“

Keď som mala šesť alebo sedem rokov, uzrela som prvý raz more. Pohľad naň účinkoval na mňa mocným dojmom, nemohla som od neho oči odvrátiť. Jeho veľkosť, hukot jeho vln, všetko hovorilo mojej duši o veľkosti a moci dobrotivého Boha. Prichádza mi na my-

seľ, že na brehu morskem si ma dlho pozeral istý pán s paňou; pýtali sa oteka, či som jeho dcérou a hovorili pri tom, že som roztomilé dievčatko. On im dal znať, aby mi nelichotili. Ja som sa z toho tešila, lebo som sa nepokladala za tak peknú; Ty, milá Matka, si dávala pozor, aby si mi nepovedala nič takého, čo by mohlo porušiť moju skromnosť a detskú nevinnosť! Keďže som verila len Tebe, nekládla som veľký dôraz na obdivujúce reči týchto ľudí a nemyslela som už viac na to.

Večer toho istého dňa, v chvíli, keď sa zdalo, že sa slnko kúpe v nesmiernych vlnách mora a zanechávalo za sebou svetelný pás, sedely sme s Paulínou na brehu na osamelej skale. Pozorovala som tento zlatý pás — dlho, Paulína mi o ňom povedala, že je to obraz milosti Božej, ktorá osvetľuje cestu zbožných duší. Predstavila som si v duchu svoje srdce uprostred tohoto pásu, ako maľučkú loďku s bielymi plachtami, a rozhodla som sa; že nikdy nespustím svoj zrak s Ježiša, aby som mohla pokojne konať svoju cestu a rýchle dosiahnuť nebeský prístav.

Motto: „Z úst detí a nemluvniat pripravil
si slávu.“ (Žalm 8. 5.)

HLAVA III.

*V ústave. — Bolestné odlúčenie. — Zvláštna choroba. —
Zrejmý úsmev Kráľovnej nebeskej.*

Mala som pol deviateho roku, keď Leonia vystúpila z ústavu v opátstve benediktíniek v Lisieux a ja som nastúpila na jej miesto. Dostala som sa do triedy, kde všetky žiačky boli väčšie ako ja: jedna z nich už 14-ročná, bola dosť málo nadaná, ale vedela na ostatné chovanky veľmi pôsobiť. Keď videla, že ja tak mladá mám skoro vždy najlepšie úlohy a že ma všetky mníšky rady majú, žiarlila na mňa a pôsobila tisícero spôsobmi, že som drahého musela platiť svoje malé úspechy. Ja so svojou bojazlivou a slabou povahou som sa nevedela brániť a uspokojila som sa plačom, nehovoriac nič. Cecília, práve tak ako Ty, milá Matička, nevedela o mojom trápení: ja ale nemala som nadostač odvahy, aby som sa pozdvihla nad všetky tieto biedy a moje malé srdiečko veľmi trpelo.

Bolo pre mňa šťastím, že som každý večer opäť vyhládala otcovský krb; vtedy moja duša oživila, vyskočila som otcovi na kolená a hovorila som mu, aké známky som dostala a jeho bozk zahnal všetky moje starosti. S akou veľkou radosťou som mu oznamovala výsledok svojej prvej úlohy! Mala som najlepšiu známku a za odmenu som dostala pekný, lesklý, strieborný peniaz.

ktorý som dala do pokladnice pre chudobných a ktorý bol určený na to, aby dostal skoro každý štvrtok nového druhu. Ach, skutočne som potrebovala tohoto mazlenia! Osožilo to veľmi malej kvetinke, aby mohla zapustiť svoje slabé korenenky do milej a úrodnej zeme otcovského domu, keďže nikde inde nemohla najstí potrebnú miazgu k svojmu jestvovaniu.

Každý štvrtok mali sme prázdno: ale som v nich nevidela prázdnoty, ako boli tie, aké mi poskytovala Paulína, keď som ich zväčša strávila s otcom v záhradnom domku. Nevedela som sa hrať ako ostatné deti a cítila som, že nie som príjemnou spoločnicou; predsa som sa usilovala, ako som len mohla, aby som sa im prispôsobila, čo sa mi však nikdy nepodarilo.

Okrem Cecilie, ktorá mi bola takrečeno nepostrádateľnou, vyhľadávala som najmä svoju malú sesternicu Mariu, lebo ona dovolila, aby som volila hry podľa svojej chuti. Už vtedy sme boli jedného srdca a jednej vôle, ako by nám dobrý Boh dal vopred tušíť, že raz v Karmelu povedieme ten istý rehoľnícky život.¹⁰

Veľmi často — stávalo sa to najmä u môjho strýca — Maria a Terezia boli dvoma veľmi kajúcimi pustovníkmi, mali len biednu chatrč, malé políčko na obilie

¹⁰ Maria Guerinová vstúpila do Karmelu v Lisieux dňa 15. augusta 1895 a složila sv. sľuby ako sestra Maria Najsv. Sviatosti. Vyznačovala sa svojím zvláštnym duchom chudoby a trepezlivosťou v dlhých trápeniach: „Neviem, či som dobre trpela — hovorila v svojej chorobe — ale zdá sa mi, že Terezia mne udelila svoje city a že ja mám jej vlastné odriekanie. Ach! Keby som mohla zomrieť z lásky ako ona! Nebolo by to divné, lebo aj ja patríam do sboru malých obetí, ktoré si od dobrého P. Boha vyžiadala. Chcem zomrieť, hovoriac Ježišovi, že Ho milujem.“

Jej túžba sa uskutočnila. Zomrela 14. apríla 1905, tridsaťštyri ročná a jej posledné slová boli: „Nebojím sa smrti! Ach! Aký pokoj! ... Netreba sa báť utrpenia ... On dá vždy sily ... Môj Ježišu, milujem Ťa!“

a záhradku, kde sadily trošku zeleniny. Život im plynul v ustavičnom rozjímaní; jedna totiž zameňovala druhú v modlitbe, keď sa bolo treba zaoberať skutočným činným životom. Všetko sa vykonávalo svorne, v tichosti a spôsobmi dokonale rehoľníckymi. Keď sme šly na prechádzku, naša hra pokračovala aj na ulici: dvaja pustovníci modlili sa ruženec, počítajúc na prstoch, aby neprezradili svoju zbožnosť zvedavému obecenstvu. Ale istého dňa „pustovník Terezia“ sa pozabudol: dostal koláč na olovrant a prv ako ho zjedol, urobil nad ním veľký kríž; mnohí mimoidúci bezbožníci nemohli sa zdržať smiechu.

Jednota našej vôle často neznala hraníc. Raz večer, keď sme sa vracaly z opátstva, chcely sme napodobňovať aj skromnosť pustovníkov. Povedala som Marii: „Veď ma, pôjdem so zatvorenými očami.“ — „Ja ich tiež zatvorím“, odpovedala mi; obidve sme urobily dľa svojej vôle.

Keďže sme šly po chodníku, nemusely sme sa obávať povozov. Ale po niekoľkých minútach tejto príjemnej prechádzky, keď dvaja nerozvážlivci ochutnávali rozkoš, že idú bez toho, žeby si pozerali pod nohy, obidvaja padli na bedny pred dvermi obchodu a razom ich prehodili. Nahnevaný obchodník ihneď vybehol, aby posbieral svoj tovar; ale dobrovoľní slepci sa rýchle sobrali aj sami a bežali o závod, majúc oči aj uši celkom otvorené, aby počuli oprávnené výčitky Johanny, ktorá bola práve tak namrzená ako obchodník.

Ešte som nič nepovedala o svojom novom pomere k Cecílii. V Lisieux sa úlohy premenily: ona sa stala malým čertíkom, plným zlosti a Terezia zasa dievčaťom tichým, avšak nadmieru plačlivým! Potrebovala aj ochrancu, a kto bude môcť povedať s akou nebojácnosťou sa podujala moja milá sestrička na tento úkol? Dávaly sme si často navzájom darčoky, ktoré na jed-

nej i na druhej strane pôsobily nevýslovnú radosť. Ach, v tomto čase sme ešte neboly sebecké; naša duša v celej svojej sviežosti rozvíjala sa ako jarný kvietok, bola šťastná, že prijíma rannú rosu; ten istý ľahký vetrik rozkyvával naše kvetné koruny. Naozaj, naše radosti byly spoločné: pocítila som to dobre v ten tak pekný deň prvého sv. prijímania mojej milovanej Cecilie.

Vtedy som mala sedem rokov a nechodila som ešte do opátstva. Aká mi je milá spomienka na jej prípravu! V posledných týždňoch každý večer si jej vyprávala, milá Matička, o tom veľkom úkone, ku ktorému sa práve chystá; ja som tiež počúvala, túžiac, aby som sa mohla tiež pripravovať, a keď mi povedali, aby som odišla, že som ešte malá, s ťažkým srdcom som to urobila: myslela som, že pripravovať sa štyri roky na prijatie Pána nie je nijako mnoho.

Raz večer zachytila som slová, ktoré platily mojej šťastlivej sestričke: „Od svojho prvého sv. prijímania musíš začať celkom nový život.“ Hneď som sa rozhodla, že nebudem čakať až príde čas aj na mňa, ale že začnem nový život hneď s Ceciliou.

Za prípravných duchovných cvičení soštrvala niekoľko dní v opátstve a jej neprítomnosť sa mi videla veľmi dlhou. Napokon prišiel ten pekný deň! Aký sladký dojem mi zanechal v srdci! Bolo to ako predhra môjho prvého sv. prijímania! Ach! koľko milostí som dostala v ten deň! Počítam ho medzi najkrajšie dni svojho života.

Vrátila som sa trochu nazpäť do minulosti, aby som si oživila tú milú spomienku. Teraz musím hovoriť o bolestnom odlúčení, ktoré mi malo srdce roztrhať, keď mi Ježiš vzal moju tak nežne milovanú matičku. Raz som jej povedala, že by som chcela s ňou odísť do ďalekej púšte; odpovedala mi vtedy, že moja túžba je aj jej túžbou, ale že dočká, až budem dosť veľká, aby som

sa mohla vydať na cestu. Tento neuskutočniteľný sľub brala malá Terezka vážne a preto aká bola jej bolesť, keď počula svoju milú Paulínu vyprávať s Mariou o svojom budúcom vstupe do Karmelu! Nepoznala som ešte Karmel; ale rozumela som, že ma opustí, aby vstúpila do kláštora, porozumela som, že ma nedočká!

Ako by som len mohla vysloviť úzkosť svojho srdca? V jednej chvíli sa mi objavil život v celej svojej skutočnosti: plný utrpenia a ustavičného lúčenia a romila som veľmi horké slzy. Nepoznala som ešte radosť z obetí; bola som slabá, tak slabá, že považujem za veľkú milosť, že som zniesla zkúšku zdanlivo moje sily presahujúcu, bez toho, žeby som bola zomrela.

Stále si budem spomínať, s akou nežnosťou ma potešovala moja matička. Vyprávala mi o živote v kláštore; a hľa, keď som si raz večer tak sama predstavovala v svojom srdci obraz, ktorý mi nakreslila, pocítila som, že Karmel je tá púšť, kde aj mňa chce dobrý Boh ukryť. Cítila som to tak silno, že nebolo v mojom duchu ani najmenšej pochybnosti; nebol to sen dieťaťa, ktoré sa nechá unášať, ale istota Božieho volania. Tento dojem, ktorý nemôžem vylíčiť, zanechal v mojej duši hlboký pokoj.

Na druhý deň sverila som sa so svojimi túžbami Paulíne, ktorá, považujúc ich za vôľu Božiu, sľúbila mi, že ma čoskoro zavedie do Karmelu, aby som videla matku predstavenú a jej mohla povedať svoje tajomstvo.

Pre túto slávnostnú návštevu zvolili sme si istú nedeľu. Veľké boli moje rozpaky, keď som sa dozvedela, že mala ísť so mnou moja sestřenica Maria, ktorá bola ešte dosť mladá, aby mohla vidieť karmelitky. Musela som si vynajstť prostriedok, aby som mohla zostať samotná; a hľa, čo mi prišlo na myseľ: povedala som Marii, že musíme byť veľmi úslužné a zdvorilé a že musíme povedať ctihodnej matke svoje tajomstvá, ktorých ani

nemala; Maria mi verila: a tak som mohla zostať samotná s matkou Mariou Gonzagou. Keď vypočula moje dôverné vyznanie, uverila v moje povolanie, ale predsa mi povedala, že neprijímajú deväťročné žiadateľky a že musím čakať do šestnástich rokov. Musela som ustúpiť i pri svojej živej túžbe vstúpiť s Paulínou do kláštora a prvý raz pristúpiť k sv. prijímaniu v deň jej obliekania.

Napokon prišiel 2. október! Deň sĺz a požehnaní, keď Ježiš utrhol prvý zo svojich kvietkov, kvet vyvolený, ktorý o málo rokov mal byť matkou svojich sestár. Zatiaľ čo náš milovaný otec, doprevádzaný mojím strýcom a Mariou, vystupoval na horu Karmel, aby obetoval svoju prvú obeť, mňa viedla tetka s Leoniou a Ceciliou na sv. omšu. Ronily sme hojné slzy, tak že ľudia vidiac nás vstupovať do kostola, udivene na nás pozerali; ale to mi neprekážalo, aby som neplakala. Pýtala som sa sama seba, ako len môže slnko ešte svietiť na zem!

Možno že sa Ti bude vidieť, Matička, že prehánam v svojich ťažkostiach. Teraz skutočne prichádzam na to, že ma to odlúčenie nemalo natolko zarmútiť: ale musím sa priznať, že moja duša bola ešte veľmi nezrelá; a musela som podstúpiť ešte veľa zkušok, kým by som sa dostala na breh pokoja, kým by som mohla okúsiť rozkošné ovocie úplného odriekania a dokonalej lásky.

Odpoludnia tohoto 2. októbra 1882 videla som svoju drahú Paulínu, ako sestru Agnešu Ježišovu, už za mrežami Karmelu. Ach, koľko som vytrpela za tohoto rozhovoru. Keďže píšem dejiny svojej duše, myslím, že musím všetko povedať! Nuž, priznám sa, že prvé bolesti odlúčenia som nepovažovala za nič v porovnaní s tými, ktoré nasledovali po nich. Ja, ktorá som bola zvyklá zabávať sa so svojou matičkou tak srdečne, dostala som horko-ťažko len dve alebo tri minúty rozho-

voru, aj to len z rodinných príčin¹¹; samozrejme, že som ustavične plakala a odišla s rozboleným srdcom.

Nechápala som, že by bolo nemožné venovať často každej aspoň pol hodiny, a že by bolo treba ponechať najväčší diel rozhovoru otcovi a Marii; nepochopila som to a hovbrila som si v hĺbke srdca: „Paulína je pre mňa ztratená!“ V ustavičných utrpeniach sa môj duch rozvinul spôsobom tak podivným, že som čoskoro upadla do ťažkej choroby.

Choroba, ktorá ma zastihla, pochádzala iste zo žiarlivosti diablovej, ktorý, rozzúrený nad týmto prvým vstupom do Karmelu, chcel sa na mne vypomstiť za všetky tie veľké škody, ktoré mu mala naša rodina spôsobiť v budúcnosti. Ale nevedel, že nebeská Kráľovna verne stráži svoju malú kvetinku, že sa na ňu shora usmieva a že je hotová utíšiť búрку v tej chvíli, v ktorej by sa jej útla a slabá stopka mala neodvratne zlomiť.

Koncom roku 1882 bola som zachvátená stálym, za to však znesiteľným bolením hlavy, ktoré mi však neprekážalo, aby som pokračovala v učení; toto trvalo až do Veľkej noci roku 1885. Keďže vtedy otec s Mariou a Leoniou odišiel do Paríža, Cecíliu a mňa sveril mojmu strýcovi a tetke.

Keď som istého večera bola samotná so svojim strýcom, vyprával mi o mamičke, o spomienkach dávnej minulosti a to s takou nežnosťou, že ma to hlboko dojalo a rozplakalo. Moja citlivosť i jeho samého dojala; bol prekvapený nad takými citmi v mojom veku a zamieňal si, že v prázdninách mi zaopatrí všetky možné druhy zábav.

Debrý Boh však rozhodol o tom inak. Ešte toho večera moje bolenie hlavy nadobudlo neobvyčajnej prudkosti a postihlo ma nezvyklé chvenie, ktoré trvalo celú

¹¹ Čas rozhovoru je určený pravidlami.

noc. Moja tetka, ako pravá matka, ani na chvíľu ma neopustila; zahrňovala ma za tejto choroby najnežnejšou starostlivosťou, venovala mi najoddanejšiu a najútlejšiu pozornosť.

Ťažko vyjadriť bolesť nášho úbohého otca, keď po svojom návrate z Paríža videl ma v tak beznádejnom stave. Myslel, že čoskoro už zomrem; ale Pán mu mohol povedať: „Táto choroba nie je na smrť, ale na slávu Božiu.“ (Ján 11, 4). Opravdu, Boh bol oslávený touto skúškou! Stalo sa to pre podivuhodnú odovzdanosť môjho otca, práve tak ako i sestier, najmä ale Marie. Čo tá len pre mňa vytrpela! Akou veľkou vďačnosťou som viazaná k tejto milej sestričke! Vlastné srdce jej našepkávalo, čo je mi potrebné, a opravdu materinské srdce je oveľa mocnejšie, ako veda najzručnejších lekárov.

Zatiaľ blížil sa čas Tvojej obliečky, milá Matička, ale vyhýbali o tom vyprávať predomnou z obavy, že ma tým zarmútia, dobre vediac, že sa jej nebudem môcť zúčastniť. Ja som v hĺbke srdca pevne verila, že dobrý Boh mi udelí útechy, vidieť toho dňa milovanú Paulínu. Áno, vedela som, že tento sviatok bude bez mrakov, vedela som, že Ježiš nebude mojou neprítomnosťou skúšať svoju nevestu, ktorá už predtým toľko trpela pre chorobu svojej dcérušky. Skutočne, mohla som objasť svoju drahú matičku, posadiť sa jej na kolená, skryť sa pod jej závoj a prijímať jej mazlenie. Mohla som si ju pozrieť tak uchvacujúcu v jej bielom závoji! Skutočne bol to krásny deň uprostred mojej temnej skúšky: ale tento deň, ba skôr tá hodina rýchle pominula a čoskoro musela som vstúpiť do povozu, ktorý ma ďaleko odniesol od Karmelu!

Keď sme prišli do Buissonnets, ihneď ma uložili do postele, hoci som necítila nijakej únavy; ale na druhý deň ochorela som prudko a choroba sa sívala tak váž-

nou, že dľa ľudských odhadov som sa nemala už viac vyliečiť.

Neviem, ako opísať túto zvláštnu chorobu: vyprávala som veci, na ktoré som vôbec nemyslela, alebo inokedy som robila veci, ako by som bola k nim vedená proti vlastnej vôli; skoro ustavične sa zdalo, že blúznim, ale naopak, ja som presvedčená, že ani jedinú chvíľku som nebola zbavená vedomia. Často celé hodiny som ležala omdletá tak, že nebolo mi možné urobiť ani najmenší pohyb. Avšak i v tejto zvláštnnej strnulosti jasne som počula všetko, čo si okolo mňa tichým hlasom vyprávali a ešte teraz si na to spomínam.

A jaké hrozné veci mi diabol našepkával! Vôbec všetkého som sa bála: videlo sa mi, že okolo mojej postele sú strašné priepasti; niektoré klince, vbité do steny, mali v mojich očiach desnú podobu veľkých čiernych zuhoľnatených prstov a strašily ma a nútily, aby som od hrôzy kričala. Raz, hoci ma otec celkom ticho pozoroval, jeho klobúk, ktorý držal v ruke, premenil sa zrazu neviem v akú hroznú podobu a ja som sa začala tak báť, že otec plačúc odišiel.

Keď však dobrý Boh dovolil diablovej, aby sa priblížil ku mne zvonku, poslal mi aj viditeľných anjelov, aby ma potešili a posilnili. Maria ma neopúšťala, nikdy neprejavila znak únavy, omrzlosti, hoci som ju veľmi sužovala; lebo nemohla som zniesť, aby sa vzdialila odo mňa. Cez obed, keď ma Viktoria strážila, neprestala som volať plačúc: „Maria! Maria!“ Keď chcela odísť, mohla len na sv. omšu alebo navštíviť Paulínu; len vtedy som nič nepovedala.

A Leonia a moja malá Cecília! Čo všetko urobili pre mňa! V nedeľu sotrvávaly celé hodiny s úbohým dieťaťom, ktoré sa stalo slabomyselným. Ach, moje drahé sestričky, koľko utrpení som vám spôsobila!

Môj strýc a teta boli voči mne láskyplní. Tetka ma prichádzala každodenne navštíviť a donášala mi zákusky.¹² Nemôžem ani vysloviť ako veľmi vzrástla moja nežnosť za mojej choroby k týmto mojim príbuzným. Pochopila som tak, ako nikdy predtým, čo nám tak často hovorieval dobrý otec: „Milé deti, nezabúdajte nikdy, že váš strýc a vaša tetka chovajú sa k vám neobyčajnou priazňou.“ V dňoch svojej staroby sám to zkušil a teraz ako musí požeňovať a ochraňovať z neba tých, ktorí mu hojne preukazovali láskyplnú starostlivosť!

Vo chvíľach, keď moje utrpenie bolo miernejšie s radosťou som vila korunky zo sedmikrások a nezabúdok pre P. Mariu. Prišiel už mesiac máj, celá príroda bola ozdobená jarnými kvetmi, len sama malá kvetinka vädla a videlo sa, že už nikdy neoživne. Ale predsa neustále mala pri sebe slnko a tým slnkom bola zázračná socha Kráľovnej nebies. Často, veľmi často drobný kvietok obracal svoju korunku k tejto požeňanej hviezde.

Istého dňa videla som vchádzať otecka do mojej izby; videl sa byť veľmi vzrušený a približujúc sa k Marii, dal jej s výrazom veľkého zármutku niekoľko zla-

¹² Z neba sa jej Terezka hojne odmenila za jej materskú starostlivosť. Očividome ju podporovala za jej poslednej choroby. Jedného rána našli ju pokojnú a žiariacu radosťou: „Mnoho som trpela — povedala — ale malá Terezia nezne ma strážila. Cez celú noc som cítila pri svojej posteli jej prítomnosť. Mnohorozy prejavovala mi svoju lásku, čo mi dodávalo neobyčajnej odvahy.“ Pani Guerinová žila a zomrela ako svätica vo veku 52 rokov. Často opakovala s úsmevom na rtoch: „Aká som spokojná, že umieram! Veď tak príjemné je ísť dívať sa na Boha. Ježišu môj, milujem Ťa. Qbetujem Ťi svoj život za kňazov podobne ako moja Terezia Ježiškova.“ Zomrela 15. februára 1900.

Pán Guerin, ktorý po mnohé roky perom chránil Cirkev a zo svojho majetku podporoval dobré podniky, zomrel nábožnou smrťou ako karmelský terciár 28. sept. 1909, majúúc 69 rokov.

tých peňazí a prosil ju, aby napísala do Paríža žiadosť za odslúženie deviatich sv. omší v svätyni P. Marie Víťaznej, aby obsiahol uzdravenie svojej úbohej princezničky. Ach, ako som bola pohnutá, vidiac jeho vieru a jeho lásku. Ako by som bola rada vstala a povedala mu, že som vyliečená! Ale škoda! Z mojich túžob nemohol sa zrodiť zázrak a na moje vyzdravenie bolo treba opravdu veľkého zázraku. Áno, bolo treba veľkého zázraku a zázrak ten skutočne urobila Víťazná P. Maria

Istú nedeľu pod deväťdňovou pobožnosťou Maria vyšla do záhrady a nechala ma s Leoniou, ktorá práve čítala pri okne. Za niekoľko minút začala som pološep-tem volať: „Maria! Maria!“ Leonia, zvyknutá na takéto moje vzdychy, vôbec nevenovala tomu nijakej pozornosti: ja som nahlas zvolala a Maria sa ku mne vrátila. Jasne som ju videla vstupovať; ale škoda, po prvý raz som ju nespoznala. Pozerala som na všetko okolo seba, do záhrady som upierala úzkostlivý pohľad a znovu som sa dala do kričania: „Maria! Maria!“

Bolo to nevýslovné utrpenie a boj ťažký, temer nevysvetliteľný, a je možné, že Maria ešte viacej trpela ako jej úbohá Terezia! Napokon po márných úsiliach, aby som ich poznala, obrátila sa k Leonii, čosi jej pošepkala a zmizla celá bledá a celá sa trasúca.

Moja malá Leonia ma čoskoro zaniesla k oknu; videla som v záhrade Mariu bez toho, žeby som ju ešte celkom spoznala, ako kráčala ľahodne kývajúc proti mne rukami, usmievajúc sa a nežným hlasom na mňa volajúc: „Terezia, moja malá Terezia.“ Keďže tento posledný pokus nemal úspechu, moja milovaná sestra priklakla si s plačom k mojej posteli a obrátia sa k požehnanej Panne, prosila ju úpenlive ako matka, ktorá oroduje, ktorá chce život svojho dieťaťa. Leonia a Cecilia urobili podobne a tento výkrik viery prinútil nebeskú bránu, aby sa otvorila.

Nenachádzajúc na zemi nijakej pomoci a súc temer na pokraji smrti od bolesti, obrátila som sa aj ja k svojej nebeskej Matke a prosila som Ju z celého svojho srdca, aby sa konečne sľutovala nadu mnou.

Zrazu socha oživila! P. Maria stala sa krásnou, tak krásnou, že nikdy som nenašla súčasného výrazu, aby som opísala túto nebeskú krásu. Jej tvár dýchala takou sladkosťou, takou dobrotou a nevysloviteľnou nežnosťou; ale čo preniklo až do hĺbkky mojej duše, to bol Jej nadmieru ľúbezny úsmev! Tu naraz zmizly všetky moje bolesti, dve veľké slzy vydraly sa mi z očí a pomaly tiekli dolu po tvári.

Ach! Boly to slzy neskalenej nebeskej radosti! Svätá Panna sa priblížila ku mne, usmiala sa na mňa... Aká som šťastná! — myslela som si; ale nepovedala som to nikomu, lebo moja blaženosť mohla by sa rozptýliť. Potom bez všetkých ťažkostí uprela som svoj zrak na svoju drahú Mariu a poznala som ju! Pozerala na mňa láskou a zdalo sa, že je veľmi vzrušená a že pochybuje o veľkej milosti, ktorú som práve z neba obsiahla.

Veď práve jej a jej dojímavej modlitbe ďakujem za nevysloviteľnú milosť, že sa sv. Panna na mňa usmiala! Keď videla, že uprene pozerám na sochu, povedala si v sebe: „Terezia je uzdravená!“ Áno, malá kvetinka chystala sa znovu oživiť, teplý lúč jej sladkého slnka ju zohrial a oslobodil navždy od ukrutného nepriateľa! „veď už zima pominula a búrka prestala a prešla!“ A kvetinka P. Marie natoľko zosilmela, že o päť rokov neskôršie sa rozvinula na úrodnom výšku karmelskom.

Ako som to povedala, Maria bola presvedčená, že sv. Panna, vrátiac mi predošlé zdravie, udelila mi aj nejakú tajnú milosť; keď som bola sama s ňou, nemohla som odolať jej tak nežným nútiacim otázkam. Celá udivená nad tým, že vidím odhalené svoje tajomstvo, bez toho, že by som bola povedala čo i len slovo, všetko

som jej dôverne dala na vedomie. Ale beda, neklamala som sa. moje šťastie zmizlo a zmenilo sa v horkosť. Čez celé štyri roky spomienka na túto nevysloviteľnú milosť stala sa mi opravdivým trýznením duše; svoje šťastie som mohla opäť nájsť len pri nohách P. Marie Vítaznej, v jej požehnannej svätyni. Tam mi bolo vrátené v celej svojej úplnosti. Neskoršie budem hovoriť o tejto druhej milosti.

Hľa, ako sa zmenila moja radosť v zármutok:

Keď Maria počula jednoduché a úprimné vyličenie obsiahnutia mojej milosti, požiadala ma, aby smela povedať všetko v Karmeli; nemohla som odmietnuť. Pri prvej svojej návšteve v tomto požehnanom kláštore moje srdce naplnené bolo radosťou, vidiac, že moja Paulínka je oblečená v tých istých šatoch ako sv. Panna. Aké sladké chvíle to boli pre nás obe! Toľko vecí bolo. o ktorých sme si mali navzájom rozprávať! Tak veľa sme pretrpeli! Čo sa mňa týka, sotva som nachádzala slov. srdce mi bolo preplnené...

Ale dobrá matka Maria Gonzaga bola tam a zahrnula ma nepočítateľnými znakmi nežnosti. Videla som ešte aj iné rehoľnice, ktoré sa vypytovaly na zázrak môjho uzdravenia. jedny sa ma pýtali, či sv. Panna niesla Ježiška, druhé zasa, či Ju doprevádzali anjeli atď. Všetky tieto otázky ma uvádzaly do zmätku a spôsobily mi trápenie; mohla som za odpoveď dať iba jedinú vec: „Sv. Panna zdala sa mi byť veľmi krásnou. videla som len toľko, ako sa ku mne približovala a usmievala sa na mňa.“

Keďže som zbadala, že si karmelitky vec predstavujú celkom inakšie, pripadala som si ako luhárka. Ach, keby som bola utajila radšie svoje tajomstvo, bolo by mi ostalo aj moje šťastie. Ale Panna Maria dovolila toto trápenie k dobru mojej duše; možno bez neho bola by sa mi vkradla do srdca márnomyseľnosť; keď sa ale po-

níženosť stala mojím údelom, nemohla som na seba hľadieť bez pocitu hlbokej hrôzy. Môj Bože, Ty jediný vieš, koľko som vytrpela!¹³

¹³ Tento bolestný zmätok mohol byť len výsledkom tajuplného dopustenia Božieho.

Priežračná a premenená tvár dieťaťa bola v chvíli nebeského videnia preniknutá takým nadprirodzeným výrazom, že svedkovia tejto scény ostali uchvátení obdivom. Vôbec nepochybovali, že sama sv. Panna zjavila sa jej vo vytržení.

Motto: *Kto je maličký, nech príde ku mne.*
(Prísl. 9, 4.)

HLAVA IV.

Prvé sväté prijímanie. — Sviatosť birmovania. — Svedlá a tiene. — Nová ztrata. — Milostivé oslobodenie od vnútorných útrap.

Pri vyličovaní tejto návštevy v Karmeli, spomínam si na prvú, ku ktorej došlo po vstupe Paulíny. Tohto dňa ráno pýtala som sa, aké bude moje rehoľné meno. Vedela som, že už je jedna sestra Terezia, ale vedela som, že mi meno nesmú odňať. Tu som si zrazu spomenula na Ježiška, ktorého som tak milovala a povedala som si: „Ach, aká by som bola šťastlivá, keby som sa menovala Terezia Ježiškova!“ Inak varovala som sa prejaviť svoje želanie a preto matka predstavená riekla mi medzi rozhovorom: „Až prídeš medzi nás, milá dcéruška, budeš sa menovať Terezia Ježiškova!“ Moja radosť bola neopísateľná. A táto šťastná shoda myšlienok mi pripadala ako jemná pozornosť od milovaného Ježiška.

Ešte som nerozprávala o veľkej záľube, ktorú som mala v obrázkoch a v čítaní; a predsa, drahá Matka, tie pekné obrazy, ktoré si mi ukázala, boly príčinou, že povstaly vo mne sladké radosti a boly spolu i mocným podnetom k tomu, aby som sa cvičila vo vykonávaní ctností. Zabúdala som na čas pri ich prehliadke. Na príklad, „malá kvetinka Božského Väzňa“ mi hovorila o toľkých veciach, že som pri ňom bola zahrúžená do akéhosi druhu vytrženia; ponúkla som sa Ježišovi za

túto kvetinku, chcela som ho potešovať, približovať sa celkom blízko k svätostánku, chcela som, aby sa na mňa pozeral, pestoval a utrhol si ma.

Keďže som sa nevedela ihrať, bola by som najradšie celý život strávila čítaním. Na šťastie boli mi volcami viditeľní anjeli, ktorí mi vyberali knihy zodpovedné môjmu veku, ktoré ma mohli osviežiť, poskytujúce pri tom pokrm duši a spolu i srdcu. Pre túto vybranú zábavu mohla som použiť iba presne obmedzeného času a mávala som v tom často príležitosť k veľkým obetiam. Pokladala som si za povinnosť prerušiť ju hneď, len čo uplynula určená hodina, čo som aj bola v čítaní pri najzaujímavejšom mieste.

Čo sa týka dojmov, vyvolaných čítaním, musím sa priznať, že pri čítaní určitých rytierskych rozprávok nepochopila som vždy reálnosť života. Bolo to tak aj vtedy, keď obdivujúc vlastenecké skutky francúzskych hrdiniek, najmä však ctihodnej Johany z Arcu, cítila som veľkú túžbu nasledovať ich. Vtedy som obsiahla milosť, o ktorej som vždy myslela, že je to z tých najväčších v mojom živote, lebo v tomto veku nebola som obdarovaná svetlom takej výšky, ako sa to deje so mnou teraz.

Ježiš ma poučil, že pravou a jedinou slávou možno nazvať len tú, ktorá trvá navždy: k jej dosiahnutiu netreba vykonať vynikajúce skutky, ale skoršie sa skryť pred očami sveta aj pred svojimi vlastnými, aby ľavá ruka nevedela, čo robí pravá. Keď som sa potom domnievala, že som zrodená pre slávu a hľadala som prostriedky k tomu, bolo mi vnútorne zjavené, že moja sláva nikdy sa nebude javiť očiam smrtníkov, keďže má spočívať v tom, aby som sa stala sväticou.

Táto túžba môže sa vidieť príliš nerozvážnou, keď uvažujeme, koľko razy som sa dopustila nerozvážnosti a koľko razy sa ich dopúšťam aj teraz po toľkých

rokov strávených v reholi. Pri tom všetkom cítim vždy tú istú odvážlivú dôveru, že sa stanem veľkou sväticou. Nepočítam na svoje veľké zásluhy, lebo ich ani nemám, ale dúfam v Ťom, ktorý je sám Čnosť a Svätosť sama. On sám uspokojac sa mojimi nepatrnými námahami pozdvihne ma až k sebe a zaodje ma svojimi zásluhami a učiní ma svätou. Vtedy som ešte nemyslela, že k svätosti treba veľa trpieť; dobrotivý Boh nemeškal odhaliť mi toto tajomstvo toľkými skúškami, o ktorých som vyššie rozprávala.

Teraz pokračujem v rozprávaní na tom mieste, kde som ho práve prerušila.

Za tri mesiace po mojom uzdravení podnikol so mnou otec príjemnú cestu; tu som začínala chápať svet. Všetko bolo samá radosť, všade ma obklopovalo šťastie. Bola som oslavovaná, rozmaznávaná a obdivovaná; slovom, môj život za 15 dní bol posiaty samými kvetmi. Správne hovorí večná Múdrost: „Lebo mámenie nešťastné zatemňuje dobré a nestála žiadosť prevracia myseľ úprimnú.“ (Sap. 4. 12.) Vo veku desiatich rokov srdce sa dá ľahko omámiť. A priznávam sa, že tento spôsob života ma lákal. Ach, ako dobre vie svet spojiť pozemské radosti so službou Božou! Ak vôbec nemyslí na smrť!

A medzi tým smrť prišla navštíviť veľký počet osôb, ktoré som poznala vtedy ako mladé, bohaté a šťastné! Rada často myslím na tie okúzľujúce miesta, kde žily, a pýtam sa, kde sú, čo im osožia teraz zámky a parky, kde som ich videla požívať pohodlnosť života. Ale myslím, že „všetko na zemi je márnosťou okrem milovania Boha a služby len Jemu samému.“ (Nasl. Kr. kn. I. hl. 1. 3.)

Azda tak ma chcel Pán Ježiš obznámiť so svetom, kým by ma bol prvý raz navštívil, aby mi dal mož-

nosť istejšie si voľiť cestu, ktorej som mala sľúbiť, že ju budem verne nasledovať.

Moje prvé sväté prijímanie ostane mi vždy ako spomienka bez tieňu. Vidí sa mi, že som nemohla byť naň lepšie pripravená. Pamätáš sa, milá Matka, na úchvatnú malú knižočku, ktorú si mi dala tri mesiace pred týmto veľkým dňom? Tento milostiplný prostriedok ma pripravoval spôsobom nepretržitým a rýchlym, hoci som od dávna myslela na prvé svoje sväté prijímanie, predsa bolo treba poskytnúť môjmu srdcu novej sily a naplniť ho novými kvietkami, ako to bolo napísané v drahocennom rukopise. Preto som každodenne prinášala veľký počet obetí a skutkov lásky, ktoré sa premenšovali v rovnaký počet kvetov: raz to boli fialky, potom ruže, inokedy sinokvety, sedmikrásky alebo nezabúdky; slovom všetky kvety prírody mali vo mne vyvolať kolísku pre Ježiša.

Konečne mala som Mariu, ktorá mi nahradzovala Paulínu.

Zostávala som každý večer hodne dlho pri nej, lebo som bola dychtivá počuť jej slová. Ó, ako veľa krásnych vecí mi rozprávala! Videlo sa mi, že celé jej srdce tak veľké a tak šlachetné vojde do mňa. Ako starí antickí bojovníci učili narábať svoje deti so zbraňou, tak aj ona vyučovala ma pre životný boj, vzbudzujúc vo mne odvahu a ukazujúc mi palmu víťazstva. Hovorila mi aj o nesmrteľných bohatstvách, ktoré môžeme každodenne ľahko nashromaždiť a spolu aj o nešťasti, ktoré nás často zastihne preto, keď ich šliapeme nohami, lebo — aby som tak povedala — stačí sa len sohnúť, aby sme ich mali.

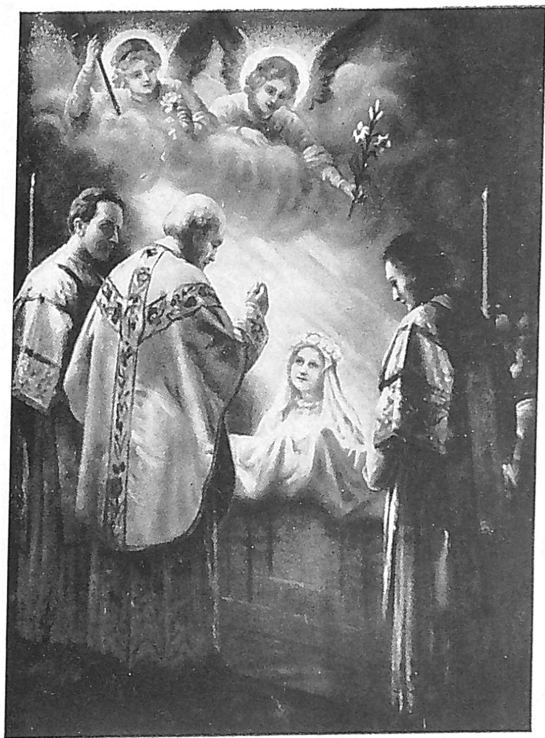
Aká výrečná bola moja milovaná sestrička! Želala som si, aby som nepočúvala iba ja jediná jej hlboké výklady; verila som vo svojej naivnosti, že aj najväčší hriešnici, keby ju boli počúvali, isto by sa boli obrátili

a boli by zanechali pomínuteľné bohatstvá a boli by sa usilovali vyhľadávať iba statky nebeské.

V tomto čase bolo by mi bývalo veľmi príjemné veľa sa modliť, ale Maria tak súdila, že som dosť pobožná a dovolila mi preto vykonávať len moje ústne modlitby. Raz sa ma v opátstve pýtala istá moja učiteľka, čo je mojím zamestnaním, keď máme voľný deň a keď som sama v Buissonnets. Odpovedala som jej s obavou: „Milá pani, často sa idem schovať do malého kútika v mojej izbe, ktorý sa ľahko dá zavrieť záclonami mojej postele a tam rozmýšľam...“ „Nuž, načože myslíš?“ — povedala mi rehoľnica s láskavým úsmevom. — „Rozmýšľam o dobrotivom Bohu, o tom, ako rýchlo leť život a napokon o večnosti; jedným slovom rozmýšľam.“ Táto moja úvaha nebola márna a neskôršie moja učiteľka rada ma volávala v tom čase, keď som rozmýšľala, opytujúc sa aj inokedy, či ešte rozmýšľam. Dnes už chápem, že aj vtedy som odbavovala pravú modlitbu, keď Božský Učiteľ láskyplne vyučoval moje srdce.

Tri mesiace prípravy k prvému svätému prijímaniu ubehly veľmi rýchlo; čoskoro som mala začať svoje duchovné cvičenie a na tento čas mala som ísť bývať do kláštora (penzionátu). Ach, tie požehnané duchovné cvičenia! Myslím, že podobných radostí človek môže zažiť len v rehoľnej spoločnosti: keďže bol počet detí malý, bolo ľahko zapodievať sa s každou osobitne. Píšem toto s opravdivou detinskou povďačnosťou: naše učiteľky opátstva venovali nám pozornosť a lásku opravdu materinskú. Nevieť z akej príčiny sa to stalo, ale spozorovala som, že bedlily nado mnou ešte väčšou starostlivosťou ako nad mojimi družkami.

Každý večer prichádzala prefekta so svojou malou lampou, rozhrnúť záclony mojej postele a pobožkať ma nežne na čelo. Prejavovala mi toľkú láskavosť, že dojatá jej dobrotou povedala som jej raz večer: Milá Mat-

Prvé prijímanie sv. Terezie Ježiškovej
v kaplnke benediktínov v Lisieux

ka, veľmi vás milujem a preto vám tiež prezradím svoje veľké tajomstvo. Nato som tajuplne vytiahla drahocennú knižočku z Karmelu, ktorú som mala skrytú pod hlavnicou a ukázala som jej ju s výrazom veľkej radosti v očiach. Jemne ju otvorila, pozorne v nej listovala a oznámila mi potom, ako veľmi som obľúbená. Skutočne viac razy cez duchovné cvičenia som zkusila, že veľmi málo detí bez matky, ako som bola ja, sú v tomto veku tak veľmi rozmaznávané ako práve ja.

S veľkou pozornosťou som počúvala úvahy prednášané pátrom Dominom a robila som si z nich bedlivo zostavené výňatky. Nechcela som si nijakú svoju myšlienku napísať, mysliac, že si ich aj tak dobre zapamätám: a bolo to u mňa ozaj tak.

Akou rozkošou som sa zúčastňovala všetkých pobožností, robila som to tak, ako keby som aj ja bola mníškou! Bola som medzi svojimi družkami nápadná so svojim veľkým krížom, ktorý som dostala od mojej drahej Leonie; nosila som ho za pásom na spôsob misionárov a všeobecne sa domnievali, že tak chcem napodobňovať svoju sestru karmelitku. A naozaj, moje myšlienky a moje srdce často zalietaly k nej! Vedela som, že aj ona odbaňuje duchovné cvičenia: nie však preto, aby sa jej Ježiš daroval, ale aby sa ona jemu celá oddovzdala a to práve v dni môjho prvého svätého prijímania. Táto samota, prežitá v očakávaní, stala sa mi tak dvojnásobne drahou.

Napokon zasvitlo pre mňa deň, najkrajší medzi všetkými dňami môjho života. Aké nevysloviteľné spomienky zanechaly v mojej duši aj najmenšie podrobnosti týchto nebeských chvíľ. Aký radostný bol východ zorničky, úctyplné a nežné bozky sestričiek-učiteľiek a starších družiek, šatňa bola plná snehových hviezdíčiek, do ktorých bolo postupne každé dieťa oblečené: najmä vstup do kaplnky pri speve rannej piesne:

„Ó, svätý oltár, ktorý si obetovaný anjelmi!“

Ale nechcem, ba ani by som nemohla všetko vyrozprávať... Sú veci, ktoré ztrácajú svoju vôňu, len čo sa dostanú na svetlo; sú vnútorné myšlienky, ktoré nemožno vysloviť pozemským jazykom bez toho, žeby neztratili svoj nebeský smysl!

Ach, aký sladký bol prvý bozk Ježišov pre moju dušu. Bol to naozaj bozk lásky! Cítila som sa byť milovanou a som aj hovorila: „Milujem Ťa a odovzdávam sa Ti navždy!“ Ježiš sa na nič nevypytoval a ani nijakej obety odo mňa nežiadal. Bolo už dávno, čo On a malá Terezia jeden na druhého pozreli a porozumeli sa. Naše stretnutie v tento deň nemôže sa nazývať jednoduchým pohľadom, ale úplným splynutím. Už sme neboli dvaja: Terezia sa rozplynula ako kvapka vody v širokom oceáne, Ježiš ostal sám, On bol pánom, On bol kráľom. Či ho Terezka neprosila, aby jej vzal slobodu? Táto sloboda jej dodávala strachu; cítila sa byť tak slabou, tak krehkou, že raz navždy chcela sa sjednotiť, spojiť s Božskou silou.

A hľa, jej radosť stala sa tak veľkou, tak hlbokou, že ju nemohla ani v sebe udusiť. Čoskoro vyhrkly jej z očí slzy radosti k veľkému prekvapeniu jej družiek, ktoré si neskoršie medzi sebou povrávaly: Prečo vlastne plakala? Mala azda výčitky svedomia — nie, azda to bolo preto, že nemala priť sebe svoju matku, ale sestru karmelitku, ktorú tak veľmi milovala! A nikto nechápal, že srdce, keď doňho príde všetka nebeská radosť, srdce opustené, slabé a smrteľné, nemôže ju zniesť bez toho, že by nevypuklo v radostný plač.

Ako by ma len bola mohla v deň môjho prvého svätého prijímania zarmucovať neprítomnosť matkina. Veď nebo prebývalo vtedy v mojej duši: a vítajúc Ježiša, vítala som aj svoju drahú matku... Neplakala som už, že je Paulína vzdialená; boly sme tak úzko spo-

jené ako nikdy predtým! Len nevysloviteľná a hlboká radosť naplňovala mi srdce.

Odpoľudnia som predniesla v mene mojich družiek modlitbu zasvätenia sa svätej Panne. Moje učiteľky mňa vybrali na túto úlohu akiste preto, že už ako veľmi mladá bola som pozbavená pozemskej matky. Ach! Celým svojím srdcom zasvätila som sa Panne Marii a prosila som ju, aby strážila nado mnou. Videlo sa mi, že s láskou pozerá na svoju malú kvetinku a že sa na ňu ešte usmieva. Spomenula som si na jej viditeľný úsmev, ktorý ma kedysi uzdravil a oslobodil; bola som si povedomá, akou povďačnosťou som jej zaviazaná. Veď ona sama to bola, ktorá tohoto 8. mája ráno prišla vložiť do kalicha mojej duše svojho Ježiša „kvet poľný a ľaliu v údoliach.“ (Spev 2, 1.)

Večer tohoto krásneho dňa otecko chytiac za ruku svoju malú princezničku viedol ju na Karmel: videla som svoju Paulínu, ktorá sa stala už nevestou Ježišovou. Videla som ju v bielom závoji, ktorý bol ako môj a mala na hlave ružový veniec. Moja radosť bola bez horakosti; dúfala som, že sa s ňou čoskoro stretnem a že pri jej boku budem očakávať nebo...

Nebola som necitnou k rodinnej slávnosti, pripravejnej v Buissonnets. Veľmi som sa tešila krásnym hodinám, ktoré mi dal vtedy otecko: a predsa moje šťastie bolo pokojné a nič nemohlo zakaliť vnútorný môj pokoj. Napokon noc ukončila tento krásny deň: veď aj najslasnečnejšie dni zamieňané sú nocou: len deň prvého svätého prijímania vo večnosti potrvá navždy bez súmraku.

Nasledujúci deň bol pre moje oči prikrytý akýmsi rúskom melancholie. Pěkné šaty a darčoky, ktoré som dostala, nevedely uspokojiť moje srdce! Od toho času mohol ma uspokojiť len Ježiš a túžila som len po tej šťastnej chvíli, v ktorej Ho budem môcť po druhý raz znovu priať. Druhé sv. prijímanie som vykonala na

deň Nanebovstúpenia Pána, a bola som veľmi šťastná, že som mohla priklaknúť k stolu Pánovmu medzi otcom a drahomilovanou Mariou. Ešte i teraz kanuly mi po tvári slzy nevysloviteľnej radosti. Stále som mala na myslí a bez prestania som opakovala slová sv. Pavla: Nežijem už ja, ale žije vo mne Ježiš. (Gal. 2, 20.) Po tejto druhej návšteve Spasiteľovej mala som už len jedinú túžbu, aby som Ho mohla prijímať; bolo mi to dovolené robiť na každý hlavný sviatok. Ó, ako veľmi od seba vzdialené mi pripadaly sviatky...

V predvečer týchto šťastlivých dní Maria ma pripravovala, ako to robila pred mojím prvým svätým prijímaním. Pamätám sa, ako mi raz rozprávala o utrpení, hovoriac, že dobrotivý Pán Boh miesto toho, žeby ma nechal kráčať po tejto ceste, bezpochyby ma poniesie vždy ako malé dieťa. Tieto slová mi prišli na um na druhý deň po svätom prijímaní a moje srdce vzplanulo živou túžbou po utrpení, súc si vnútorne istá, že sú mi pripravené mnohé kríže. Vtedy bola moja duša zaplavená takou radosťou, akú som nezažila cez celý svoj život. Utrpenie stalo sa pre mňa vábivým a našla som v ňom pôvab, ktorý ma uchvacoval bez toho, žeby som ho úplne pochopovala.

Cítila som aj druhú veľkú túžbu; túžbu milovať jedine dobrotivého Boha, len v ňom nachádzať jedinú svoju radosť. Často som opakovala pri svojich vďakovčineniach tento úryvok z nasledovania Krista: Ó, Ježišu, nevýslovná sladkosť zmení všetky zemské potechy v horkosť.“ (Nasl. Kr. kn. 3, hl. 26, 3.) Tieto slová plynuli z mojich perí bez všetkej námahy: vyslovovala som ich ako dieťa, ktoré opakuje slová vnuknuté milovanou osobou bez toho, žeby im veľmi rozumelo. Neskoršie Ti poviem, milá Matka, ako sa usiloval Ježiš uskutočniť, splniť moju túžbu, ako vždy jedine len On sám bol pre mňa nevysloviteľnou sladkosťou. Keby som Ti chcela

teraz o tom vyprávať, musela by som prebiehať do svojho dievčenského veku; a predsa sú mnohé podrobnosti z môjho detského života, o ktorých Ti mám ešte rozprávať.

Za krátky čas po prvom mojom svätom prijímaní znovu som začala duchovné cvičenie, aby som sa náležite pripravovala na prijatie sviatosti birmovania. Veľmi svedomite ma chystali na návštevu Ducha Svätého: nemohla som pochopiť, že sa nevenuje obyčajne veľká pozornosť prijatiu tejto sviatosti lásky. Keďže obrad sa nekonal v určený deň, tešila som sa, vidiac, že moja samota je o niečo predĺžená. Ach, aká radostná bola moja duša! Tak ako apoštoli kedysi aj ja som v šťastí očakávala slúbeného Utešiteľa. Tešila som sa, že čoskoro budem dokonalou kresťankou a že budem mať na čele naveky vytlačený tajomný kríž vznešenej tejto sviatosti.

Nepocítila som prudký vietor prvých Turíc, ale neskôršie lahodný vánok, ktorého šumenie počul prorok Eliáš na vrchu Horeb. V tento deň obsiahla som silu trpieť, silu, ktorá mi bola tak potrebná, keďže zakrátko nato malo sa začať mučeníctvo mojej duše.

Po uplynutí týchto sladkých a nezabudnuteľných sviatkov musela som opäť začať svoj život v kláštornej penzionáte. Dobre som pokračovala vo svojich štúdiách a ľahko som pochopovala smysel vecí. Len učenie nazpamäť mi robilo veľké ťažkosti. Pri tom všetkom pri učení katechizmu moje námahy boli korunované úspechom. Môj katecheta ma menoval svojím malým cirkevným doktorom, bezpochyby vzhľadom na moje meno Terezia.

V prestávkach veľmi často zabávala som sa uvažovaním, vzdialená od svojich kamarátiek, ktoré sa zabávaly veselými hrami. Vhĺbovala som sa do vážnych úvah. To bola moja obľúbená zábava. Vynašla som aj

hru, ktorá sa mi veľmi páčila. So starostlivosťou som vyhladávala úbohých malých vtáčkov, ktorých mrtvolky padaly pod veľké stromy, a pochovávala som ich „s poctou.“ V malom cmitierku som ich kládla všetky na tom istom trávniku. Inokedy som rozprávala historky a často aj veľké žiačky sa zamiešaly medzi moje poslucháčky, ale čoskoro naša rozvážna učiteľka mi zakázala pokračovať v mojom úrade rečníckom, lebo chcela, aby sme behaly a nie tak vážne sa shováraly.

V tom čase vybrala som si za priateľky dve dievčatá, asi tak staré ako som bola ja sama. Ale ako veľmi je obmedzené ľudské srdce! Jedna musela sa na niekoľko mesiacov vrátiť domov. Za jej neprítomnosti som vôbec na ňu nezabudla a prejavovala som veľkú radosť, keď som sa s ňou znovu stretla. Ale odpoveďou mi bol iba jej ľahostajný pohľad. Moje priateľstvo bolo nepochopené; cítila som ho živo a nežobrala som od toho času viac o náklonnosť tak nestálu. Ale dobrotivý Boh obdaroval ma verným a stálym srdcom, ktoré ak niekoho raz zamilovalo, miluje ho i naďalej. Tak sa i naďalej modlím za túto priateľku a ešte i teraz ju milujem.

Keďže som videla, že väčšina spolužiakov usiluje sa veľmi úzko viazať k niektorej učiteľke, chcela som ich napodobňovať, ale sa mi to nepodarilo. Ó, šťastná neschopnosť! Od koľkých chýb ňi ma chránila! Ako veľmi ďakujem Pánovi, že mi dal zakúsiť samý žal v pozemských priateľstvách! Pri založení svojho srdca bola by som sa dala chytiť a ostriať si krídla. Ale potom ako by som mohla lietať a odpočívať si? (Žalm 54, 6.) Ako sa môže srdce, ktoré hovie ľudským náklonnostiam úzko spojiť s Bohom? Cítim, že je to nemožné. Videla som toľko duší svedených týmto klamným svetlom, ako sa rútily doňho ako úbohí motýli, spaľovali si krídla a potom sa ranení vracali k Ježišovi, ktorý je božským ohňom shrievajúcim, no nestravujúcim!

Ach, viem to dobre, náš Spasiteľ vedel veľmi dobre, že som slabá na to, aby ma mohol vystaviť pokušeniu; bezpochyby bola by som bývala úplne spálená klamlivou žiarou tvorov: ale táto žiara neskvela sa pred mojimi očami. Tam, kde silné duše nachádzajú radosť a zriekajú sa jej pre vernosť, ja som našla len sklamanie. Kde je teda moja zásluha, že som nebola sviazaná týmito klamlivými putami. keďže som bola od nich ochránená len sladkým pôsobením milosrdenstva Božieho? priznám sa, že bez neho bola by som mohla upadnúť tak hlboko ako sv. Magdalena a hlboké slová Božského Majstra povedané Šimonovi farizejovi zaznievajú v mojej duši s veľkou sladkosťou. Áno, viem to dobre, „komu sa menej odpúšťa, menej miluje“ (Luk. 7, 47.) Ale aj to viem, že mne Ježiš viacej odpustil ako sv. Magdaléne. Ach, keby som mohla vysloviť, čo cítim! Tu podávam aspoň jeden príklad, ktorý môže aspoň zčiasťky nakresliť, čo myslím.

Predstavme si syna šikovného lekára, ktorý na svojej ceste potkne sa o kameň, spadne a zlomí si niektorý úd. Jeho otec prichádza veľmi rýchlo, dvíha ho s láskou, postará sa o liečenie tohto zranenia, užíva k jeho vyliečeniu všetky možné vedecké prostriedky; jeho syn čoskoro celkom uzdravený prejavuje mu svoju vďačnosť. Tento syn má bezpochyby dosť príčiny k tomu, aby miloval tak dobrého svojho otca! Ale pozrem sa na iný príklad:

Otec, keď zbadal, že v ceste jeho syna leží nebezpečný kameň, ide napred a odstráni ho bez toho, žeby ho niekto videl. Prirodzené je, že jeho syn, predmet jeho predvídanej lásky, nevediac o nebezpečenstve, pred ktorým ho zachránila otcovská ruka, neprejaví mu nijakej vďačnosti a bude ho milovať menej ako vtedy, keby ho bol otec vyliečil zo smrteľného zranenia. Ale len čo sa o všetkom dozvie, či ho nebude tým väčšmi milovať?

Nože, ja som týmto dieťaťom. ja som predmetom predvídavej lásky Otca „neprišiel povolávať spravodlivých. lež hriešnikov k pokániu.“ (Luk. 5. 32.) Chce, aby som Ho milovala, lebo mi odpustil a to nie mnoho. ale všetko. Bez toho, že by čakal na prejav silnej mojej lásky. ako to bolo u sv. Magdalény. dal mi pocítiť, ako ma miloval láskou nevysloviteľnej prozreteľnosti. aby som Ho ja teraz milovala až šialene!

Často som počula pri duchovných cvičeniach ako aj pri iných príležitostiach. že niet čistej duše. ktorá by milovala viacej. ako duša kajúcnika. Ach, ako by som bola rada. keby toto tvrdenie bolo bezzákladné!

Ale vzdialila som sa veľmi od svojho predmetu a neviem ničoho lepšieho ako sa k nemu späť prinavrátiť.

Pri duševných cvičeniach pred druhým svätým prijímaním. zbadala som, že som upadla do strašlivej choroby úzkostlivej pochybovačnosti. Musela som podstúpiť toto mučenie, aby som ho dobre porozumela. Bolo by temer nemožné vysloviť. čo som za dva roky pretrpela! Všetky moje myšlienky. všetky moje činy, čo ako malé. čo ako nepatrné, stávaly sa pre mňa predmetom zmätku a úzkosti. Nemala som pokoja. kým som sa so všetkým nes dôverila Marii, hoci ma to až mnoho stálo; považovala som totiž za povinnosť. otvoriť pred ňou všetky moje myšlienky, ešte i tie najpodivnejšie. extravagantné. Len čo som však složila svoje bremeno. mala som na chvíľu pokoj; lenže tento pokoj sa mi ztratil ako blesk a moje utrpenie sa znovu začalo! Môj Bože! Ku koľkým skutkom trpezlivosti dala som príležitosť mojej drahej sestre!

Tohoto roku cez prázdniny išly sme na 15 dní k moru. Tetka. ktorá bola vždy taká dobrá a materinsky s nami cítiaca, so svojimi dcéruškami z Buissonnets. pripravila im všetky možné radosti: prechádzky na somárí. lovenie rýb udicou atď. Rozmaznávala nás aj

šatami. Pamätám sa, ako mi istého dňa dala modré stužky. Hoci som mala už poltrinásta roka, bola som ešte vždy tak detsky založená, že som sa tešila, vplietajúc si do vlasov tieto krásne stuhy. Potom ale som z toho mala také pochyblivé úzkosti, že som sa už v Trouville vyznala z tejto detskej radosti, ktorá sa mi videla hriechom.

Tam som nadobudla užitočnej zkušnosti:

Moja sestrenica mala často bolenie hlavy a vtedy moja tetka obyčajne začala jej lichotif, zahrňovala ju najnežnejšími menami, avšak vždy docielila u nej len slzy a vždy tú istú nezmenenú sťažnosť: „Bolí ma hlava!“ Ja som mávala temer každý deň bolenie hlavy a nežalovala som sa preto, a tak istého krásneho večera chcela som raz i ja nasledovať Mariu: sadla som si na diván v kúfe salonu a začala som horko plakať. Čoskoro moja staršia sesternica — Johana — čo sa mi prirodzene veľmi páčilo — mala sa okolo mňa a moja tetka prišla ku mne tiež a pýtala sa po príčine mojich slz. Odpovedala som, ako to robila Maria: „Bolí ma hlava!“

Videlo sa, že mi to nijako dobre nepristalo, aby som sa ponosovala a plakala. Nikdy som ich nevedela presvedčiť, že plačem len pre bolenie hlavy. Tetka namiesto toho, žeby ma láskala, ako to mala vo zvyku, hovorila ku mne ako s nádychom trpkosti, že mám málo dôvery a úprimnosti voči tetke, keď jej nezradím pravú príčinu svojich slz, o ktorej myslela, že je ťažkým pochybovaním (škrupulou).

Nuž teda takto som vyšla na hanbu a preto som sa rozhodla, že už nikdy nebudem druhých napodobňovať, a tu som pochopila tiež bájkú o somárovi a psíkovi. Bola som somárom, ktorý súc svedkom hojných prejavov lásky psíkovi, položil svoje neohrabané kopyto na stôl, aby sa mu tiež niečo ušlo. Hoci som aj nebola odhnaná úderom palice, ako toto úbohé zviera, predsa som

si z toho odniesla poučenie, ktoré ma vyliečilo navždy z túžby po upútavaní pozornosti na seba.

Vraciam sa znovu k svojej veľkej zkúške, ktorú mi zapríčinili moje úzkostlivosti. Konečne som od toho ochorela a tak ma museli vziať v trinástom mojom roku z penzionátu. Aby som ukončila svoje vzdelanie, otecko ma vodieval viac razy v týždni k istej váženej dáme, od ktorej sa mi dostávalo výborných naučení. Tieto hodiny mi dvojnásobne prospely, jednak tým, že rozširovaly moje vedomosti, jednak tým, že ma oboznamovali so svetom.

V tejto izbe, anticky zariadenej, obklopená knihami a sošitmi, bola som často účastná mnohých návštev. Matka mojej učiteľky, nakoľko jej to bolo len možné, viedla v rozhovoroch hlavné slovo; v tých dňoch, pravda, mnoho som sa nenaučila. Tváriac sa ako by som veľmi študovala, počúvala som všetko, ba aj to, čo by bolo bývalo lepšie, keby som nebola vôbec počula. Istá dáma hovorila, že mám krásne vlasy, iná zasa, vychádzajúc, pýtala sa, či môže byť to pekné dievčatko? A tieto slová o toľko lichotivejšie, že neboly prednesené predou mnou, zanechávaly vo mne stopy záľuby, ktoré mi jasne ukazovali, že nakoľko som bola preniknutá samolúbosťou.

Ako veľmi spolúčitim s dušami, ktoré sa vrhajú do zatratenia! Veď je tak ľahko zablúdiť na kvetnatých cestách sveta! Istá vec je, že pre dušu aspoň trochu povznesenú je sladkosť svetom ponúkaná vždy pomiešaná horkosťou a nesmierny priestor túžob nemôžu splniť chvíľkové uznania ľudské; ale zdôrazňujem, keby moje srdce nebolo bývalo už od svojho prvého úderu pozdvižené k Bohu, keby sa mi bol svet usmieval od prvého môjho vstupu do života, čo by sa bolo zo mňa stalo? Ach, drahá matka, akou vďačnosťou ospevujem milosrdenstvo Pána! Či som nebola podľa slov Mudrcových

„vytrhnutá, aby zlosť nezmenila môj rozum, alebo aby lesť nepodviedla moju dušu?“ (Mudr. 4, 11.)

Medzitým rozhodla som sa zasvätiť sa zvláštnym spôsobom najsvätejšej Panne, naliehajúc, aby som bola prijatá medzi dietky Mariine. Preto musela som 2 razy cez týždeň chodiť do kláštora, čo ma, pravda, znepokojovalo, priznám to, lebo som bola veľmi bojazlivá. Milovala som bezpochyby svoje dobré učiteľky, a vždy si zachováam na ne milú rozpomienku, ale — ako som to už povedala, — nemala som ako druhé moje spolužiačky jednu učiteľku za zvláštnu priateľku, s ktorou by som bola mohla stráviť viac hodín. Preto som v tichosti pracovala až do skončenia učebnej hodiny: a keďže mi nikto nevenoval pozornosti, vyšla som na chór kaplnky, kde som sa zdržovala až do príchodu oteckovho.

V týchto tichých návštevách nachádzala som jedinú svoju potechu. Či nebol Ježiš mojím jediným priateľom? Jedine len s ním som sa vedela rozprávať; rozhovory so stvoreniami aj náboženského rázu unavovali moju dušu. Je síce pravda, že v tejto svojej opustenosti prežívala som chvíle zármutku a spomínam, že veľmi často opakovala som si s potechou nasledujúci verš krásnej básne, ktorú nám predniesol dobrý náš otec:

Zem je iba tvojou loďou a nie tvojím domovom.

Už za útlej mladosti dávaly mi tieto slová odvahy. a ešte teraz napriek rokom, ktoré vyhladzujú toľko dojmov detskej pobožnosti, obraz lode vždy pôsobí hlboko na moju dušu a pomáha jej niesť bremeno vyhnanstva. A či aj Mudrc nehovorí, že: život je ako loď, ktorá prichádza vlnivou vodou: ktorej stopy, keď prešla, nemožno najst', ani cesty jej spodku vo vlnách? (Mudr. 5, 10.)

Keď myslím na toto všetko, môj pohľad sa pohruzuje do nekonečna: vidí sa mi, že sa už dotýkam večnosti! Pripadáam si, ako by som prijímala objatie Ježišove... Zdá sa mi, že vidím Pannu Mariu, ako mi pri-

chádza v ústrety s oteckom, matičkou a štyrmi anjeličkami, s mojimi bratmi a sestrami. Potom sa teším navždy z pravého a večného života.

Ale prv než by som sa videla sedieť už pri otcovskom krbe v nebesiach, mala som pretrpieť už na zemi mnoho ztrát, odlúčení. V tom roku, keď som bola prijatá za dieťa sv. Panny, odobrala mi svätá Matka dráhu Mariu¹⁴ jedinú podporu mojej duše. Po odchode Paulíny bola jedinou mojou potechou, ktorú som tak milovala, že som nemohla bez jej príjemnej prítomnosti ani žiť.

Len čo som sa dozvedela o jej rozhodnutí, zaumienila som si, že nebudem tuná hľadať už nijakú potechu: nemôžem vysloviť, koľko som vtedy plakala. Ináč to bolo mojím zvykom v tom čase: neplakala som len pre veľké veci, ale aj pre najmenšie. Hľa, uvádzam na to niekoľko príkladov.

Mala som veľkú túžbu cvičiť sa v ctnosti. Prírodzene robila som to celkom zvláštnym spôsobom. Nemala som vo zvyku seba obslúžiť; Cecília usporiadala našu izbu a ja som sa nezapodievala nijakou prácou okolo domácnosti. Niekoľko razy sa mi prihodilo, že som ustlala posteľ, aby som sa zalúbila dobrotivému Bohu, alebo niekedy večer za neprítomnosti Cecílie posnášala som jej sadenice a kvetnáče. Ako som to už spomenula, robila som to len k vôli Pánu Bohu: preto som nemala očakávať vďaky od stvorení. Ale beda! Vec sa mala celkom ináč. Ak Cecília na nešťastie zabudla prejsť, že je šťastná a prekvapená mojimi malými službami, bola som tým nemilo dotknutá a dala som jej to na javo svojimi slzami.

Ak som niekoho mimovoľne zarmútila, namiesto toho, aby som na to čoskoro zabudla, trápila som sa my-

¹⁴ Do karmelitského kláštora vstúpila 15. októbra 1866 a prijala meno sestra Maria najsvätejšieho Srdca.

šlienkou nad tým dotiaľ, až som z toho ochorela. Tým moja chyba len rástla, a nie aby sa napravovala; a keď som sa začala potešovať, plakala som nad tým, že som pred chvíľou plakala.

Naozaj, nad všetkým som sa trápila. Dnes je tomu naopak, dobrý Boh dal mi milosť, že sa nezarmucujem nad nijakou pominuteľnou vecou. Keď si spomínam na minulosť, moja duša rozplýva sa v povďačnosti; pôsobením milostí, ktoré som z neba obsiahla, nastala v mojej duši taká zmena, že ma teraz sotva možno poznať.

Keď Maria vstúpila do Karmelu, ja som už nemala príležitosť sverovať jej svoje trápenia, preto som sa obracala k nebesiam. Útiekala som sa k štyrom malým anjeličkom, ktorí ma tam predišli a myslela som si, že tieto nevinné duše, ktoré nikdy nepoznaly zmätok a strach, musia mať sútrpnosť so svojou úbohous malou sestričkou, ktorá ešte trpí na zemi. Hovorila som k nim s detskou jednoduchosťou a dávala som im na známosť, že ako posledný člen rodiny, bola som vždy najviac milovaná a najviac zahrňovaná nežnosťou aj so stránky rodičov aj so stránky sestár; a keby boli ostali na živu, iste by mi boli dávaly na javo tie isté prejavy lásky. Ich vstup do neba nevidí sa mi byť dostatočnou príčinou, aby na mňa celkom zabudli, ba naopak, keďže môžu čerpať zo samých Božích pokladov, musia odtiaľ pre mňa čerpať pokoj a ukázať mi, že aj tam vedia milovať.

Odpoveď nedala dlho na seba čakať: čoskoro pokoj zaplaval moju dušu svojím rozkošným prúdom. Bola som teda milovaná nielen na zemi, ale aj tými, čo boli už v nebi! Od toho času moja pobožnosť k bračekom a sestričkám v nebesiach sa stále zväčšovala: s radosťou som sa s nimi zabávala, rozprávala som im o žalostiach vyhnanstva a o svojej túžbe, čím skoršie sa s nimi stretnúť v nebeskej vlasti.

Motto: „Pán zjavuje sa tým, ktorí majú
dôveru v Neho.“ (Mudr. 1, 2.)

HLAVA V.

*Vianočná milosť. — Horlivosť za duše. — Prvé víťazstvo.
— Milý pomer so sestro Cecíliou. — Dostane dovolenie
od svojho otca, aby ako 15-ročnú mohla vstúpiť do Karmelu.
— Odpor predstavených. — Oznamuje to J. E.
Mgr. Hugoninovi, biskupovi v Bayeux.*

Ak ma nebo obohatilo milosťami, nijako som si ich nezaslúžila. Ustavične som mala živú túžbu uskutočňovať ctnosť; avšak aké nedokonalosti boli v mojich skutkoch! Pre svoju prílišnú citlivosť bola som často ozaj až neznesiteľnou; všetky rozumové uvažovania boli daromné, nemohla som sa zbaviť tejto tak zlej chyby.

Ako by som sa teda odvážila dúfať v svoj budúci vstup do Karmelu? Bol potrebný nejaký malý zázrak, ktorý by ma razom zdokonálil; a tento tak túžobne čakaný zázrak Boh učinil nezapomenuteľného dňa 25. decembra 1886. Na tieto Vianoce v tejto požehnanej noci. Ježiš, milé to Dieťa, v chvíli premenil temnú noc mojej duše na prúdy svetla. Ten, ktorý sa stal slabým a maľučkým pre svoju lásku, učinil ma silnou a odvážnou: obliekol ma do svojich zbraní, a od toho času kráčala som od víťazstva k víťazstvu, začínúc, aby som tak povedala, obrovský beh. Prameň mojich slz vyschnul a len zriedka a ťažko vyhráknul.

Teraz Ti poviem, milá Matička, za akých okolností som dostala tú neoceniteľnú milosť úplného obrátenia:

Príduc do Buissonnets po polnočnej sv. omši vedela som, že najdem na krbe svoje topánky plné sladkosti. ako to bývalo v dňoch môjho detstva. Hľa, dôkaz, že moje sestry ešte dosiaľ ma považovali za malé dievčatko! Sám otec rád sa pozeral na moje šťastie, rád počúval môj radostný výkrik, keď som vyťahovala nejakú novú, prekvapujúcu vec zo svojich čarodejných topánok, a jeho radosť len zväčšovala moje potešenie. Avšak prišla hodina, keď Ježiš chcel ma vyslobodiť z chýb detstva a zbaviť ma nevinných jeho radostí. Dovolil, aby náš drahý otecko preukázal akúsi nevôľu, hoci bol zvyklý hýčkať ma za každých okolností. Vstupujúc do svojej izby, počula som ho prehovoriť slová, ktoré prenikly moje srdce: „Je to veľmi detské prekvapenie, pre také veľké dievča ako je Terezia; dúfam, že to bolo toho roku ostatný raz.“

Cecília, poznajúc moju veľkú citlivosť, celkom ticho mi vravela: „Nechod tam hneď, počkaj trochu: plakala by si veľmi, keby si prezerala darčoky pred otcom.“ Ale Terezia nebola už tou istou... Ježiš premenil jej srdce!

Potlačiac slzy vkročila som rýchle do jedálne: a zatajujúc mocný tlkot srdca, vzala som topánky a „radostne“ som vyťahovala všetky predmety, predstierajúc šťastlivý výraz, ako nejaká kráľovna. Otecko sa smial, nejavil viac na tvári nijakej známky nespokojnosti a Cecília myslela, že sa jej sníva. Na šťastie bola to milá skutočnosť: malá Terezka práve teraz našla už navždy duševnú silu, ztratenú kedysi vo veku polpiateho roku.

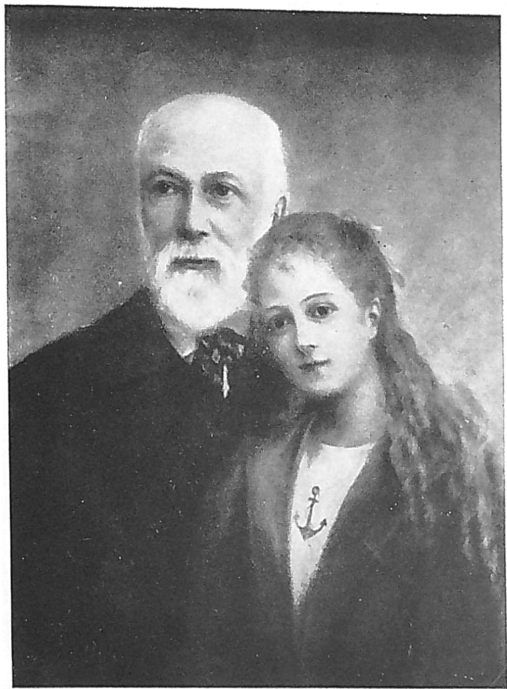
Teda tejto žiariacej noci začalo sa tretie obdobie môjho života, najšťastnejšie zo všetkých, preplnené nebeskými milosťami. Dielo ktoré som nemohla vykonať za viacej rokov. Ježiš previedol v jedinej chvíľke, uspokojujúc sa mojou ochotou. Mohla som hovoriť s a-

poštolmi: „Pane, celú noc som lovila, ale nič som nechytila.“ (Luk. 5, 5.) Ku mne bol ešte milosrdnejší ako k apoštolom, „sám Ježiš vzal sieť“, zahodil ju a vytiahol plnú rýb; učinil zo mňa „rybárku duší“... Láska vstúpila do môjho srdca s požiadavkom zabudnúť na seba, a od toho času bola som šťastnou.

Raz v nedeľu zatvoriac svoju knižku na konci sv. omše, obrázok predstavujúci Pána na kríži, vyšmyknul sa trošku zo stránok a ukázal mi tak len svoju božskú prebodnutú a krvácajúcu ruku. Prebehol mnou akýsi nový, nevysloviteľný cit. Moje srdce sa pukalo od bolesti, hľadiac na tú predrahú krv, ktorá kvapkala na zem bez toho, že by sa niekto snažil ju zachytiť; i rozhodla som sa v duchu ustavične sa zdržovať pri päte kríža, aby som zachycovala nebeskú rosu spásy a ju potom na duše rozlievala.

Od toho dňa výkrik zomierajúceho Krista: „Žížnim!“ ustavične zaznieval v mojom srdci, aby tam zažal dosiaľ neznámy, veľmi živý plameň. Chcela som dať piť „Milému“; cítila som, že som sožieraná smädом po dušiach, a chcela som za každú cenu zachrániť hriešnikov pred večnými mukami. Pán, aby vzbudil moju horlivosť, často mi ukázal, že moje túžby sú mu milé. Počula som o veľkom zločincovi, menom Pranzini, odsúdenom na smrť pre hrozné vraždy, ktorého nekajúcnosť oprávňovala obavu o jeho večnú spásu. Chcela som prezradiť toto posledné a nevyliciteľné nešťastie. Aby som to dosiahla, užívala som všetkých možných duchovných prostriedkov; a vediac, že sama od seba nič nemôžem, ponúkla som za výkupné nekonečné zásluhy Pána nášho a poklady sv. Cirkvi.

Mám to povedať? Cítila som v svojom srdci istotu, že som vyslyšaná. Ale aby som si dodala odvahy pokračovať v získavaní duší, modlila som sa túto detinskú modlitbu: „Bože, som istá, že odpustíš nešťastnému

Pätnäsfročnä Terezka so svojím otcom

Pranzinimu; verila by som tomu i keby sa nevyspovedal a nepreukázal nijakej známky ľútosti. takú dôveru mám v Tvoje nekonečné milosrdenstvo. Ale je to môj prvý hriešnik, preto prosím len o nejakú známku ľútosti pre svoju skromnú útechu.“

Moja prosba bola doslova vyslyšaná. Otec nám nikdy nedovolil čítať noviny, vôbec som si nemyslela, že budem neposlušnou, keď si pozrem miesto, ktoré sa týkalo Pranziniho. Na druhý deň po jeho poprave rýchle som otvorila denník: La Croix, a čo vidím? ... Ach! Slzy prezradily moje pohnutie a musela som utiecť. Pranzini, bez spovedi, bez rozhrášenia vstúpil na popravisisko; už ho kati priviedli k osudnej doske, keď tu naraz pohnutý vnútorným vnuknutím, obráti sa, vezme kríž, ktorý mu podával kňaz a tri razy pobožká sv. rany! ...

Dostala som teda žiadanú známku: a to znamenie bolo pre mňa veľmi malé. Či neprenikla moje srdce túžba po dušiach pred ranami Ježišovými, keď som videla tiecť Jeho sv. krv? Chcela som im dať piť tú nepoškvrnenú krv, aby som ich očistila od škvrn: a pery „môjho prvého dieťaťa“ sa pritísly na božské rany. Aká to neklamná odpoveď! Ach! Od tejto jedinkej milosti zväčšovala sa moja túžba zachrániť duše zo dňa na deň: videlo sa mi, že počujem hovoriť Ježiša celkom ticho ako kedysi k Samaritánke: „Daj mi piť.“ Bola to opravdivá výmena lásky; dušiam som vylievala krv Kristovu, Kristovi som podávala tie isté duše, občerstvené rosou Kalvárie; takto som Ho chcela napojiť; ale čím viac som mu dávala piť, tým viac sa zväčšoval smäd mojej úbohej duše a ja som prijímala tento páľčivý smäd ako najrozkošnejšiu odmenu.

Čoskoro vyviedol ma dobrotivý Boh z úzkeho kruhu, v ktorom som žila. Prvý veľký krok bol už učinенý; ale beda! musela som ešte dlhú cestu prekonať.

Môj duch, oslobodený od úzkosti a výstrednej citlivosti sa rozvinul. Vždy som milovala niečo veľkého, pekného; od toho času schytila ma veľká túžba za vedou. Neuspokojujúc sa úkolmi svojej učiteľky, sama som sa venovala niektorým zvláštnym vedám; a získala som si týmto spôsobom viac vedomostí len za niekoľko mesiacov ako za celé roky svojho učenia. Ach, nebola táto horlivosť „márnosťou a sužovaním ducha?“

Pre svoju prudkú povahu som sa ocitla v najnebezpečnejšej chvíľke života. Ale Pán vykonal pre mňa to, čo zvestuje Ezechiel v svojich prorockých: „A videl som Ťa; a hľa prišiel čas Tvoj, čas milujúcich a prestrel som odev svoj na Teba a prikryl som hanbu Tvoju. A prisahal som a spravil som smluvu s Tebou — hovoril Pán Boh: A stala si sa mojou. A umyl som Ťa vodou, a splákol som krv Tvoju s Teba a pomazal som Ťa olejom... A ozdobená si zlatom a striebrom a zaodená kmentom, i voňavým a mnohofarebným rúchom; jedávala si bielu múku i med i olej, a bola si nad mieru krásnou a dospela si ku kráľovstvu.“ (Ezech. 16, 8, 9, 15.)

Naozaj, Ježiš to urobil všetko pre mňa. Mohla by som prebrať každé slovo tohoto nevysloviteľného miesta a poukázať, že sa uskutočnilo na moju blaženosť; ale vyššie spomenuté milosti to už dostatočne dokazujú. Chcem hovoriť len o pokrme, ktorý mi božský Majster „hojne“ poskytoval.

Už od dlhého času udržiavala som svoj duchovný život „najbelšou múkou“, ktorú obsahuje „Nasledovanie Krista.“ To bola jediná kniha, ktorá mi učinila mnoho dobrého: totiž neobjavila som ešte poklady, skryté v Evangeliách. Táto malá knižočka ma nikdy neopustila. Rodina sa často tým bavila, keď moja tetka, otvoriac náhodou knihu, kázala mi odrieť kapitulu, ktorá jej padla do očí.

Ako 14-ročnej s veľkou vedychtivosťou Boh uznal za potrebné pripojiť „k najčistejšej múke i medu a oleja v hojnosti.“ Tento med a olej dal mi okúsiť v kázňach p. abbé Arminjona o konci tohoto sveta a o tajomstvách budúceho života. Čítanie tohoto diela vnorilo moju dušu do šťastia, ktoré nie je z tohoto sveta, vedela som už, čo pripravil Boh tým, ktorí Ho milujú, a vidiac tú nerovnosť medzi večnou odmenou a ľahkými obetami nášho života, chcela som milovať, milovať Ježiša vášnivo, prejaviv Mu svoju lásku tisícerými nežnosťami, kým len budem môcť.

Cecília stala sa nežnou dôverníčkou mojich myšlienok, najmä od Vianoc. Ježiš, ktorý chcel, aby sme postupovali spolu, sviazal naše srdcia ešte silnejšími sväzkami, ako sú krvné. Učinil nás duševnými sestrami.

V nás sa uskutočňovali slová nášho otca sv. Jána z Kríža v jeho duchovnej piesni:

Keď idú panny v Tvojich šľapajách,
Miláčku, cesta ľahká je,
sňa jasom iskier dotknuté,
ich žhavé víno ovlaje
a ony nežne kráčajú
v nebeskej vône nádejách...

Áno, ľahko sme nasledovali kroky Kristove. Žiariace iskry, ktoré On vsypal do našich duší, rozkošné a silné víno, ktoré nám dával piť, odstránily z našich očí pominuteľné veci tunajšie a z našich perí vychádzaly vzdychy plné lásky.

Ako milo si spomínam na naše vtedajšie rozhovory! Každý večer v besiedke sediac vnorily sme spolu náš zrak do tmavomodrej oblohy, posiatej zlatými hviezdami. Zdá sa mi, že sme dostávaly veľmi veľké milosti. Ako to hovorí „Nasledovanie Krista“: „Boh sa ukazuje

často vo veľkom svetle, alebo jemne zahalený závojom obrazov a podobenstiev. (Nasl. Krista kn. III. hlava 43. 4.) Tak sa Boh ráčil zjaviť našim srdciam; ale aký bol ten závoj priezračný a jemný! Pochybnosť by nebola možná; viera a nádej už opustily naše duše: láska nám ukázala na zemi Toho, koho sme hľadali. „Keď sme ho našli samotného, pobožkal nás, aby v budúcnosti nikto nemohol nami pohŕdať.“ (Spev. 8, 1.)

Tie božské dojmy nemohly zostať bez ovocia; vykonávanie ctností stalo sa mi milým a prirodzeným. Na začiatku moja tvár prezradzovala boj; ale pomaly odriekanie videlo sa mi ľahkým i v prvej chvíli. Ježiš povedal: „Tomu, kto má, bude ešte pridané, aby mal v hojnosti.“ (Luk. 19, 26.) Za jednu milosť verne prijatú mi udelil množstvo iných. I sám sa mi dával vo sv. prijímaní častejšie, ako by som sa opovážila dúfať. Zaumienila som si verne prijať všetky sv. prijímania, ktoré mi spovedník dovolí, bez toho, že by som prosila, aby zvýšil ich počet. Dnes by som si v tom ináč počínala; som totiž istá, že duša musí vysloviť svojmu duchovnému vodcovi túžbu za prijatím Boha, ktorú sama cíti. Nesostupuje s neba každodenne preto, aby zostával v zlatom ciboriu, ale aby našiel iné nebo; nebo našej duše. kde nachádza zaľúbenie.

Ježiš. vidiac moju túžbu, vnuknul môjmu spovedníkovi, aby mi dovolil viaceré sv. prijímania v týždni; a toto povolenie, ktoré prišlo priamo od neho, mňa naplnilo radosťou. V tomto čase som sa ešte neodvážila nič vyjaviť zo svojich vnútorných citov; cesta, po ktorej som kráčala, bola tak rovná, tak jasná, že som nepotrebovala nijakého vodcu okrem Ježiša. Duchovných vodcov som prirovnávala k verným zrkadlám, ktoré odrážajú do duší verný obraz nášho Pána; a myslela som si, že voči mne Boh neužíva prostredníka, ale pôsobí priamo.

Keď sa záhradník stará o nejaký plod, aby dozrel pred časom, nerobí to preto, aby ho nechal visieť na strome, ale aby ho priniesol na bohatý stôl. S podobným úmyslom nešetril Ježiš milosťami pre svoju malú kvetinku. Chcel, aby sa vo mne prejavilo Jeho milosrdenstvo. On, ktorý unesený radosťou, v dňoch svojho smrteľného života zvolal: „Chválim Ťa, Otče nebeský, že si zatajil tieto veci opatrným a múdрым, aby si ich zjavil malúčkým.“ (Luk. 10, 21.) Keďže som bola malá a slabá, snížil sa ku mne a poučoval ma milo o tajomstvách svojej lásky. Tak hovorí sv. Ján z Kríža v svojej „Piesni duše“:

Ja nemala som vodcu, svetla ni
mne srdca svietil zdroj ten jediný
to svetlo k miestu isto viedlo ma,
kde v láske milo na mňa spomína
Ten, čo mňa čaká a ma zná.

Toto miesto bolo Karmel; ale skôr ako by som si mohla „odpočinúť v tieni Toho, po ktorom som túžila“ (Spev. 2, 5.), musela som podstúpiť mnohé zkúšky. A často božské volanie stávalo sa naliehavým, že keby mi bolo treba ísť i cez plamene, išla by som, aby som len Pánu vyhoveľa.

V mojom povolaní posilňovala ma len jediná duša, duša mojej milovanej Paulíny. Moje srdce našlo v jej srdci verný ohlas a bez nej nebola by som akiste prišla k tomu požehnanému brehu, kde ona bola už päť rokov.

Áno, už päť rokov som bola odlúčená od Teba, moja milovaná Matička; myslela som, že som Ťa ztratila; ale vo chvíli zkúšky Tvoja ruka mi ukázala cestu, ktorú mám nasledovať. Potrebovala som takého potešenia, lebo moje návštevy v hovorni stávaly sa čím ďalej tým viac žalostnejšími; nemohla som hovoriť o svojej túžbe

vstúpiť do Karmelu bez toho, že by som sa necítila byť odstrkovanou. Maria, vidiac, že som ešte mladá, všemožne sa usilovala, aby zničila moje plány. Už od samého začiatku stavaly sa mi do cesty len prekážky. S druhej strany však neodvážila som sa ničो povedať Cecílii a pre toto mlčanie som veľa trpela: bolo mi tak ťažko skrývať niečo pred ňou! Čoskoro však táto moja milovaná sestra sa dozvedela o mojom rozhodnutí a ďaleko súc od toho, aby ma odhovárala, prijala túto obeť s podivuhodnou odvahou. Keďže sa chcela stať tiež mníškou, mala ísť prvá, ale ako kedysi mučeníci „radostne“ bozkali svojich bratov lúčiac sa s nimi, keďže boli prví zvolení k bojom v aréne, tak aj ona nechala ma odísť, zúčastniac sa všetkých mojich zkúšok, ako by išlo o jej vlastné povolanie.

Čo sa týka Cecílie, nemusela som sa ničoho obávať; ale nevedela som, akým spôsobom mám oznámiť svoje plány otcovi. Ako mu povedať, že ztratí svoju kráľovnu, keď už obetoval dve staršie dcéry? A k tomu toho roku zbadaly sme, že je postihnutý dosť vážnym ochrnutím, z ktorého sa síce, pravda, rýchle vyliečil, ale my predsa nie malou obavou hľadely sme do budúcnosti.

Ach, koľko vnútorných bojov som len pretrpela, kým som mu to oznámila! Ale bolo treba sa rozhodnúť; čoskoro som mala mať 14 a pol roka, šesť mesiacov ma už len oddeľovalo od krásnej vianočnej noci a bola som pevne rozhodnutá vstúpiť do Karmelu v tú istú hodinu, v ktorú som minulého roku obsiahla milosť obrátenia.

K svojmu dôležitému vyznaniu som si zvolila svätodušné sviatky. Celý deň som žiadala osvietenie Duha Sv. a prosila apoštolov, aby orodovali za mňa, aby mi vnukli slová, ktoré som mala povedať. Či skutočne nemali oni najviac pomáhať bojazlivému dieťaťu, kto-

ré Boh určil, aby sa stalo apoštolom všetkých apoštolov modlitbou a obetami?

Odpoludnia, vrátiac sa z nešporov, našla som si túženu príležitosť. Otec šiel do záhrady a sediac na lavičke so sopnutými rukami pozoroval divy prírody. Zapadajúce slnko zlátilo poslednými svojimi lúčmi vrcholky stromov a vtáčkovia štebotali svoju večernú modlitbu.

Jeho tvár mala výraz takrečeno nebeský, cítila som, že pokoj opanoval jeho srdce. Bez slova som sa usadila k nemu, majúc už oči vlhké od slz. Pozeral na mňa s nevysloviteľnou nežnosťou, oprel moju hlavu o svoje prsia a riekol: „Čo ti je, moja kráľovná? Zdôver sa mi...“ Potom zdvihnúc sa, aby zatajil svoje vlastné pohnutie, kráčal pomaly, tisnúc ma stále k svojmu srdcu.

So slzami v očiach som mu vvrávala o Karmelu, o svojej túžbe vstúpiť tam čím skôr, tak že aj on sa pustil do plaču. Predsa však nepovedal mi nič, čo by ma mohlo odvrátiť od môjho povolania; len jednoducho poznamenal, že som ešte mladá, aby som učinila už teraz tak vážne rozhodnutie; ale keďže som trvala na svojom, dobre obhajujúc svoju vec, môj neporovnateľný otec so svojou priamou a šľachetnou povahou bol čoskoro premožený. Ešte dlho potom sme sa prechádzali; srdce moje bolo už uvoľnené, ani otec už neplakal. Hovoril ku mne ako nejaký svätec. Keď sme prišli k nízkemu múru, ukázal mi malé biele kvetinky podobné ľaliám a utrhnúc jednu z nich dal mi ju a vysvetľoval mi, s akou starostlivosťou Pán dal jej rozvinúť sa a zachoval ju až do dneška.

Cítila som, že počúvam svoj vlastný životopis, taká nápadná podobnosť bola medzi malou kvetinkou a Terezkou. Dostala som ten kvietok ako nejakú relikviu a videla som, otec chcúci ju odtrhnúť, vytiahol ju s

koreňami bez toho, že by ich poškodil: zdalo sa, že je určená rásť ešte v inej, úrodnejšej pôde. To isté učinil otec so mnou, keď mi dovolil zanechať milé údolie, svedka to prvých rokov môjho života, a zameniť ho s horou Karmelu.

Pripevnila som svoju malú bielu kvetinku na obraz P. Marie Víťaznej, sv. Panna sa na ňu usmievala a videlo sa, že malý Ježiško ju drží v ruke. Je tam ešte aj teraz, len stopka celkom pri koreňoch je zlomená. Akiste mi chcel dať dobrý Boh na javo, že roztrhá všetky putá svojej malej kvetinky a nenechá ju vädnúť na zemi...

Keď som už dostala svolenie otcovo, myslela som, že sa môžem uchýliť bez bázne do Karmelu. Avšak beda! Môj strýc, keď som sa mu s dôverou so svojím úmyslom, vyhlásil, že v pätnástich rokoch vstup do rádu tak prísneho sa mu vidí byť najväčšou nerozumnosťou: že by mohlo byť rehoľnému stavu na škodu, nechať, aby už dieťa viedlo podobný život. Pripojil ešte, že so svojej stránky bude tomu všemožne odporovať a že len zázrak by mohol zmeniť jeho úmysel.

Zbadala som, že všetky moje dôvody by boli daromné a preto utiahla som sa so srdcom plným horkosti. Jediným mojím potešením bola modlitba; prosila som Ježiša, aby učinil žiadaný zázrak, lebo len za tú cenu som mohla nasledovať Jeho hlas. Uplynulo už dosť veľa času; videlo sa, že strýc sa už nepamätá na náš rozhovor; ale neskôršie som sa dozvedela, že práve naopak, veľmi sa o mňa zaujímal.

Skôr kým by Pán zažal v duši mojej lúč nádeje, chcel mi poslať ešte iné utrpenie, ktoré trvalo tri dni. Ach, nikdy som tak nepochopila tú bolesť sv. Panny a sv. Jozefa, akou hľadali po uliciach jeruzalemských božské Dieťa, Ježiša. Cítila som sa ako v hroznej puštine; ba moja duša sa skôr podobala krehkej loďke.

zanechanej bez kormidelníka na pospas búrlivým vlnám. Vedela som, že je tam Ježiš, že spí v mojej loďke, ale ako ho vidieť v tak tmavej noci? Keby búrka úplne vypukla, nejaký blesk by azda rozbrázdil moje mraky. Svetlo blesku je akiste hrozné, ale aspoň pri jeho žiare by som aspoň na chvíľku zbadala Miláčka svojho srdca.

Ale nie... bola noc! noc hlboká, úplná opustenosť. opravdivá smrť! Cítila som sa opustenou, ako božský Spasiteľ v záhrade svojho smrteľného zápasu, nenachádzajúc potešenia ani na nebi ani na zemi. Videlo sa mi, že i príroda cíti môj horký zármutok: za tieto tri dni slnko neukázalo ani jediný svoj lúč a lialo sa ako z krhly. Vždy som zbadala, že vo všetkých okolnostiach života príroda je verným obrazom mojej duše. Keď som plakala, nebo plakalo so mnou; keď som sa radovala, modrá obloha nebola zatienená ani jediným obláčkom.

Na štvrtý deň, sobotu, šla som navštíviť strýca. Aké však bolo moje prekvapenie, vidiac, že je voči mne celkom zmenený! Najprv ma odviedol do svojej izby bez toho, žeby som si to žiadala; potom začal mi vytýkať moje trochu ostýchavé chovanie voči nemu a povedal mi, že spomínaný zázrak už nie je potrebný, lebo prosil Boha, aby mu dal vnuknutie a že ho aj skutočne dostal. Ani som ho nepoznala. Objal ma otcovskou nežnosťou a dodal pohnutým hlasom: „Id' v pokoji, milé dieťa, ty si zvlášť milovaná malá kvetinka, ktorú Boh chce si utrhnúť, nebudem sa mu protivíť.“

S akou radosťou som sa vracala za krásneho počasia, keď mraky sa už úplne rozprchly, do Buissonnets. I v mojej duši prestala noc. Ježiš sa prebudil, vrátil mi radosť. Nepočula som už hukot vln. Namiesto víchru zkušky lahunký vetrik nadúval moje plachty a myslala som, že som už v prístave. Avšak beda! Nie, ešte

nie jedna búrka mala povstať nastrašujúc ma v určitých hodinách, že som na veky odlúčená od brehu tak túžobne žiadaného.

Keď som dostala súhlas svojho strýca, dozvedela som sa od teba, milá Matička, že mi dôstojný pán predstavený Karmelu nedovolí vstúpiť do kláštora pred dvadsiatym prvým rokom. Nikto si nepomyslel na tento odpor, najväčší, najťažší zo všetkých a až nepre-možiteľný. Avšak bez toho, že by som ztratila odvalu, šla som i so svojim otcom sama mu predniesť svoje túžby. Prijal ma veľmi chladno a nič nemohlo zmeniť jeho rozhodnutie. Odišli sme od neho za rozhodného „nie!“ „Napokon — dodal — ja som iba zástupcom pána biskupa; ak on dovoľí vstup, nemám nič proti tomu.“ Keď sme vyšli z fary, zastihol nás prudký dážď; beda! — i oblohu mojej duše zahaľovali čierne mra-ky. Otec nevedel, ako ma potešiť. Sľúbil mi, že ak budem chcieť, zavedie ma aj do Bayeux; vďačne som to prijala.

Mnoho vecí sa prihodilo, kým nám bolo možné uskutočniť tú cestu. Navonok môj život videl sa byť stále tým istým: učila som sa a najmä rástla som v láske k dobrému Bohu. Často som mávala vytrženia, opravdivé úchvaty...

Raz večer, keď som už nevedela, ako povedať Ježišovi, že ho milujem a ako by som si žiadala, aby bol všade uctený a oslavovaný, s bolesťou som si pomyslela, že z hlbín pekla nikdy nevyjde ani jediná iskierka lásky. Vykríkla som teda, že vďačne by som súhlasila vidieť sa uvrhnutou do tohoto miesta múk a zlorečenia, aby i tu bol Boh večne milovaný. To by nebolo na jeho oslavu, lebo on chce iba naše šťastie, ale keď človek miluje, vidí, že musí povedať aj tisíc nerozumností. Keď som teda takto hovorila, neťúžila som výlučne po nebi: ale moje nebo bolo vo mne, láska, a v svojom zá-

pale som cítila, že nič by ma nemohlo odtrhnúť od božského predmetu, ktorý ma uchvacoval.

V tomto čase Pán mi poskytol potešenie, že mi dal z blízka vidieť detskú dušu. Bolo to za týchto okolností: za choroby istej chudobnej matky zaoberala som sa s jej dvoma dcérami, z ktorých staršia mala iba šesť rokov. Bolo pravým potešením pre mňa vidieť, akou úprimnosťou verily všetko, čo som im povedala. Zaiste svätý krst vkladá do duší hlboký základ božských ctností, keďže už v detstve nádej v budúce dobro stačí, aby ochotne prijímali obety. Keď som chcela, aby boli deti medzi sebou znášanlivé, namiesto toho, aby som im sľubovala hračky a cukrovinky, hovorila som im o večnej odmene, ktorú Ježiš dá dobrým dieťatám. Staršia, ktorej sa už rozum začal rozvíjať, pozerala na mňa s výrazom živej radosti a dávala mi množstvo milých otázok o malom Ježiškovi a jeho peknom nebi. Sľúbila mi na koniec s nadšením, že svojej sestričke vždy ustúpi a pripojila, že nikdy v živote nezabudne na poučenia „veľkej slečny“ — tak ma totiž nazývala.

Pozorujúc tieto nevinné duše, prirovnávala som ich k mäkkému vosku, do ktorého možno vtlačiť každú stopu: práve tak zla — žiaľbohu — ako aj dobra; a porozumela som slová Ježišove: „Ktokoľvek by pohoršil jedného z týchto najmenších, lepšie by mu bolo, keby bol pohrúžený do hlbiny morskej.“ (Mat. 18, 6) Ach, koľko duší dosahuje veľkej svätosti, ak boli už od začiatku dobre vedené!

Viem, že Boh nepotrebuje nikoho, aby vykonal svoje dielo posvätenia; ale ako dovolí obrátnému záhradníkovi pestovať zriedkavé a útle kvetiny a dá mu k tomu potrebnú vedomosť, sám však si ponecháva starostlivosť o úrodu, tak chce, aby bol podporovaný v svojom božskom vychovávaní duší. Čo by sa stalo, keby neobratný záhradník dobre neobruboval stromy? Keby nevedel ro-

zoznať prírodu každého a chcel zaštepíť na pr. ruže do broskyne?

Pripadá mi na myseľ, že kedysi medzi svojimi vtáčikami som mala kanárika, ktorý utešene spieval; mala som aj malú konôpku, ktorej som venovala zvláštnu starostlivosť, keďže som ju dostala sotva vyšlú z hniezda. Tento malý, úbohý zajatec, zbavený vyučovania spevu od svojich rodičov, a ktorý počúval od rána do večera len veselé čvikotanie kanárika, jedného pekného dňa ho chcel napodobniť — ťažká to úloha pre konôpku. Bolo zaujímavé pozorovať úsilie tohoto ubožáka, ktorého jemný hlas ťažko sa prispôboval k chvejúcim sa hlasom svojho učiteľa. K môjmu veľkému prekvapeniu časom sa to naučil a jeho spev bol celkom taký, ako spev kanárika.

Milá Matička, vieš, kto ma učil spievať už od detstva! Vieš, aké zvuky ma okúzľily! A teraz dúfam, že raz i pri všetkej svojej slabosti večne budem môcť spievať pieseň lásky, ktorej príjemné tóny som tu na zemi veľmi často počúvala.

Ale kde som to odbočila? Tieto spomienky ma zaviedly príliš ďaleko... Začnem opäť rýchlo vypravovanie o svojom povolani.

Dňa 31. okt. 1877 vydala som sa so svojím otcom na cestu do Bayeux, so srdcom plným nádeje ale so vzrušením pri myšlienke, že sa budem musieť predstaviť pred biskupa. Prvý raz v svojom živote musela som vykonať návštevu bez sprievodu svojich sestier. A k tomu táto návšteva mala byť u biskupa! Ja, ktorá som nikdy nepotrebovala hovoriť, iba čo som len odpovedala na dané mi otázky, musela som teraz vykladať a rozvíjať svoje dôvody, ktoré ma nútily uchádzať sa o vstup do Karmelu, aby som tak dokazovala svoje pevné povolanie.

Čo ma to len stálo, aby som tu premohla svoju bojazlivosť! Ach, je to pravda, že „láska nepozná nemožnosti, lebo verí, že všetko je možné, že všetko je dovolené.“ (Nasl. Krista, kn. III. hl. 5. 4.) Naozaj len láska k Ježišovi ma mohla posilniť v týchto ťažkostiach a ešte v iných nasledujúcich, lebo som si musela kúpiť svoje šťastie za veľké zkúšky. Dnes, pravda, vidí sa mi, že som ho veľmi lacno kúpila a bola by som hotová znášať strasti tisíc ráz trpkšie aby som si ho získala, keby som ho ešte nemala.

„Nebeské stoky zdaly sa byť otvorenými“, keď sme prišli do biskupskej rezidencie. Pán abbé Révérony, generálny vikár, ktorý sám určil nám deň cesty, bol veľmi láskavý, hoci trochu udivený. Zbadajúc slzy v mojich očiach, povedal mi: „Ach, vidím diamanty, pravda, netreba ich ukazovať pánu biskupovi.“

Prešli sme potom veľkými salonmi, kde som sa naozaj prirovnávala mravčekovi a pýtala som sa sama seba, ako sa len odvážim hovoriť? Pán biskup sa práve prechádzal po dlhej sieni ešte s dvoma kňazmi: videla som, že najdôstojnejší pán generálny vikár prehovoril s ním niekoľko slov a potom sa s ním vracal do miestnosti, kde sme čakali my. Tam stály tri ohromné fotele pred kachľami, v ktorých veselo práskal oheň.

Keď sme videli, že pán biskup už vstupuje, otec si kľakol vedľa mňa, aby sme dostali požehnanie, po čom nás milostivý pán posadil. Pán Révérony mi ukázal, aby som si sadla na stredný fotel. Ja som sa, pravda, zdvorile omlúvala, ale on trval na svojom, hovoriac, že musím ukázať, či viem poslúchať. Hneď, bez najmenšieho váhania som sa usadila, zahanbiac sa, keď som videla, že sám si berie stoličku, zatiaľ, čo ja som zapadla do ohromného fotelu, kde štyri také ako ja, lebo som sa tam dobre necítila. — Dúfala som, že otec začne ho-

voríť: ale on mi povedal, aby som vyložila cieľ návštevy. Urobila som to najvýmluvnejšie, ako som to len mohla, súc si vedomá, že jediné slovo pána superiora by mi viac osožilo, ako všetky moje dôvody. Bohužiaľ, jeho odporovanie nebolo vôbec k môjmu prospechu.

Pán biskup sa ma opýtal, či už dávno túžim po Karmelu. — „Ó, áno, pán biskup, veľmi dávno!“ — „No, odvetil s úsmevom pán Révérony, nemôže to byť ani pätnásť rokov.“ — „Pravda, hovorila som, ale nemusíme mnoho rokov odpočítavať, lebo túžila som odovzdať sa Bohu už od veku troch rokov.“

Pán biskup usiloval sa mi nahovoriť, že musím ešte nejaký čas zostať pri otcovi, mysliať, že mu to bude príjemné. Aké však bolo prekvapenie a údiv milostivého pána, keď videl, že otec sa ma zástáva! Potom s tvárou plnou dobroty dodal, že máme ísť aj tak do Ríma s púťou diecezánskou a že akiste nebudem váhať vyprávať o veci so svätým Otcom, ak len nedostanem už dotiaľ žiadané dovolenie.

Skoršie však, ako by sme od neho dostali nejaké rozhodnutie, za potrebné považoval dohovoriť sa s pánom superiorom. Nič nebolo pre mňa trápnejšieho, ako to, lebo som poznala pevný a rozhodný jeho odpor. A, nedbajúc na odporúčanie pána abbé Révéronyho, nelen že som „ukázala diamanty“ pánu biskupovi, ale som mu ich aj darovala. Dobré som videla, že bol dojatý: utišoval ma tak láskave, ako sa to mojím zdaním dieťaťu od neho nikdy nedostalo.

Ešte nie je všetko ztratené, moja maľučká, hovoril mi; ale som spokojný, že budeš cestovať so svojím dobrým otcom do Ríma: tak si upevníš svoje povolanie. Mala by si sa tešiť, nie plakať! Napokon chcem ísť na budúci týždeň do Lisieux; prehovorím straníva teba s pánom superiorom a v Taliansku iste dostaneš moju odpoveď.“

Milostivý pán biskup zaviedol nás potom až do záhrady. Veľmi ho zaujímalo, keď mu otec vyprával, že dnes ráno som si zvlášťne upravila vlasy, aby som sa zdala staršou. Toto nebolo nadarmo! Viem, že ešte i dnes nevypráva pán biskup „o svojej dcéruške“ bez toho, žeby nespomenul tento prípad s vlasmi. Priznám sa, že by som bola radšej, keby sa nikto o tom nedozvedel. Pán generálny vikár nás doprevádzal až k bráne, hovoriac, že niečo podobného ešte nikdy nevidel: otca tak ochotného dať svoje dieťa Bohu, ako i dieťa, ktoré sa Mu samé tak rado obetuje.

Boli sme nútení vrátiť sa do Lisieux bez akejkoľvek priaznivej odpovede. Videlo sa mi, že moja budúcnosť je naveky zničená: čím viac som sa blížila k cieľu, tým — ako sa mi videlo — moje veci boli viacej zmotané. Avšak v hĺbinách mojej duše panoval ustavičný pokoj, lebo hľadala som len vôľu Božiu.

Motto: „*Kto koľvek teda uponíži sa, ako tento malučký, ten je väčším v kráľovstve nebeskom.*“ (Mat. 18, 4.)

HLAVA VI.

Cesta do Ríma. — Audiencia u pápeža Leva XIII. — Odpoveď biskupa z Bayeux. — Trojmesačné očakávanie.

Za tri dni po ceste do Bayeux mala som podniknúť cestu oveľa dlhšiu: cestu do Večného mesta. Táto púť mi ukázala márnosť pominuteľných vecí. A predsa som videla nádherné pomníky, pozorovala som obdivuhodné diela umelecké a náboženské; a nadovšetko, kráčala som po tej istej zemi, po ktorej chodili sv. apoštolovia, po zemi, ktorá je skropená krvou mučeníkov a moja duša zmohutnela pri styku s týmito posvätnými vecmi.

Som veľmi šťastná, že som bola v Ríme: ale dobre rozumiem tým ľuďom, ktorí mysleli, že môj otec podnikol túto cestu tým úmyslom, aby odvrátil moje myšlienky od rehoľného života. Bolo tam dosť príležitostí, ktoré mohli otriasť menej silné povolanie.

Predovšetkým sme sa ocitly, Cecília a ja, uprostred vznešeného sveta, z ktorého sa skladala temer celá pútnická výprava. Pravda, tie zemianske tituly nás nemohly tak ľahko oslepiť, lebo nám pripadaly ako márný dym. Porozumela som slovám „Nasledovania Krista“: „Nemaj starostí o tónu veľkého mena.“ (Nasl. Krista: kn. III. hl. 24, 2.) Pochopila som, že pravá veľkosť nespočíva v mene, ale v duši.

Aj prorok hovorí že Pán dá svojim vyvoleným iné meno. (Iz. 65, 15.) A u sv. Jána čítame: „Tomu, kto zví-

řazí, dám skrytej many, a dám biely kamienok a na kamienku napísané nové meno, ktoré nikto nezná. len ten, kto ho dostane.“ (Zjav. 2, 17.) Teda v nebi sa dozvieme aké budú naše zemianske tituly. Teda „každý dostane od Boha chválu, akú si zaslúži“ (I. Kor. 4, 5.), a ten, kto chcel byť na zemi najmenším a neznámym z lásky ku Kristovi, ten bude prvý, najvznešenejší a najbohatší.

Druhá skúsenosť, ktorú som si nadobudla, týka sa kňazov. Do toho času som nemohla pochopiť hlavný účel rádu karmelského; modliť sa za hriešnikov, to ma naplňovalo nadšením, ale modliť sa za kňazov, ktorých duše zdaly sa mi byť čistejšími ako je kryštál, to sa mi videlo byť podivným. Ach, v Taliansku som spoznala svoje povolanie. To veru nebola veľmi ďaleká cesta pre tak užitočný poznatok.

Za celý mesiac som sa stretávala s mnohými svätými kňazmi; videla som, že hoci ich vznešená dôstojnosť povznáša ich nad anjelov, predsa neprestávajú byť slabými, krehkými ľuďmi. Keď teda svätí kňazi, ktorých Ježiš v evangeliume nazýva soľou zeme, ukazujú svojim životom, že potrebujú modlitby, čo si treba myslieť o kňazoch vlažných? Či Ježiš nepovedal aj slová: „Jestliže soľ vyvetrá, čím sa osolí?“ (Mat. 5, 13.)

Ó, milá Matka, aké krásne je naše povolanie! My karmelitky máme zachovať soľ zeme! My obetujeme svoje modlitby a obete za apoštolov Pána; my máme byť ich apoštolkami, zatiaľ čo oni svojimi slovami a príkladmi ohlasujú našim bratom evangelium spásy. Aká vznešená je naša úloha! Ale musím prestať, lebo cítim, že moje pero by sa ľahko nezastavilo pri tomto predmete...

Budem Ťi, drahá Matka, rozprávať niektoré podrobnosti z mojej cesty:

4. nov. o tretej hodine ráno sme opúšťali mesto Lisieux, ktoré bolo ešte zahalené v nočnej tme. Množstvo pocitov preháňalo sa mi dušou: videlo sa mi, že idem v ústrety neznámym veciam, a vedela som, že ma tam očakávajú udalosti.

Keď sme prišli do Paríža, otecko navštívil s nami dôležitejšie pamätnosti; mňa však zaujímala len jedna: chrám Panny Marie Vífaznej. Nemôžem vypovedať, čo som pocítila v Jej svätyni. Milosti, ktoré som tam obhliadla, podobajú sa tým, ktorými som bola zahrnutá v deň prvého sv. prijímania: bola som ponorená do mora pokoja a šťastia... Tam mi moja Matka, Panna Maria jasne oznámila, že Ona sa na mňa usmiala a uzdravila ma... S akou vrúcnosťou som Ju prosila, aby ma aj ďalej ochraňovala a pomohla mi uskutočniť môj sen, ukrytú ma pod tieň svojho panenského plášťa! Aj o to som Ju prosila, aby odstránila odo mňa každú príležitosť k hriechu.

Nebolo mi neznáme, že na tejto ceste sa stretnem s mnohými vecmi, ktoré by ma mohli znepokojovať: nepoznajúc zlo, bála som sa ho odkryť. Nemala som ešte vedomosti o tom, že „čistým je všetko čisté“ (Tit. 1, 15.), že jednoduchá a priama duša nevidí zlo v ničom, lebo zlo nie je v neživých veciach, ale je iba v nečistých srdciach. Aj sv. Jozefa som prosila o ochranu; už od svojho detstva som spojovala úctu k nemu s láskou k najsv. Panne. Každý deň som sa modlila modlitbu: „Strážca panien i otče, sv. Jozefe!...“ Tak sa mi videlo, že som dostatočne chránená pred úkladmi nebezpečenstiev.

7. novembra, po zasvätení sa Božskému Srdcu v bazilike na Montmartru, opustili sme Paríž. Jednotlivé skupiny v železničných vozňoch si vyvolili niektorého svätého za patróna, obyčajne bol zvolený patrón niektorého kňaza, ktorý bol v tom vozni.

A hľa, za prítomnosti všetkých pútnikov sme počuli, že naše oddelenie bolo nazvané: „Sv. Martin.“ Otecko bol touto pozornosťou veľmi dojatý a ihneď sa šiel poďakovať Msgr. Legoux, generálnemu vikárovi z Coutances a vodcovi výpravy. Preto niektorí pútnici nazývali otecka „pán sv. Martin.“

Pán abbé Révérony bedlive pozoroval moje chovanie: všímala som si zďaleka, ako ma pozoruje. Keď som pri stole nesedela naproti nemu, vždy našiel spôsob, aby sa mohol nachýliť a tak ma pozorovať a počúvať. Myslím, že bol spokojný so svojím pozorovaním; lebo na konci cesty sa videlo, že mi je naklonený. Hovorím výslovne, že na konci cesty, lebo v Ríme bol ďaleko od toho, aby bol mojím obhájcjom, čo aj čoskoro spomeniem.

Pred dosiahnutím cieľa našej púti sme prešli cez Švajčiarsko s jeho vysokými horami, ktorých zasnežené končiare miznú v oblakoch, s jeho vodopádmi, s jeho hlbokými údoliami, zarastnutými obrovskou chrasťou a červenavou kosodrevinou.

Drahomilovaná Matka, ako oblažujúc pôsobily na moju dušu tieto prírodné krásy, rozliate v takej hojnosti, akou ju povzniesly k Tomu, ktorému sa zapáčilo vytvoriť také veľdiela na zemi vyhnanstva, ktoré má trvať iba jeden deň!

Vše sme boli unášaní až k vrcholku pohoria; priepasti, ktoré sa rozprestierali pod našimi nohami a ktorých hĺbku zrak nemohol preniknúť, ako by nás chcelý v každej chvíľke pohltiť. Neskoršie sme prechádzali malebnou dedinkou s drevenými domčekami a útlým kostolíčkom, nad ktorým sa vznášaly jemné mráčky. Bolo tu rozsiahle jazero s pokojnou čistou vodou, ktorej tmavomodrá hladina sa jemne miešala s lúčmi zapadajúceho slnka. Ako mám opísať svoje dojmy z divadla tak poetického a veľkolepého. Cítila so napred veľkoleposť neba... Rehoľný život sa mi objavoval takým, aký je

v skutočnosti, so svojimi odvislosťami a každodennými drobnými obetami v ústraní vykonávanými. Chápala som, ako sa potom stáva ľahkým zapodievať sa samým sebou a zabudnúť na vznešený cieľ svojho povolania a hovorila som si: „Neskoršie, v hodine zkúšky, keď ako uväznená na Karmeli budem môcť vidieť len kúsok neba, budem si spomínať na dnešok, tento obraz mi dodá odvahy. Nebudem si nad mieru vysoko ceniť svoje drobné malé záujmy pri spomienke na veľkosť a moc Božiu. Budem iba Jeho milovať a nebudem tak nešťastnou, aby som sa pripútavala k slame teraz, keď moje srdce predvída, čo Boh pripravil tým, ktorí Ho milujú.“

Po rozjímaní nad dielami Božími mohla som obdivovať aj vytvorené diela tvorov rozumných. Prvé mesto, ktoré sme v Taliansku navštívili, bolo Miláno. Jeho katedrála z bieleho mramoru so svojimi sochami, ktorých je toľko, že by sa z nich mohol vytvoriť celý národ, bola predmetom našej zvláštnej pozornosti.

Nechajúc bojazlivé dámy zakryť si tvár rukami po vystúpení na prvé stupne budovy, Cecília a ja nasledovali sme najodvážnejších pútnikov a tak sme vystúpili na poslednú vežičku, majúc takto pôžitok vidieť celé mesto Miláno pod sebou a jeho obyvatelia videli sa nám byť malými mravcami. Keď sme sostúpili s výšky, začali sme vozenie, ktoré malo trvať celý mesiac a malo ma navždy vyliečiť z túžby cestovať bez únavy.

Campo santo (cintorín) nás nadchlo. Jeho sochy z bieleho mramoru, ktoré ako by bolo umelcovo dláto oživilo, sú rozsiate na rozsiahlom poli mŕtvych, ako by nedbalo, čo skrýva v sebe určitý druh pôvabu. Skoro by sme boli pokúšaní predniesť slovo útechy alegorickým postavám, ktoré nás tam obklopovaly. Ich výraz bolesti je tak opravdive tichý a kresťanský! A aké sú to majstrovské diela! Tu je dieťa, ktoré sype kvety na hrob svojho otca; skoro zabúdame na váhu mramora:

jenné kvietky ako by pomalúčky padaly s jeho prstov. Na inom mieste ľahký závoj vdov a stuhy, ktorými sú ozdobené vlasy dievčat ako by plávaly vo vetru.

Nemohli sme najst' primeraných slov k vysloveniu nášho obdivu; keď istý starý pán — bol to Francúz — ktorý nás všade nasledoval, ľutujúc akiste, že nemôže byť účastný našich citov, povedal s trpkým humorom: „Ach! akí vznetliví sú tí Francúzi!“ Myslím, že tento úbohý pán bol by lepšie urobil, keby bol ostal radšej doma. Miesto toho, aby bol šťastlivý na svojej ceste, z jeho úst vychádzaly vždy len náreky: bol nespokojný s mestami, s hotelmi, s osobami a vôbec so všetkým.

Otecko, ktorý sa všade dobre cítil. — majúc diametrálne protivnú povahu ako jeho nezdvorilý sused, často ho chcel potešovať, ponúknuc mu svoje miesto vo vozni a inokedy ukazujúc mu svojou obvyklou veľkodušnosťou dobré stránky vecí: nič ho však neuspokojilo! Aké rozličné dve osoby sme to videli! Aké zaujímavé je pozorovanie sveta pre toho, kto sa ho práve chystá opustiť!

V Benátkach sa obraz celkom zmenil. Namiesto hlučného veľkých miest možno tu počuť za veľkého ticha iba výkriky gondolierov a šplechot vln pod nárazmi veselí. Mesto má svoje pôvaby, ale predsa je len smutné. Palác dóžov i pri všetkej svojej nádhere pôsobí smutným dojmom. Už dlhý čas vo zvučných klenbách neozýva sa hlas dóžov, vyhlasujúci rozsudok života a smrti v miestnostiach, po ktorých sme kráčali. Dotrpeli nešťastní odsúdenci, zahrabaní za živa do tmavých pivníc.

Pri návšteve strašného väzenia vmyslela som sa do časov mučeníkov. S radosťou by som bola volila tento tmavý žalár za príbytok, keby bolo šlo o vyznanie viery; ale hlas vodcov čoskoro ma vytrhol zo snenia a vstúpila som na most vzdychov, ktorý je takto nazvaný pre vzdychy, ktorými si uľahčovali úbohí väzni vidiac, že

sú zbavení hrôz podzemných miestností, nad ktoré smrť bola lepšia, vítanejšia.

Po odchode z Benátok uctili sme si v Pádue jazyk sv. Antona, potom v Bologni telo sv. Kateríny, ktorej líce zachováva znak bozku Ježiškovho.

S veľkou radosťou som sa blížila k Loretu. Ach! ako dobre si vyvolila sv. Panna toto miesto, aby na ňom umiestila svoj požehnaný dom! Tam je všetko chudobné, jednoduché a primitívne: ženy zachovali si pôvabný taliansky kroj a neprijaly, ako ženy iných miest, módu Paríža. Slovom, Loreto ma okúzliło.

Čo mám povedať o sv. dome? Moje vzrušenie bolo veľmi hlboké, keď som bola pod tou istou strechou, pod ktorou žila kedysi sama sv. rodina. Keď som pozerala na steny, na ktoré sa obracaly božské zraky nášho Spasiteľa, keď som chodila po zemi pokropenej potom sv. Jozefa a po ktorej Maria nosila na svojich ramenách Ježiša, ktorého predtým nosila v svojom panenskom živote. Videla som malú izbicku Zvestovania. Vložila som svoj ruženec do misky Ježiškovej, Aké úchvatné sú to spomienky.

Ale väčšiu radosť nám spôsobilo, že sme mohli prijať Ježiša v Jeho vlastnom dome, a že sme sa stali živým Jeho chrámom na tom istom mieste, ktoré poctil svojou božskou prítomnosťou. Podľa rímskeho zvyku prechováva sa Sviatosť Oltárna v každom kostole len na jedinom oltári; a len pri ňom udeľujú ju kňazi veriacim. V Lorete je taký oltár v bazilike, v ktorej je sv. dom ako drahocenný poklad v skrinke z bieleho mramoru. To však nebolo podľa našej chuti. My sme chceli anjelský chlieb prijať v diamante a nie v jeho schránke. Otecko so svojou obvyklou jemnosťou riadil sa podľa pútnikov, zatiaľ čo jeho menej poslušné dcéry išli do Santa Casa. (sv. dom).

Istý kňaz dostal zvláštne povolenie sv. omšu odsľužiť v domčeku; my sme sa mu zdôverily so svojou túžbou. Tento zbožný kňaz ihneď žiadal dve malé hostie a položil ich na svoju patenu. Môžeš si predstaviť, milá Matka, temer nevýslovnú blaženosť prežitú pri tomto sv. prijímaní! Nemožno ju vysloviť slovami. Ako to bude, až budeme prijímať večne v príbytku Kráľa nebies. Tam naša radosť nikdy nebude znať konca, nebude tam smútku rozlúčenia, aby ju zatienil, nebude tam treba bojazlivo škriabať, ako sme to my robily, steny posvätené Jeho božskou prítomnosťou: veď Jeho domov bude aj naším príbytkom po celú večnosť.

Nemieni nám dať svoj pozemský dom, ale uspokojuje sa tým, že nám ho ukáže, aby tým vzbudil v nás lásku k chudobe a k ukrytému životu; dom, ktorý nám pripravuje, je palác Jeho slávy, v ktorom nebudeme Ho už vidieť zahaleného v podobe dieťaťa alebo v podobe kúska chleba, ale v lesku Jeho nekonečnej slávy!

Teraz chcem hovoriť o Ríme: o Ríme, v ktorom som chcela najst' svoju potechu; kde však som našla križ! Do Ríma sme prišli v noci; keďže som zaspala vo vozni, bola som prebudená na volanie staničného zamestnanca, ktoré oduševnene opakovali aj sami pútnici: Roma! Roma! To nebol už sen, bola som v Ríme!

Náš prvý deň a možno, že ten najpríjemnejší, sme ztrávili mimo mesta. Všetky pomníky tam zachovaly svoj antický ráz; zatiaľ čo v strede Ríma pred hotelmi a veľkými obchodmi človek sa môže domnievať, že je v Paríži.

Táto prechádzka po rímskom okolí zanechala vo mne spomienku zvlášť príjemnú. Ako by som mohla opísať dojem, pod ktorým som sa triasla pred Koloseumom. Konečne som videla tú arénu, kde toľko mučeníkov vylievalo svoju krv pre Ježiša! Už som sa chystala pobozkať zem a pôdu, posvätenú ich slávnymi utrpe-

niami. Ale, aký klam! Keďže sa pôda vyzdvihla, skutočná aréna je zasypaná asi v hĺbke 8 metrov. Pre vykopávky stred arény je samá rozvalina, pevné zábradlie nedovoľuje vstúpiť a spustiť sa do nej. Konečne nikto sa neodvažuje sostúpiť medzi nebezpečné srúcaniny.

Či by a oddalo ísť do Ríma a nesostúpiť do Koloseumu? Nie! To by bolo priamo nemožnosťou! Nepočúvala som viacej výklady vodcu, lebo jediná myšlienka ma zaujímala a ovládala, totiž sostúpiť do arény!

Vo sv. evangeliu je napísané, že Magdaléna, ktorá trvale ostávala pri hrobe a neprestajne sa zohýnala a pozerala doľho, nakoniec zbadala dvoch anjelov... Podobne ako ona, i ja som sa neustále zohýnala, až som uvidela, síce nie dvoch anjelov, ale to, čo som hľadala; a radosťou vykriknúc povedala som Cecílii: „Podľa mňa, môžeme sostúpiť.“ Hneď sme sa dali na cestu; ležúc po srúcaninách, ktoré sa nám sosúvaly pod nohami; tu otec, prekvapený našou odvahou, volal na nás zďaleka. Ale my sme ho už nepočuly.

Práve tak ako bojovníci cítia, ako sa ich odvaha zväčšuje, uprostred nebezpečenstva, tak aj naša radosť sa vznáhala tým viac, čím väčšiu námahu a nebezpečenstvo sme musely podstúpiť, aby sme dosiahly cieľ svojich túžob.

Cecília bola pozornejšia ako ja, počúvala sprievodcu, spomenula si, že bol označený kúsok dlažby krížom, ako miesto, kde bojovali a trpeli mučeníci a preto začala ho hľadať. Čoskoro ho našla, pokľakly sme na tejto posvätenej zemi a naše duše pohrúžili sa do modlitby... Moje srdce prudko bilo, keď som sa perami dotýkala prachu, zafarbeného krvou prvých kresťanov. Prosila som o milosť, aby som sa stala mučenicou pre Ježiša a cítila som v hĺbke svojej duše, že som bola vyslyšaná.

Toto všetko trvalo len krátku chvíľu. Keď sme si nasbierali niekoľko kamienkov, išli sme k múrom, aby sme znovu opakovali svoje nebezpečné podujatie. Otecko, keď videl, že sme šťastné, nemohol nám tento čin vytýkať, ba zbadala som, že bol hrdý na našu odvalu.

Po Koloseume navštívili sme katakomby. Tu Cecília a Terezia našli si príhodnú chvíľku, aby si spolu ľahly až na dno bývalého hrobu sv. Cecílie a vzaly si trošku zeme, posvätenej jej požehnanými pozostatkami.

Pred touto cestou neprejavovala som voči tejto svätici nijakú zvláštnu pobožnosť, ale po návšteve jej domu, v ktorom bola umučená, a keď som počula, že ju ospevujú ako „kráľovnú hudby“ pre panenský spev, ktorý vyludzovala v hĺbke svojho srdca nebeskému svojmu ženichovi, pocítila som k nej už čosi, čo bolo viacej ako pobožnosť, opravdivú priateľskú nežnosť. Stala sa mojou zvlášť obľúbenou sväticou a dôvernou družkou. Najviac ma u nej dojímala jej oslovzdanosť a neobmedzená dôvera, ktorá jej umožnila vzbudiť lásku k panenstvu aj v tých dušiach, ktoré pred tým túžili iba po zemských rozkošiach.

Sv. Cecília sa podobá neveste Piesne Šalamúnovej. Videla som v nej šík vojska na bojišti (Spev. 7. 1.) Jej život bol samým lahodným spevom aj uprostred najťažších zkúšok; a nie div, keď sv. evangelium spočívalo na jej srdci (Off. na deň sv. Cecílie) a v jej srdci spočíval sám sľúbenec panen.

Aj návšteva sv. Agnešky bola mi veľmi milou. Tam som našla priateľku detstva. Bezúspešne som sa pokúšala dostať nejakú jej relikviu, aby som ju mohla zaniestť mojej milej matičke Agneši Ježišovej. Keďže ma ľudia odmietli, dobrotivý Boh prišiel mi na pomoc: malý kamienček červeného mramoru, ktorý odletel s bohatej pa-
zaiky, ktorej pôvod siaha do časov milej mučenice, pa-

dol práve k mojim nohám. Nebolo to milé? Sama sv. Agneška dala mi pamiatku zo svojho domu!

Šesť dní sme ztrávili prehliadkou zaujímavostí Ríma; a siedmeho dňa uvidela som najväčšiu z nich: Leva XIII. Tak som si žiadala a spolu aj bála som sa tohoto dňa, lebo od neho záviselo moje povolanie; keďže som od pána biskupa nedostala nijakej odpovedi, dovolenie sv. Otcu bolo pre mňa jediným záchranným útočiskom. Ale bolo treba žiadať toto dovolenie, keď som ho chcela dostať. Bolo treba odvážiť sa rozprávať so sv. Otcom pred viacerými kardinálmi, arcibiskupmi a biskupmi! Len samé pomyslenie na to naplňovalo ma strachom. V nedeľu ráno 20. novembra vstúpili sme vo Vatikán do kaplnky najvyššieho kňaza. O ôsmej hodine zúčastnili sme sa jeho sv. omše; za sv. omše ukázal nám svojou vrúcnou zbožnosťou, hodnou námestníka Ježiša Krista, že je skutočne sv. Otcom.

Evangelium tohoto dňa obsahovalo tieto nádherné slová: „Nebojzte sa malé stádo, lebo zaľúbilo sa vášmu Otcovi dať vám kráľovstvo.“ (Luk. 12, 32.) A moje srdce odovzdávalo sa najsmelším nádejám. Naozaj som sa už vôbec nebála, ale úfala som pevne, že čoskoro budem už účastnou kráľovstva karmelského. Nemyslela som teda na ďalšie slová Ježišove: „A ja vám zakladám ako môj Otec mne založil kráľovstvo.“ (Luk. 22, 29.) To jest pripravujem vám križe a trápenia; tak sa stanete hodnými na mojom kráľovstve, — „či nebolo treba Kristu toto trpieť a tak vojsť do svojej slávy?“ (Luk. 24, 26.) „Či môžete piť kalich, ktorý ja budem piť?“ (Mat. 20, 22.)

Po poďakovacej sv. omši, ktorá bola po omši sv. Otcu, začala sa audiencia. Lev XIII. sedel na vyvýšenom tróne, jednoducho oblečený v bielom talári s plášťom tej istej farby. Okolo neho stáli preláti a iní vysokí cirk. hodnostári, podľa ceremonálu každý pútník si kľakol pred ním, bozkal najprv nohu a potom

ruku sv. Otca a prijal jeho požehnanie. Potom dvaja gardisti jemným dotykom prsta mu dali na vedomie, aby už povstal, odobral sa do inej miestnosti a postúpil miesto nasledujúcemu.

Nikto neprehovoril ani slova, ale ja som bola pevne rozhodnutá hovoriť, keď zrazu pán Révérony, ktorý stál na pravici sv. Otca, dal nám dôrazne na vedomie, že je prísne zakázané osloviť sv. Otca. Obrátila som sa k Cecilii, pýtajúc sa jej svojím pohľadom; moje srdce sa malo roztrhnúť... „Hovor!“ povedala mi.

Za chvíľku bola som na kolenách pri sv. Otcovi. Keď som pobozkala jeho obuv, podal mi ruku. Vtedy uprela som naňho svoje slzami zarosené oči, prosila som ho týmito slovami: „Sv. Otče, chcem od Vás prosiť veľkú milosť!“ Vtedy skloniac svoju hlavu temer k mojej, jeho tvár dotýkala sa temer mojej; možno skoro povedať, že jeho čierne oči chcely preniknúť až do dna mojej duše.

„Sv. Otec — hovorila som opäť — ku cti Vášho jubileumu dovoľte mi vstúpiť do rádu Karmelského v päťnástom roku!“

Pán generálny vikár z Bayeux prekvapený a znepokojený rýchlo hovoril: „Svätý Otče, toto dievča túži po živote karmelskom, ale predstavení práve teraz rokJú o tejto otázke.“

„Dieťa moje, — hovoril mi svätý Otec — urob, ako tvoji predstavení rozhodnú.“ Sopnúc ruky a položiac ich na jeho koleno, urobila som posledný pokus: „Ó, svätý Otče, ak by Ste vy povedali „áno“ vtedy každý by na to pristal.“ Uprene sa na mňa pozrel a vyslovil tieto slová, kladúc hlboký dôraz na každú slabiku: „Áno, dobre je... vstúpiš, ak to bude Božia vôľa.“

Chcela som pokračovať v reči, keď dvaja gardisti mi pokynuli, aby som vstala. Vidiac však, že mi to nestačí, chytili ma za ramená a pán Révérony im pomá-

hal, aby ma mohli zdvihnúť, lebo som ešte spočívala so sopätými rukami na kolenách svätého Otca. Vo chvíli, keď som bola tak zdvihnutá, milučký svätý Otec položil mi láskave na ústa svoju ruku a potom zdvihnúť ju, aby ma požehnal, sledoval ma dlho svojím pohľadom.

Otec bol veľmi zarmútený, vidiac ma celú uplakánu vychádzaj z audienčnej siene: lebo on skoršie vyšiel od svätého Otca a tak nevedel ničoho o mojom podujatí. Pán generálny vikár bol k nemu veľmi láskavý, predstaviac ho Levovi XIII. ako otca dvoch karmelitiek. Nato svätý Otec na znak mimoriadnej láskavosti a priazne svojej položil svoju ruku na jeho ctihodnú hlavu, aby ho tým poznačil v mene samého Krista mystickou tajomnou pečatou.

A hľa, teraz, keď otec štyroch karmelitiek je už v nebi, nespočíva na jeho čele ruka Kristovho zástupcu, ktorý mu predpovedá mučeníctvo, ale ruka Ženícha pánien a Kráľa nebies: a táto božská ruka nikdy viac sa nevzdiali s čela, ktoré oslávila.

Moja skúška bola veľká. Ale keďže som urobila so svojej stránky všetko možné, aby som dala odvetu výzve Božej, čo tu musím priznať, cítila som aj pri mnohých svojich slzách v hĺbke duše veľký pokoj. Avšak tento duševný pokoj sídlil vo vnútornosti a horkosť naplňovala moju dušu, že to až prekypovalo... A Ježiš mlčal... Videlo sa, že je vzdialený, nič nenasvedčovalo o jeho prítomnosti.

V ten deň sa slnko neodvážilo svietiť a krásne modré talianske nebo zahalené bolo chmúrnymi mrakmi a neprestávalo plakať so mnou. Ach, už bol koniec! Ďalšia cesta nemala pre mňa nijakého pôvahu, lebo som ztratila hlavný svoj cieľ. Pri tom všetkom však posledné slová svätého Otca, ktoré boli opravdu prorocké, mali ma potešovať. A skutočne, i pri všetkých prekážkach splnilo sa to, čo Boh sám chcel: Nedovolil, aby jeho

stvorenia robily to, čo samy chcú, ale musia robiť to, čo bolo jeho svätou vôľou.

Už od dávna ponúkla som sa Ježiškovi, aby ma prijal za svoju malú hračku. Povedala som mu, aby ma používal nie ako nejakú cennú hračku, pri ktorej dielky uspokojia sa len pozeraním, bez toho, žeby sa takej veci odvážily dotknúť. ale aby so mnou zachádzal, ako s malou loptou bez väčšej ceny, ktorú môže shodiť na zem, pošliapať nohami, prebodnúť, nechať v kúte alebo pritísnúť k svojmu srdcu, ak mu to spôsobí zábavu a radosť. Slovom, chcela som zabávať malého Ježiša a odovzdať sa jeho detinským rozmarom.

Práve vyslyšal moju prosbu. V Ríme Ježiš prebodnul svoju hračku... chcel akiste vedieť, čo je v nej... a potom, keď bol spokojný so svojím objavom, nechal, aby padla na zem a zaspal. Čo len robí v svojom sladkom spánku a čo sa stane s opustenou loptou? — Ježiš sníval, že sa ešte zabáva, že loptu berie, odkladá a to sa ustavične tak opakuje; potom ju na ďaleko zakotúfa, avšak napokon pritlačí ju na svoje srdce a nikdy viac už nedovolí, aby sa vzdialila z jeho drobnej rúčky.

Iste rozumieš, drahá Matka, zármutok malej loptičky, ležiacej na zemi! No, táto neprestala dúfať i proti všetkej nádeji.

Za niekoľko dní po 20. novembri môj otec, keď išiel navštíviť ctihodného fráttra Simeona, správcu a zakladateľa Kollégiumu svätého Jozefa, sišiel sa tu s pánom abbé Révéronym a jemne mu vytýkal, že ma nepodporoval v mojom ťažkom podujatí; potom vyrozprával celú udalosť milému bratovi Simeonovi. Dobrosrdečný starec vypočul vyličenie s veľkým záujmom, ba urobil niekoľko poznámok a s pohnutím povedal: „Niečo takého nevidieť v Taliansku!“

Na druhý deň po pamätnej audiencii bolo nám treba odísť do Neapola a Pompeji. Vezuv ako by na našu

poctu vydával bohaté, početné výbuchy, vydychujúc zo svojho hrtanu akoby z kanóna, hustý stĺp dymu. Strašné sú jeho stopy v Pompeji! Dokazujú moc Božiu, lebo Boh hľadá na zem a ona sa trasie, on dotkne sa hôr a už dymí sa z nich. (Žalm 103, 32.) Bola by som si žiadala prechádzať sa samotná uprostred srúcanín, premýšľajúc o nestálosti ľudských vecí; ale na takú osamotenosť nebolo ani pomyslenia.

V Neapoli spravili sme si veľkolepú vychádzku do kláštora San Martino, ktorý je postavený na vysokom kopci, vypínajúcom sa nad celým mestom. Ale pri návrate naše kone sa splašily a pripisujem to len zvláštnej ochrane našich anjelov strážcov, že sme sa dostali zdraví a bez úrazu domov, do skvostného hotelu. Toto slovo „skvostný“ nie je prehnané: cez celú našu cestu boli sme umiestení v kniežacích hoteloch. Nikdy som nebola obklopená takou nádherou, luksusom. Dobré sa hovorí: Bohatstvo nerobí človeka blaženým. Bola by som sa cítila tisíc razy šťastnejšou pod slamenou strechou s nádejou na vstup do Karmelu, ako uprostred zlatom vykladaných stien, mramorových schodísk a hodvábnych záclon s horkosťou v srdci.

Ach, ako dobre som to vycítila, že radosť nespočíva v predmetoch, ktoré nás obklopujú, ona spočíva skoršie v hĺbke duše. Môže ju človek práve tak mať v temnom žalári ako v kráľovskom paláci. Tak som viacej šťastlivá v Karmeli, hoci aj uprostred vnútorných a vonkajších zkúšok postavená, ako vo svete, kde mi vlastne nič nechýbalo a kde som bola akoby do stredu radosti otcovského krbu postavená.

Hoci bola moja duša naplnená zármutkom, navonok videla som sa byť ako predtým, lebo som sa domnievala, že moja žiadosť, prednesená pred sv. Otcom, ostala v tajnosti. Čoskoro som sa však presvedčila o pravom opaku. Keď som istého dňa ostala sama s Cecíliou v že-

železničnom vozni, medzitým čo ostatní pútnici išli do reštaurácie, videla som Msgr. Legoux, ktorý sa zastavil pri dverách. Keď sa na mňa dobre pozrel, povedal mi s úsmevom: „Akože sa má naša malá Karmelitka?“ Takto som sa dozvedela, že celá púť vie o mojom tajomstve; okrem toho som to spozorovala aj z mnohých sústrastných pohľadov, ale na šťastie nik o tom so mnou nehovoril.

V Assisi som zažila malú príhodu. Pri navštívení miest, z ktorých dýcha vôňa cností svätého Františka a sv. Kláry, ztratila som v kláštore spônku z opaska. Zatiaľ, čo som ju hľadala a pripevnila na opasok, zameškala som chvíľu, určenú pre odchod. Keď som pribehla k bráne, všetky vozy boli už preč, vyjmúc povoz pána generálneho vikára z Bayeux! Čo robiť? Mala som sa pustiť do behu za vozni, ktorých už nebolo možno ani vidieť a vystaviť sa tak nebezpečenstvu zameškať vlak, alebo poprosiť o miesto na voze pána Révéronyho? Rozhodla som sa pre rozumnejšiu druhú možnosť.

Usilujúc sa nebyť ani najmenej rozrušenou, hoci som bola nanajvýš znepokojená, vyložila som svoje kritické postavenie a uviedla tým jeho samého do rozpakov, keďže jeho povoz bol celkom obsadený. Ale jeden z tých pánov hneď sostúpil a pomôžúc mi vystúpiť na svoje miesto, išiel si skromne prisadnúť ku kočišovi. Podobala som sa veveričke, uzavretej v klietke! Ani zďaleka som sa necítila dobre medzi všetkými týmito osobnosťami, najmä keď naproti mne sedel ten, ktorého som sa najviac bála! Ale bol ku mne veľmi láskavý, prerušujúc s časom na čas rozhovor, aby mi povedal niekoľko slov o Karmeli a sľuboval mi, že podnikne všetko, čo bude v jeho silách, aby uskutočnil moju túžbu stať sa v pätnástich rokoch karmelitskou mníškou.

Táto príhoda vlievala balzam do mojich palčivých rán, avšak úplne ich nezahojila. Ztratila som dôveru v stvoreniach a len v Bohu som úplne dôverovala.

Pri tom však môj zármutok mi nezabráňoval brať živý záujem o sväté miesta, ktoré sme cestou zpäť navštevovali. Vo Florencii som mala šťastie rozjímať o Magdalene Pazzi uprostred sboru karmelitiek. Všetci pútnici chceli sa dotknúť svojím ružencom svätice, ale len moja ruka bola tak malá, že sa mohla vmestiť do otvoru medzi mrežami. Takto som bola poverená touto vznešenou úlohou, ktorá trvala dosť dlho a na ktorú som bola dosť hrdá.

Nebolo to po prvý raz, že som sa stala účastnou privilegií. V Ríme v chráme svätého Kríža Jeruzalemského (Santa Croce in Jerusalemme) uctili sme si viaceré zlomky z pravého kríža Pána, dva tŕne a jeden posvätný kliniec. Aby som si ich mohla pohodlne pozrieť, zostala som poslednou; a keď rehoľník, strážiaci tento drahocenný poklad chystal sa uložiť ho na oltár, pýtala som sa ho, či by som sa ho nemohla aj dotknúť. Odpovedal mi kladne, pochybujúc, žeby sa mi podarilo dotknúť sa ho. Strčila som svoj malíček do jedného otvoru relikviára a tak som sa mohla dotknúť drahocenného klinca, ktorý bol skropený krvou Ježišovou. Ako vidno, počínala som si s ním ako malé dieťa, ktoré si myslí, že mu je všetko dovolené a prezerá poklady svojho Otca ako svoje vlastné.

Keď sme prešli cez Pisu a Genovu, vracali sme sa do Francúzska po krásnych cestách. Zpočiatku išli sme vedľa mora; a vlak pre búrku jedného dňa ocitol sa natoľko v jeho blízkosti, že vlny až celkom k nemu dorážaly. Neskoršie sme už išli rovinami, pokrytými pomarančovníkmi, olivami a štíhlymi palmami. Večer početné prístavy zažiarili osľňujúcimi svetlami a azurová obloha začala sa ligotať prvými hviezdami. Bez ľútosti

som pozerala, ako sa ztráca tento čarokrásny obraz; moje srdce túžilo po iných divoch!

Otec mi navrhoval ešte inú cestu a to do Jeruzalema; ale hoci som prirodzene súhlasila s tým, aby som navštívila miesta posvätené šlapajami nášho Spasiteľa, bola som predsa unavená putovaním po zemi a túžila som už len po nebeských krásach; aby som ich získala pre dušu, chcela som sa čím skoršie stať väzňom.

Ale prv, kým by som uzrela otvárať sa brány svojho požehnaného žalára, bolo mi treba, ako som to cítila, podstúpiť ešte mnoho bojov a utrpení: no, moja dôvera sa vôbec nezmenšovala a pevne som dúfala, že 25. decembra, na Vianoce vstúpim do môjho väzenia.

Hneď po návrate do Lisieux prvá naša návšteva patrila Karmelu. Akéže to bolo shliadnutie! Pamätáš sa iste na to, milá Matka. Sverila som sa ti úplne, lebo som vyčerpala všetky svoje pramene. Povedala si mi, aby som napísala pánu biskupovi a pripomenula mu jeho sľub. Ihneď som poslúchla. Len čo som hodila list na poštu, myslela som, že hneď dostanem dovoľenie, aby som odletela. Ale každý nový deň prinášal mi novšie sklamanie! Prišiel aj krásny vianočný deň a môj Ježiš len ďalej spal. Nechával svoju loptičku len stále na zemi bez toho, žeby na ňu čo len pozrel!

Táto zkúška bola opravdu veľká, ale Ten, ktorého srdce je vždy na stráží, poručil ma, že pre dušu, ktorej viera podobá sa horčičnému zrnku, urobí aj zázraky, aby upevnil jej malú vieru, ale ako to urobil pre svojich blízkych, pre svoju matku, neučiní zázrak prv, kým by nevyzkúšal ich vieru. Či nenechal zomrieť Lazara, hoci Marta a Maria mu včas odkazovali, že je Lazar chorý? Či neodpovedal svojej matke na svadbe v Káne, že ešte neprišla jeho hodina, keď sv. Panna žiadala Ježiša, aby prispel pomocou svojou pánovi domu? Ale akáže odmena prišla po zkúške! Voda sa mení vo víno,

Lazar vstáva... Tak robí miláčok duší aj so svojou malou Tereziou: po dlhotrvajúcej zkúške splňuje všetky jej žiadosti.

1. januára roku 1888 daroval mi Ježiš ako novoročný darček ešte jeden svoj kríž. Sestra Maria Gonzaga mi písala, že má v rukách odpoveď pána biskupa už od 28. decembra, oď sviatku nevinných Mládiatok. Oznamovala mi, že táto odpoveď dovoľuje mi, aby som mohla ihneď vstúpiť do kláštora, ale že sama sa rozhodla prijať ma až po pôste! Nemohla som zdržať slzy pri pomyslení na taký dlhý odklad. Zkúška mala pre mňa zvláštny ráz: videla som už pri sebe roztrhané putá, ktoré ma pojily k svetu a tu zasa svätá archa nechcela prijať malú, úbohú holubičku!

Ako som len prežila tieto tri mesiace, tak bohaté pre moju dušu na utrpenia, ale ešte hojnejšie na milosti každého druhu? Zprvu mi napadlo, aby som sa netrápila, ale aby som viedla život menej prísne usporiadaný, ako som to robila obyčajne; potom dobrotivý Boh ma poučil o hodnote času, ktorý mi bol ešte poskytnutý a preto som sa rozhodla, že sa budem ešte viac ako predtým, venovať prísne mu a umŕtvenému životu.

Keď hovorím umŕtvený, nerozumiem pokánia svätých. Sú ďaleko od tých krásnych duší, ktoré už od svojej mladosti cvičia sa vo všetkých možných spôsoboch kajúcnosti, moje umŕtvenie spočívalo len v premáhaní svojej vôle, v udržiavaní sa protirečenia, napokon v malých službách, ktorými som svoje okolie zahŕnovala a v tisícerych iných podobných veciach. Cvičením sa v týchto malicherných veciach, pripravovala som sa na chvíľu, v ktorej som sa mala stať úplne slúbenicou Ježišovou a ani nemôžem vypovedať, ako mi práve toto očakávanie napomáhalo vo vztaste, ktorým som sa vzťahovala v poníženosti a v iných ctnostiach.

Motto: *A vyliat Pán múdrosť na všetky
svoje diela a na každé telo tak, ako
ju chcel udeliť a dal ju tým, ktorí
ho milujú.* (Sir. 1, 10.)

HLAVA VII.

*Terezkin vstup do požehnanej archy. — Prvé zkušky.
— Božské zasľúbenie. — Sneh. — Veľká bolesť.*

Pondelok, 9. apr. 1888 bol vybratý pre môj vstup. — V tento deň slávili na Karmeli sviatok Zvestovania, odložený z pôstnej doby. Predvečer tohoto dňa sme boli všetci shromaždení okolo rodinného stola, kde som vtedy naposledy sedela. Ó, aké bolestné je lúčenie! Vtedy, keď by si človek žiadal, aby naňho zabudli, zo všetkých perí splývajú najnežnejšie slová, ako by chceli tým viac dať pocítiť oheň rozlúčenia.

Ráno som hodila posledný pohľad na Buissonnets, na to príjemné hniezdo môjho detstva a odišla som na Karmel. Bola som na svätej omši, obklopená súc so všetkých strán, tak ako včera večer, svojimi milovanými príbuznými. Pri svätom prijímaní, keď Ježiš sostúpil do ich duší, bola počuť samé vzlykanie. Ja som však neplakala, ale kráčajúc vpred k dverám klauzúry, tak prudko mi búšilo srdce, že som myslela, že zomriem. Ach, aká to bola chvíľa, aká smrteľná úzkosť! Iba ten, kto to zkusil, ju môže pochopiť.

Objala som všetkých svojich príbuzných a pokľakla som pred otcom, aby ma požehnal. I on si klakol a so slzami v očiach udelil mi svoje požehnanie. Pri po-

hlade na starca, ktorý prináša Pánovi obeť, svoje dieťa, sotva v jari života, aj anjeli museli by byť naplnení radosťou. Napokon sa za mnou zavrely dvere Karmelu, a tu som vletela do náručia milých sestier, ktoré mi boli kedysi matkami a objatia novej rodiny, ktorej obetavosť a nežnosť svet ani netuší.

Napokon sa teda moja túžba uskutočnila; duša požívala pokoj tak príjemný a tak hlboký, že to nemožno ani vyjadriť. A za osem a pol rokov zostal mi ten pokoj stálym údelom; neopustil ma ani v najväčších zkuškach.

Celý kláštor ma okúzľoval, pripadala som si ako prenesená na púšť; najmä hlboko ma dojímala naša izbička (cela). Zato, opakujem, moje šťastie bolo pokojné, ani najľahší vánok nepohyboval hladinou pokojných vôd, na ktorých sa vznášala moja loďka. Ani najmenší mráčok nezatemňoval azurové nebo môjho šťastia. Ó, ako dokonale som bola odmenená za všetky svoje útrapy. S akou hlbokou radosťou som opakovala: „Teraz som tu navždy!“

Táto blaženosť nebola u mňa priechodná, nepominula sa s ilúziami prvých dní. Ilúzie! Dobrotivý Boh v svojom milosrdenstve ma ochránil od nich. Rehoľnícky život som našla taký, ako som si ho predstavovala. Nad nijakou obeťou som sa nepozastavila; a predsa ty, milá matka, vieš to najlepšie, že moje prvé kroky strelly sa viac s trňami ako s ružami.

Predovšetkým mojou duševnou potravou bol jedine každodenný chlieb trpkej duševnej suchoparnosti. Potom Pán dovolil, aby naša matka prísne zachádzala so mnou aj bez toho, že by bola mala o tom vedomie. Nestretla som sa s ňou, aby mi nerobila výčitky. Spomínam si, že raz som nechala na chodbe kláštora pavučinu a ona mi povedala pred celou našou spoločnosťou: „Vidieť, že naše chodby čistí 15 ročné dieťa! Čo je to za

robota! Chodte odstrániť tú pavučinu a v budúcnosti budte pozornejšia.“

V zriedkavých rozhovoroch, keď som u nej sotrvala temer celú hodinu, bola som skoro za celý čas zahrňovaná výčitkami; a najviacej ma zarmucovalo to, že som nevedela, ako mám napraviť svoje chyby: na príklad svoju pomalosť a svoju malú horlivosť pri odbavovaní hodiniek (officium).

Istého dňa som si povedala, že naša matka by sa akiste potešila, keby som vo voľných hodinách — ktoré som obyčajne zasväcovala modlitbe — pracovala, a preto som neúnavne vyšívala bez toho, žeby som odvrátila oči od svojej malej práce; ale o tom nikto nevedel, lebo som chcela byť vernou a robiť to len pred zrakmi Ježišovými.

Cez celý čas môjho postulantsťva (obdobie zkušobné) učiteľka novíciek poslala ma o pol piatej hodine pleť do záhrady: mnoho som pri tom trpela; tým viac, že som bola temer istá, že na ceste sa sídem s matkou Mariou Gonzagou. Hovorievala mi pri takejto príležitosti: „Veď toto dieťa vôbec nič nerobí! Aká je to novička, ktorú treba každodenne na prechádzku posielat?“ A za každú maličkosť takto so mnou nakladala.

Ó, drahá Matka, ako ďakujem dobrotivému Bohu, že mi dal tak cennú a prísnu vychovávateľku! Aká neoceniteľná je to milosť! Čo by sa bolo zo mňa stalo, ak by som bola hračkou kláštora, ako si to predstavovali svet-skí ľudia? Azda namiesto toho, aby som bola videla v svojich predstavených Spasiteľa, bola by som v nich videla iba stvorenia, a tak moje srdce vo svete bedlive strážené a chránené, bolo by sa ľudskými púťami pripojilo ku kláštoru. Chvála Bohu bola som chránená pred týmto skutočným nešťastím.

Áno, môžem povedať, že hneď od môjho vstupu do kláštora, nielen tým, čo som práve opísala, ale ešte aj

inými skúškami, ktoré som väčšmi precítila, utrpenie vystieralo ku mne svoje trné a ja som ich s láskou k srdcu pritískala. Pri slávnostnej skúške, ktorá predchádzala moju profesiu, vyhlásila som, načo som prišla do Karmelu: prišla som spasť duše a najmä modliť sa za kňazov. Kto chce dosiahnuť cieľ, musí k tomu používať zodpovedné prostriedky; a keďže mi dal Ježiš poznať, že mi dá duše prostredníctvom kríža, čím viac som sa stretávala s krížom, tým väčšmi rástlo pre mňa kúzlo utrpenia. To bola moja cesta cez celých päť rokov; ale iba sama som ju poznala. Bola to práve tá známa kvetinka, ktorú som chcela ponúknuť Ježišovi, kvetina, ktorej vôňa stále vystupuje len k nebesiam.

Za dva mesiace po mojom vstupe sám dôstojný otec Pichon¹⁵ bol prekvapený Božím pôsobením v mojej duši; považoval moju horlivosť celkom za deťskú a môj život za sladký. Hovory s týmto dobrým pátrom priniesli mi veľa potešenia, okrem veľkej ťažkosti, ktorú som pocítila pri svojom zdôverení sa mu. Pritom všetkom vykonala som uňho generálnu svätú spoveď, po ktorej mi povedal: „V prítomnosti Boha, svätej Panny, anjelov a všetkých svätých vyhlasujem, že ste sa nikdy nedopustili smrteľného hriechu; ďakujem Pánovi za to,

¹⁵ Bol Jezuitom. Tento vynikajúci rehoľník bol svedkom procesu svätorečenia. Jeho hojná apoštolská činnosť vyčerpávala sa predovšetkým vydržiavaním duchovných cvičení rehoľníkom, ktorým kázal až do roku 1915 vo Francúzsku ako aj v Kanade. Na tomto poli dosiahol hojných milostí, ktoré pričítal svojej pobožnosti k Božskému Srdcu. Vydržiaval 1015 duchovných cvičení.

Prosil Pána Boha, aby mu na prímluvu jeho „malej Terczky“ udelil milosť slúžiť svätú omšu až do posledného dňa svojho života, a naozaj zomrel 15. novembra 1919 ráno v 77. roku života svojho, keď sa práve pripravoval k svätej omši.

Dychtiac vstúpiť do „legie obetí milosrdnej lásky“ odriekať modlitbu obetovania, ktorú mu napísala naša svätica.

čo Vám dal z milosti bez akejkoľvek zásluhy s Vašej stránky.“

Bez akejkoľvek zásluhy s mojej stránky! Ach, nebolo mi to ťažko uveriť! Cítila som, aká som slabá, nedokonalá: jedine vďačnosť naplňovala moje srdce. Obava, že som poškrvnila biele rúcho krstnej nevinnosti, mi zapríčinila veľa trápenia a toto ubezpečenie jeho, pochádzajúce z úst takého vodcu duší, akého si želala mať naša matka, sv. Terezia, to jest „múdreho a ctostného“ videlo sa mi, že pochádza od samého P. Boha. Dobrý páter mi ešte povedal aj toto: „Milé dieťa, nech je Pán vždy Vaším predstaveným a Vaším noviciamajstrom...“ A v skutočnosti ním aj bol a pritom bol aj mojím vodcom. Nechcem tvrdiť, že pre toto bolo moje srdce azda uzavreté voči mojím predstaveným: lebo som bola ďaleko od toho, aby som pred nimi ukrývala svoje náklonnosti, ale skoršie som sa usilovala byť pred nimi otvorenou knihou.

Naša noviciamajsterka bola opravdivou sväticou, dokonalým vzorom prvých karmelitiek. Neodchádzala som od nej ani na chvíľku, lebo ma priúčala k práci. Nemôžem ani vysloviť jej dobrotu, ktorú ku mne prechovávala, milovala som ju veľmi a vážila som si ju. Ale predsa svoju dušu som jej neodhalila. Nevedela som jej vyjadriť svoje vnútorné deje, nedostávalo sa mi súciich výrazov, moje zprávy o vnútornom živote boli mi utrením a opravdivou mukou.¹⁶

Jedna zo starších mníšiek (matiek) ako sa mi videlo, pochopila istého dňa moje city. Povedala mi v čase rekrácie (odpočinku): „Milé dieťa, vidí sa mi, že nemáš veľa dôležitých vecí, ktoré by si mala oznamovať svojim predstaveným.“

¹⁶ Sestra Maria Anjelov, zomrela 24. nov. 1924: neskoršie zastupovala priorku a mala na starosti rozdávanie bielizne. Táto etilodná sestra bola povolaná svedčiť pri procese blahorečenia.

— Prečo to myslíte, milá matka?

— Lebo tvoja duša je veľmi jednoduchá; ale až budeš dokonalou, staneš sa ešte jednoduchšou, lebo čím viac sa niekto približuje k Bohu, tým viac sa stáva jednoduchším.

Dobrá táto mníška mala pravdu. Predsa však krajná fažkosť, ktorú som pocítovala pri odhaľovaní svojej duše, hoci aj korenila v mojej jednoduchosti, bola mi skutočnou mukou. Dnes, čo aj neprestávam byť jednoduchou, vyjadrujem svoje myšlienky neobyčajnou ľahkosťou.

Poznamenala som, že Ježiš mi bol vodcom. Páter Pichon sotva sa venoval mojej duši, čoskoro bol preložený svojimi predstavenými do Kanady. Obmedzená v korešpondencii, keďže som smela ročne iba jeden list prijať od neho, kvetinka presadená na horu Karmel čoskoro obrátila sa k Vodcovi všetkých vodcov duchovných a rozvinula sa v tieni jeho kríža svlažovaná jeho slzami a božskou krvou a osvecovaná akoby žiariacim slnkom jeho svätej, najvyššej úctyhodnej tvári.

Až do toho času nepoznala som hĺbku bohatstva ukrytého vo svätej tvári; až moja milá matička naučila ma ho poznať. Okolko skoršie predišla svoje tri sestry na Karmel, otolko skoršie prenikla tajomstvá lásky, ukryté v tvári nášho Ženícha; odkryla mi ich a ja som porozumela už... Vtedy ako nikdy predtým som poznala, čo je to skutočná sláva. Ten, ktorého „kráľovstvo nie je z tohoto sveta“ (Ján 18. 36), ukázal mi, že jedine závideniahodné kráľovstvo pozostáva v „túžbe, chcieť byť nepoznaný a považovaný za nič“ (Nasl. Krista, kn. I. hl. 2, 3) a v nachádzaní radostí v pohrdaní samým sebou. Ach, ako Ježiš aj ja som chcela, aby „moja tvár bola ukrytá pred všetkými očami a aby ma na zemi nik nepoznal.“ (Iz. 55. 3.) Mala som smäť po utrpení a túžila som byť zabudnutou.

Ach, akou milosrdnou bola cesta, po ktorej ma božský Učiteľ vždy vodil! Nikdy nevzbudil vo mne túžbu po veci, ktorú by mi potom nebol aj udelil: pre toto hľa, jeho kalich trpkostí a horkostí videl sa mi rozkošným.

Koncom mája roku 1888 po krásnom sviatku našej najstaršej sestry Marie, ktorá v ten deň složila sväté sľuby a slávila mystickú svadbu so svojim nebeským sľúbencom, na ktorej Terezia, tento malý Benjamin (najml. člen rodiny) mala šťastie korunovať ju ružovým vencem, nová zkúška očakávala našu rodinu. Pozorovali sme, že náš dobrý otecko sa veľmi rýchlo unavil po svojom prvom záchvate ochrnutia. Pozorovala som často, aj na ceste do Ríma, že jeho tvár prezradzovala znaky únavy a bolesti. Ale najmä nápadným mi bol podivuhodný jeho pokrok na ceste sebaposväcovania; dospel tak ďaleko, že vedel ovládať svoju prirodzenú prudkosť a že pozemské veci ho vôbec nevedely vykoľajiť z duševnej rovnováhy.

Dovoľ mi, Matka moja, aby som ti pri tejto príležitosti uviedla jeden príklad jeho ctnosti:

Za putovania videly sa dni a noci vo vagone cestujúcim veľmi dlhými, a preto sa oddávali hre v karty, ktorá sa niekedy stávala veľmi hlučnou.

Istého dňa požiadali nás hráči, aby sme si s nimi zahrli: odmietli sme s výhovorkou, že kartám nadostač nerozumieme: čas nám nijako nebol dlhý, ba naopak, skôr nám bol krátky, aby sme sa do vôle mohli pokochať vo veľkolepých panorámach, ktoré sa priamo ponúkali našim očiam. Nespokojnosť nad našim chovaním sa čoskoro prejavila: náš milý otec ujal sa slova, pokojne nás obhajoval a poznamenal pri tom, že na našej púti sa nevenuje dosť času modlitbe.

Jeden z hráčov, zabudnúc na patričnú úctu, ktorá sa svedčila k jeho šedinám, nerozvážne vykrikol: „Na

šťastie, farizejov je málo!“ Otecko neodpovedal ani slova, ba ukázal sa aj veselým, ako je to u svätých, a neskôršie našiel príležitosť, aby mohol srdečne potriať ruku tohoto pána, doprevádzajúc tento veľký hrdinský čin srdečnou rečou, z ktorej bolo možno vycítiť, že útok vôbec nezbadal, alebo prinajmenej, že naň zabudol.

Ostatne, ako to aj ty, milá Matka, vieš, tento zvyk odpúšťať nezačal sa uňho len toho dňa. Dľa svedectva mamičky a všetkých, ktorí ho poznali, nikdy neprehovoril slova, ktoré by bolo obrazilo lásku k blížnemu.

Jeho viera a veľkodušnosť rovnako sa prejavovala vo všetkých zkuškách. Hľa, tu sú slová, ktorými oznámil môj odchod jednému svojmu priateľovi: „Moja princezníčka Terezia včera vstúpila do Karmelu. Len Boh môže žiadať takúto obeť, ale on ma podporuje tak mocne, že uprostred hojných sĺz moje srdce oplýva radosťou.“

Tento verný služobník Boží zasluhoval si odmeny primeranejšie jeho ctnostiam a sám si ju od Pána Boha aj žiadal. Pamätáš sa iste, milá matka, na ten deň, keď nám pri návšteve povedal: „Milé deti moje, prichádzam z Alençonu, kde sa mi dostalo v chráme Božej Matky tak hojných milostí a tak veľkých útech, že som sa takto modlil: „To je až veľa, môj drahý Bože! Som až veľmi šťastný a nemôžem takto prísť do neba, preto chcem trpieť aspoň niečo pre Teba! I ponúkol som sa za... Slovo „obeť“ uviazlo mu na perách a neodvážil sa ho pred nami vysloviť, ale my sme už vtedy všetko dobre pochopili.

Napokon, pamätáš sa, Matka moja dobrá, na všetky naše žiale! Nemusím opisovať podrobnosti tých spomienok, ktoré kmášu naše srdcia... Pomaly sa priblížil čas mojej obliečky. Proti všetkej nádeji, keďže sa náš otec zotavil z druhého záchvatu, určil pán biskup, že sláv-

nosť sa bude konať 10. januára. Čakanie bolo i tak dlhé, ale aký to bol krásny sviatok! Nič nechýbalo, ani sneh.

Či som ti už hovorila, milá Matka, o svojej záľube v snehu? Keď som bola celkom maľučká, jeho belosť ma priamo uchvacovala. Odkiaľ pochádzala táto moja záľuba v snehu? Možno je, že odtiaľ, keďže som ja sama zimnou kvetinkou, moje oči videly zem ozdobenú týmito bielym závojom. Preto som chcela vidieť v deň mojej obliečky prírodu priodiatu belosťou, ako som bola ja sama oblečená milosťou. Ale v predvečer tohoto dňa bola tak mierna zima, že by sa človek mohol domnievať, že je jaro a ja som už nedúfala v sneh. Ani ráno 10. januára neukazovala sa nijaká zmena! Nechala som preto svoju detskú túžbu ako nejakú neuskutočniteľnú vec a vyšla som z kláštora.

Otecko ma očakával pri dverách klauzúry, približoval sa ku mne s očami plnými slz a tisnúc ma k srdcu zvolal: „Ach! hľa moja malá princezníčka.“¹⁷

Potom mi podal rameno a slávnostne sme vstúpili do kaplnky. Tento deň bol pre nášho otca oprávdivým triumfom a posledným jeho pozemským sviatkom! Priniesol Bohu všetky obete.¹⁸

Celá jeho rodina teraz už náležala Bohu. Keďže už Cecília oznámila, že sa chystá neskoršie podobne opustiť svet a vstúpiť do Karmelu, odpovedal tento náš bez-

¹⁷ Pán Martin na počesť Ježiša, Božského Kráľa, ktorého nevstou sa mala stať jeho princezníčka, prial si, aby bola oblečená do bieloho aksamitu, ozdobeného labuťovým perím a alençonskými čipkami. Dlhé kadere jej plavých vlasov splyvaly jej až na ramená a ľalie dopĺňovali jej panenskú ozdobu. (Aksamit jej šiat rozstrihaný na hviezdičky a ľaliové kvety je teraz ozdobou ornátu zo zlatého brokátu, ktorý bol pripravený k blahorečeniu.)

¹⁸ Leonia vstúpila ku klariskám, rádu to veľmi prísneho, vzhľadom na jej slabšie zdravie a musela sa čoskoro vrátiť k otcovi. Neskoršie bola prijatá do rádu navštívenia (Saleziánok) v Caen, kde složila sľuby ako sestra Františka Terezia.

príkladný otec uchvátený radosťou: „Poď, pôjdeme spolu pred Svätosť Oltáru, poďakovať sa Pánovi za milosť, ktoré tak štedre preukazuje našej rodine a za česť, ktorú mi preukázal tým, že si vyvolil nevesty z môjho domu. Áno, Boh ma veľmi vyznačil, požiadajúc odo mňa moje deti. Ak by som mal nejakú lepšiu vec, usiloval by som sa mu aj tú ponúknuť.“ To lepšie — to bol vlastne on sám! — „Ako zlato v peci ich zkusoval a ako zápalnú obeť ich prijal a v svojom čase ich navštívil.“ (Kn. Múdr. 3, 6.) Po obradoch, ktoré boli odbavené, vonku mimo klauzúry, keď som vstúpila do kláštora, pán biskup intonoval *Te Deum*. Istý kňaz mu poznamenal, že táto hymna sa spieva len pri slávnostnom skladaní sľubov, ale podnet už bol daný a tak hymna vďakovčenia bola riadne dospievaná až do konca. Či nebolo potrebné, aby tento môj sviatok bol takto úplný, keďže sa k nemu pripojili potom aj všetci ostatní?

Vo chvíli, keď som vstupovala do klauzúry, môj pohľad spočinul na mojom malom Ježiškovi,¹⁰ ktorý sa na mňa usmieval z množstva kvetov a svetiel; potom obrátiac sa k nádvoriu videla som, že je celé pokryté snehom! Aká to nežnosť od Ježiša! Dovršuje želania svojej sľúbenice, dal jej aj sneh! Kde je ten smrteľník, čo by bol hocijako mocný, ktorý by mohol nechať spadnúť s neba, čo i len jediný snehový kvietok, aby tým potešil svoju sľúbenicu?

Všetci sa zadivili nad týmto snehom, ako nad naozaj podivným prípadom, lebo teplota nebola mu práve prajnou a neskoršie mnohé osoby, ktoré sa dozvedely o mojej túžbe, hovorily často, ako to viem, o malom zázraku mojej obliečky a hovorily, že mám veľmi zvláštny vkus, keď milujem sneh... Tým lepšie! Týmto bola

¹⁰ Terezia bola poverená až do smrti ozdobovať túto Ježiškuvu sochu, ktorú bola umiestnená v malom výklenku na chodbe kláštora.

zrejmejšia nepremožiteľná láskavosť sľúbenca panien, toho, ktorý miluje biele ľalie, biele ako sneh.

Po obrade vstúpil pán biskup dnu a zahrnul ma všetkými druhmi otcovskej láskavosti: spomenul pred všetkými kňazmi, ktorí ho doprevádzali, moju návštevu v Bayeux, aj našu cestu do Ríma a nezabudnul ani na ten spomínaný môj účes; potom mi chytil hlavu do svojich dlaní a dlho ma nežne hladkal. Tu mi Spasiteľ priviedol na myseľ s nevysloviteľnou sladkosťou objatie, ktoré mi čoskoro v hojnosti udelí pred shromaždením svätých a tak mi tá útecha pripadala, ako by som vopred okusovala nebeskú slávu.

Práve som povedala, že 10. január bol triumfom nášho otca; porovnávam tento deň so vstupom Ježišovým do Jeruzalema na Kvetnú nedeľu. Tak ako pre božského Spasiteľa nasledoval po dňoch slávy deň bolestného utrpenia; tak ako útrapy Ježišove prebodly srdce jeho matky, aj naše srdcia hlboko cítili poníženie toho, ktorého sme milovali viac ako všetko iné na svete.

Pamätám sa . . . , že v júni roku 1889 — v tom čase, keď sme sa obávali, že pri ňom dostaví sa porážka medzgu, prekvapila som našu novicmajsterku slovami: „Mnoho trpím, milá matka, ale cítim, že môžem ešte viacej trpieť.“ Vtedy som ešte ani nemyslela na zkúšku, ktorá nás očakávala. Nevedela som, že 12. februára, za mesiac po mojej obliečke náš drahý otec bude musieť piť tak horký kalich! . . .²⁰

²⁰ Toho dňa pán Martin musel opustiť Lisieux a musel sa dať odviezť do nemocnice. Strávil tam až tri roky. Keď ho potom ochrnutie zasiahlo celého, mohla ho Cecília previezť nazpät' do Lisieux, kde žil ešte tri roky. Zomrel u svojho švagra na zámku de la Musse dňa 29. júla 1894. Tesne pred smrťou uprel na dcéru, ktorá jediná stála pri jeho smrteľnej posteli hlboký pohľad, plný nežnej vďačnosti, ktorým sa naposledy prejavilo jeho jasné povedomie.

Nehovorila som už vtedy, že by som mohla ešte viac trpieť! Slovom nemožno vyjadriť naše útrapy, a preto sa ani nepokúšam ich opísať...

Neskoršie v nebesiach so záľubou budeme si spomínať na tieto pochmúrne dni vyhnanstva. Áno, tri roky mučeníctva nášho otca videly sa mi milovania najhodnejšími, najužitočnejšími v našom živote a nezamenila by som ich ani za najvznešenejšie vytrženia: a moje srdce pri pohľade na tieto neoceniteľné bohatstvá s povďačnosťou volá: „Veseliť sa budem podľa (počtu) tých dní, v ktorých si nás ponižoval.“ (Žalm 89. 15.)

Ach, milá Matka, akým sladkým a vzácnym bol pre nás tento horký kríž, keďže z našich sŕdc vychádzaly len vzdychy lásky a vďačnosti! Už sme viac ani nekráčali, ale priamo bežali, ba leteli na úzkej ceste dokonalosti.

Leonie a Cecílie, hoci žily vo svete, neboly ani ony zo sveta. Listy, ktoré nám sem v tomto čase písaly, sú preniknuté obdivuhodnou rezignáciou. A aké rozhovory som viedla so svojou sestrou Cecíliou! Ach, mreže Karmelu nás nijako neoddeľovaly, ale nás ešte väčšmi sjednocovaly. Žily sme tým istým myšlienkam, tým istým túžbam, tej istej láske k Ježišovi a k duším. Do našich rozhovorov nikdy sa nezamiešalo dačo o pozemských veciach. Ako kedysi v Buissonnets, neupieraly sme už naše zraky, ale svoje srdcia tam na vzdialenosť a na čas; a aby sme sa mohli niekedy tešiť z večnej blaženosti, pre tento život vyvolili sme si utrpenie a pohabovanie.

Moja túžba za utrpením bola vyplnená. Predsa však moja túžba po ňom neklesla, hoci aj moja duša často pocítovala útrapy srdca. Suchota rástla, nedostávalo sa mi útechy ani z neba ani zo zeme. A predsa uprostred utrpenia, ktoré som tak horlivo privolávala, bola som najšťastnejšou zo všetkých ľudí.

Tak uplynul čas môjho zaslúbenia, ktorý ohľadom na moje horúce túžby, bol teraz strašne dlhý. Na konci môjho zkušobného roku naša matka mi oznámila, aby som ani nepomýšľala na skladanie profesie, keďže pán superior je zásadne proti tomu. Tak mi bolo treba vyčkávať ďalších osem mesiacov. Zprvu mi pripadala taká ohef veľmi ťažkou, ale čoskoro mi osvietil dušu božský lúč.

Rozjímal som vtedy z knižky „Základy duchovného života“ od pátra Surina. Raz pri modlitbe som poznala, že moja horúca túžba po skladaní sľubov pochádzala zo značnej miery z veľkej samolásky. Keďže som však patrila k Ježišovi, ako jeho hračka, ktorej úlohou bolo, aby ho tešila a obveseľovala, nemohla som ho nútiť, aby plnil miesto svojej ľubovôle vôľu moju. Ba poznala som i to, že nevesta by nebola príjemnou v deň svadby ženíchovi, keby nebola ozdobená cennými okrasami. Ale ja som v tejto veci ešte ani len pracovať nezačala. Vtedy som povedala svojmu Spasiteľovi: „Už netúžim po skladaní sľubov, ale počkám, až sa Tebe zapáči: len to by ma trápilo, keby sa spojenie s tebou odkladalo pre moju chybu. Zo všetkých svojich síl sa budem pričiňovať, aby som si pripravila šaty ozdobené najrozličnejšími diamantami a inými drahokamami. Som pevne presvedčená, keď ich uznáš za desť pekné, už nič nezabráni, aby si ma odviezol ako svoju nevestu.“

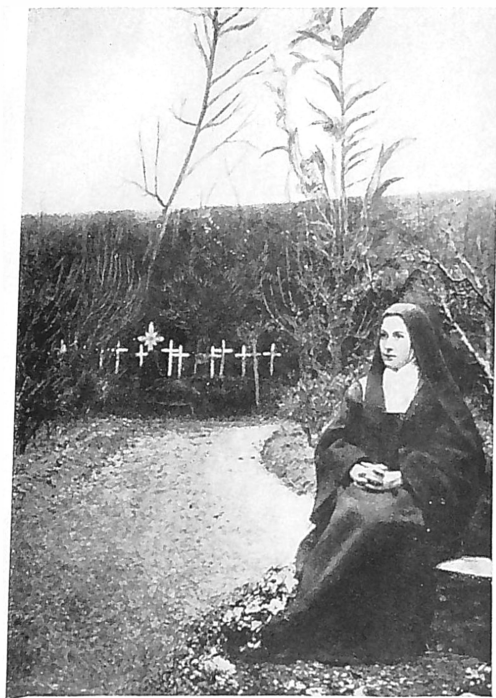
Dala som sa do práce s novou odvahou. Po svojej obličke dostala som hojné vysvetlenia ohľadom rehoľníckej dokonalosti, najmä však o tom, čo sa týka sľubu chudoby. Keď som bola čakateľkou (postulantkou) bola som spokojná, keď som mala k svojej potrebe dobré veci a keď som mala po ruke všetko, čo mi bolo potrebné. Ježiš to všetko strpel, lebo nemá vo zvyku všetko naraz ukázať dušiam, ale len po častiach dáva svoje osvietenie.

Na začiatku môjho duchovného života, okolo môjho trinásteho a štrnásteho roku pýtala som sa, v čom budem postupovať neskoršie, lebo domnievala som sa, že je nemožné ešte lepšie pochopiť, čo je dokonalosť. Ale som čoskoro poznala, že čím ďalej pokročil človek na tejto ceste, tým viac sa mu pozdáva, že je vždy vzdialenejší od cieľa. Teraz sa odovzdávam do vôle Božej, keď vidím, že som nedokonalá a nachádzam v tom radosť.

Spomínam si na poučenia, ktoré mi dal náš Spasiteľ. Raz po večernej modlitbe márne som hľadala našu lampu na polici pre ňu určenej: bolo vtedy prísne silencium (ticho) a nebolo dovolené pýtať sa na lampu. Celkom odôvodnene som si myslela, že niektorá sestra ju vzala v domnienke, že bere svoju. Ale či je potrebné pre túto ztratu prečkať celú hodinu v tme? Práve v ten večer som chcela mnoho pracovať. Bez vnútorného osvietenia milosti, istotne by som bola začala nariekať; avšak pomocou tohoto osvietenia miesto pocitu zármutku bola som celkom šťastná pri myšlienke, že chudoba pozostáva v postrádaní vecí nielen príjemných, ale aj nepostrádateľných. A v tmách zovnútorňých moja duša oplývala vnútorným božským svetlom.

V tomto čase bola som ovládaná opravdivou láskou k nepríjemným a nepohodlným veciam: tak som sa tešila, keď vzali z našej cely pekný džbánok a miesto neho mi dali veľký, podrážaný. Podobne som sa usilovala, aby som sa nikdy nevyhovárala. Vyžadovalo to veľké sebazapieranie, najmä voči našej učiteľke, pred ktorou som nechcela mať nijakého tajomstva.

Prvé moje víťazstvo síce nebolo skvelé. hoci ma veľa stálo. Našli rozbitú malú nádobku, ktorú nechal niekto za oknom. Naša učiteľka, domnievajúc sa, že táto vec sa dostala ta mojou vinou, vyzvala ma, aby som v budúcnosti bola pozornejšou. Nemám vraj vôbec smyslu

Svätá Terezia Ježíšková na kláštoranom cimiteri

pre poriadok; krátko hovoriac, bola so mnou veľmi nespokojná. Bez slova pobožkala som zem a prisľúbila som, že v budúcnosti budem poriadnejšia. Ako som už povedala, tieto malé skutky ctností, keďže som bola v nich veľmi málo vycvičená, veľmi ťažko som si navykala, a preto som sa musela potešovať myšlienkou, že pri poslednom súde bude všetko vyjavené.

Vykonávala som malé skutky ctností, ktoré boli celkom ukryté; tak som s obľubou skladala plášte, ktoré zabudly sestry a hľadala som tisíce príležitostí, aby som im mohla preukázať nejakú službu. Pocítovala som aj túžbu po skutkoch kajúcnosti, ale nebolo mi dovolené aspoň niečo vykonať k jej ukojeniu. Jediné umŕtvovania, ktoré mi boli dovolené, pozostávaly v zapieraní mojej samolásky a toto cvičenie mi poskytlo viaccej dobrodenia ako telesné skutky kajúcnosti.

Medzitým sv. Panna podporovala ma v chystaní môjho dušvého rúcha; keď bolo dokončené, všetky prekážky zmizly a deň môjho skladania sľubov bol určený na 8. septembra 1890. Toto všetko, čo len niekoľkými slovami opisujem, vyžadovalo by mnoho stránok, ale tieto stránky nikdy nebudú čítané na tejto zemi...

Motto: *Blahoslavení sme Izraelu, lebo čo sa ľúbi Bohu, nám je zjavené.*

(Bar. 4. 4.)

HLAVA VIII.

*Svätý deň svadby. — Milostiplné duchovné cvičenia. —
Posledná slza svätice. — Otcova smrť. — Ako vyplňuje
Pán všetky jej želania. — Obeť lásky.*

Či ti mám, milá Matka, rozprávať o duchovných cvičeniach, ktoré som vykonala pred profesom? Pozbavená som bola všetkej útechy. Mojím podielom bola úplná suchota, ba skoro opustenosť. Ježiš, ako obvyčajne, spal v mojej lodičke. Vidím, že veľmi zriedka doprajú mu duše, aby si v nich pokojne pospal. Dobrý Spasiteľ je tak unavený tým, že ustavične plní žiadosti ľudí a vychádza im v ústrety, že veľmi rád si dopraje odpočinku, ktorý mu poskytujem. Akiste neprebudí sa, kým neodídem do večnosti: nepocítujem preto nijaké útrapy, ale skoršie mi je to prameňom neobyčajnej radosti.

Naozaj som veľmi ďaleká od toho, aby som bola sväticou; práve toto smýšľanie je jasným dôkazom toho. Nemala by som sa radovať zo svojej duševnej opustenosti, ale pripisovať ju svojej slabej horlivosti a malej vernosti, a mala by som sa zarmucovať nad tým, že veľmi často spím pri svojich modlitbách a pri svojich vďakovčineniach. A predsa sa nezarmucujem! Myslím, že malé dietky sa práve tak páčia svojim rodičom, či spia, či sú hore. Myslím na to, že lekári uspia svojich

pacientov, aby mohli vykonať bolestné operácie. Napokon myslím, že Pán „zná složenie naše. Má na pamäti, že sme len prach.“ (Žalm 102, 14.)

Duchovné cvičenia, ktoré som odbavila pred profesom, boli teda, ako aj ďalšie, plné duchovnej opustenosti. Jednako boli mi nepozorovane odhalené prostriedky, ktorými sa možno ľúbif Bohu a cvičiť sa v ctnosti. Často som spozorovala, že mi nechce Ježiš dať nijaký nadbytok. Živí ma v každej chvíľke čerstvou potravou: nachádzam ju v sebe bez toho, že by som vedela, ako sa ta dostala. Verím jednoducho, že sám Ježiš skrytý na dne môjho úbohého srdiečka, pôsobí vo mne tajomne a vnúka mi všetko, čo chce, aby som v danej chvíľke podnikla.

Niekoľko hodín pred profesom dostala som z Ríma prostredníctvom ctiuhodného brata Simeona požehnanie svätého Otca, požehnanie veľmi cenné, ktoré mi iste pomohlo prekonať najšťastnejšie búrky celého môjho života.

Za zbožného nočného bedlenia pred veľkým tým dňom, ktoré obyčajne býva tak príjemné, objavilo sa predom mnou moje povolanie naraz ako sen a odpudzujúce videnie. Diabol — lebo len on to bol — presvedčoval ma, že život v Karmelu je vôbec nie pre mňa a že klamem svojich predstavených, keď pokračujem na ceste, na ktorú som nebola vôbec povolaná. Mraky sa stávaly tak hustými, že iba jediná vec mi bola jasná: keďže nemám povolaní stať sa rehoľnicou, musím sa vrátiť do sveta.

Ach, ako mám opísať svoje úzkosti! Čo urobiť v podobnom zmätku? Rozhodla som sa pre to najlepšie: bez meškania odhaliť toto pokušenie našej učiteľke. Vyvolala som ju z chóru a preplnená zahambením, odkryla som jej stav svojej duše. Na šťastie ona videla lepšie ako ja, uspokojila sa tým, že keď som sa jej zdôverila,

sa na mňa usmiala a úplne ma uspokojila. Tento skutok sebaponíženia zahnal diabla akoby zázračne do úteku. On chcel znemožniť pre mňa vyznanie môjho zmätku, a tak ma udržať vo svojich sieťach. Ale ja som nad ním zvíťazila: aby som urobila svoje poníženie úplnejším, všetko som rozpovedala aj našej matke predstavenej a jej potešujúca odpoveď rozohnala všetky moje pochybnosti.

Takto ráno 8. septembra prinieslo mi do duše pokoj a v tomto „pokoji Božom, ktorý prevyšuje každý smysel“ (Filip. 4, 7.) složila som svoje sväté sľuby. Ó, koľko milostí som si vtedy žiadala? Cítila som sa opravdivou kráľovnou a takto spoliehajúc na svoju dôstojnú hodnosť, žiadala som Kráľa, aby svojím nevďačným poddaným udelil všetky možné milosti.

Na nikoho som nezabudla: chcela som, aby sa v ten deň obrátili všetci hriešnici zeme, aby očistec už viac neväznil ani jediného väzňa. Mala som na srdci lístok, na ktorom bolo napísané všetko, čo som si priala pre seba, znel takto:

Ó, Ježišu, môj božský sľúbenec, daj aby moje krstné šaty neboly nikdy pošpinené! Radšej ma vezmi, ako by si dopustil, aby som tu na zemi poškvnila si dušu spáchaním čo i najmenšej dobrovoľnej chyby. Daj aby som hľadala a nachádzala iba Teba samého! Nech nie sú stvorenia pre mňa ničím a podobne i ja pre ne! Nech nijaká pozemská vec neporuší môj pokoj.

Ó, Ježišu, prosím Ťa len o pokoj! . . . O pokoj, a najmä o lásku bez miery a bez hraníc! Ježišu, daj nech podstúpim pre Teba mučenícku smrť; dopraj mi mučeníctvo srdca alebo tela, alebo radšej mi udeľ oboje!

Popraj mi, aby som splnila všetky svoje povinnosti čo najdokonalejšie, aby sa nik o mňa nezaujímal, aby som bola pošliapaná nohami a zabudnutá ako zrníčko piesku. Obetujem sa Ti, môj miláčku, aby sa na mne

dokonale splnila Tvoja svätá vôľa bez toho, že by v tom mohli niekedy prekážať stvorenia.“

Na sklonku tohoto krásneho dňa složila som, podľa zvyku, svoj z ruží upletený veniec k nohám svätej Panny; cítila som, že ma o moje šťastie už nič nemôže obrať.

Narodenie Panny Marie! Aký to krásny sviatok, v ktorom som sa stala nevestou Ježišovou. Tento deň malá svätá Panna predstavila svoju malú kvetinku malému Ježiškovi. V ten deň všetko bolo malé, okrem milostí, ktoré som dostala a okrem pokoja a radosti, ktorú som zakusovala večer pri pozorovaní krásnych hviezd nebeských a pri myšlienke, že čoskoro vzlietnem k nebesiam, aby som sa spojila so svojím božským ženichom v náručí večných radostí.

24. septembra som pri obradoch dostala svätý závoj. V tento deň všetko bolo zarosené slzami. Otecko bol veľmi chorý, takže nemohol prísť poželňanie udeliť svojej malej kráľovnej; a monsignor Hugonin, ktorý mal vykonávať obrady, pre prekážku v poslednej chvíli nemohol prísť, napokon ešte aj z iných mnohých príčin všetko bolo smutné a horkosťou preplnené... Prítom však pokoj, vždy pokoj nachádzal sa na dne kalicha. V ten deň Ježiš dovolil, aby som nemohla zadržať svoje slzy... A moje slzy neboly pochopené! Naozaj prestála som už väčšie zkúšky bez toho, že by som bola plakala, ale vtedy bola som podporovaná hojnou milosťou, zatiaľ, čo Ježiš dňa 24. zanechal ma na seba a ja som ukázala moje vlastné sily, že aké sú nepatrné.

Za osem dní po mojom prijatí závoja naša sestřenica Johanna Guerin vydala sa za doktora La Néele-a. V rozhovore, ktorý sme mali medzi sebou pri najbližšej návšteve, keď mi hovorila o nežnostiach, ktorými zahrňuje svojho manžela, pocítila som mocné zachvenie srdca: „Nie je možné. — myslela som si, aby jedna svetská

žena viac urobila pre svojho ženicha, obyčajného smrteľníka, ako ja pre svojho slúbenca Ježiša." A naplnená som bola od toho času novou horlivosťou, usilovala som sa, ako nikdy predtým, ľubiť sa vo všetkých svojich činoch nebeskému ženíchovi, Kráľovi kráľov, ktorý ma pozdvihol, až k svojmu božskému sjednoteniu.

Keď som prečítala svadobné oznámenie, složila som nasledujúce pozvanie, ktoré som prečítala noviciám, aby som im naznačila, čo ma tak veľmi zarazilo: Aká je mizivá sláva pozemských sňatkov, keď ich porovnáme s hodnosťou nevesty Ježišovej:

„Všemohúci Boh, Stvoriteľ neba a zeme, svrchovaný Pán sveta a preslávná Panna Maria, Kráľovna nebeského dvora oznamujú Vám duchovný sňatok svojho vznešeného Syna Kráľa kráľov a Pána pánov s Terezkou Martinovou, teraz pannou a vládkyňou kráľovstiev prinesených ako dar jej božským ženíchom: detstvo Ježišovo a jeho utrpenie, odkiaľ pochádzajú jej šľachtické tituly: Terezia Ježiškova a Najsvätejšej Tvári.

Keďže sme Vás na svadbu nemohli povolať, ktorá bola slávená na vrchu Karmelskom 8. septembra 1890 — za účasti iba nebeských dvoranov — prosíme Vás, aby ste sa zúčastnili slávnosti návratu zo svadobnej cesty, ktorá bude zajtra, v deň večnosti, keď príde Ježiš Syn Boží v nebeských oblakoch a sláve svojej veľbnosti súdiť živých i mŕtvych.

Keďže hodina je ešte neistá, prosíme Vás, aby ste boli pripravení a bedlili.“

Nasledujúci rok, po složení sľubu, obsiahla som pri všeobecných spoločných duševných cvičeniach veľké milosti. Duchovné cvičenia spojené s kázňami obyčajne spôsobujú mi súženia; ale teraz bolo ináč. Pripravila som sa na ne horlivým deviatnikom, lebo som myslela, že budem veľa trpieť! Hovorilo sa, že ctilhodný páter vyzná sa lepšie v obracaní hriešnikov, ako vo vedení re-

hoľníčiek. Nuž teda som veľkou hriešnicou, keď Boh použil tohoto svätého rehoľníka, aby ma potešil.

Mala som vtedy práve mnohé vnútorné trápenia a cítila som, že budem neschopná ich vyznať. A predsa moja duša sa celkom otvorila. bola som pochopená spôsobom podivuhodným, ba zázračným. Páter ma sveril vlnám dôvery a lásky, ktoré ma tak mocne priťahovali, ale na ktorých som sa neodvážila ďalej pokračovať. Povedal mi, že moje chyby nezarmucujú dobrotvého Pána Boha: „V tejto chvíli — hovoril — som pri Vás námestníkom Božím: a vísťujem Vás v jeho mene, že je celkom spokojný s Vašou dušou.“

Ach, akou šťastnou som bola, keď som počúvala tie potešujúce slová! Nikdy som nepočula, žeby chyby nezarmucovaly dobrotvého Boha. Toto ubezpečenie naplnilo ma radosťou; a umožnilo mi, že som trpezlivo znášala vyhnanstvo života. Bola to skutočná ozvena mojich vnútorných myšlienok. Už dávno predtým som verila, že Pán je omnoho nežnejší ako matka a poznala som predsa do základu nejedno materinské srdce! Viem, že matka je schopná, ochotná vždy odpustiť malé nedobrovoľné chyby svojho dieťaťa. Koľko razy som to šťastne sama zkusovala! Nijaká výčitka nebola by sa ma dotkla tak, ako tvoje pohladenie. Mám už takú prírodu, že strach ma núti ustupovať: s láskou nielen že napredujem, ale priamo letím. O dva mesiace po týchto požehnaných duchovných cvičeniach naša ctihodná zakladateľka, matka Genová sv. Terezie opustila náš malý Karmel, aby vstúpila do nebeského Karmelu.

Ale prv, ako by som ti rozprávala o dojmach, zažitých pri jej smrti, chcem ti, milá matka, vysloviť svoje šťastie, že som mohla cez mnohé roky žiť so sväticou, ktorú v dielach dokonalosti ani nemožno nasledovať, ktorú ale konanie každodenných skrytých čností ro-

bilo svätou. Viac ráz sa mi od nej dostalo veľkého potešenia.

Raz v nedeľu, vstupujúc do miestnosti pre chorých určenej, aby som ju navštívila, našla som pri nej dve staršie sestry: stala som si úctive na bok, keď ma naraz zavolala k sebe a hovorila mi akoby prorockým hlasom: „Počúvaj, milá dcéra, mám ti niečo povedať: vždy ma prosíš o duchovnú kyticu. Nože, dnes ti ju dávam: Slúž Bohu pokorne a s radosťou; pamätaj, milé dieťa, že náš Boh je Bohom pokoja.“

Podakovala som sa jej a vyšla som von dojatá až k slzám a presvedčená, že dobrotivý Boh jej odhalil stav mojej duše.

Toho dňa som bola veľmi zkušaná, ba temer zarmútená a v noci som bola v takom stave, že som ani nedôverovala, či ma Boh ozaj miluje. Drahá matka, ty vieš, aká radosť a útecha nasledovala po tejto tme...

Nasledujúcu nedeľu chcela som vedieť, aké zjavenie mala naša matka Genoveva, no, ona ma ubezpečovala, že nemala nijakého zjavenia. Vtedy môj obdiv bol ešte väčší, keďže som videla, v akom vynikajúcom stupni žil Ježiš v jej duši, skrze ňu hovoril a účinkoval. Ach, táto svätosť videla sa mi najopravdivejšou a najviac svätou; po takejto som túžila, lebo pri nej sa človek nestretne s nijakým sklamaním, ilúziou.

V ten deň, keď táto ctihodná matka opustila vyhnanstvo, aby prešla do vlasti, obsiahla som celkom zvláštnu milosť. Vtedy prvý raz som bola v blízkosti smrti; toto divadlo bolo pre mňa skutočne až úchvatné! Ale za dve hodiny, ktoré som ztrávila pri posteli svätej zomierajúcej, akýsi druh bezcitnosti sa ma zmocnil; cítila som s ňou sústrasť, keď vo chvíli jej zrodenia pre nebo, moje vnútorné dispoziície, city sa celkom zmenily. Naraz som cítila, že som naplnená radosťou a akousi predtuchou slasti, ako by mi blahoslavená duša našej svätej matky

bola dala v tej chvíli čiastku radosti, ktorej bola už účastnou, lebo som celkom presvedčená, že išla priamo do neba.

Keď ešte žila, povedala som jej istého dňa: „Milá Matka, Vy nepôjdete do očistca.“ — „Dúfam!“ — odpovedala mi milo. Dobrotivý Boh iste nemohol sklamať nádej, ku ktorej sa pojala tak veľká poníženosť; dokazujú to všetky priazne, ktoré sme obsiahly.

Každá sestra sa usilovala vyžiadať si nejakú pamiatku od ctihodnej matky, a vieš, milá matka moja, o tej, ktorú si tak bedlive uschovávam. Pri jej smrteľnom zápase spozorovala som slzu, ktorá sa ligotala na jej mihalniciach, ktorá sa jagala ako nádherný diamant. Táto slza, posledná zo všetkých, ktoré vyliala na zem, nestiekla; videla som, ako žiarila ešte vtedy, keď jej mŕtva schránka bola vystretá na chóre. Vedy som vzala jemný ručníček a dodajúc si smelosti, priblížila som sa k nej večer bez toho, že by ma bol niekto videl, a tak mám teraz to šťastie, že v mojom majetku je posledná slza nebohej svätice.

Nepripisujem veľkú dôležitosť svojim snom, ani nemám nejaké zvláštne sny, a tak pýtam sa, ako je to možné, že hoci celý deň myslím na milého Pána Boha, v svojich snoch vôbec sa s ním nikdy nezapodievam.

Obyčajne sa mi sníva o stromoch, o kvetinách, o potôčkoch a o mori. Často sa hrám s rozkošnými malými dieťkami, chytám motýlkov a vtáčkov, akých som nikdy nevidela. Ak sú moje sny rázu poetického, ako to vidíš, milá matka, sú ďaleké od toho, aby sa mohli menovať mystickými.

Istej noci po smrti matky Genovévy mala som veľmi potešujúci sen. Táto svätá matka dávala každej z nás nejakú vec, ktorá jej kedysi patrila. Keď prišiel na mňa rad, myslela som si, že už nedostanem nič, lebo

jej ruky boli prázdne. Vtedy sa nežne pozrela na mňa a tri razy mi povedala: „Tebe zanechávam svoje srdce.“

Za mesiac po tejto smrti, ktorá bola iste tak vzácna pred Bohom, to jest v posledných dňoch roku 1891 zúrila v kláštorskej našej spoločnosti chrípková epidémia; ja som bola len ľahšie postihnutá a ostala som na nohách ešte s dvoma inými sestrami. Je skoro nemožné opísať bolestný stav nášho smutného Karmelu v týchto bolestných dňoch. Najťažšie choré boli opatrované tými, ktoré samé sa len s ťažkosťou vedeli ešte udržať na nohách. Smrť zúrila všade a keď niektorá z našich sestier posledný raz vydýchla, musely sme ju ihneď odstrániť. — Deň mojich 19. narodenín bol zaľutovaný smrťou našej ctihodnej matky podprevorky; bola som pri nej, pri jej smrteľnom zápase. Táto smrť nebola ojedinelá; po nej nasledovali čoskoro iné dve. Vtedy som bola samotná v sakristii a pýtam sa sama seba, ako som vedela na všetko stačiť.

Istého rána, keď sme vstávaly, mala som predtuchu, že sestra Magdalena nie je už medzi živými. V dormitóriume panovala úplná tma (bola to chodba, do ktorej ústily cely); nik nevychádzal z ciel. Predsa som sa rozhodla, že vojdem do cely sestry Magdaleny, ktorú som skutočne našla ležajúcu oblečenú na slamníku, studenú, bez života. Nepocítila som ani najmenšieho strachu, ale bežiac do sakristie rýchlo som doniesla sviečku a položila som jej na hlavu veniec z ruží. Uprostred tejto opustenosti cítila som blízkosť pravice Božej a že srdce Jeho bdie nad nami! Naše milované sestry skutočne bez akéhokoľvek trápenia odchádzaly do lepšieho života: po ich tvárach rozlieval sa výraz nebeskej radosti a videlo sa, ako by boli pohrúžené do príjemného spánku.

Cez dlhé týždne zkúšok mala som nevysloviteľnú radosť z toho, že som mohla každodenne prijímať. Ach, aké to bolo milé! Ježiš ma dlho blaženosťou naplňoval,

dlhšie ako svoje ostatné sľúbenice. Keď prešla chrípka, prichádzal ku mne ešte takto cez niekoľko mesiacov, kým ostatné naše sestry nemaly účasti na mojom šťastí. Nežiadala som si tejto výnimky, no predsa som bola veľmi šťastná, že som sa každodenne spájala so svojim miláčkom.

Veľmi som sa tešila aj z toho, že som sa mohla dotýkať posvätných nádob a pripravovať plienочки pre Ježiška. Cítila som, že musím byť veľmi horlivá a často som si spomínala na slová venované sužovníkovi Božiemu: „Očistite sa, ktorí nosíte nádoby Pánove.“ (Iz. 52. 11 a 2 Kor. 6. 17.)

Čo ti mám povedať, milá matka, o svojich vďakovčineniach v tomto čase a vôbec potom vždy? Nieto vôbec chvíľky, v ktorej by sa mi dostávalo menej potechy ako práve vtedy! A či azda nie je to celkom prirodzené, keďže netúžim prijať návštevu Pána pre vlastné uspokojenie, ale jedine preto, aby som mu spôsobila radosť?

Predstavujem si svoju dušu ako nejaké prázdne miesto a prosím svätú Panuu, aby odstránila odtiaľ všetky rumy, ktorými sú moje nedokonalosti; potom ju prosím aj o to, aby tam vystavila ohromný stánok hodný neba, ozdobila ho vlastnými skvostami. Potom povolávam všetkých anjelov a svätých, aby spievali so mnou pieseň lásky. Vtedy sa mi pozdáva, že Ježiš je uspokojený nad tak veľkolepým prijatím a ja mám tiež istý podiel na tejto veľkej radosť. Toto všetko však neodstraňuje roztržitosť a spánok, ktorý ma obťažuje; preto činím veľmi často predsavzatie, že budem robiť svoje vďakovčinenie cez celý deň, lebo som ho v chóre tak nedostatočne vykonala.

Vidíš, milá Matka, že som ďaleko od toho, aby som kráčala po ceste strachu; vždy viem najšť spôsob tešiť sa a brať úžitok zo svojich bied. Sám Spasiteľ ma po-

smeluje, aby som vytrvale kráčala po tejto ceste. Raz, proti mojej obyčaji, cítila som sa rozrušenou, keď som pristupovala k stolu Pánovmu. Keďže už dlhší čas bolo málo hostií, dostávala som len čiastočku a toto ráno celkom bezzákladne som si pomyslela: „Ak dnes dostanem len polovičku hostie, budem presvedčená, že Ježiš len s neľúbosťou prichádza do môjho srdca!“ Približujem sa k mriežkam... Ach, aké šťastie! Kňaz dal mi dve celé hostie! Či to nebola milá odpoveď?

Milá Matka, aká oprávnená je po tomto moja vďačnosť voči dobrotivému Pánu Bohu! Ešte niečo iné ti idem oznámiť z mojej detskej dôvery: Pán mi preukázal to isté milosrdenstvo ako kedysi kráľovi Šalamúnovi. Splnil všetky moje žiadosti, túžby. Nielen túžby po dokonalosti, ale ešte aj tie, ktoré sa mi pozdávaly márnomyseľnými, bez toho však, že by som to bola vtedy akokoľvek ešte pocítila. Keďže som v tebe videla svoj ustavičný ideál, chcela som sa ti vo všetkom podobať. Vidiac ňu maľovať krásne miniatúry (drobnokresby) a skladáť veršiky, domnievala som sa, že budem aj ja šťastlivá, keď budem i ja maľovať²¹ a vyjadrovať svoje myšlienky vo veršoch, slovom, šíriť okolo seba blaženosť. Predsa by som nikdy nebola žiadala tieto zemské dary a tak moje túžby ostaly utajené v hĺbke môjho srdca.

²¹ Terezia po maľovaní túžila už od detstva. "Mala som desať rokov — vyprávala neskoršie — keď otec oznámil Cecílii, že ju dá učiť maľbe. Bola som pri tom a závidela som jejtoľké šťastie. Tu mi otec povedal: „Či aj ty, princeznička, by si sa rada učila kresliť?“ Už som sa s veľkou radosťou chystala povedať „áno“, keď Maria poznamenala, že nemám k tomu také nadanie ako Cecília. Otec to čoskoro uznal, presvedčil sa o tom, a ja som už potom nepovedala ani slova, nazdávajúc sa, že sa mi tu naskytuje dobrá príležitosť priniesť môjmu Ježišovi obeť. Tak veľmi som túžila naučiť sa kresliť, že sa ešte aj dnes pýtam sama seba, ako som mohla vtedy mlčať."

Ježiš, ktorý sa skryl v tomto úbohom milom srdci, chcel mu lepšie ukázať pomínutelnosť všetkého zemského. K veľkému podiveniu kláštornej našej spoločnosti podarilo sa mi namaľovať viacej obrazov. skladala som básne k Bohu a tak aj ja som dvíhala duše k Bohu. A práve tak ako Šalamún, pozerajúc na diela svojich rúk, ktorým venoval toľko neužitočnej pečlivosti, videl, že všetko je márnosť a trápenie ducha pod slnkom". (Eccl. 2. 11.) poznala som z vlastnej skúsenosti, že jediné dobro na zemi je v skrytosti a v úplnej neznalosti vecí stvorených. Porozumela som, že bez lásky všetky diela, aj tie najvynikajúcejšie, sú ničím. Miesto toho, žeby mi dary, hojne poskytované od Pána, boli slúžily ku zlu a ranily moju dušu, viedly ma k Nemu. videla som, že len On je nezmeniteľný a len On sám je schopný vyplniť moje túžby.

Ale keďže hovorím o svojich túžbach, je ešte aj iná, ktorú mi ráčil vyplniť Božský Majster: detská moja túžba, podobná tej, keď som si žiadala mať sneh pri svojej obliečke do rádového rúcha. Vieš, milá matka moja, ako náruživé milujem kvety. Keď som mala 15 rokov a stala som sa väzňom, zriekla som sa navždy šťastia behať po kraji ozdobenom bohatstvami jara. Ach, nikdy som nemala toľko kvetov, ako pri mojom vstupe na Karmel. Vo svete je zvykom, že sľúbenci dávajú svojim sľúbeniciam krásne kytice: ani môj Ježiš nezabudol na toto... Dostávala som pre jeho oltár hojné množstvo nevädzí, slepých makovíc a sedmikrások a vôbec všetkých kvetov, ktoré som milovala. Iba jediná z mojich obľúbených kvetín, totiž kúkol, nechcela sa mi objaviť; veľmi som si želala uzrieť tento kvet, a hľa, napokon prišiel s úsmevom a ukázal mi, že Boh dušiam, ktoré pre jeho lásku všetko opustily, dáva stonásobnú náhradu už v tomto živote.

Len jedno želanie, a to najskrytejšie zo všetkých, a pre mnohé príčiny ťažko uskutočniteľné som v sebe ešte skrývala. Bola to moja túžba, aby Cecília vstúpila tiež do Karmelu v Lisieux. Ale všetko som ako obeť sverila P. Bohu aj s budúcnosťou milovanej sestry. Nebola by som dbala, čo by bola odišla aj na koniec sveta, len aby som ju mohla raz vidieť tiež ako nevestu Ježišovu. Ach, koľko som vytrpela, viediac, že je vystavená vo svete mnohým nebezpečenstvám, ktoré som ja nepoznala! Môžem povedať, že moja sesterská láska podobala sa skoršie láske materinskej. Bola som plná obetavosti a starostlivosti o jej dušu. Raz mala ísť s tetkou a sestrenicami na akúsi svetskú slávnosť. Nevieť, prečo som sa nad tým zarmucovala viac ako inokedy a ronila som ozaj veľké prúdy slz prosiac Pána, aby nedovolil, žeby tancovala... Tak sa aj stalo! Nedovolil, aby jeho nevesta toho večera tancovala — hoci obyčajne to s veľkou radosťou robievala. — Mladík, ktorý jej dvoril, vidiac, že sa márne namáha, voľky-nevoľky ostal pri nej a bol nútený so slečinkou skoro celkom pobožne, „rehoľnícky“ sa prechádzať, takže sa prítomní nad tým až divili. Potom s veľkým zahabnením zmiznul a celý večer sa ani neodvážil znovu ukázať. Táto ojedinelá a neobychajná príhoda ma len posilňovala v nádeji, lebo ukázala mi jasne, že moja milovaná sestra má tiež znak Ježiša na čele...

29. júla minulého roku Pán povolal k sebe nášho dobrého otecka, ktorý bol tak mnoho zkušáný a tak svätý! Dva roky pred jeho smrťou môj strýc ho mal u seba, zahrňujúc jeho bolestnú starobu všetkými možnými prejavmi nežnosti. Ale pre jeho chorobu a nemožnosť videli sme ho v hovorni cez celý čas tejto choroby len jediný raz. Ach, aké to bolo stretnutie! Ty sa na to, milá matka moja, ešte dobre pamätáš! Vo chvíľke rozlúčenia, keď sme mu už dávali svoje posledné s Bohom, po-

zdvihol svoje oči a ukazujúc nám prstom k nebu, zostal tak dlhší čas stáť a svoje myšlienky mohol vyjadriť jediným slovom, ktoré vyriekol už len hlasom sŕz: „V nebi!“

Keď toto krásne nebo stalo sa jeho podielom, putá, ktoré zdržiavaly ešte vo svete jeho anjela potechy, boly konečne roztrhané. Ale anjeli neostávajú na zemi: keď vykonali svoje poslanie, vracajú sa hneď k Bohu, veď na to majú krýdla! Cecília sa teda pokúšala vletieť do Karmelu. Ale beda! Ťažkosti videly sa byť neprekonaateľnými. Istého dňa, keď sa jej vec viac a viac zamotávala, povedala som mojmu Spasiteľovi po svätom prijímaní: „Vieš, môj Ježišu, ako som si žiadala, aby trápenie môjho otca slúžilo mu za očisťec. Ako by som si žiadala vedieť, či sú moje túžby splnené! Nežiadam, aby si mi to povedal, žiadam len znak od Teba: poznáš odpor jednej z našich sestár proti vstupu Cecílie: ak odteraz nebude klásť proti tomu prekážky, to bude Tvojou odpoveďou. Ty mi sám takto oznámiš, že môj otec išiel priamo do neba.“

Ó, nekonečné milosrdenstvo, ó, nevysloviteľná dobrota! Milostivý Boh, ktorý svojou rukou drží srdce všetkých stvorení a mení ho podľa svojej vôle, zmenil smýšľanie tejto sestry. Prvá osoba, ktorú som stretla hneď po sv. prijímaní, bola práve ona. Oslovila ma so slzami v očiach, rozprávala mi o vstupe Cecílie do kláštora, prejavovala úprimnú a živú túžbu uvidieť ju medzi nami! A pán biskup odstrániac takto posledné prekážky, čoskoro ti dovolil, milá matka, aby si bez akéhokoľvek váhania otvorila naše brány vyhanej holubici.²²

Teraz mám len jedinú túžbu, a to, milovať Ježiša všetkou náruživosťou svätej lásky. Áno, len Láska ma

²² Stalo sa to 14. septembra 1894. Cecília prijala meno sestry Genovévy svätej Tváry. (Sr. Genoviève de la Sainte-Face).

príťahuje. Nedychtím už tak po utrpení a po smrti, ale predsa obe milujem! Dlho som ich volávala ako poslov radosti... Utrpenie bolo mojím podielom a domnievala som sa, že sa dotýkam brehov večnosti! Nazdávala som sa, už od najútľejšej mladosti, že drobná kvetinka bude utrhnutá v jarnom rozpuknutí života; dnes je mi odovzdanosť jediným vodcom. Nevieť už ničoho žiadať vrúčne okrem toho, aby sa na mojej duši dokonale splnila vôľa Božia. Môžem opakovať slová piesne nášho otca sv. Jána z Kríža:

V hľbokej pivnici
Svojho Miláčka pila som... a keď som vyšla
Na celej tejto rovine, kde som bývala
Nikoho som viac nepoznávala,
A ztratil sa mi z očí zástup, za ktorým som predtým
[šla.

Moja duša sa venovala
so všetkými svojimi silami
službe jeho nevinnosti
Nestrážim už stádo
Nemám inej povinnosti
Lebo teraz všetka moja činnosť chce, aby milovala.

In interna introivi
Dilecti cellaria,
Ibi bibi, dum exivi
Tota per hacc spatia.
Nil sciebam, nil loquebar,
Ipsum gregem, quem sequebar,
Amisi per avia.

Cantus inter animam et Christum,
XVIII. (opera mystica s. Joan. a Cru-
ce pl. 338.)

Illi totam se dicavit,
 Plena mens officio:
 Vimque totam consecravit
 Illius obsequio,
 Grex non ultra mihi curae,
 Nullum munus, soli pure.

Charitati servio (Cantus XX.)

A zasa inde hovorí:

Je lásky prepodivná sila
 jej oheň všetko razom pretvorí
 i zo zla, z dobra slasť sa vynorí
 a v celom srdci, čo len najde
 to mocne sebe pokorí.

Ach, milá Matka moja. aká sladká je cesta lásky! Pravda, človek môže padnúť, môže sa dopustiť nevernosti; ale láska, keďže vie brať úžitok zo všetkého, všetko, čo sa nepáči Ježišovi, rýchle strávi a nenechá nič v hĺbke srdca okrem pokorného a hlbokého pokoja.

Ach, koľké svetlo som čerpala z diel sv. Jána z Kríža! Vo veku od sedemnásteho do osemnásteho roku nemala som inej potravy, ale neskoršie iný spisovatelia duchovní nechali ma v duševnej suchoparnosti a ešte i teraz cítim, ako by som často bola v tomto položení. Keď otvorím niektorú knihu, hocijako peknú a hocijako dojímavú, moje srdce sa uzavrie a ja čítam bez toho, že by som to všetko porozumela, a keď aj porozumiem, môj duch sa pozastaví a nevie rozjímať.

V tejto svojej bezmocnosti Sv. Písmo a Nasledovanie Krista prichádza mi na pomoc; v nich nachádzam skrytú, pevnú a čistú manu. Ale nadovšetko evangelium poskytuje mi látku k rozjímaniu. Odtiaľ čerpám všetko, čo je potrebné pre moju malú dušu. V ňom každodenne odkrývam nové svetlá, ukryté a mystické smysly. Chá-

pem a poznávam z vlastnej zkušnosti, že „kráľovstvo Božie je v nás.“ (Luk. 17, 21.) Ježiš, aby mohol vzdelávať duše, nepotrebuje kníh ani učencov; On, Učiteľ učiteľov vyučuje aj bez hluku slov. Nikdy som Ho ešte nepočula hovoriť, ale viem tolko, že je vo mne. Vedie ma a nadchne ma v každej chvíľke; spozorujem v správnej chvíľke, keď toho najviac potrebujem, svetlá, ktoré som do toho času nepoznala. To sa síce nestáva často v hodinách modlitby, ale uprostred zamestnaní a starostí dňa.

Milá Matka, či nemám po toľkých milostiach spievať so Žalmistom, že Pán je dobrý a Jeho milosrdenstvo je večné? (Žalm 107, 1.) Vidí sa mi, že keby všetky stvorenia obsiahly tie isté dôkazy lásky a priazne Božej, ako ja, od Boha by sa nikto nebál, ale každý by Ho miloval a nesmierne by ho miloval; potom by sa nijaká duša nedopustila ani najmenej dobrovoľnej chyby, a to nie pre strach, ale z lásky.

Konečne chápem, že všetky duše nemôžu byť rovnaké; je potrebné, aby tvorily rozličné rodiny, skupiny a tak aby každé zvlášť uctievaly jednotlivé a mnohonásobné dokonalosti Božie. Pre mňa určil On nesmierne milosrdenstvo, a ja cez toto zrkadlo pozorujem Jeho ostatné prívlastky. Teda všetky vidia sa mi byť ožiarené láskou: sama Spravodlivosť možno viacej ako ostatné, vidí sa mi byť odetá láskou. Aká je to sladká radosť myslieť, že Pán je spravodlivý, to jest, že berie ohľad na naše slabosti, že dokonale pozná krehkosť našej prirodzenosti! Čoho by som sa mala teda obávať? Nekonečne spravodlivý P. Boh, ktorý je ochotný odpustiť s toľkým milosrdenstvom všetky pochybenia márnотratného syna, nemal by byť spravodlivý aj voči mne, „ktorá som vždy s Ním?“ (Luk. 15, 31.)

Roku 1895 dostalo sa mi milosti porozumieť lepšie ako kedykoľvek inokedy. ako veľmi túži Ježiš po tom,

aby bol milovaný. Mysliac raz na duše, ktoré sa ponúkajú Božej spravodlivosti ako smierčie obete, aby odvrátili od hriešnikov pre nich stanovené tresty, prifahujú ich akoby na seba. pripadala mi táto obeta ako veľkolepá, šlachetná, no i pri tom ešte vždy bola som veľmi ďaleká od toho, aby som cítila k tomu náklonnosť.

„Ó, môj Božský Majster! — zvolala som v hĺbke svojho srdca — či len Tvojej spravodlivosti majú sa prinášať obete celopalmé? Či ich nepotrebuje aj Tvoja slutovná, milosrdná Láska? Veď toľkí ju zaznávajú a odmietajú... Srdcia, ktoré túžiš zahrnúť, obracajú sa k tvorom, žiadajúc od nich šťastie s biednou náklonnosťou chvíľky namiesto toho, aby sa hodily do Tvojho náručia a prijaly rozkošnú žiaru Tvojej nekonečnej lásky.“

„Ó, Bože môj! Či Tvoja opovrhnutá Láska má ostávať len v Tvojom Srdci? Vidí sa mi, že keby si našiel duše, obetujúce sa ako zápalné obete Tvojej Lásky, rýchlo by si ich strávil a bol by si šťastný, že nemusíš v sebe potlačovať plamene nekonečnej nežnosti, ktoré sú v Tebe.“

„Ak Tvoja spravodlivosť, ktorá sa vzťahuje len na túto zem, miluje zadostučinenie, o koľko viac túži Tvoja milosrdná Láska objať duše, keďže „Tvoje milosrdenstvo dvíha sa až k nebesiam!“ (Žalm 55. 3.) Ó, Ježišu, nech je moja duša touto šťastnou obeťou, strávi svoj malý obetný dar (hostiu) ohňom svojej božskej Lásky.“

Ty, milá Matka moja, ktorá si mi dovolila takto sa obetovať dobrotivému P. Bohu, dobre poznáš tie plamene, ba oceány milostí, ktoré zaplavujú moju dušu a najmä po mojom obetovaní sa 9. júna 1895... Ach, od tohto dňa preniká a obklopuje ma láska: v každej chvíli ma táto milosrdná Láska obnovuje, očisťuje a nenecháva v mojom srdci nijakú stopu hriechu. Nie, nemôžem sa obávať očistca, viem, že by som si nezaslúžila vstú-

piť so sv. dušiami na toto miesto zadostučinenia; ale aj to viem, že plameň lásky je viacej posväcujúci ako oheň očistca a aj to viem, že Ježiš nemôže chcieť, aby sme podstupovali neužitočné trápenia a aby mi nevnuknul túžby, ktoré živo precíťujem, keby mi ich aj nechcel splniť...

Hľa, drahá Matka moja, to je všetko, čo Ti môžem povedať o živote Tvojej Terešky. Poznáš oveľa lepšie z vlastnej skúsenosti, čím je a čo pre ňu sám Ježiš vykonal. Akiste mi odpustiš, že som veľmi skrátila dejiny svojho rehoľného života.

Ako sa len skončia tieto „Dejiny bielej kvetinky?“

Azda bude kvetinka odtrhnutá v svojej sviežosti a čím skoršie presadená na iné pobrežia, neviem... Ale som si istá, že Milosrdenstvo Božie bude ju stále správdzať a že bude ustavične dobrorečiť matke, ktorá ju Ježišovi darovala.

Bude sa naveky tešiť z toho, že je jedným z kvietkov Jeho koruny a naveky bude spievať s touto milovanou matkou vždy novú hymnu lásky a vďačnosti.

Motto: „...v utíšení sa v nádeji bude vaša
sila.“ (Iz. 30, 15.)

HLAVA IX.

*Do neba dvíhajúca sila. — Prvé pozvania k nebeským
večným radostiam. — Tmavá noc. — Stôl hriešnikov. —
Ako chápe tento pozemský anjel bratskú lásku. — Veľ-
ké víťazstvo. — Zbeh.*

Ctihodná Matka, prejavili Ste mi pranie, aby som
s Vami až do konca pokračovala v piesni lásky a po-
vďačnosti, aby som do konca dospievala hymnu mojej
duše, ktorá ospevuje milosrdenstvo Pána. Nechcem ro-
zumkovať, ale nemohla som sa zdržať smiechu, keď som
na Vašu žiadosť znovu vzala do ruky pero, aby som
Vám vylíčila veci, ktoré sú vlastne Vám tak známe ako
aj mne; teda nech je tak, chcem poslúchať. Nechcem
sa pýtať na to, či bude mať niekto osol z tohoto ruko-
pisu; priznám sa Vám, milá matka, že keby Ste ho spá-
lili, a to pred mojimi očami, bez toho, že by Ste ho pre-
čítali, vôbec by som sa preto nezarmucovala.

V kláštore sa všeobecne verí, že od môjho vstupu
na Karmel Ste ma všemožným spôsobom rozmaznávali:
ale človek vidí len to, čo je pred očami, ale Pán hľadá
na srdce (1 Kráľ. 16, 7.) Ó, milá Matka, ďakujem Vám
za to, že Ste ma nešetrili v ničom. Ježiš dobre vedel,
že jeho malá kvetinka potrebuje oživujúcej vody poní-
ženia, bola totiž príliš slabá vpustiť korene bez tohoto
prostriedku, a Vám je zaviazaná vďačnosťou za toto
neoceniteľné dobrodenie.

Od niekoľko mesiacov božský Majster celkom zmenil svoj spôsob, ktorým dáva vzrast svojej malej kvetinke: keďže ju považuje bezpochyby za dosť zvlaženú, takže teraz ju už necháva vzrastať za veľmi teplých lúčov žiariaceho slnka. Má pre ňu už len úsmev, ktorý jej dáva aj skrz Vás, milá Matka. Toto milé slnko nie žeby upálilo malú kvetinku, ale dáva jej vzrast priamo obdivuhodným spôsobom. Ona prechováva v hĺbke svojho kalicha vzácne kvapky rosy, ktoré predtým obsahla; a tieto vzácne kvapky budú jej vždy pripomínať, že je malá a slabá. I keby sa všetky stvorenia k nej skláňali, obdivovali ju a zahrňovali svojou chválou, predsa by nevznikla v jej duši ani jediná samolúba myšlienka a čistú radosť, ktorú požíva v svojom srdci, by nič nevedelo zatieniť, ani trošku zmenšiť, lebo vidí, cíti a vie, táto malá kvetinka, že je pred Bohom len práškom a ničím iným.

Keď hovorím, že všetky lichotenia nepôsobily na mňa, nemienim tým, moja Matka, lásku a dôveru, ktorú mi vždy preukazujete; práve naopak; som ňou veľmi poľututá a ničoho sa neobávam. Môžem sa z toho teraz pokojne tešiť, vracajúc Pánovi všetko dobré, čo mi udelil. Ak uzná za dobré, aby som sa videla lepšou, ako som v skutočnosti, ja za to nemôžem, môže predsa robiť, ako sa Jeho sv. vôli ľúbi.

Môj Bože, aké rozličné sú cesty, ktorými vedieš duše! V životoch svätých vidíme veľa takých osôb, ktoré po sebe ničoho nezanechali: ani najmenšej spomienky, ani najmenšieho spisu. Naproti tomu sú iní, ako na pr. naša matka, sv. Terezia, ktorí obohatili Cirkev svojím vznešeným učením a nebáli sa odhaliť tajomstvá kráľa (Tob. 12. 7.), aby bol tým lepšie poznaný a tým viac dušami milovaný. Ktorý spôsob sa viac ľúbi Pánovi? Vidí sa mi, že oba sú rovnako milé a v oboch sa rovnako kochá.

Ved' všetci svätí Boží nasledovali vnuknutie Ducha Sv., ktorý vnukol prorokovi, aby napísal: „Povedzte spravodlivému, že mu bude dobre“ (Iz. 5. 10). Áno, všetko je dobré, keď človek vyhladáva len vôľu Božiu; preto ja, chudobná kvetinka, poslúcham Ježiša, keď sa usilujem, aby som — spôsobila radosť tej, ktorá je pre mňa Jeho zástupkyňou na zemi.

Vy viete, milá Matka, že vždy bolo mojou túžbou stať sa sväticou; ale beda! keď som sa porovnávala so svätými, vždy som zistila, že medzi nimi a mnou je ešte vždy taký veľký rozdiel, ako je v prírode medzi horou, ktorej vrchol ztráca sa v mračnách, a zrnkom nepatrného piesku, šliapaného nohami chodiacich.

Ale preto som nezmalomyslela a hovorím si: Dobrotivý Pán Boh nevnukol by mi túžbu, ktorú nemožno uskutočniť: môžem teda i pri svojej maličkoti aspirovať, túžiť po svätosti. Neviem sa urobiť ani o vlások vyššou, ako som. Preto musím už stápieť sama seba a zostať takou, akou som, so všetkými svojimi nevypočítateľnými nedokonalosťami; ale predsa musím prísť do neba, budem teda hľadať krátku a istú cestu, ktorá vedie tu, cestu, po ktorej poslal ešte nikto nešiel. Žijeme v storočí vynálezov; teraz sa človek nemusí namáhať vystupovaním po schodoch; u boháčov sú schody veľmi výhodne nahradené liftom. I ja chcem najstť takýto lift, ktorý by ma mohol vyzdvihnúť až k Ježišovi, lebo som veľmi malá, aby som mohla kráčať k dokonalosti po strmom schodišti.

Preto som prekutala všetky sväté knihy v tej domnienke, že azda najdem takúto stopu po nebeskom lifte, ktorý sa stal predmetom mojich túžob; a čítala som tieto slová, vyslovené ústami samej večnej Múdrosti: „Kto je maličký, nech príde ku mne!“ (Prísl. 9. 4.) Teda priblížila som sa k Bohu, dobre tušiac, že som objavila to, čo som hľadala; a keďže som sa chcela dozvedieť, že ako

zachádza s tými najmenšími, pokračovala som vo svojich výskumoch. a hľa, čo som našla: „Na prsiach budú vás nosiť, na kolenách budú vám ľahodíť. Ako keď matka niekomu ľahodí, tak aj ja poteším vás.“ (Iz. 66. 13.)

Ach! Nežnejšie a ľahodnejšie slová som nikdy nepočula. Tvoje ramená, ó Ježišu, sú týmto liftom, ktorý ma má povzniesť až k nebu! Preto nemusím rásť, ba práve naopak, potrebné je, aby som sa stala malou, ba aby som sa čím ďalej stávala menšou. Môj Bože, ty si prevýšil moje očakávanie a preto chcem oslavovať Tvoje milosrdenstvo! „Bože, učil si ma od mladosti mojej a až doteraz oznamujem Tvoje divy a neprestanem ich oznamovať a oslavovať až po najneskoršiu moju starobu.“ (Žalm 70, 17—18.)

Ale, čo bude u mňa starobou? Vidí sa mi, že by to mohla byť práve táto chvíľa, keď v očiach Pánových dvetisíc rokov nie je o nič viac ako dvadsať... ako jediná sekunda!

Ale nemyslite si, Matka moja, že by Vás Vaše dieťa chcelo zanechať. Preto žeby sa azda domnievalo, že je väčšou milosťou zomrieť za rána života, ako za súmraku; túži iba po tom, aby spôsobovalo radosť Ježišovi. A teraz, keď už všetko poukazuje na to, že sa Ježiš približuje k nemu, aby ho uviedol do večnej slávy, radosťou sa naplňuje jeho srdce. Vie a chápe, že Boh nepotrebuje nikoho a najmenej to dieťa, aby mohol rozširovať dobro po zemi.

Zatiaľ, kým On príde, milá Matka, viem, čo si želáte: želáte si, aby som pri Vás plnila veľmi milé a veľmi ľahké poslanie a toto poslanie ukončím vo výšinách nebeských. Povedali ste mi, ako kedysi Ježiš svätému Petrovi: „Pas baránky moje“; a ja som sa až zadivila, pochopila som, že som až veľmi malá, preto som Vás veľmi prosila, aby Ste si sami pásli svoje ovečky a mňa aby Ste s nimi spolu strážili. Čiastočne Ste aj vyhovel

mojej žiadosti, menovali Ste ma skoršie ich prvou priateľkou ako ich novicmajstrovou.²³ Predsa, však ste mi rozkázali viesť ich na úrodné a tienisté pastviny, aby som im ukazovala najlepšie a najužitočnejšie rastliny, aby som im ukazovala aj tie nádherné a skvelé, ktorých sa nemajú ani dotýkať, iba ak preto, aby ich svojimi nohami rozšliapali.

Drahá ctihodná Matka, ako je to, že moja mladosť a moja nezkúsenosť Vás neodstrašila, ako je to, že sa neobávate, že nechám Vaše baránky zablúdiť? A keďže Ste predsa takto urobili, akiste Ste si spomenuli, že Pánovi sa často zapáčilo múdrosť svoju poskytnúť práve tým najmenším.

Na zemi žije veľmi mnoho duší, ktoré merajú vše-možúcnosť Božiu svojim obmedzeným rozumom! Svet si veľmi želá, aby sa na každom kroku robily výnimky: jedine Boh nemá mať práva, aby smel tak robiť? Viem, že už veľmi dlho je u ľudí zvykom merať zkušenosť podľa veku, lebo už svätý kráľ Dávid ako mladík spieval Pánovi: „Mladý som a preto opovrhovaný.“ Preto ale zasa v tom istom žalme neváha vysloviť výrok: „Nad starcov väčšiu mám rozumnosť, lebo som vyhľadával Tvoje prikázania. Svietaľňou mojím nohám Tvoje slovo a svetlo mi je chodníkom mojím... prisahal som a vzal som pred seba, že budem zachovávať Tvoje spravodlivé súdy a nič ma nezarmucuje.“ (Žalm 108. 141. 100. 105. 106.)

Áni to si nepovažovala za smelosť, ctihodná Matka, aby si mi povedala, že nebeský Majster osvetľuje moju dušu a poskytuje mi zkušenosť vyššieho, pokročilejšieho veku. Som teraz ešte veľmi malá, aby som mohla byť natoľko márnomyseľná. Som ešte vždy len malá k tomu, aby som vedela blýskať krásnymi slovami a tak chcela

²³ Svätá Terečka vykonávala úrad novicmajsterky, hoci ju nikdy tak nemenovali.

vzbudíť zďanie, že mám veľkú poníženosť. Radšej sa jednoducho priznám, že Všemožúci mi urobil veľké veci. (Luk. 1, 49.) Najväčšou z nich je práve to, že mi dal poznať moju maličkosť a moju neschopnosť k vykonaniu akéhokoľvek dobra.

Moja duša zkusila veľmi mnoho zkúšok, veľmi mnoho som tu na zemi trpela! Za detstva trpela som žiaľom; teraz v pokoji a radosti okusujem všetky trpké plody. Aby Ste sa nemuseli usmievať pri čítaní týchto stránok, milá matka, priznám sa k tomu všetkému, aby Ste ma úplne poznali, lebo podľa zdania mohlo by sa povedať, že som prežila až veľmi málo zkúšok. Aké by však bolo zadivenie, keď by vyšlo na javo mučenie, ktoré už celý rok trpím! Keďže to však chcete, pokúsím sa Vám to opísať; ale nenachádzam dostatočných slov na vyjadrenie týchto vecí a vždy budem ešte ďaleko od skutočnosti.

V pôste minulého roku i pri tom, že som pôst prísne zachovávala, veľmi dobre som sa cítila až do Veľkej noci, keď tu v prvých hodinách Veľkého piatku Ježiš mi dal nádej, že čoskoro sa s Ním v krásnom nebi spojím. Ach, aká milá je pre mňa táto rozpomienka!

Keďže som nedostala dovolenie, aby som ostala vo štvrtok večer cez celú noc pri Božom hrobe, vrátila som sa okolo poľnoci do našej cely. Sotva som položila hlavu na podhlavnicu, pocítila som, že akýsi horúci a bublajúci prúd dvíhal sa mi až do úst; nazdávala som sa, že sa už blíži moja smrť a že srdce mi pukne od veľkej radosti. Malú lampu som práve vtedy zahasila, odložila som ukojenie svojej zvedavosti až na ráno a pokojne som zaspala.

Len čo ráno o piatej zaznelo znamenie na stávanie, hneď som si pomyslela, že ma čaká radostná prekvapujúca zvesť. Priblížila som sa k oknu a presvedčila som sa o zvesti, lebo som našla svoj ručníček celý červený

od krvi. Koliká nádej, ctihodná Matka! Bola som v hĺbke svojej duše presvedčená, že môj Miláčok vo výročný deň svojej smrti mi poslal prvé pozvanie, akoby ľahodné a zďaleka prichádzajúce šepotanie, sladké bzučanie, ktoré mi oznamovalo čoskorý Jeho blahonosný príchod.

Veľkou horlivosťou som sa zúčastnila ranných hodiniek, odbavila som Primu a Capitulum. Horela som nedočkavosťou vrhnúť sa k nohám našej Matky, aby som jej mohla oznámiť svoje šťastie. Nepocítila som ani najmenej únavy, ani najmenej bolesti, a tak som ľahko dostala dovoľenie ukončiť pôst tak ako som ho práve začala; a tento veľkopiatočný deň zúčastnila som sa všetkých prísnych prejavov kajúcnosti, ako sa to robieva na Karmeli, bez najmenšieho ulavenia. A nikdy tieto prísne skutky nevidely sa mi tak rozkošnými.... Nádej, že čoskoro môžem ísť do neba, naplňovala ma až rozkošou.

Večer tohoto šťastného dňa vrátila som sa plná radosti do svojej cely a keď som sladko zaspávala, môj Ježiš mi dal — ako aj predošlej noci — ten istý znak môjho blízkeho vstupu do večného života. Vtedy som sa radovala z tak živej a jasnej nádeje, že myšlienka na nebo bola jedinou mojou potechou: nemohla som veriť, že jestvujú bezbožníci, nemajúci viery, a to bolo vtedy mojím pevným presvedčením, že hovoria proti vlastným vnútorným citom, keď popierajú druhý svet.

Cez radostný veľkonočný čas Ježiš ma poučil, že skutočne sú duše bez viery a bez nádeje, ktoré pre zneužitie milosti ztrácajú tieto drahocenné poklady, prameň to jedine čistých a opravdivých radostí. Dopustil, aby moja duša bola zaplavená hustými temnotami, takže som nemohla ani pomyslieť na nebo — už od mladosti mne tak milé — bez mnohých bojov a' súžení. Zkúška táto netrvala iba niekoľko dní alebo niekoľko týždňov. Veru už viac mesiacov ňou trpím a ešte aj teraz len

čakám hodinu, v ktorej sa z nej vyslobodím. Ako rada by som vyjadrila svoje city, ale je mi to až nemožné. Len ten môže pochopiť túto temnotu, kto cestoval cez tmavý jask. Ale zato sa pokúsim objasniť to prirovnaním:

Povedzme, že som sa narodila v zemi, zahalenej hustými hmlami. Nikdy som nepozrela usmievavým pohľadom na prírodu, nikdy som nevidela slnečného lúča. Je síce pravda, že už od mladosti počúvam rozprávať o týchto veciach, viem, že zem, v ktorej bývam, nie je mi pravou vlasťou, ale že je iná krajina, za ktorou mám neprestajne túžiť. Nie je to príbeh vymyslený azda obyvateľom tejto stále hmlistej krajiny, je to práve nepopierateľná pravda, skutočnosť. Veď Kráľ tejto slnečnej krajiny prišiel a býval triatridsať rokov v krajine tmy... No, beda! „ale temnosti nepoznaly, že On je svetlom sveta.“ (Ján 1, 5.)

Ale Tvoje dieťa, Pane, poznalo Tvoje božské svetlo! Ono prosí Ťa o milosť pre svojich neveriacich bratov, chce jesť chlieb bolesti tak dlho, ako to len Ty chceš, sadne s láskou k Tebe k tomuto stolu, preplnenému horkosťou, kde úbohlí hriešnici nachádzajú svoju potravu, a odkiaľ nechce povstať dotiaľ, kým mu nedáš znak svojou rukou. Ale či nemôže povedať v mene svojom, alebo v mene svojich hriešnych bratov: „Bože, buď milostivý nám hriešnym.“ (Luk: 18, 13) Prepusti nás ospravedlnených! Daj, aby všetci, ktorí nie sú osvetlení plameňom a svetlom viery, uzreli Ho konečne! Ó, môj Bože, keby bolo potrebné, aby poškvrnený stôl bol očistený dušou, ktorú miluješ, chcem pri ňom sama jesť slzami pokropený chlieb až dotedy, kým sa Ti bude ľubiť viesť ma do svojho jasného kráľovstva: jediná milosť, o ktorú Ťa žiadam, je, aby som Ťa nikdy neobrazila!

Povedala som Vám, milá Matka, že istota odísť jedného dňa ďaleko od tejto pochmúrnej zemi, bola mi daná už za môjho detstva; neverila som len podľa toho, čo mi hovorili, ale cítila som to aj v svojom srdci intímnyymi a hlbokými túžbami, že iná zem, iný krajší kraj mi bude slúžiť za stály domov, práve tak ako genius Kristofora Kolomba vycítil jestvovanie nového svetadielu na západe. Keď tu zrazu hmly, ktoré ma doteraz obkopovaly, vnikly do mojej duše a zahalily ma tak, že mi je nemožné najť obraz tak sladkej vlasti v mojej duši ... Všetko sa rozplynulo! ...

Ak chcem dopriať odpočinku svojmu srdcu, unavenému temnotami, ktoré ho obkľučujú, a doďať mu nových síl pomyslením na budúci večný život, moje súženie sa len zdvojnásobňuje. Vidí sa mi, že temnoty si vypožičiavajú hlas od bezbožných nevercov a hovoria mi s výsmechom: „Snívaš o svetle, o vlasti naplnenej vôňou, snívaš, že raz večne tvojím bude Stvoriteľ týchto slastí a veríš, že zasvitne deň, keď vyjdeš z temnot, v ktorých teraz hynieš túžbou. Vpred!... napred!... hor sa! ... potešuj sa smrťou, ktorá ti nedá, po čom túžiš, ale dá ti ešte tmavšiu a hlbšiu noc, noc rozplynutia!“

Ctihodná, milovaná Matka! Tento obraz mojej zkúšky je práve tak nedokonalý ako náčrtok porovnaný s modelom a predsa nechcem viacej o ňom písať, aby som sa nerúhala Bohu ... Aj tak sa obávam, že som toho až veľmi mnoho už narozprávala. Nech mi bude Boh milostivý a odpustí mi. Vie dobre, že hoci oblažujúci pocit potešenia viery nenaplnuje moje srdce, predsa sa usilujem vykonávať skutky viery. Tento rok som viac razy vzbudila v sebe vieru ako cez celý môj doterajší život.

Pri každej novej príležitosti boja, keď ma môj nepriateľ vyzýva k boju, chovám sa, nakoľko môžem, vždy hrdinsky: lebo dobre viem, že biť sa v súboji je podlosťou, obrátim chrbát svojmu protivníkovi a nikdy sa

mu nepozrem do tváři; potom ale utekám k môjmu Ježišovi a hovorím Mu, že som ochotná a hotová vyliat všetku svoju krv, vyznám Mu všetky svoje ťažkosti, poviem Mu, že verím v nebo a vďačne by som svoju vieru aj svojou krvou spečatila; hovorím Mu, že som šťastná, že nemôžem na zemi vidieť očami to krásne nebo, ktoré ma očakáva, aby ho ráčil otvoriť naveky pre úbohých neveriacich.

A preto, hoci trpím touto zkúškou, lebo mi berie všetok cit pre potechu, ešte môžem napísať: „Pane, rozveseľuješ ma činami svojimi a v dielach Tvojich rúk chcem plesať“. (Žalm 91, 4.) Lebo niet väčšej radosti, ako trpieť z lásky k Tebe! Čím väčšie je utrpenie, čím menej bije do očí stvorenie, tým viacej sa ľúbi Tebe, ó môj Bože. A keby si — čo je, pravda, nemožné — Ty sám o tom nevedel, aj vtedy by som s radosťou trpela v tej nádeji, že moje slzy by mohli prekaziť alebo napraviť, čo i len jediné previnenie proti viere.

Budete si istotne myslieť, ctíhodná Matka, že trochu až preháňam temnotu svojej duše. Ak si urobíte o nej jasný úsudok na základe básní, ktoré som napísala tohoto roku, musí sa Vám iste pozdávať, že som priamo zaplavená útechami, ba že som dieťaťom, ktorému sa skoro úplne rozhalil závoj viery! A zatiaľ... nie závoj, ale priamo silná stena vznáša sa až k nebesiam a zahŕňa ma hviezdnatú oblohu!

Keď ospevujem nebeskú blaženosť aj jej nebeské požívanie, z toho nepocitujem nijakú radosť, veď ospevujem jednoducho to, čo chcem veriť. Priznávam síce, že završenie celkom slabušký slnečný lúč osvieti moju tmavú noc, a vtedy zkúška na chvíľku prestala, ale čoskoro spomienka na ten lúč, miesto toho, aby ma potešila, len zhusťuje moju duševnú temnotu.

Ach, nikdy som to tak dokonale neprecítila, že Pán je sladký a milosrdný. Ťažký kríž mi poslal len vtedy.

keď som ho vedela uniesť. Verím, že v inom čase bol by ma priviedol do duševnej skleslosti. Teraz odstraňuje z mojej túžby po nebeskej vlasti všetko to, čo tam nepatrí a lichotí ľudskej prirodzenosti.

Ctihodná Matka, vidí sa mi, že mi teraz už nič neprekáza, aby som odletela: lebo nemám už veľké túžby okrem tej jedinej, milovať Ho až do smrti z lásky... som slobodná, voľná. Nemám nijaký strach, len toho sa obávam, aby som nebola dlho chorá, aby som nebola na farchu našej kláštornej spoločnosti. Keď sa dobrotivému Pánu Bohu tak ľúbi, radostne súhlasím s tým, aby môj život bolestí tak telesných ako aj duševných sa predlžoval, hoci aj cez dlhé roky. Ó nie, nebojím sa dlhého života, neodmietam boj: „Požehnaný buď Pán Boh môj, ktorý učí moje ruky k boju, moje prsty k vojne. Moje milosrdenstvo a moje útočisko; môj obranca a vysloboditeľ môj, môj ochranca, v ktorom dúfam.“ (Žalm 145, 1—2.) Nikdy som si nežiadala od Pána Boha, aby som umrela v mladom veku; je síce pravda, že som o tom neustále presvedčená, ale nič som neurobila k vôli tomu, aby som to aj obsiahla.

Často uspokojí sa Pán túžbou pracovať pre Jeho slávu, a moje túžby, ako viete, milá Matka, boli hodne veľké! Aj to viete, že mi Ježiš dal viac razy horký kalich v styku s mojimi drahými sestrami! Pravdu mal svätý muž, kráľ Dávid, keď spieval: „Hľa, ako dobré a utešené je to, keď bývajú bratia spolu vo svornosti!“ (Žalm 132, 1.) Ale len obetami sa môže táto jednoduchosť na zemi uskutočniť. Neprišla som na Karmel preto, aby som spolunažívala so svojimi sestrami; ba naopak, mala som predtuchu, že to bude azda príčinou veľkých trápení, keď človek nechce vo všetkom súhlasiť s prirodzenosťou.

Ako možno povedať, že je znakom väčšej dokonalosti, keď sa niekto vzdiali od svojich príbuzných? Či

azda niekto vytykal bratom, keď spoločne bojujú na tom istom bojišti a spolu sa usilujú dosiahnuť palmu mučeníctva? Právom sa každý domnieval, že sa vzájomne povzbudzovali k boju, ale ich mučeníctvo je spolu aj bolestnejšie, lebo každý jeden mal účasť i na utrpení svojho brata. Tak je tomu aj v živote rehoľníckom, ktorý v teológii zbehlí mužovia nazývajú mučeníctvom. Hoci sa naše srdce aj oddáva Bohu, predsa tým ešte nevymiera v ňom prirodzená láska. Ba naopak, práve vzrastá a božskou milosťou zdokonaľovaná, stáva sa čistejšou a božskejšou. Touto láskou milujem, milá Matka, Vás i svoje ostatné sestry. Som ozaj šťastlivá, že môžem bojovať spolu po boku mojich príbuzných za slávu nebeského Kráľa. Ale bola by som hotová ponáhľať sa aj na iné bojište, keby ma o to požiadal nebeský môj Vodca. Nebolo by mi treba výslovného rozkazu, ale postačil by mi jediný pohľad, ba akýkoľvek znak.

Po vstúpení do Karmelu, vždy som si myslela, že ak ma Ježiš v krátkom čase neprijme do neba, bude môj osud podobný osudu Noemovej holubice. Pán jedného dňa otvorí okno archy a povie mi, aby som zaleťala s olivovou ratoľstou ďaleko k brehom neveriacich. Pod vlivom tejto myšlienky vznášala som sa vo výškach, ktoré sú vyvýšené nad všetky stvorené veci.

Keďže som spoznala, že aj na Karmeli môžu nastať lúčenia, chcela som už vopred bývať v nebi; prijala som vyhnanstvo uprostred neznámeho národa nielen pre seba, ale, čo je pre mňa trpkejšie, prijala som vyhnanstvo spolu aj pre moje sestry. Dve z nich boli naozaj vyžiadané karmelitským kláštorom v Saigone, ktorý bol naším kláštorom založený. Za určitý čas vážne sa pomýšľalo o ich vyslaní. Nebola by som chcela povedať ani len jediné slovo, aby boli zadržané tu, hoci srdce

Kláštorná chodba
(Druhé dvere v pravo cela sv. Terezie Na druhej strane mnoho poďakovaní
za zázračné vyslyšanie)

moje bolo ranené pri myšlienke na ich trápenia, ktoré ich očakávaly...

Teraz však už všetko prešlo, predstavení kládli ich odchodu neprekonateľné prekážky; v tomto kalichu som len zmáčala svoje pery, ale to stačilo, aby som okúsila jeho horkosti.

Dovoľte, ctihodná Matka, aby som Vám povedala, prečo túžim vyhovieť pozvaniu našich matiek z Hannoï, ak ma svätá Panna uzdraví. Vidí sa, že pre život v cudzozemskom karmelitskom kláštore potrebné je celkom zvláštne povolanie. Mnohé duše si myslely, že sú na to povolané, ale v skutočnosti neboly. Vy Ste mi, ctihodná Matka, povedali, že mám povolanie, ale že len slabé zdravie kladie prekážky, aby som to mohla uskutočniť.

Ach, ak by som musela jedného dňa opustiť svoju rehoľnú kolísku, nebolo by to pre mňa bez citeľnej rany a sĺz. Nemám bezcitné srdce a práve preto, že je schopné veľa trpieť, túžim obetovať Ježišovi všetky druhy trápení, ktoré by bolo schopné zniesť. Tu som milovaná Vami, ctihodná moja Matka, a všetkými svojimi sestrami. Teším sa tejto láske: ale práve preto snívam o kláštore, v ktorom by som bola celkom neznáma, kde by som musela znášať úplné vyhnanstvo srdca. Neopustila by som všetko, čo je mi milé tým úmyslom, aby som sa venovala službe na Karmeli v Hannoï. lebo už veľmi dobre poznám svoju neschopnosť. Jedinou mojou snahou by azda bolo splniť vôľu Božiu a obetovať sa mu tak, ako si to praje. Cítim, že takto by som nemusela zažiť nijakého sklamaní, lebo keď sa niekto pripravuje na samé utrpenie, vtedy je skoršie prekvapený čo i len najmenšou radosťou; a potom utrpenie sa stáva najväčšou radosťou, keď za ním túžime ako za nejakým drahým pokladom.

Ale teraz som už chorá a neuzdravím sa viacej. Zato stále žijem v pokoji; už dávno nepatrím sebe, lebo som sa celá venovala Ježišovi... Má teda úplnú voľnosť zachádzať so mnou, ako sa Mu len ľúbi. Vložil mi do duše túžbu po úplnom vyhnanstve a opýtal sa ma, či chcem piť tento kalich. Hneď som ho zcela schytil, ale on oddialil svoju ruku a ukázal mi, že Mu stačí už moja ochota prijať ho.

Ó, Bože môj, koľkých starostí sú pozbavení tí, ktorí vykonávajú sľub poslušnosti! Aké šťastné môžu byť jednoduché rehoľnice, keďže ich jediným vodcom je vôľa predstavených; sú vždy isté, že kráčajú po správnej ceste a nemajú sa čo obávať klamu, keby sa im aj videlo byť istým, že sa predstavení mýlia. Ale keď niekto prestane sa riadiť týmto neklamným vodcom, jeho duša ihneď zabľúdi do vyschlých zemí, kde mu čoskoro bude chýbať vodca milosti.

Ctihodná, milá Matka, Vy ste tým vodcom, ktorého mi Ježiš poskytol, aby ma viedol bezpečne do večného prístavu. Ako mi je sladko, keď môžem na Vás uprieť svoj pohľad a tak plniť vôľu Pána! Božský Majster, keď dovolil, aby som znášala pukušenia proti viere, veľmi zväčšil ducha viery v mojom srdci a tým duchom vidím ho živého vo Vašej duši, keď mi dáva rozkazy ústami Vašími. Viem to dobre, milá Matka, že mi činite sladkým a ľahkým moje bremeno poslušnosti, ale pozdáva sa mi spolu podľa môjho vnútorného presvedčenia, že by som nezmenila svoje chovanie a že moja detská oddanosť k Vám by sa ani o stupeň nezmenšila, keby sa Vám zachcelo so mnou zachádzať prísne, lebo by som videla v tom len vôľu môjho Boha, prejavujúcu sa len iným spôsobom pre dobro mojej duše.

Medzi mnohými milosťami, ktoré som tohoto roku obsiahla, veľmi vysoko si cením, že mi bolo dovolené pochopiť príkaz lásky v celom jeho rozsahu. Nikdy som

úplne nepochopila, neporozumela tieto slová Pána: „Druhé však podobné je tomuto: milovať budeš blížneho svojho, ako seba samého.“ (Mat. 22, 39.) Vynasnažovala som sa milovať najmä Boha a v tejto láske som objavila tajomstvo ďalších slov: „Nie každý, kto mi hovorí Pane, Pane, vojde do kráľovstva nebeského ale kto činí vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Mat. 7, 21.)

Ježiš ma poučil o tejto svojej vôli, keď pri poslednej večeri dal nám nové prikázanie prizvukujúc svojim apoštolom „aby sa vospolok milovali, ako ich On sám miloval“. (Ján 15, 34.) Začala som usilovne pátrať po tom, ako miloval Ježiš svojich učeníkov a zbadala som, že nerobil tak pre ich prirodzené vlastnosti, lebo som zistila, že boli často nevzdelaní, nepripravení na tak vysoké povolanie a plní pozemského smýšľania a predsa menuje ich svojimi priateľmi, bratmi a túži ich uzrieť so sebou v kráľovstve svojho Otca, a aby im otvoril toto kráľovstvo, chce zomrieť na kríži hovoriac, že „nikto nemá väčšej lásky nad tú, kto položí svoj život za svojich priateľov.“ (Ján 15, 13.)

Keď som uvažovala nad týmito božskými slovami, videla som, že nakoľko je moja láska voči mojim sestrám priamo nedokonale. Poznala som, že ich nemilujem ani tak, ako ich miluje Ježiš. Ach! teraz chápem, že pravá láska pozostáva v znášaní chýb blížneho, v nepozastavovaní sa nad jeho slabosťami a v povzbudzovaní sa aj jeho najmenšími ctnosťami; ale nad to som pochopila aj to, že láska nesmie zostať uzavretá v hĺbke srdca, lebo „nikto nezážne sviecu, že ju postaví do úkrytu ani pod mericu, ale na svietnik, aby tí, ktorí sú v dome, videli svetlo.“ (Luk. 11, 33.) Vidí sa mi, ctihodná milá Matka, že toto svetlo predstavuje lásku, ktorá má osvetľovať, potešovať, nielen tých, ktorí sú najmilší, ale vôbec všetkých, ktorí sú v dome.

Keď Pán v Starom Zákone rozkázal svojmu ľudu milovať blížného ako seba samého, ešte nezostúpil na zem; a keďže dobre vedel, ako miluje človek svoju vlastnú osobu, nemohol niečo lepšieho žiadať. Ale keď Ježiš dal svojim apoštolom nové prikázanie „svoje prikázanie“ (Ján 15, 12), už viacej nežiada len milovať blížného ako seba samého, ale ako ho On miluje a milovať bude až do skončenia sveta,

Ó, môj Ježišu, viem, že nerozkazuješ nič nemožného. Poznáš lepšie ako ja moje slabosti a nedokonalosti, dobre vieš, že nikdy by som sa nepovzniesla k tej dokonalosti, aby som milovala svoje sestry ako ich Ty sám miluješ, ak by si ich Ty, ó môj Božský Spasiteľ, nemiloval tiež vo mne. Dal si nové prikázanie, lebo si chcel poskytnúť túto milosť. Ó, ako milujem toto prikázanie. Veď mi podávaš záruku toho, že je Tvojou vôľou milovať vo mne všetkých, ktorých mi kážeš milovať.

Ano, som si vedomá toho, keď som láskavá, je to iba výsledkom Ježišovho pôsobenia vo mne. Čím užšie som s Ním spojená, tým nežnejšie milujem všetky svoje sestry. Ak chcem v sebe zveladiť túto lásku, a keď sa diabol usiluje postaviť mi pred oči nedostatky niektorej sestry, usilujem sa vyhľadávať aj jej ctnosti a jej dobré snahy. Vtedy si poviem v sebe: keď som ju videla raz upadnúť, možné je, že často zvíťazila, čo ale z poníženosti zatajuje; a ešte i to, čo považujem niekedy za jej chybu, môže byť u nej veľmi ľahkou ctnosťou. Keby som si vedela celkom povšimnúť dobrý úmysel, s ktorým sa to stalo. Tým ľahšie sa o tom presvedčím, keďže som to sama na sebe zkúsila.

Istého dňa včas odpočinku prišla vrátnička požiadať o pomoc jednu sestru zpomedzi nás v práci. Mala som detinskú túžbu vykonať túto prácu, a vskutku, voľ-

ba padla na mňa. Ihneď som začala skladať svoju ručnú prácu ale som to robila tak pomaly, aby moja susedka mohla svoju skoršie složiť, keďže som vedela, že bude mať radosť, keď jej prepustím svoje miesto. Sestra, ktorá tú pomoc žiadala, vidiac ma takto málo ochotnou, povedala mi s úsmevom: „Ach, dobre som ja myslela, že nevložíte túto perlu do svojej koruny, idete veľmi pomaly!“ Celá spoločnosť myslela, že som konala podľa hlasu prírody.

Nemôžem vysloviť, ako mi bola na úžitok táto malá príhoda a urobila ma shovievavou. Nedovoľuje mi pomýšľať o sebe márnomyseľne, keď o mne súdia priaznivo; lebo si poviem: keďže moje malé skutky ctnosti môžu byť považované za nedokonalosti, môžu sa ľudia práve tak klamať, keď považujú za ctnosť to, čo je iba nedokonalosťou, a vtedy môžem opakovať so svätým Pavlom: „Avšak mne na tom ani najmenej nezáleží, aby som bol súdený od vás alebo od ľudského súdu, ale ani sám seba nesúdím, lebo Pán je, ktorý ma súdi.“ (1 Kor. 3, 4.)

Áno, Pán Ježiš je mojím sudcom! A aby som si získala priaznivý výrok alebo lepšie rečeno, aby som vôbec nebola súdená, chcem vždy dobromyseľne smýšľať, lebo on povedal: „Nesúďte, aby ste neboli súdení.“ (Luk. 6, 36.)

Vraciam sa k svätému Evangeliumu, kde Ježiš bližšie vysvetľuje, v čom spočíva jeho nové prikázanie:

U svätého Matúša čítam: „Počuli ste, že bolo povedané: Milovať budeš svojho bližného a nenávidieť budeš svojho nepriateľa. No, ja povedám vám: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú. (Mat. 5, 43—44.)

V Karmeli však nemôže byť ani reči o nepriateľstvách ale skoršie sa v ňom najdú určité náklonnosti. Tak cítime akúsi príťažlivosť k niektorej sestre, zatiaľ

čo inej sa už aj zďaleka vyhýbame. A Ježiš mi povedal, že práve takúto sestru mám milovať, musím sa za ňu modliť, hoci by ma aj jej chovanie presvedčovalo o tom, že ma ona vôbec nemiluje: „A keď milujete tých, ktorí milujú vás, aká vďaka vám prislúcha? Veď to i hriešnici činia tým, ktorí ich milujú.“ (Luk. 6, 32.) Ale nestačí len milovať: lásku treba skutkami prejavovať, dokazovať. Človek je prirodzene šťastlivý, keď môže pôsobiť radosť svojmu priateľovi; ale to nie je tá láska, keďže to robia aj hriešnici.

Ešte aj na inú vec ma môj Ježiš naučil: „A každému, kto ňa prosí, udeľ a od toho, ktorý ti berie, čo je tvoje. nepožaduj nazpäť.“ (Luk. 6, 30.) Dávať všetkým tým, ktorí od nás požadujú, je menej príjemné, ako darovať z pohnútky vlastného srdca; ale keď vás žiadajú s láskavosťou, vtedy nie je tak ťažko dať, ale ak na nešťastie žiadajúci užíva menej vybraných slov, vtedy duša sa vzbúri, keď nie je dosť upevnená v dokonalejšej láske; vtedy najde tisícere príčiny, aby mohla odoprieť to, o čo bola žiadaná, a len keď presvedčila žiadateľa o jeho neslušnosti, vtedy mu dá z milosti to, čo si žiadal alebo mu aj preukáže malú službu, ktorá vyžaduje dvadsať raz menej času, ako bolo potrebné k výkladu vymyslených prekážok a práv.

Ak je ťažko dať každému, kto nás žiada, je ešte ťažšie „nepožadovať nazpäť od toho, ktorý nám berie, čo je naše.“ Ctihodná Matka, povedala som, že je to ťažké, avšak mala by som skoršie povedať, že sa to len ťažkým pozdáva. lebo „jarmo Pána je príjemné a bremeno jeho je ľahké“ (Mat. 11, 30); keď ho prijmem, cítim jeho sladkosť.

Hovorila som, že Ježiš nechce, aby som si nazpäť požadovala, čo mi náleží. To by sa mi malo pozdávať celkom samozrejým, keďže skutočne nič mi vlastne nepatrí: teda mala by som sa tešiť, keď musím pocitovať

chudobu, ktorú som slávnostne prisľúbila. Prv som sa nazdávala, že sa k ničomu neviniem, ale len čo som jasne porozumela slová Ježišove, vidím, že som veľmi nedokonalá. Tak na pr. keď chcem maľovať a najdem štetce porozhadzované a vidím ďalej, že pravítko alebo tužka sa mi ztratily, už skoro ztrácam trpezlivosť a musím sa veľmi premáhať, aby som so zármutkom nepožadovala nazpäť chybujúce mi predmety.

Tieto nevyhnutne potrebné veci istotne si môžem žiadať. Ak to robím pokorne s poníženosťou, vôbec neprestupujem Ježišove prikázanie, ba práve naopak. počínam si ako žobráci, ktorí vystierajú ruky, aby dostali to, čo nevyhnutne potrebujú. Keď ale nedostanú nič, vôbec sa tomu nedivia, lebo nik im nie je nič dlžný. Ach, koľký pokoj zaplavuje mi dušu, keď sa povznášam nad prirodzené náklonnosti! Niet radosti, ktorá by sa mohla porovnať s tou, ktorú okusuje človek opravdu chudobný duchom! Keď niekto, kto je od všetkého odlúčený, žiada nejakú potrebnú vec a odmietnu mu nielen túto, ale ak mu chcú vziať ešte aj to, čo má, najlepšie bude preňho, keď sa bude riadiť radou Pána: „A tomu, kto sa chce s tebou pravotiť a vziať ti oblek, popusti i kepeň.“ (Mat. 5, 40.)

Vidí sa mi, že darovať svoj kepeň znamená zrieknuť sa svojich posledných práv a považovať sa za slúžku, za otrokyňu iných. Keď sa človek zriekol svojho kepeňa, môže ľahšie kráčať, ba až bežať, a preto Ježiš aj ďalej dodáva: „A ktokoľvek ňa bude nútiť na tisíc krokov, id' s ním ešte druhé dva.“ (Mat. 5, 41.) Nie, pre mňa to nestačí dať každému to, čo odo mňa žiada, ja musím už vopred vyskúmať ich žiadosti a ukázať, že som až k vďačnosti zaviazaná a veľmi poctená tým, keď môžem niekomu preukázať službu, a keď by mi aj vzali nejakú veľmi potrebnú vec, i vtedy musím ukázať, že som šťastná, lebo som sa tej veci zbavila.

Nemôžem vždy doslova zadržať a zachovať slová sv. Evangeliuma; vyskytnú sa príležitosti, keď musím odmietnuť čo-to mojím sestrám. Ale keď láska už zapustila hlboké korene do duše, prejavuje sa to i navonok: veď je tak nežný jemný spôsob, ktorým môžeme odoprieť takú vec, ktorú nijako nemôžeme už poskytnúť, tak že odmietnutie zanechá práve tak radostný dojem ako samé darovanie. Zaiste náchylnejší sme prosíť o pomoc tých ľudí, ktorí sú za každých okolností hotoví vyplniť naše žiadosti. Ale predsa nesmiem nikdy tým spolusestrám, ktoré ma veľmi často požiadajú o nejakú službu, vyhýbať sa pod zámienkou, že by som musela ich prosbu znovu zamietnuť, lebo božský Učiteľ náš povedal: „Neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba vypožičať.“ (Mat. 5. 42.)

A nie preto mám pomáhať druhým, aby som za to za zdvorilú bola považovaná, alebo v tej nádeji, že potom druhý raz sestra, ktorej som niečím poslúžila, prinavráti mi moju zásluhu, lebo náš Spasiteľ nám hovorí aj toto: „A keď budete požičiavať tým, od ktorých úfate späť dostať, aká vďaka vám prislúcha? Veď i hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby zarovno nazpäť dostali. Ale milujte svojich nepriateľov, dobre čiňte a požičiavajte a za to nič neúfajte a odplata vaša bude hojná.“ (Luk. 6, 34—35.)

Áno, naša odmena je veľká už aj tu na zemi. Na tejto ceste len prvý začiatkový krok je ťažký. Požičiavať bez toho, že by sme za to niečo dúfali, to sa vidí byť veľmi tvrdým príkazom, človek by radšej daroval, lebo vec raz darovaná nám už viac neprislúcha. Keď niekto príde k vám a hovorí s úplným presvedčením: „Milá sestra, potrebujem vašu pomoc na niekoľko hodín; ale buďte spokojná, lebo mám dovolenie našej matky a navrátim vám zasa aj čas, ktorý mi poskytnete.“ Opravdu, keď je človek pevne presvedčený, že takto požičaný čas

nikdy nedostane nazpät, radšej by povedal: „Darujem vám ho!“ Toto by iste uspokojilo našu samolásku, lebo je veľkodušnejšie niečo darovať, ako požičať a potom dať pocítiť takej sestre, že už nepočítam viac s jej službou.

Ach! Ako veľmi sa protiví vyučovanie Božie našim prirodzeným náklonnostiam.

Bez božskej pomoci bolo by nám úplne nemožné nielen tieto príkazy zachovávať, ale ani pochopiť ich nie sme schopní.

Drahá Matka moja, vedomá som si lepšie ako inokedy, že som sa veľmi nesúco vyjadрила. Neviem, čo by Vás mohlo zaujímať pri čítaní všetkých týchto mojich popletených myšlienok. Konečne nepíšem preto, aby som vytvorila nejaké literárne dielo; ak Vás aj nudím takýmto pojednávaním o láske, predsa som sa k tomu odhodlala, aby ste sa aspoň presvedčili o tom, že Vaše dieťa preukázalo aj tu dobrý úmysel.

Bohužiaľ, priznám sa, že mi ešte veľmi mnoho chýba, aby som to, čo za dobré uznávam, spolu aj uskutocniť vedela. A predsa už aj túžba po dobrom ma uspokojuje. Ak náhodou upadnem do nejakej protivnej chyby, ihneď povstanem: už od viacerých mesiacov nemusím vôbec bojovať, takže môžem povedať s našim otcom sv. Jánom z Kríža: „V mojom príbytku panuje úplný pokoj!“ a tento skrytý vnútorný pokoj pripisujem určitému boju, v ktorom som zvíťazila. Po tomto víťazstve nebeské vojsko prichádza mi na pomoc, lebo nemôžem strpieť, aby ma videlo poranenou, keď som tak chrabre bojovala pri príležitosti, ktorú práve idem opísať.

Istá svätá rehoľnica v našej kláštornej spoločnosti bola mi kedysi vo všetkom protivná; diabol sa musel iste do toho pliesť, lebo istotne bol to on, ktorý mi ukazoval na nej toľko tienných, neprijemných stránok.

Nechcela som povoliť prirodzenému odporu, ktorý som pociťovala a povedala som si, že láska nesmie spočívať len v citoch, ale musí sa prejavovať v skutkoch. Preto som sa usilovala vykonať pre túto sestru všetko, čo by som bola urobila azda len pre najmilovanejšiu osobu. Každý raz, keď som sa s ňou stretla, modlila som sa za ňu, Bohu obetujúc všetky jej ctnosti a zásluhy. Cítila som, že to môjho Ježiša veľmi teší. Veď niet umelca, ktorý by neprijímal s radosťou pochvalu svojich diel, a božský umelec duší je šťastlivý, keď neostávame len pri zovňajšku, ale keď vnikáme až do hĺbín svätostánku, ktorý si zvolil za svoj príbytok a obdivujeme jeho krásu.

Neuspokojila som sa tým, že som sa mnoho modlila za tú, ktorá mi dala toľko príležitosti k bojom, ale usilovala som sa jej preukázať všetky možné úslužnosti; a keď som mala pokušenie odpovedať jej nemilo, usilovala som sa na ňu usmiať čo najsrdečnejšie a obrátiť rozhovor na inú vec; lebo nasledovanie Krista hovorí: „že je lepšie každému nechať jeho presvedčenie, ako násilne usilovať sa ho presvedčiť.“ (Nasl. Krista, kn. III. hl. 44, 1.)

Často, keď ma diabol prudko pokúšal a keď som mohla odísť, takže nezbadala môj vnútorný boj, utiekla som ako zbehlý vojak...A potom istého dňa hovorila mi so žiariacou tvárou: „Milá sestra Terezia Ježiškova, nemohli by ste mi povedať, čo Vás tak ku mne priťahuje? Vždy, keď sa s Vami stretnem, tak miho sa mi usmejte.“ — Ach, bol to Ježiš, ukrytý v hĺbke jej duše, ktorý ma k nej priťahoval a ktorý osladí aj tie najtrpkéjšie veci!

Teraz Vám chcem, milá Matka, rozprávať o mojom poslednom spôsobe, ktorým som vyhýbala porážkam v životnom boji, totiž o úteku. Užívala som tento menej čestný spôsob za môjho noviciátu a vždy sa mi doko-

nale podaril. Chcem Vám na to podať jasný príklad, a myslím, že sa pritom aj usmejete.

/ Boli Ste cez niekoľko dní chorá na zapálenie priedušnic, čo nám spôsobilo dosť obáv. Istého rána chcela som tichúčko položiť na stôl vo Vašej izbe kľúčiky od mreže na prijímanie, lebo vtedy som bola práve sakristiánkou (kostolníčkou). V hĺbke duše svojej som sa tešila tomu, že mám takú dobrú príležitosť Vás vidieť, ale dala som si pri tom dobrý pozor, aby to nebolo na mne poznaf. Vtedy jedna z Vašich duchovných dcier, oduševnená svätým zápalom, obávajúc sa, že Vás zo spánku vyruším, chcela mi jemne vziať kľúčiky. Odpovedala som jej, ako mi to bolo možné čo najzdvorilejšie, že aj ja, tak ako ona, nechcem urobiť nijaký hluk a dodala som, že to je moje právo, aby som späť prinášala kľúčiky. Teraz už chápem, že bolo by bývalo lepšie pre mňa, keby som bola vtedy jednoducho ustúpila, ale vtedy som to ešte nijako nechápala a proti jej vôli chcela som za ňou i ja vstúpiť do Vašej izby.

Čoskoro sa ale dostavila obávaná nehoda. Hluk, ktorý sme zapríčinili, Vás predsa len zobudil a všetko sa sviezlo na mňa. Sestra, ktorej som kládla taký odpor, rýchle všetko vylíčila a obsah všetkých jej výčitiek bol: „To všetko sestra Terezia Ježiškova urobila taký lomoz.“ Ako som zahorela túžbou, aby som sa obhajovala. Ale na šťastie napadla mi žiarivá myšlienka. Povedala som si v sebe: Keby som sa začala ospravedlňovať, iste ztratím svoj duševný pokoj. Ba moja ctnosť bola vtedy ešte veľmi slabá, aby som mohla bez odvety znášať obvinenie. A preto som musela v úteku hľadať záchranu. Toto si všetko premyslieť a vykonať bolo už cieľom jedinej chvíľky. Utekla som ... ale srdce mi tak mocne bilo, že som ani nemohla ďaleko odísť a preto som si sadla na schodišti, aby som si v pokoji pochuťovala na ovocí svojho víťazstva. Bola to bezpochyby neobvyčajná „hrdin-

skosť“, ale konečne, podľa mojej mienky, lepšie je nevystavíť sa boju, keď je prehratie boja isté. Ach, ako veľmi poznávam svoju nedokonalosť pri rozpomienke na dobu svojho noviciátu! Musím sa teraz až zasmiať nad mnohými udalosťami. Ach, aký je Pán dobrý a láskavý, že vyzdvihol moju dušu a obdaril ju krýdlami! Nijaké osídla lovcov nemohly mi nahnať strachu, netúpnem pred sieťou nepriateľa, lebo „nadarmo sa rozprestiera sieť pred očima vtákov.“ (Prísl. 1, 17.)

Azda neskoršie aj tento čas bude sa mi vidieť plným podobných bied, ale už sa ničomu nedivím, mňa už nič nemôže prekvapiť. Nezarmucujem sa ani vtedy, keď vidím, že som samá slabosť. Ba práve naopak, ňou sa chválím a dúfam, že každý deň objavím v sebe nové nedokonalosti. Priznávam sa, že tieto osvietenia mojej ničoty, slabosti, úbohosti, sú mi viac k osohu ako osvietenia vo viere.

Pripomínajúc, že „láska prikrýva množstvo hriechov“ (Prísl. 10, 12.), čerpám v tejto bohatej bani otvorenej Spasiteľom v jeho svätom Evangeliume. Skúmam hĺbkou týchto ctihodných slov a píšem s Dávidom: „Po ceste Tvojich prikázaní budem bežať: keď si rozšíril moje srdce.“ (Žalm 118, 52.) A len láska môže rozšíriť moje srdce... Ó, Ježišu, od tej doby, čo tento sladký plameň stravuje moje srdce, bežím s radosťou po ceste Tvojho nového prikázania a chcem po nej bežať až do blaženého dňa, keď sa pripojím k sprievodu panen, tak ťa budem nasledovať v nekonečných priestoroch, spievajúc Tvoju „novú hymnu“ lásky.

Motto: „*Ktokoľvek neprijme kráľovstva Bo-
žieho, ako maľučí, nevôjde do ne-
ho.*“ (Mar. 10, 15.)

HLAVA X.

*Nové svetlo lásky. — Malý štetec. — Odrobinky, ktoré
padajú so stola detí. — Milosrdný Samaritán. — Desaf
minút cennejších nad tisíc rokov zemských radostí. —
Dvaja bratia-kňazi. — Pritiahni ma.*

Velebná Matka! Dobrý Boh mi dal milosti, že som
vnikla do tajomnej hĺbky lásky k bližnému. Keby som
mohla vyjadriť, čo chápem, počuli by ste nebeskú hud-
bu. Ja sa však zajakám, a keby ma neposilňovali slová
Ježišove, bola by som pokúšaná prosiť Vás o milosť,
aby som mohla mlčať.

Keď mi božský Učiteľ povedal, aby som dala každé-
mu, ktokoľvek by ma požiadal, a aby som si nechala
vziať, čo je moje a nežiadala to nazad, domnievam sa,
že nemyslí len na majetky zemské, ale aj nebeské. Ko-
nečne nie je jedno ani druhé mojím; prvého som sa
zriekla sľubom chudoby a druhé mi tiež len Boh iba
požičal, môže mi ich vziať a nesmiem sa ani sťažovať.

Ale hlboké a osobné myšlienky, osvietenie rozumu
a srdca, tvoria akýsi majetok, ktorý si privlastňujeme
ako svoj, ktorého sa dotýkať nemá nikto práva. Ak na
pr. sverím niektorej sestre vnuknutie, ktoré som obsiahla
pod modlitbou a keď ho ona potom prednesie ako svoje
vlastné, vidí sa mi, ako by si privlastňovala môj ma-
jetok; alebo keď pošepnem susede vo voľnej chvíli vtip-

né a síce slovo a keď ho táto hlasne opakuje ako svoje vlastné, vidí sa nám, ako by nás okradli, nehájime síce svoje právo, ako radi by sme však to pri prvej príležitosti odhalili a len jemne poznamenali, že je to naša myšlienka.

Matka, nemohla by som Vám dobre vyložiť tieto smutné prirodzené pocity, keby som ich sama nebola zkúsila; rada by som sa upokojila myšlienkou, že navštívili iba mňa, keby ste mi neboli uložili, aby som vypočula pokúšenia novíciek. Mnoho som sa naučila plniac úlohu, ktorou ste ma poverili, predovšetkým som posmelená uskutočňovať to, čo vyučujem.

Áno, teraz to môžem povedať, obsiahla som milosť, že ma už nepútajú statky ducha a srdca, ako ani statky pozemské. Ak mi príde na um povedať niečo, čo by sa páčilo mojim sestrám, považujem to za celkom prirodzené, že si to privlastnia, ako svoj majetok. Táto myšlienka patrí Duchu Svätému a nie mne, veď sv. Pavel nám hovorí, že bez tohoto Ducha lásky ani Boha nemôžeme menovať svojím Otcom (Rim. 8, 15.) Môžem teda voľne dať dobrú myšlienku niektorej duši svojimi ústami a nesmiem myslieť, že táto myšlienka je mojím vlastníctvom.

Napokon, hoci nepohrdam peknými myšlienkami, ktoré ma spájajú s Bohom, už dávno som pochopila, že sa nesmiem príliš na ne opierať. Najvznešenejšie vnuknutia nie sú nikdy bez skutkov. Je pravda, že iné duše môžu mať z toho mnoho úžitku, ak preukážu Pánovi pokornú vďačnosť za to, že im dovolil brať účasť na hodoch jedného zo svojich privilegovaných: ak však má tento záľubu vo svojom bohatstve a modlí sa ako farizej, podobá sa človekovi, ktorý zomiera hladom pri stole, preplnenom rozličnými jedlami, kým všetci jeho hosti berú odtiaľ hojnú potravu a azda závistlivo pozerajú na majiteľa toľkých pokladov.

Ach, ako dobre je, že iba sám Boh pozná srdce ľudské. Aké obmedzené sú ľudské myšlienky. Keď vidia dušu, ktorá sa ligoce svetlom milosti jasnejšie, ako ich uzatvárajú z toho, že ich božský Učiteľ menej miluje. A odkedyže Boh nemá právo, aby použil jedno svoje stvorenie, aby podával stravu svojim ostatným deťom. Ktoré to potrebujú? Za časov faraonových Pán ešte mal toto právo, lebo vo Sv. Písme hovorí k vladárovi: „Ale ustanovil som ťa na to, aby som ukázal na tebe svoju moc, a aby moje meno chválené bolo po celej zemi.“ Minuly storočia, čo Najvyšší vyriekol tieto slová, ale jeho konanie sa nezmenilo: vždy si vyvolil nástroje medzi národmi, aby previedol svoje dielo v dušiach.

Keby mohlo plátno, na ktorom maliar maľuje, myslieť a hovoriť, iste by sa nežalovalo, že sa ho utavične dotýka štetcom, ani by nezávidelo tomuto štetcu jeho úlohu, vediac, že krásu, ktorá je na ňom, nevytvoril štetec, ale ruka umelcova, ktorá ho vedie. Štetec by sa nemohol chlúbiť umeleckým dielom, zhotoveným, lebo by dobre vedel, že umelec nikdy nepríde do rozpakov, že hravo prekoná ťažkosť, a že užíva zo zábavy najslabšie, najmenej súce nástroje.

Ctihodná Matka, ja som malým štetcom, ktorý si Ježiš vyvolil, aby ním maľoval svoj obraz do duší, ktoré ste mi sverili. Maliar má veľa štetcov, najviacej však potrebuje dva: najpotrebnejší je, ktorým maľuje základnú farbu, hlavné rysy a rýchle zaplní plátno: druhý, menší, slúži pre podrobnosti. Matka, vy mi predstavujete cenný štetec, ktorý Ježišova ruka drží s láskou, keď chce veľké dielo vytvoriť v dušiach Vašich dieťať. Ja však som tým najmenším, ktorý ráčil použiť ďalej pre najmenšie podrobnosti.

Asi 8. decembra 1895 božský Učiteľ prvý raz chytil svoj malý štetec. Vždy si budem pripomínať tento čas ako čas milosti.

Vstupujúc do Karmelu, našla som v noviciáte družku od seba o osem rokov staršiu. I pri tom vekovom rozdiely vyvinula sa medzi nami opravdivá dôvernosť. Aby sme pestovali túto náklonnosť, ktorá, ako sa videlo, mohla priniesť ovocie ctností, boly nám dovolené krátke duchovné rozhovory. Moja milá družka ma okúzľovala svojou nevinnosťou, svojou výbojnou a otvorenou povahou: ale s druhej strany som sa divila, vidiac, ako odlišná bola jej láska voči Vám, ctihodná Matka, od mojej, ba mnohé veci v jej chovaní sa mi videly poľutovania hodnými. Dobrý Boh ma však poučil, že sú duše, na ktoré jeho milosrdenstvo neúnavne čaká, ktorým dáva svoje svetlo len postupne; preto som sa chránila, aby som chcela predísť jeho hodinu.

Raz, keď som uvažovala nad povolením, ktoré nám bolo dané, aby sme sa spoločne shováraly, „aby sme sa“, ako to hovoria naše sväté stanovy, „rozplameňovali láskou k nášmu ženichovi“; smutne som si pomyslela, že naše rozhovory nemajú žiadaného výsledku. Videla som jasne, že sa už netreba báť jej to povedať, alebo zanechať rozhovory, ktoré sa podobaly skorej rozhovorom svetských priateľiek. Vrúcne som prosila Pána, aby mi vložil do úst slová láskavé a presvedčivé, alebo aby radšej sám hovoril na miesto mňa. Vyslyšal moju modlitbu; lebo tí, ktorí sa k nemu obrátia, budú ním osvietení (Žalm 33, 5.) a svetlo sa zdvihlo vo tmách pre tých, ktorí majú priame srdce. (Žalm 111, 4.) Prvé slovo sľubujem na seba a druhé na moju družku, ktorá mala opravdu priame srdce.

Keď prišla hodina, určená pre náš rozhovor, moja úbohá sestrička už hneď na začiatku dobre vystihla, že nie som taká, akou som bola k nej predtým, a sadla si ku mne celá zapýrená; vtedy som ju pritísila na svoje srdce, nežne som jej vyrozprávala všetko, čo som si o nej myslela. Poukázala som jej na to, v čom spočíva vlastne

Sv. Terezia, oroduj za nás!

skutočná láska, dokazovala som jej, že miluje matku predstavenú len prirodzenou láskou a zdôverila som sa jej so svojimi ťažkosťami, ktoré som aj ja na začiatku svojho rehoľníckeho života zakúsila v tejto veci; a čoskoro sa jej slzy miešali s mojimi. Priznala sa ponížene k svojim chybám, spoznala, že som jej hovorila len pravdu, a sľúbila mi, že začne celkom nový život a prosila ma napokon ako o milosť, aby som ju vždy upozornila na jej chyby. Od tej chvíle naša láska stala sa duchovnou; a uskutočnilo sa na nás proroctvo Ducha Svätého: „Brat, ktorý pomoc má od brata, je ako pevné mesto.“ (Prísl. 18, 19.)

Ó, Matka moja, viete dobre, že som nezamýšľala odcudzíť Vám svoju družku. Chcela som jej iba tolko povedať, že opravdivá láska žije z obetí: čím väčší sa zrieka duša prirodzeného uspokojenia, stáva sa jej nežnosť tým pevnejšou, väčšou a nezištnejšou.

Pamätám sa, keď som bola postulankou, mávala som tak prudké pokušenia, aby som vyhovelá svojim prirodzeným náklonnostiam a vyhládala si hoci len niekoľko kvapiek radosti, že som musela rýchle prebehnúť popri Vašej cele a pevne sa zachytiť zábradlia schodišťa, aby som sa nevrátila. Prichádzaly mi na myseľ mnohé výhody, ktoré by som si mala vyžiadať, tisíc zámienok, ktorými by som ospravedlnila hlas svojej prirodzenosti a ju uspokojila. Aká som teraz šťastlivá, že som sa hneď od začiatku svojho rehoľníckeho života zapierala. Teraz už požívam odmeny prisľúbené tým, ktorí odvahou bojujú. Teraz už necítim, že treba odopierať útechy srdcu, lebo moje srdce spočíva v Bohu... Pretože milovalo Jeho, zväčšovalo sa postupne viac a viac, takže teraz môže prejavovať všetkým, ktorých miluje, nežnosť neporovnateľne hlbšiu ako vtedy, keby sa bolo obmedzilo na sebeckú a neplodnú svoju náklonnosť.

Rozprávala som Vám, milá Matka o prvom diele, ktoré Ježiš a Vy ste vykonali s týmto malým štetcom: ale to bola len predohra umeleckého obrazu, ktorý ste mu neskoršie sverili.

Len čo som vnikla do svätine duší, na prvý pohľad sa mi pozdávalo, že úkol presahuje moje sily; ihneď som sa vrhla do náručia dobrotivého Pána Boha, čím som nasledovala malé deti, ktoré pod vlivom strachu skryjú svoju belovlasú hlavičku do náručia svojho otca, a povedala som: „Pane, Ty vieš, že som ešte veľmi malá, aby som mohla uživiť Tvoje deti; keď im mojím prostredníctvom chceš dať, čo je im nevyhnutne potrebné, naplň preto moju ruku; a potom budem rozdávať Tvoje bohatstvá dušiam, ktoré prídu pýtať pre seba pokrm, pritom však neopustím Tvoje náručie, ba ani neodvrátim od Teba svoju tvár. Keď bude mať záľubu v tejto strave, bude vedieť, že nie je zaviazaná vďačnosťou voči mne, ale voči Tebe; a naopak ak jej to bude trpké a bude sa sťažovať na to, čo som jej predložila, môj pokoj nebude porušený, budem sa usilovať jej dokázať, že tento pokrm pochádza od Teba a budem sa chrániť vyhladávať pre ňu nejaký iný.“

Keďže som tak pochopila, že nič nemôžem vykonať sama od seba, videl sa mi môj úkol oveľa jednoduchším. Zapodievala som sa vnútorne iba tým, aby som sa čím viac a čím pevnejšie spojila s Bohom, vediac, že ostatok mi bude pridáný. A naozaj, moja nádej, nebola nikdy sklamaná: vždy som našla svoju ruku naplnenú, kedykoľvek bolo treba kŕmiť duše sestier. Priznám sa Vám, Matka, že ak by som bola inak konala a keby som sa bola opierala len na svoje vlastné sily, bola by som Vám bez váhania složila zbrane.

Zďaleka sa pozdáva, že robíť dobre pre duše, je vecou veľmi príjemnou, akovaj viesť ich k väčšej láske k Bohu a utváraj ich podľa jeho vôle a myšlienok. Zblíz-

ka však je to práve naopak: možno cítiť, že konanie dobra bez Božej pomoci je práve tak nemožnosť, ako pretiahnuť v noci slnko na našu polguľu. Človek cíti, že sa treba úplne zrieknuť vlastných záľub a osobných náhľadov a viesť duše nie po vlastnej ceste, ale po zvláštnej, ktorú im Ježiš vyznačuje. Ale v tom nespočíva hlavná ťažkosť: najviacej sebazapierania vyžaduje u mňa, keď musím pozorovať chyby iných a aj najmenšie ich nedokonalosti a vypovedať im božiu smrť.

Chcela som povedať: na nešťastie pre mňa, ale nepoviem, lebo by to bola zbabelosť, radšej poviem: na šťastie pre moje sestry, od toho času, čo som sa usadila v náručí Ježišovom, som akoby strážnik, pozorujúci nepriateľa s najvyššej vežičky mocného hradu. Nič neunikne môjmu pohľadu: často som prevrpená, že odtiaľto tak jasne vidím a naozaj chápem proroka Jonáša, ktorý utekal pred tvárou Pána, aby nemusel oznámiť zkažu mestu Ninive. Radšej by som sama prijala tisícero výčitky, ako by som mala jednu dať: ale cítim, že je to veľmi potrebné, aby mi táto úloha robila ťažkosti, lebo keby sa človek riadil podľa prirodzených svojich náklonností, je nemožné, aby duša po dopustení sa niektorej nedokonalosti sa aj priznala k nej, ale jednoducho si pomyslí: „Sestra, poverená mojim vedením, je nespokojná a jej nespokojnosť padá na mňa hoci mám aj tie najlepšie úmysly.

Drahá Matka, je to tu práve tak ako niekde inde: vo všetkom musím hľadať sebazaprenie a obeť. Cítim, že by sa mi list len vtedy podaril, keby som ho písala určitým odporom, alebo ak z poslušnosti. Keď rozprávam s novickou, usilujem sa umŕtvovať. Vyhýbam a chránim sa dávať jej otázky, ktoré by ukojily moju zvedavosť. Ale keď vidím, že sama začne rozprávať o niektorej zaujímavej veci a prejde na iný predmet, ktorý ma nudí a pritom predošlý ani nezakončila, vô-

bec jej nepripomeniem toto porušenie, lebo sa mi vidí, že nemôžeme konať dobro, ak pritom hľadáme seba samého. Viem, Matka, že Vaším baránkom pozdrávam sa prísnou! ... Keby čítali tieto riadky, povedali by, že nebadaf, žeby ma stálo mnoho premáhania ísť za nimi, upozorňovať ich na znečistenú vlnu alebo posbierať po nich vlákna vlny, ktoré im povytŕhovaly trnité kríky pri cestičke. Ale barančekovia môžu hovoriť, čo chcú, no v hĺbke srdca predsa len cítia, že ich vrúčne milujem. Netreba sa obávať nebezpečenstva, že by som bola podobná nájomníkovi, ktorý vidiac prichádzať vlka, opustí stádo a utečie. (Ján 10, 12.) Vďaka dám za ne svoj život a moja láska k nim je tak čistá, že si ani neželám, aby ju tak poznali. Vďaka milosti Božej, nikdy som sa nepokúsila získať ich srdcia pre seba, lebo som poznala, že mojou úlohou je viesť ich k Bohu a k Vám, Matka moja, ktorá ste na zemi pre nás viditeľným zástupcom Božím, ktorého majú milovať, ctíť a vážiť si.

Hovorila som, že pri vedení iných som sa veľa naučila. Poprvé videla som, že všetky duše majú skoro tie isté boje; ale aj to, že medzi týmito bojmi je veľký rozdiel; pre tento rozdiel nesmieme si pri nich počínať tým istým spôsobom; cítim, že pri niektorých musím sa ponížiť a nesmiem sa obávať pred nimi vyznať svoje boje a svoje chyby; vtedy aj ony ľahko sa priznajú k svojim chybám, ktoré im vyčítam a budú sa tešiť, že som ich porozumela z vlastnej skúsenosti; pri druhých však, keď chcem u nich dosiahnuť nejakého úspechu, musím zachovať pevnosť, tvrdosť a čo som raz povedala, nesmiem nikdy odvolať: uponíženie v tomto prípade znamenalo by slabosť.

Pán mi dal milosť, že sa už neobávam nijakého boja: za každú cenu musím vykonávať svoju povinnosť. Často som počula takéto reči: „Ak chcete pri mne nie-

čoho dosiahnuť, nezachádzajte so mnou násilne, ale láskave, lebo ináč nedožijete sa pri mne úspechu.“ Ale dobre viem, že nikto nie je dobrým sudcom vo vlastnej veci, a že dieťa, na ktorom lekár prevádza bolestnú operáciu, iste bude žalosťne kričať a hovoriť, že liek je horší, ako vlastná choroba; potom však, keď o niekoľko dní vyzdravie, je úplne šťastné, že môže znovu behať a hrať sa. Tak je to aj pri dušiach. Čoskoro sa priznajú, že trošku horkosti je lepšie ako cukor a nebudú sa ani obávať priznať sa k tomu.

Niekedy je to pre mňa až niečo kúzelného, keď bádam zmenu, ktorá sa odohrala za jeden deň.

Tak príde ku mne niektorá z novíciek a povie mi: „Včera ste mali pravdu, keď ste boli prísna. Zpočiatku sa mi to protivilo, ale keď som si to všetko dobre rozmyslela, nahliadla som, že ste konali celkom spravodlivo. Keď som vychádzala z Vašej cely, myslela som, že je už po všetkom a hovorila som si: „Idem k našej matke a poviem jej, že už nepôjdem k sestre Terezii Ježíškovej, ale spolu som cítila, že tieto myšlienky mi našepkáva sám diabol. A potom sa mi videlo, že sa za mňa asi modlíte. Na to som sa utíšila a v duši sa mi začínalo brieždiť. Teraz prichádzam k Vám, aby ste mi vec celkom objasnili.“

Bola som veľmi šťastná, že robím dľa rozkazu svojho srdca. Podávam jedlá menej horké... Áno, ale... badám aj to, že neslobodno príliš ďaleko zachádzať... Jediné slovo by predsa len mohlo srútiť krásnu budovu, vystavenú uprostred sáz! Ak na nešťatie poviem nejakú, čo aj najmenšiu malichernosť, ktorá zdanlivo aj zmierňuje zásady včera prednesené, badám, že sa sestrička usiluje oprieť na tieto vetvičky... Tu sa utiekam k modlitbe, obrátim sa s celou dušou k Panne Marii a Ježiš zvíťazí. Ach, modlitba a obet sú mi zdrojom všetkej sily. To sú moje nepremožiteľné zbrane. Z vlastnej skúseno-

sti viem, že pohýňajú srdcia oveľa viac, ako aj najkrajšie slová.

Pred dvoma rokmi v pôste prišla ku mne istá novicka žiariac radosťou: „Keby ste vedeli — povedala mi — čo sa mi v tejto noci snívalo. Bola som u svojej sestry, ktorá žije až príliš svetáckym životom a chcela som ju odvrátiť od všetkých svetských márností a preto som jej vysvetľovala slová Vašej piesne: „Žiť z lásky.“

Všetky jej voňavky patria tebe bez odplaty. Dobre som spozorovala, že môj rozhovor vniknul až do hlbín jej duše a bola som naplnená radosťou. Myslím, že dobrotivý Boh chce, aby som mu získala túto dušu. Ach, keby som jej mohla napísať na Veľkú noc a rozprávať jej o svojom sne a povedať jej, že Ježiš si ju žiada za nevestu. Čo súdite o tom? Jednoducho som jej odpovedala, že na to si môže asi žiadať dovoľenie.

Keď sa pôst chýlil ku koncu, boli ste, milá Matka, prekvapená tak predčasnou žiadosťou; a očividome inšpirovaná dobrotivým Pánom Bohom, odpovedali ste jej, že karmelitky zachraňujú duše skôr modlitbami ako listami. Keď som sa dozvedela o tomto rozhodnutí, povedala som svojej milej sestričke: „Musíme sa dať do práce. Modlime sa veľa, aká by to bola len radosť, keby sme boli na konci pôstu vyslyšané! Ó, nekonečné milosrdenstvo Pána! Ku koncu pôstu jedna duša sa zasvätila Ježišovi! Bol to skutočný zázrak milosti: zázrak spôsobený horlivosťou poníženej novicky.

Hľa, aká veľká je moc modlitby! Možno povedať, že kráľovnou je, ktorá má vždy slobodný prístup ku kráľovi a ktorá môže obsiahnuť všetko, čo si len žiada. Aby sme boli vyslyšaní, nie je vôbec potrebné čítať v knihe pekné modlitby, složené pre niektoré určité potreby; ak by to bolo tak, bola by som poľutovania hodnou!

Okrem posvätných hodínok, ktoré — hoci cítim, že nie som toho vôbec hodná — s radosťou každodenne odbavujem, nemám dosť odvahy, aby som sa pustila do vyhľadávania krásnych modlitieb v rozličných knihách. Veď je ich v nich toľko, že ma od toho až hlava bolí. A potom jedna je krásnejšia ako druhá! Keď sa ich potom všetky naraz neviem ani pomodliť a neviem, ktoré by som si z mnohých práve mala vybrať, tu si počínam podobne ako malé deti, ktoré nevedia ešte čítať: poviem jednoducho dobrotivému Bohu, čo mám na srdci a On ma vždy porozumie.

Modlitba je pre mňa vzletom, povznesením srdca. Je to jednoduchý pohľad, vyslaný k nebu, je to vzdych vďačnosti a lásky, tak v radosiach, ako aj v trápeniach! Áno, je to čosi vznešeného, nadprirodzeného, čo rozširuje dušu a spája ju s Bohom. Vtedy, keď som ovládaná duševnou suchotou, že nemám ani jedinú dobrú myšlienku, tu celkom potichu a pomaly odriekam alebo Otčenáš alebo Zdravas. Tieto modlitby samy vedia ma uchvátiť a poskytnúť božský pokrm mojej duši a sťacia jej úplne.

Ale kdeže som sa to dostala v svojom rozprávaní? Znovu som sa dostala do víru svojich úvah... Odpusťte, dobrá Matka, že som tak odbočila. Sama uznávam, že toto moje rozprávanie je celé spletené, bohužiaľ, neviem to inak. Píšem tak ako mi prichádzajú myšlienky na um. Lovím nahodile v potôčku svojho srdca a potom prinášam Vám svoje rybyčky, ako som ich práve vedela nachytať. Rozprávala som teda o noviciákach, ktoré mi často hovoria: „Ale Vy máte na všetko odpoveď, myslela si, že tento raz sa dostanete do úzkych... Kde len beriete všetko to, čomu nás vyučujete?“ Sú medzi nimi dokonca tak prostomyseľné, a veria mi, že čítam v ich dušiach, lebo sa mi prihodilo, že som ich predišla a vy-

javila som im ich myšlienky bez toho, žeby mi boli čo len slovo povedaly.

Najstaršia novicka sa rozhodla ukryť predou mnou veľké svoje trápenie a veľa trpela. Ztrávila celú noc v úzkostiach bez toho, že by bola chcela vyliasť čo i len jedinú slzu. lebo sa obávala, že by ju zakrvavené, na červeno vyplakané oči mohli prezradiť; keď ma veľmi usmievanou tvárou pozdravila, rozprávala o obyčajných veciach, ako to len najmilšie vedela. Celkom jednoducho som jej povedala: „Som istá, že máte veľké trápenie.“ Vtedy pozrela na mňa s nevysloviteľným zadivením... Jej udivenie bolo tak veľké, že sa aj mňa zmocnilo a dalo mi pocítiť akési nadprirodzené tušenie. Veľmi som vycítila blízkosť Božiu... Bez toho, že by som to bola zbadala — lebo nemám dar čítania v dušiach — povedala som ozaj slová len Bohom vnuknuté a tak som mohla úplne potešiť túto dušu.

Milá Matka, teraz sa Vám chcem zdôveriť so svojím veľmi dobrým úspechom, dosiahnutým pri vedení novíc. Pochopíte, že všetko im je dovolené, lebo je potrebné, aby smely povedať všetko, čo si myslia, dobré, tak ako i zlé, bez všetkého obmedzenia. To im je uľahčené aj tým, že nestojím nad nimi príliš vysoko, nevidia vo mne novicmajsterku, ale milujúcu sestru.

Nemôžem povedať, že by ma Ježiš nechal kráčať teraz po ceste vonkajších ponížení; nie, on sa uspokojí, keď ma uponíži v hĺbke mojej duše. Pri stvoreníach sa mi všetko darí. Kráčam — ak slobodno o tom v rehoľnom živote hovorím — po nebezpečnej ceste vyznačení a chápem v tomto ohľade chovanie sa Boha a mojich predstavených. Naozaj, keby ma považovali v rehoľnej spoločnosti za neschopnú, bez nadania a bez jasného úsudku, nebolo by možné, milá Matka, aby ste sa spoliehali na moju pomoc. Hľa, preto pokrýl božský Učiteľ závojom moje vnútorné a vonkajšie chyby.

Tento závoj získava mi u novíciek niektoré chvály, ktoré nemajú v sebe nijaké lichotenie. Viem, že hovoria to, čo skutočne myslia. Ale vôbec sa preto nestávam hrdou, lebo neprestajne mám pred očami svoje nedokonalosti. Ba niekedy potom zatúžim, aby som počula aj niečo iného, ako len samé chvály. mojej duši sa sprotiví tak veľmi sladká potrava a tu Ježiš vše pripraví svojej malej neveste hodne kyslý a okorenený šalát: nič nechýba z neho. len olej a stáva sa tým pre mňa len chutnejším.

Toho šalátu sa mi dostáva od novíciek práve v tej chvíľke, keď to najmenej očakávam. Dobrý Boh na čas odhalí závoj, ktorý ukrýva moje nedokonalosti a moje sestričky, keď takto poznajú pravdu, veru trochu zo mňa vytriezvejú.

Prekväpujúcou jednoduchosťou mi vyrozprávajú bôle, ktoré pre mňa prekonávajú a rozpovedia mi aj to, čo sa im na mne neľúbi. Rozprávajú časom tak smelo, ako keby šlo o ktorúkoľvek inú sestru, lebo vedia, že mi tým spôsobujú veľkú radosť.

Ozaj, je to u mňa niečo viac, ako radosť. Je mi to priamo vzácnou hostinou, ktorá mi naplňuje dušu radosťou. Ako môže vec, ktorá sa tak protiví prirodzenosti poskytovať mne toľké potešenie? Ani by som to neverila, keby som to nebola sama zkusila.

Istého dňa vrúcne som túžila, aby som bola uponížená a istá mladá postulátka tak dokonale splnila moju túžbu, že pri tej príležitosti prišli mi na myseľ slová Semejove, ktorými zlorečil Dávidovi a opakovala som si v duchu so svätým Kráľom: „Nechajte ho, nech zlorečí: Pán mu rozkázal, aby zlorečil Dávidovi.“ (2. Kráľ. 16, 10.)

Tak sa o mňa dobrotivý Boh stará. Nemôže mi vždy poskytovať posilňujúci chlieb vonkajšieho uponíženia. ale s časom na čas, necháva ma, aby som sa živila „z

odrobníci, ktoré padajú so stola synov.“ (Mark. 7, 28.)
Ó, aké veľké je Jeho milosrdenstvo!

Keďže, milá Matka, pokúšam sa s Vami hneď tu na zemi ospevovať toto nekonečné milosrdenstvo, musím Vám oznámiť jedno z tých nesčíselných úžitkov, ktoré čerpám pri svojom malom poslaní. Predtým, keď som videla sestru svoju povinnosť konať spôsobom, ktorý sa mi nijako nepáčil a o ktorom som myslela, že je proti našim svätým pravidlám, povedala som si: „Ach, ako by mi to dobre padlo, keby som jej to mohla povedať a ukázať jej chyby. Ale pri vykonávaní svojho úradu zmenila som svoj úsudok. Keď náhodou vidím nejakú nesprávnu vec, oddýchnem si s uspokojením: „Aké šťastie, to nie je novička, a preto nie som ju povinná pokarhať!“ Potom ihneď usilujem sa vyhovárať sestru, ktorá sa priestupku dopustila a pripisovať jej nejaký dobrý úmysel, ktorý bezpochyby má.

Milá Matka, starostlivosť, ktorou ste ma zahrňovali v mojej chorobe, ma ešte lepšie poučila o láske k bližnému. Nijaký liek sa Vám nezdal veľmi drahý a keď nič neosožil, neúnavne ste hľadali zasa iný spôsob. Akou pečlivosťou ste sa usilovali zachrániť ma cez rekreáciu (občerstvenie) aj pred najmenším prievanom. Cítim, milá Matka, že musím byť tak súcitná s duševnými chorobami svojich sestier, ako ste Vy so mnou pre moju telesnú chorobu.

Spozorovala som, že najsvätejšie rehoľnice sú najviac milované; mnohé chcú s nimi nádpriateľ rozhovor. Preukazujú im služby, bez toho, žeby ich ony žiadali, napokon ich duše, schopné znášať nedostatok ohľadov a starostlivosti, zbadajú, že sú obklopené všeobecnou pozornosťou. Na nich sa uskutočňujú slová nášho Otca svätého Jána z Kríža: „Všetky majetky mi boli dané, keď som ich prestal hľadať so samoláskou.“

Nedokonalé duše — práve naopak — bývajú opúšťané, nepovšimnuté. Stýkame sa s nimi len v medziach rehoľnej zdvorilosti, ale z obavy, aby sme im nepovedali nejaké nemilé slovo, vyhýbame sa dľa možnosti ich spoločnosti. Ak hovorím o dušiach nedokonalých, nemyslím pritom iba na nedokonalosti duševné, lebo i tie najsvätejšie osoby až v nebi stanú sa dokonalými. Ale mám na mysli aj nedostatok úsudku, výchovy a nedotknuteľnosti určitých pováh, to jest všetko to, čo nespríjemňuje život. Viem, že všetky tieto slabosti sú obyčajne už chronické, to jest bez všetkej nádeje na vyliečenie, ale viem aj to, že moja matka neprestala by sa o mňa starať a neustále by mi pomáhala, hoci by som mala chorá ležať aj cez dlhé roky.

Aký osôh som mala z toho všetkého: musím vyhľadávať spoločnosť sestier, a to práve tých, ktoré by sa mi prirodzene nepáčily a musím sa chovať voči nim, ako kedysi milosrdný Samaritán. Často jediné slovo a láskavý pohľad stačia, aby potešili smutnú a zraňanú dušu. Ale nechcem byť láskavá len preto, že by som chcela potešovať, lebo som si dobre vedomá, že keby som si len toto vytýčila za cieľ, čoskoro by som musela ztratíť všetku odvalu. Veď často i jediné slovo, prednesené tým najlepším úmyslom, nie je správne pochopené. Preto, aby som nemárnila ani čas, ani námahu, usilujem sa pracovať len na tom, aby som spôsobila radosť Pánovi a zadosť chcem urobiť rade svätého Evangelia.“

„Keď dávaš obed alebo večeru, nevolaj svojich priateľov, ani svojich bratov, ani pokrvných, ani bohatých susedov, aby azda aj oni zasa teba nepozvali a odplatili by ti; ale keď dávaš hostinu, zavolaj chudobných, mrzákov, krivých a slepých a budeš blahoslavený, že nemajú ti čím odplatiť, lebo bude ti to odplatené pri vzkriesení spravodlivých.“ (Luk. 14. 12, 13, 14.)

Akúže inú hostinu mohla by som ja dať svojim sestrám okrem duševnej, pozostávajúcej z roztomilej a radostnej lásky? Nie, nepoznám inej hostiny a chcem nasledovať sv. Pavla, ktorý sa radoval s radujúcimi. Je síce pravda, že aj on plakal so zarmútenými a že sa slzy musia zjaviť niekedy aj na hostine, ktorú chcem ja chystať svojim; ale vždy sa budem usilovať, aby sa aj tieto slzy obrátili v úsmev, lebo „veselého darcu má rád Boh.“ (2 Kor. 9, 7.)

Spomínam si na skutok lásky, ktorý mi dobrotný Pán môj vnuknul ešte keď som bola novickou. Za tento čin na pohľad tak nepatrný, Otec nebeský „ktorý vidí v skrytosti“ ma už tuhá na zemi odmenil bez toho, že by bol čakal na odplatu v druhom živote.

Stalo sa to vtedy, keď istá naša sestra, pomenovaná po sv. Petrovi, náhle ochorela. Musela som každý večer 10 minút pred 6 hodinou prerušiť modlitbu a odprevaď ju do jedálne. Veľmi ťažko bolo mi podušať sa na túto službu dobrovoľne; lebo som dobre vedela ako ťažké, ba temer nemožné je vyhovieť jej. Ale nechcela som si nechať ujsť takú krásnu príležitosť na získanie zásluh, keď som si spomenula na božské slová: „Nakoľko ste to učinili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste to učinili.“ (Mat. 25, 40.)

Ponúkla som sa teda celkom ponížene, že som ju ochotná odprevaďať a moje služby boli vtedy prijaté len s veľkou ťažkosťou. Potom som sa dala do práce s takou dobrou vôľou, že sa mi to všetko dokonale podarilo. Každý večer, keď som videla, že veľmi nervózne chytá do ruky svojej presýpacie hodiny, vedela som, že tým chce povedať: „Poďme!“

Sobrala som vtedy všetku svoju duševnú silu, vstala som, na čo začala sa celá ceremonia. Musela som zdvihnúť a odniesť lavicu vždy tým istým spôsobom, najmä nesmela som sa veľmi ponáhľať a potom nasledovala

prechádzka. Mala som sprevádzať túto milú sestru, idúc za ňou a držiac ju za pás; robila som to takou jemnosťou na akú som len bola schopná. Ak som však na moje nešťastie urobila nešťastný krok, hneď pocítila, že ju nesprávne držím a zdalo sa jej, že má padnúť. „Ach, Bože môj, vy idete veľmi rýchle a ja sa zničím!“ Keď som vtedy začala zas kráčať o niečo pomalšie: „Veď poďte za mnou, prečo mi nepomáhate? Púšťate ma, aby som spadla!... Ach, dobre som povedala, že ste príliš mladá, aby ste ma mohli sprevádzať!“

Napokon sme sa bez ďalšej nehody dostali do jedálne. Tu ale nastaly novšie ťažkosti. Musela som úbohú chorú posadiť na jej obvyklé miesto, pritom som musela byť čo najpozornejšia, aby som jej nezapríčinila nejakú bolesť. Mala som jej vyhrnúť rukávy, a to sa muselo vždy stať len tým istým spôsobom a po tom všetkom napokon som i ja mohla sa vzdialiť od nej.

Čoskoro som spozorovala, že s veľkou ťažkosťou si vie odkrojiť chleba, a preto som ju neopustila, kým som jej aj túto malú službu nevykonala. Preto, lebo ma o toto nikdy nepožiadala, bola veľmi dotknutá mojou pozornosťou a takto, vôbec nehladaným spôsobom som si získala jej plnú dôveru, najmä ako som sa neskôr dozvedela, tým že som to všetko robila s najmilším úmevom.

Je to už dávno, matka moja, čo som vykonávala tento skutok lásky, a predsa Pán ponecháva mi spomienku naň ako jemnú vôňu a jako lahodný dotyk nebeského vánku. Istého zimného večera práve som vykonávala — ako obyčajne — túto svoju pokornú službu. Bola chladná noc. Naraz počula som z diaľky akoby lahodné zvuky mnohých hudobných nástrojov a tu som si predstavila salón, bohate zariadený, osvetlený jasnými svetlami a jagajúcim sa zlatom; mladé dievčatá v nádherných jemných oblekoch prijímali a hojne odplácali tisíce prejavu svetskej zdvorilosti. Nato sa môj pohľad

vzniesol na moju úbohú chorú, ktorú som v chôdzi podopierala. Namiesto príjemnej melodie s času na čas som počúvala jej žalostné stonanie, namiesto zlatých stien videla som tehly nášho chudobného kláštora, sotva osvetleného slabou lampou.

Tento rozdiel pôsobil na mňa veľmi hlboko. Pán ma osvietil lúčmi pravdy, ktoré prevyšujú tak veľmi matný lesk pozemských radostí, že by som nebola dala tých desať minút, potrebných k vykonaniu svojho činu lásky, za tisíc rokov prežitých v takýchto svetských rozkošiach.

Ach, ak už v utrpeniach a v bojoch môže človek zakúsiť podobnú rozkoš pri myšlienke, že nás Boh vzdvihol z tohoto biedneho sveta, aká to bude rozkoš vtedy, keď uvidíme, vo večnej radosti a v pokoji bez konca, neporovnateľnú milosť, ktorú nám udelil, keď si nás vyvolil, aby sme bývali v jeho dome, v skutočnom to priechode do neba?

Ale nie vždy týmto unášaním radostnej rozkoše som vykonávala skutky lásky voči bližnému, ale na začiatku môjho rehoľníckeho života chcel mi Ježiš dať pocítiť, aké sladké je vidieť ho v dušiach jeho neviest: preto sprevádzala som sestru svätého Petra s takou láskou, že by som to nemohla lepšie urobiť ani vtedy, keby som mala sprevádzať samého Spasiteľa.

Teraz Vám chcem povedať, milá Matka, že vykonávanie skutkov lásky nebolo pre mňa vždy tak sladkou úlohou. Aby som Vám to dokázala, chcem Vám rozpovedať niektoré z tak prehojných mojich bojov.

Cez dlhý čas bola som pri modlitbe blízko istej sestry, ktorá neprestávala šuchotať už či so svojím ružencom, alebo inou, už neviem ani akou vecou. Možno je, že som to vtedy len sama počula, lebo mám veľmi citlivý, jemný sluch; ale bolo by nemožné vysloviť ťažkosť a súženie, ktoré som pri takýchto príležitostiach

prežívala! Chcela som obrátiť hlavu smerom šuchotu a pozrieť sa na tú, ktorá sa takto previnila, a upozorniť ju, aby prestala takto vyrušovať. Ale v hĺbke svojho srdca som cítila, že bude najlepšie toto všetko znášať čo najtrpezlivejšie, predovšetkým z lásky k Bohu a potom aj preto, aby som inému nespôsobila bolesť.

Zostala som teda pokojná, ale často ma celkom zalial pot a musela som vrúcne sa modliť o pomoc neba. Napokon usilovala som sa to všetko strpieť spokojne a s radosťou aspoň v hĺbke svojej duše; potom som sa usilovala milovať tento nepríjemný lomoz. Miesto toho, aby som sa namáhala nepočuť ho vôbec — veď je to nemožné — dávala som práve dobrý pozor, aby som ho celkom počula, ani čo by to bol nejaký úchvatný koncert: a potom moja modlitba — ktorá naozaj nebola pokojným rozjímaním, pozostávala z toho — že som tento koncert obetovala môjmu Ježišovi.

Inokedy som bola v práci naproti sestre, ktorá pri praní vreckoviek frkala na mňa špinavú vodu. Zprvu mi napadla myšlienka, aby som ustúpila a utrela si celú tvár tým úmyslom, aby som tak prejavila žiadosť a upozornenie, že by mi veľmi dobre padlo, keby prala pozornejšie. Ale hneď potom mi napadlo, že by som bola ozaj pošetilá, nerozumná, keby som odmietala poklady, ktoré sa mi tak veľkodušne ponúkajú, a dávala som si pozor, aby som nedávala na seba znať nevôľu. Ba robila som práve naopak: zo všetkých síl som sa pričiňovala, aby som v sebe ešte vzbudila túžbu, dostať na seba čím viacej špinavej vody, takže asi za pol hodinu sa mi ozaj zapáchil tento zvláštny druh kropenia a zaumienila som si, že sa podľa možnosti zasa vrátim na toto šťastlivé miesto, kde sa ponúkajú zdarma toľké bohatstvá.

Vidíte, Matka moja, že som veľmi malá duša, ktorá môže Pánu Bohu obetovať iba celkom nepatrné veci. A predsa niekedy nechám si ujsť tieto drobné obeti, ktoré

mi vnášajú do srdca hojný pokoj. Ale to ma nezabavilo mojej všetkej odhodlanosti: Pokojne znášam všetko, že požívam menší pokoj a usilujem sa byť inokedy bedlivejšou.

Ó, akou šťastnou ma robí Pán! Akým ľahkým a milým pripadá slúžiť Mu tu na zemi! Áno, opakujem a tvrdím, že vždy mi dal štedro všetko, o čo som ho prosila, alebo lepšie rečeno: vzbudil vo mne vždy hojnú túžbu po tom, čo mi chcel dať. Tak krátko pred strašným mojím pokúšaním proti viere som si povedala: naozaj, nemám veľkých zovňajších utrpení a dobrý Boh musí zmeniť moju cestu, aby ma viedol po inej, kde sa mi dostane hojného vnútorného utrpenia. Nemyslím, že to urobí. Ale nemôžem vždy žiť v takom pokoji, aký prostriedok len použije Pán? Odpoveď nedala na seba dlho čakať; ukázala mi, že Ten, ktorého milujem, má po ruke prehojné a bohaté prostriedky, lebo bez toho, že by bol zmenil moju cestu, predsa dopustil na mňa ťažkú zkúšku, ktorá primiešala čoskoro spásonosný žiaľ a horkosť do všetkých mojich radostí.

Ale Ježiš nielen vtedy mi dal predtuchu a túžbu po utrpení, keď mi chcel poslať trápenie, ale aj inokedy. Už oddávna som mala veľkú túžbu, ktorá sa mi pozdávala až neuskutočniteľnou. Chcela som mať brata kňaza. Často som si myslela, ak by moji maličkí bráčkovia neboli odleteli do neba, bola by som sa dožila šťastia ich vidieť pristupovať k oltáru. Ako som žiaľila nad týmto ztrateným šťastím! A dobrotivý môj Pán a Boh prevýšiac ešte môj naivny sen, lebo ja som, si žiadala len jedného brata za kňaza, ktorý by každý deň myslel na mňa pri svätom oltári, spojil ma duchovným spojením s dvoma apoštolmi. Chcem Vám, milá Matka, podrobne vyrozprávať, ako splnil božský Majster túto moju túžbu.

Naša matka sv. Terezia dala mi roku 1895 ako svia-točný dar môjho prvého brata. Vtedy bolo u nás práve pranie, bola som veľmi zamestnaná svojou robotou, keď ma matka Agneša Ježišova, vtedajšia priorka odvolala od práce a čítala mi list istého mladého seminaristu, kto-rý — ako hovorila — vnuknutý svätou Tereziou, žiadal jednu sestru, ktorá by sa zvlášť zasvätila jeho spásu a spásu duší vôbec, s ktorými ako duchovný ich pastier príde niekedy do styku a o ktorých spásu sa stará. Slú-bil, že keď bude môcť obetovať sv. omšu, vždy bude pamätovať na tú rehoľnicu, ktorá svojou modlitbou sta-ne sa jeho sestrou a pomocnicou v kňazskom úrade. A ja som bola vyvolená za pomocnicu a sestru tohoto bu-dúceho misionára.

Milá Matka, nemôžem Vám ani vysloviť svoje veľké šťastie, ktorého sa mi týmto dostalo. Moja túžba splne-ná takýmto neočakávaným spôsobom, vzbudila v mo-jom srdci radosť, ktorú môžem pomenovať detskou: lebo musím sa vrátiť k dňom svojho detstva, aby som našla spomienku na radosti tak živé, že duša je až príliš malá, aby ich mohla teraz prijať. Už cez dlhé roky nezakúsila som takého šťastia: cítila som, že v tomto ohľade moja duša bola akoby obnovená, akoby sa jej boly dotkli zvuky skrytých strún, ktoré boly doteraz zabudnuté, neznáme.

Pochopiac záväzky, ktoré som na seba vzala, dala som sa do práce a usilovala som sa zdvojnásobiť svoju horlivosť a písala som s času na čas svojmu novému bratovi. Bez pochyby v prvom rade je to modlitba a stá-la obeť, ktorou môžeme pomáhať misionárom v ťažkom diele, ale keď Ježiš ráčil spojiť dve duše pre zväčšenie svojej slávy, dovoľí, aby si mohli oznamovať a vymie-ňať svoje myšlienky, aby sa takto povzbudzovaly k zväčšeniu lásky voči Bohu.

Viem, že na to je potrebný výslovný súhlas našich predstavených. lebo sa mi pozdáva, že by ináč táto, do náruživosti ľahko vybočujúca korešpondencia mohla spôsobiť viacej zla ako dobra: a to ak nie misionárovi. vtedy prinajmenej samej karmelitke, ktorá je vedená spôsobom svojho života. aby sa zaoberala sama so sebou. Namiesto toho, aby toto častejšie vymieňanie listov, hoci azda aj pomerne dosť zriedkavé — spojilo ju s Bohom. zamestnávalo by neužitečne jej ducha; myslela by si azda, že činí zázraky svojou modlitbou a v skutočnosti pod rúskom horlivosti vyhovovala by len svojej zbytočnej rozptýlenosti.

Hľa, milá Matka. ja som sa dostala sama nie síce do rozptýlenosti, ale do rovnako zbytočného obširneho výkladu... Nikdy sa nevymaním zo svojej mnohomluvnosti, ktorá Vás zaiste až unavuje pri čítaní! Odpusťte mi a dovoľte, aby som pri najbližšej príležitosti pokračovala vo vlastnom predmete.

Minulého roku koncom mája ste mi Vy dali zasa jedného druhého brata; a keď som si pomyslela, že som už obetovala svoje nepatrné zásluhy pre jediného budúceho apoštola, domnievala som sa pritom, že nebudem môcť zadosťučiniť úmyslom ešte jedného. Vy ste mi dali odpoveď, že poslušnosťou zdvojnásobním svoje zásluhy.

V hĺbke svojej duše som to až veľmi cítila, a preto, lebo horlivosť jednej karmelitky musí obsiahnuť celý svet, úfam, že pomocou Božou budem užitočnou viac ako dvom misionárom. Modlím sa za všetkých bez toho, že by som zabúdala na ostatných svetských kňazov, ktorých úrad je niekedy práve tak ťažký, ako úrad apoštolov-misionárov, hlásajúcich Evangelium pohanom. Napokon chcem byť „dcérou“ Cirkvi ako naša matka sv. Terezia a modliť sa na všetky úmysly námestníka Ježiša Krista. To je hlavný cieľ môjho života.

Ale viem, že keby sa moji milí bračkovia neboli do neba odsťahovali, bola by som najmä ich úmysly podporovala, ale bez toho, že by som pri tom bola zabudla na veľké záujmy Cirkvi, ktoré objímajú celý svet. vzťahujú sa na celý okršlek: tak ostávam zvláštnym spôsobom sdružená so svojimi novými bratmi, ktorých mi sám Pán Ježiš dal. Všetko, čo je moje, patrí aj každému z nich, viem, že Boh je veľmi dobrý a príliš šlachetný, a preto netriedi ľudí na privilegovaných a menej omilostených, je taký bohatý, že dáva bez miery všetko. O čo Ho prosím, hoci sa nerozplývam vo vypočítávaní svojich túžob a žiadostí.

Od toho času, čo mám dvoch bratov a veľa sestier novíciek, keby som chcela Pánu Bohu predniesť žiadosť jednej každej duše, ani celé dni by k tomu nestačily a musela by som sa obávať, že aj vtedy by som ešte zabudla na niektorú veľmi dôležitú vec. Jednoduché duše nepotrebujú složité prostriedky, a preto ja som tiež len jednou z nich. Pán sám mi vnuknul veľmi jednoduchý spôsob, ktorým môžem plniť svoje povinnosti.

Istého dňa po svätom prijímaní dal mi pochopiť slová Piesne piesní: „Prifahuj a pobežíme po vôni tvojich masť!“ (Pieseň 1, 3.) Ó, Ježišu, tebe netreba teda mnoho hovoriť: Pritiahni so mnou i duše, ktoré milujem. Postačí jednoduché slovo: „Pritiahni ma!“ Áno, keď sa duša dala uchvátiť opojnou vôňou tvojich masť, nemôže už bežať samotná, lebo všetky duše, ktoré miluje, strháva so sebou. Je to prirodzený dôsledok jej priťahovania k Tebe!

Tak ako dravý prúd strhuje a unáša so sebou do hĺbín morských všetko, čím sa na ceste stretne, podobne, ó môj Ježišu, duša, ktorá sa pohrúži do oceánu Tvojej lásky, ktorý ani konca nemá, tiahne so sebou všetky svoje poklady! Pane, vieš, že týmito pokladmi sú pre mňa duše, ktoré si ku mne láskavo pripojil, Ty sám si

mi tieto poklady sveril. Preto neváham použiť Tvoje vlastné slová, ktoré si použil pri poslednej večeri, keď si bol ešte ako smrteľný pútnik na našej zemi. Ó, Ježišu, môj miláčok, neviem, kedy ukončím svoje pozemské vyhnanstvo. Možno je, že ešte po viacerých večeroch budem prespevovať o tvojom milosrdenstve. Ale napokon aj pre mňa nastane posledný večer. Potom by som Ti chcela veľkou radosťou povedať: „Ja som Ťa oslávila na zemi, dokonala som dielo, ktoré si mi dal, aby som hokonala. Oznámila som Tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Tvoji boli a mne si ich dal. Teraz poznali, že všetko, čo si mi dal, je od Teba, lebo slová, ktoré si mi dal, dala som im a oni prijali a poznali opravdu, že som vyšla od Teba. Prosím za tých, ktorých si mi dal, lebo sú Tvoji. Hoci nie som už na svete, no títo sú a ja idem k Tebe. Otče svätý, v mene svojom ich zachovaj.

Idem teraz k Tebe a to hovorím na svete, aby mali v sebe moju radosť úplnú. Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich zachoval od zlého. Zo sveta nie sú, tak ako ani ja nie som zo sveta.

No, neprosím len za nich, ale i za tých, ktorí skrze ich slovo uveria, vo mňa.

Otče, chcem, aby, kde som ja, boli i tí, ktorých si mi dal... a aby svet poznal, že si ich miloval, ako si miloval mňa. (Ján 17.)

Toto hľa, chcem, Pane, opakovať za Tebou, prv, kým by som odletela do Tvojho náručia. Možno je, že je to edo mňa opovážlivosť; ale predsa nie... Či si mi nedovolil už oddávna, aby som si smele počínala voči Tebe? Ako Otec márnotravného syna hovoril svojmu staršiemu synovi, aj Ty si mi hovoril: „Ty si vždy so mnou a všetko moje je tvoje.“ (Luk. 15, 31.) Tvoje slová, ó Ježišu, sú teda moje a preto môžem ich používať, aby som priťahla dobrodenia nebeského Otca na duše, ktoré mi

patria. Dobre vieš, ó môj Bože, že jedinou žiadosťou mojou bolo Teba milovať, a že som netúžila po inej sláve. Tvoja láska ma predchádzala už od môjho detstva. Zväčšovala sa so mnou a teraz je priepasťou, ktorej hĺbku ani odmerať nemožno.

Láska rodí lásku. moja sa vyšvihla k Tebe a chcela by naplniť priepasť, ktorá ju priťahuje; ale beda! Je to len kvapka rosy, ztratená v oceáne. Aby som Ťa mohla milovať tak, ako ma Ty miluješ, musím si požičať z Tvojej vlastnej lásky a len tak najdem napokon pokoj. Ó Ježišu, vidí sa mi, že nemôžeš dušu zahrnúť väčšou láskou, ako si zahrnul práve moju. A preto osmelujem sa žiadať Ťa, aby si miloval tých, ktorých si mi dal, tak ako si práve mňa miloval. Keď voľakedy v nebesiach zbadám, že si ich viacej miloval, ako mňa, budem sa z toho radowať, keď zbadám že tieto duše už tu na zemi si to viacej zaslúžili; ale tuhá nemôžem si predstaviť väčšej lásky nad tú, ktorou si ma ráčil obdariť bez všetkej mojej zásluhy.

Milá Matka moja, som celá zadivená nad tým, čo som práve napísala, veď som to vôbec nemala v úmysle. Opakujúc toto miesto sv. Evangeliumu: „Slová, ktoré si mi dal, dal som im.“ (Ján 17. 8.), nemyslela som to o svojich bratoch, ale o svojich novickách; lebo sa považujem za príliš slabú, aby som mohla dávať poučenia misionárom. Pre nich som si napísala túto modlitbu Ježišovu: „Neprosím, aby si ich vytrhnul zo sveta... ale prosím i za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa.“ Naozaj, ako by som mohla zabudnúť na duše, ktoré sa stanú odmenou ich bbetavosti a kázania.

Ale som ešte vysvetlila svoje myšlienky o tomto mieste Piesne Piesní: „Tiahni, pobežíme...“

Pán Ježiš povedal: „Nikto nemôže prísť ku mne, iba keď ho priťahuje Otec.“ (Ján 6. 44.) Potom nás vyučuje, že stačí klopať, aby nám bolo otvorené, hľadať.

aby sa našlo, a vytiahnuť, vystrieť ponížené ruky, aby sme obsiahli, čo potrebujeme. Dodáva ešte, že všetko, čo žiadame od Otca v Jeho mene, dostaneme. Pre toto bezpochyby Duch Svätý pred narodením Ježišovým diktoval túto prorockú modlitbu: „Prifahuj ma, pobežíme.“

Veď túžiť po tom, aby bol niekto pritiahnutý, znamená chcieť sa spojiť úzko s predmetom, ktorý zaujíma srdce. Ak by oheň a železo boli obdarené rozumom a keby železo povedalo ohňu: „Pritiahni ma“, či by tým neprejavilo svoju túžbu po stotožnení sa s ohňom tak dôkladne, že by sa s ním v podstate sjednotilo? Nože, toto je ozajstný smysel mojej modlitby. Prosím Ježiša o to, aby ma tiež fahal do plameňov Svojej lásky, aby ma spojil so sebou tak úzko, že by žil a účinkoval vo mne. Cítim, že čím väčší oheň lásky mi prenikne srdce, tým častejšie budem opakovať: „Tiahni ma“, a tým skorej aj tie duše, ktoré sa ku mne priblížia, pobežia rýchle za vôňou masť môjho Miláčka.

Áno, pobežia, pobežíme aj spoločne; lebo duše láskou spojené nemôžu ostať nečinné a necitné. Bezpochybou ako sv. M. Magdalena sadnú si k nohám Ježišovým a budú počúvať jeho sladké a ohnivé slová. Keď sa tí zdá, že nič nedávajú, dávajú o mnoho viac než Marta, ktorá sa starala „o mnohé veci.“ (Luk. 10. 41.) Ježiš nekarhal Martu pre jej prácu a starostlivosť, ale karhal len prílišnú starostlivosť o vedľajšie veci: tie práve ponížené vykonávala jeho božská Matka, keď musela pripravovať pokrmy pre sv. Rodinu.

Toto pochopili všetci svätí, a nemožné je, že najlepšie práve tí, ktorí učením Evangelia oslnili celý svet. Či nie v modlitbe čerpali sv. Pavel, sv. Augustín, sv. Tomáš Aquinský, sv. Ján z Kríža, sv. Terezia a mnohí iní priatelia Boží túto obdivuhodnú vedomosť, ktorú obdivovali najväčší géniovia sveta?

Akýsi učenec povedal: „Dajte mi oporný bod a zdvihnem celý svet.“ Čo nemohol Archimedes dosiahnuť, to dosiahli a obsiahli sv. Boží v plnej miere. Všetmožúci poskytnul takýto bod: seba samého, seba jediného! Zdvihnú páku im dal v modlitbe, ktorá zapalaže v duši oheň lásky a ňou pohli svetom a vyzdvihli ho, a taktiež svätí ešte na tejto zemi bojujúci ustavične ho vyzdvihujú a budú ho vyzdvihovať až do konca sveta.

Milá Matka, musím Vám na konci povedať, čo rozumiem pod pojmom mastí svojho Miláčka. Keďže Ježiš už vystúpil na nebesia, musím i ja za ním ísť kráčajúc len v šľapajách, ktoré mi zanechal. Ó, aké sú žiarivé, aká božská vôňa dýcha z nich! Stačí mi jediný pohľad vrhnúť na sväté Evangelium, aby som hneď mohla vdychovať vôňu života Pána Ježiša a ihneď viem aj to, ktorou stranou sa mám uberať. Neponáhľam sa nijako na prvé miesto v jeho chráme, ale na posledné. Nechávam ísť napred farizeja a ja opakujem plnú dôvery pokornú modlitbu publikánu. Najmä nasledujem Magdalenu v jej, alebo skoršie v jej láskou horiacej odvahe, ktorá dojíma srdce Ježišovo a moje okúzľuje!

Nepovznášam sa k Bohu dôverou a láskou len preto, že som bola ochránená pred smrteľným hriechom. Ach, dobre viem, že keby moje svedomie bolo obťažené všetkými možnými hriechmi, ničoho by som neztratila zo svojej dôvery oproti Bohu. Išla by som so srdcom, prekypujúcim ľútosťou, hodiť sa do náručia svojho Spasiteľa. Viem, že nežne miluje márnотratné dieťa, počula som Jeho slová, ktoré povedal sv. Marii Magdalene, potom cudzoložnici a zas Samaritánke. Viem, že nič by ma nemohlo už odstrašiť, aby som sa k Nemu priblížila, lebo viem, na čom som, keď sa spolieham na Jeho lásku a milosrdenstvo. Viem, že celé toto množstvo urážok zmizlo by vo chvíli, ako kvapka vody, hodená do horúcej pece.

Rozpráva sa v životopise pustovníkov, že jeden z nich obrátil verejnú hriešnicu, ktorej ošklivé činy v najväčšej miere pohoršovali celú krajinu. Táto hriešnica, dotknutá milosťou, nasledovala svätca do pustatiny, aby tam konala prísne pokánie; ale v prvú noc cesty, ešte kým by bola prišla na miesto svojho pokánia, jej hlboká ľútosť roztrhala putá, ktoré ju pripútávaly k zemi; a pustovník videl, ako bola jej duša, v tej chvíli unášaná samými anjelmi do lona Božieho.

Hľa, toto je až kričiaci príklad na to, čo ja chcem povedať, ale tieto veci sa vôbec nedaly vysloviť...

- - - Motto: „Ďakujem Ti, Otče, Pane neba i zeme, že si skryl toľo pred múdrymi a opatrnými a zjavil si to maľučkým.“ (Luk. 10. 21.)

HLAVA XI.²¹

Jej dôvera v Boha. — Návšteva z neba. — Odpočinutie v láske. — Vznešené detstvo. — Výzva ku všetkým „maľým duším.“

Milovaná Sestra! Žiadaš ma, aby som Ti nechala niečo na pamiatku . . . Preto, lebo mi to naša matka predstavená dovoľuje, teším sa veľmi, že sa môžem i s Tebou trošku poshovárať, ktorá si mi dvojnásobne sestrou. Ty si mi požičala svoj hlas, keď si namiesto mňa sľubovala, (pri krste), že chcem slúžiť iba Ježišovi, keď som ešte nevedela sama za seba hovoriť.

Milá krsťná moja Matka! Dieťa, ktoré si obetovala Pánovi, dnes večer sa s Tebou rozpráva a miluje Ťa s láskou, s akou len dieťa vie milovať svoju matku . . . Až v nebi poznáš neskoršie všetku moju vďačnosť, ktorou oplýva moje srdce.

Milovaná Sestra, Ty chceš počuť o tajomstvách, ktoré Ježiš ráčil sveriť Tvojej sestričke: viem, že Ti sverí tieto tajomstvá, lebo Ty si ma naučila sbierať poučenia Božie. Pritom všetkom pokúsim sa vyžvatlať niekoľko slov, lebo veľmi dobre cítim, že ľudskou rečou nemožné je vysloviť veci, ktoré ešte i srdce ľudské len s ťažkosťou vie precítiť . . .

²¹ Tretia čiastka rukopisu je venovaná sestre Marii Božského Srdca. Je to jej staršia sestra Maria.

Nedomnievaj sa, že oplývam potechou; ó, nie! Mojou potechou je len to, aby som nemala potechy na zemi. Ježiš ma poučil o svojich tajomstvách, hoci sa mi pritom ani zjavne neukázal a ani mi nedal počuť svoj hlas; nebolo to ani v knihách, lebo často nechápem, čo čítam! Pritom všetkom však niekedy prídem na také state, ktoré ma pozdvihnú, potešia, ako tá, ktorú som dnes po modlitbe čítala: „Hľa, toto je Učiteľ, ktorého ti dávam, On ňu naučí všetko, čo máš robiť. Chceme, aby si videla do knihy života, kde je veda Lásky.“ (Slovo nášho Pána k sv. Margarite Alacoque). Veda Lásky! Ach, tieto slová milo zaznievajú v mojej duši. Túžim iba po tejto vede! Pre ňu, hoci som aj darovala všetky svoje bohatstvá, ako to urobila nevesta Piesne piesní, pripadáam si predsa tak, ako by som vôbec ničoho nebola darovala. (Pieseň 8, 7.) Tak dobre chápem, že iba láska nás môže urobiť milými pred dobrotivým Bohom a že ona je jediným mojím pokladom, za ktorým sa žením a dychtím.

Ježiš mi láskave ukázal jedinú cestu, ktorá vedie k tejto božskej peci, je to detská odovzdanosť, s akou sa dieťa bez akejkoľvek obavy ukladá k spánku do náručia svojho otca. „Kto maľučký, nech príde ku mne“ — povedá Duch Sv. ústami Šalamúna (Prísl. 9, 4.) a ten istý Duch lásky povedal: „Nepatrnému bude preukázané milosrdenstvo.“ (Kn. Múdr. 6, 7.) V Jeho mene nám prorok Izaiáš odhaľuje tajomstvo, že v posledný deň povedie Pán svojich baránkov na pastviny a sovre ich do náručia. A keď všetky tieto dôkazy nestačia, hovorí ďalej ten istý prorok, ktorého osvietený zrak preniká až do večných hlbín dieťaťom v mene Pána: „Ako matka sa hrá so svojím dieťaťom, tak vás budem aj ja potešovať. Budem vás nosiť na svojich rukách, kolísať na svojich kolenách.“ (Iz. 40, 11. a 66, 12, 15.)

Po takejto reči, milá Sestra, je najlepšie mlčať a plakať od radosti, lásky a vďačnosti... Ach, keby slabé

a nedokonalé duše, akou je aj moja. cítily to, čo ja práve cítim, ani jedna by si nezúfala nad dosiahnutím vrcholku hory Lásky, lebo Ježiš nežiada veľké skutky, ale len odovzdanosť a vďačnosť.

„Neprijímam ja z tvojho domu juncov, ani z tvojho stáda kozlov. Lebo moja je zver lesov, dobytok na horách i voly. Poznám všetko vláctvo nebies a okrasa poľná je predo mnou.

Keby lačnel, neriekol by tebe: lebo môj je celý svet a jeho plnosť. Či ja mám jesť mäso býkov? Alebo či piť krv kozlov? *Obetuj Bohu obetu chvály a plň najvyššiemu svoje sľuby.*“ (Žalm 49. 9—14.) Hľa, toto je to, čo žiada od nás Ježiš! On nepotrebuje naše skutky, ale len našu lásku. Ten istý Boh, ktorý vyhlasuje, že keby lačnel, neriekol by sám o tom, neostýcha sa „žobrať“ trošku vody od Samaritánky... Je smädný! Ale keď riekol: „Daj sa mi napiť“ (Ján 4. 7.), žiadal lásku od svojho úbohého stvorenia. Mal smäd po láske!

Áno, teraz viac ako inokedy, je Ježiš smädný. Stretáva sa u synov sveta len s nevďačnosťou a ľahostajnosťou, ale aj medzi svojimi učeníkmi nachádza bohužiaľ len veľmi málo sŕdc, ktoré by sa vedely venovať bez všetkej výhrady nekonečnej Láске.

Ach, aké sme my nešťastní, že chápeme najintímnejšie tajnosti nášho nebeského Ženicha! Keby si chcela napísať, čo o tejto veci aj sama vieš, mali by sme z toho krásnu, povznášajúcu knihu. Ale ja viem, že tajomstvá Kráľa uchovávaš radšie v hĺbke svojho srdca... Mne si však povedala, že „je čestnou vecou rozhlasovať skutky Najvyššieho.“ (Tob. 12. 7.) Uznávam to za správne, že o tom mlčíš; veď je aj nemožné pozemskou rečou vysloviť nebeské tajomstvá.

Tak sa mi pozdáva, že ak by som napísala aj nekonečne veľa stránok, stále by som bola ešte vždy len na začiatku. Je toľko rozličných obzorov, až do neko-

nečna, toľko odlišných odtienkov, že iba paleta nebeského Maliara mohla by mi po ukončení noci tohoto života poskytnúť nebeské farby, súce k namaľovaniu pokladov, ktoré odhalil pred mojím duševným zrakom.

Preto, milá Sestra, lebo prejavuješ túžbu poznať dôkladne, nakoľko je Ti to len možné, všetky najskrytejšie pocity môjho srdca, a keďže si praješ, aby som opísala najviac potešujúci sen svojho života a „svoju malú náuku“ — ako to nazývaš — urobím tak na nasledovných niekoľkých stránkach. Budem hovoriť k Ježišovi, budem sa aspoň ľahšie vyjadrovať. Azda sa Ti bude zdať, že sú moje výrazy prehnané, zveličené: uisťujem Ťa však, že v mojom srdci niet v nich naozaj nijakého prehánania, panuje v ňom úplný pokoj.

Ó, Ježišu, kto môže vysloviť tú nežnosť a lásku, s akou vedieš moju dušu!...

Veľkým hukotom zúrila v mojej duši od krásneho sviatku búrka Tvojho víťazstva v radostnej Veľkej noci, keď jedného májového dňa nechal si vyniknúť čistý lúč svojej milosti do mojej tmavej noci...

Keď rozmyšľam o tajomných snoch, ktoré niekedy poskytuješ svojim privilegovaným a obľúbeným, pomyslí si, že práve takáto potecha nie je pre mňa stvořená. Pre mňa je určená iba noc, hlboká, bezhviezdna noc! V duši mi zúrila búrka a ja som zaspala.

Nasledujúceho dňa, 10. mája pri prvých svitoch ranej zory ocitla som sa vo sne v akejsi galérii, v ktorej som sa prechádzala sama s našou matkou. Zrazu, bez toho, že by som bola vedela, ako vstúpily dnu, zbadala som tri karmelitky odiate plášťmi a zahalené veľkými závojmí a pochopila som, že prišli vlastne nie zo zeme ale z neba. „Ó, aká by som bola šťastná, keby som im mohla pozrieť do tváří!“ — povedala som si. Tu najväč-

šia zo svätíc, ako keby bola vycítila moju túžbu, priblížila sa ku mne. Padla som pred ňou na kolenná. Ó, aké to šťastie! Rozhalila svoj závoj, pozdvihla ho a zakryla ma ním.

Hneď som poznala, že je to ctihodná matka Anna Ježišova, zakladateľka karmelitiek vo Francúzsku.²⁵ Jej tvár vyžiarovala nadzemskú krásu, nevyžiaroval z nej nijaký lúč a predsa i pri veľkom závoji, ktorý nás obidve zahaloval, videla som jej nebeskú tvár, osvetlenú nevýslovne ľahodiacim svetlom, ktoré ako by vychádzalo z nej samej.

Svätica zahrnovala ma láskavosťou, a keď som videla, že som tak nežne milovaná, odvážila som sa povedať: „Ó, milá Matka, veľmi Vás prosím, povedzte mi, či ma dobrotivý P. Boh dlho nechá na zemi? Príde si azda čoskoro pre mňa?“ Nežne sa usmiala: „Áno, čoskoro... čoskoro... sľubujem Ti to.“

„Milá Matka — povedala som — povedzte mi, či dobrotivý P. Boh nežiada odo mňa nič iné, len moje malé túžby a skutky, či je so mnou spokojný?“

²⁵ Ctihodná matku Anna Ježišova volala sa vo svete „Anna de Lobera“ a narodila sa v Španielsku r. 1545. Do karmelitskej rehole vstúpila v prvom kláštore sv. Jozefa v Avile r. 1570 a stala sa čoskoro poradkyňou a pomocníčkou sv. Terezie, ktorá ju mala vo zvyku menovať „svojou dcérou a korunou.“ Sv. Ján z Kríža ktorý bol jej duchovným otcom cez 14 rokov, rád ju menoval vteľným Serafínom a tak si ju vážili pre jej rozumnosť a svätosť, že aj učené mužovia prichádzali k nej, aby sa s ňou poradili, keď mali nejaké pochybnosti a vždy odchádzali s jej odpoveďou ako s nejakou nadprirodzenou veštbou. Ako verná dedička ducha sv. Terezie dostala s neba úlohu udržať reholu karmelitiek v pôvodnej rýdzosti a prísnosti. Založila v Španielsku 5 takto reformovaných kláštorov, potom vnesla reformu i do Francúzska, Belgicka, kde zomrela v chýre svätosti v kláštore karmelitiek v Bruxelles (Brüsseli) 4. marca 1621. Už vtedy bola preslávená vznešenými nadprirodzenými darmi, najmä však kontemplaním.

5. mája 1878 jeho svätosť pápež Lev XIII. dal súhlas k zavedeniu blahorečenia veľkej tejto Božej služobnice.

V tej chvíli tvár ctihodnej matky ožiarila sa novým leskom a jej výraz zdal sa mi byť neporovnateľne nežným. „Dobrotivý Pán nežiada od Teba nič iného — povedala mi — je veľmi spokojný, až veľmi spokojný!“ Vtedy vzala moju hlavu do svojich rúk a zahrnula ma toľkou nežnosťou, že mi je temer nemožné vysloviť, akú slasť som pri tom pocítila. Moje srdce plesalo radosťou, ale spomenula som si na svoje sestry a chcela som aj pre ne žiadať nejaké milosti... Ale beda! Zobudila som sa!

Nemôžem vysloviť radosť a plesanie mojej duše. Veľa mesiacov uplynulo od tohoto nevysloviteľného sna. a moja spomienka predsa neztratila zo svojej čerstvosti, zo svojej nebeskej rozkoše. Ešte aj teraz vidím pred svojím zrakom láskyplný úsmev tejto svätej karmelitky a ako by som ešte cítila nežnosť, ktorou ma zahrňovala.

Ó, Ježišu „Ty si rozkázal vetrom, búrke a nastalo veľké ticho.“ (Mat. 8. 26.)

Keď som sa zobudila, verila, cítila som, že je nebo. a že toto nebo obývané je dušami, ktoré ma milujú a hľadajú na mňa ako na svoje dieťa. Tento dojem zostáva v mojom srdci a je o toľko sladší, že na ctihodnú matku Annu Ježišovu — odvážim sa to povedať — som temer nemyslela. Nikdy som ju nevzývala a myšlienka na ňu neprišla mi na myseľ inokedy, iba vtedy, keď som počula o nej nahodile hovoriť, čo sa prirodzene len veľmi zriedka stávalo.

A teraz cítim, dobre chápem, že som práve jej nebola ľahostajná, a táto myšlienka len zväčšuje teraz moju lásku, teraz už nielen k nej, ale ku všetkým blahoslaveným obyvateľom nebeskej vlasti.

Ó, Ty môj Miláčku! Táto milosť bola pre mňa len prípravou k väčším milostiam, ktorými si ma chcel zahrnúť. Dovoľ, aby som Ťi ich dnes pripomenula, ak budem chcieť azda až trochu nerozumne zopakovať svoje nádeje a svoje až do nekonečna siahajúce veľké túžby. Odpusť

mi a vylieč moju dušu a splň moje nádeje. a uzdraví. akojí sa moja duša.

Byť Tvojou nevestou, ó Ježišu, byť karmelitkou a byť prostredníctvom spojenia s Tebou, matkou mnohých duší. to všetko by mi malo stačiť. Ale cítim v sebe ešte iné povolanie a to povolanie bojovníka. kňaza apoštolu. učiteľa, mučeníka... Chcela by som vykonať všetky ľudské skutky. cítim v sebe odvahu križiaka. priala by som si zomrieť na bojišti v obrane Cirkvi.

Kňazské povolanie! Koľkou láskou držala by som Ťa, ó Ježišu, v svojich rukách. keby som Ťa svojimi slovami svolávala s neba! Koľkou láskou by som Ťa rozdávala dušiam! Ale bohužiaľ, hoci aj túžim po kňazskom stave, obdivujem pokoru sv. Františka z Assisi a cítim v sebe volanie, aby som ho nasledovala a odmietla vznešenú hodnosť kňazského stavu. Akože mám potom spojiť tieto protivy?

Rada by som posväcovala duše, ako to robili proroci a učitelia. Chcela by som prebehnúť celú zem. Kázať Tvoje meno a do zeme pohanov zasadiť Tvoj slávny kríž. Ó, môj Miláček! Ale misijná úloha sama by ma neuspokojila, nestačila by pre mňa. Chcela by som v tom istom čase hlásať Evangelium po všetkých častiach sveta, aj na najvzdialenejších ostrovoch. Chcela by som byť misionárom nielen na niekoľko rokov, ale želám si ním byť od stvorenia sveta až do skončenia vekov.

Nadovšetko ale túžim po mučeníctve. Mučeníctvo! to je sen mojej mladosti: tento sen rástol spolu so mnou v malej izbičke Karmelu. Ale je v tom ešte aj iná pošetilosť, keďže netúžim iba po jednom druhu utrpenia: iba všetky spolu celkom by ma mohli uspokojiť...

Chcela by som byť bčovaná a ukrižovaná, ako si bol Ty, môj zbožňovaný Sľúbenec... Chcela by som zomrieť tak aby mi stáhli kožu s tela, ako so sv. Bartolomeja. Chcela by som, aby ma hodili do horúceho oleja ako ke-

dysi sv. Jána apoštola. Túžim, aby ma rozdrvily divé zver-
ry ako sv. Ignáca Antiochského. aby som sa stala takto
hodnou byť chlebom pre Boha. So sv. Agneškou a sv.
Cecíliou ochotne by som sklonila svoj krk pod meč kata
a ako Johanna z Arku rada by som na horiacej hranici
septala meno Ježišovo!

Keď rozmyšľam o neslýchaných mukách, ktoré budú
musieť znášať kresťania v nastávajúcej dobe Antikristo-
vej, trasie sa mi srdce a chcela by som, aby tie bolesti boli
pre mňa rezervované. Otvor, milý Ježišu, svoju knihu ži-
vota, v ktorej sú zaznačené skutky všetkých svätých:
všetky tie skutky chcela by som z lásky k Tebe vykonať!

Čo odpovieš na všetky tieto pošetilosti? Je na zemi
ešte menšia a bezmocnejšia duša ako som ja? A predsa
práve pre moju slabosť ráčil si mi splniť všetky moje túž-
by a chceš aj dnes ešte splniť ďalšie moje želania, hoci
by boli väčšie ako celý svet...

Keďže sa mi tieto túžby staly až príležitosťou k pra-
vému mučeníctvu, otvorila som raz listy sv. Pavla, aby
som v nich vyhľadala nejaký liek proti svojmu utrpeniu.
Moje oči padly na 12. a 13. hlavu prvého listu ku Korin-
ťanom. Čítala som tam, že všetci nemôžu byť naraz apoš-
tolmi, prorokmi a učiteľmi, lebo Cirkev sa skladá z rozlič-
ných údov, a že oko nemôže byť naraz aj rukou.

Hoci to bola odpoveď jasná, nijako neuspokojovala
moje túžby. „Vtedy som sa pohrúžil až do hĺbky na dno
svojej ničoty a povzniesol som sa tým tak vysoko, že som
mohol dosiahnuť svoj cieľ.“ (Sv. Ján z Kríža). Neztratila
som odvalu. Čítala som ďalej a našla som svoju úľavu v
tejto rade, ktorá ako balzam pôsobila na moju dušu: „Vy-
nasnažujte sa dosiahnuť lepších darov a ukážem vám vý-
bornejšiu cestu.“ (I. Kor. 12, 31.). Apoštol vysvetľuje, že
všetky dary — i tie najdokonalejšie sú vlastne ničím bez
lásky a že Láska je najvznešenejšou cestou, ktorá vedie
bezpečne k Bohu. Konečne som našla pokoj! Prehliadla

som údy celého mystického tela sv. Cirkvi a videla som, že sa nepodobám ani jednému z údov, ktoré opisuje sv. Pavel, alebo vlastne našla som sa v každom. Láska mi dala kľúč k môjmu povolaniu. Pochopila som, že keby sa Cirkev skladala z tela, ktoré má rozličné údy, nechýboval by jej ani najpotrebnejší a najvznešenejší úd zo všetkých údov; poznala som, že má aj telo Cirkvi svoje srdce, a že to srdce horí láskou; poznala som, že len láska uvádza údy v činnosť a po vyhynutí lásky apoštoli by viac už nehlásali Evangelium a mučeníci by odopreli vylievat svoju krv. Videla som jasne, že láska zahrňuje v sebe všetky povolania, že je láska všetkým, že zaujíma všetky časy a všetky miesta, lebo je večná!

Tu v návale omamujúcej lásky som zvolala: „Ó Ježišu. Ty moja láska, konečne som našla svoje pravé povolanie medzi údmi Cirkvi. Spočíva v láske! Áno, našla som už svoje miesto v lone Cirkvi a Ty sám, môj Bože, si mi ho určil: v srdci Cirkvi mojej matky budem láskou!... Tak sa potom stanem opravdu všetkým a tak sa aj splní môj sen.

Ale prečo hovoriť o omamujúcej radošti? Tento výraz nijako nie je správny. Mojim údelom sa stal skoršie pokoj, a to pokoj nerušený a vyjasnený, aký cíti v srdci svojom plavec, keď uzre maják, znak to blízkeho prístavu. Ó, žiarivý Maják mojej lásky. Viem ako sa k Tebe dostanem! Našla som tajomstvo, aby som sa zapálila Tvojím jasom.

Som len slabé a bezmocné dieťa; ale práve táto moja slabosť a neschopnosť dodáva mi potrebnú smelosť, aby som sa ponúkla za obeť Tvojej láske!

Kedysi prijímal mocný a silný Boh iba obete čisté a nepoškvrnené; aby bolo zadosťučinené božskej spravodlivosti, k tomu bolo treba dokonalých obetí. Po zákone strachu nasledoval zákon lásky a práve láska si ma zvolila za zápalnú obeť, mňa, ktorá som slabé a nedokonalé stvore-

nie. Či si už sama táto voľba nezasluluje dokonalú lásku? Áno, aby sa všetko vykonalo, čo si táto láska zasluhuje, musela sa snížiť až k ničote, aby ju premenila v oheň.

Ó Bože, ja viem, že lásku len láskou možno odplácať (sv. Ján z Križa), hľadala a našla som prostriedok, aby som ulavila túžbu svojho srdca a tak mám odplácať lásku láskou.

„Robte si priateľov z nespravodlivej mamony, aby vás prijali do večných stánkov, keď sa pominiete.“ (Luk. 16. 9.). Toto, hľa, je rada, ktorú dávaš svojim učeníkom, keď si im povedal, že synovia tohoto sveta sú opatrnejší vo svojom pokolení (vo svojich činoch) ako synovia sveta. (Luk. 16, 8.)

Som dieťaťom svetla, teda som poznala, že moje túžby stať sa všetkým pre všetkých, obsiahnuť všetky povolania, to by bolo bohatstvo, ktoré by ma veľmi ľahko mohlo urobiť nespravodlivou voči iným; preto som ich použila, aby som si získala priateľov. Pri spomienke na modlitbu Elizejovu, ktorou žiadal proroka Eliáša o dvojnásobný diel jeho ducha, postavila som sa v duchu pred shromaždenie anjelov a svätých a povedala som im: „Som najmenšou zo všetkých stvorení, poznávam všetku svoju biedu, ale viem aj, akou veľkou radosťou konajú dobro vznešené a šlachetné srdcia. Preto vás úpenlivo prosím, šťastliví obyvatelia nebeského mesta, prijmite ma za svoje dieťa. Vám bude patriť sláva, ktorú si Vašou pomocou získam. Vyslyšte moju modlitbu a výproste mi dvojnásobnú mieru svojej lásky!“

Pane, neviem už ďalej odôvodňovať svoju žiadosť, lebo sa bojím, že by som klesla bezvládne pod farchou svojich smelých žiadostí! Omlúvam sa tým, že som ešte len dieťa a deti vlastne nerozmýšľajú často o dosahu svojich slov. A predsa, ak ich otec alebo matka vystúpi na trón a obsiahnu nesmierne poklady a bohatstvá, neváhajú vyplniť všetky žiadosti svojich malých tvorov, ktoré aj

vtedy milujú skoro viac, ako seba samých. Aby ich potešili, dopúšťajú sa až pošetilostí, nechajú sa premôcť slabosťami.

Teda som dieťaťom sv. Cirkvi. Cirkev je kráľovnou, keďže je Tvojou nevestou, ó božský Kráľu všetkých kráľov! Nežiadam si bohatstvá a slávu, ani slávu nebeskú. Sláva náleží právom mojim bratom: anjelom a svätým. Moja sláva bude pozostávať v odlesku, ktorý bude vyžiarovať z tela mojej matky. Prosím len o „lásku!“ Viem iba jedno a to „milovať“ Teba, ó Ježišu! Veľkolepé skutky sú mi zakázané, nemám možnosť hlásať Evangelium, vylievať svoju krv... ale čo mi na tom tak veľmi záleží? Na mojom mieste pracujú bratia a ja ako „malé dieťa“ zdržujem sa v bezprostrednej blízkosti kráľovského trónu a milujem zasa namiesto tých, ktorí sú do boja postavení.

Ale akožem dokážem svoju lásku, keďže láska dokazuje sa len skutkami? No, dobre, to malé dieťa bude sypať kvety... Bude ich vôňou zaplavovať kráľovský trón Boží a bude spievať svojím strieborným hláskom pieseň lásky!

Áno, môj Miláček, tak strávim svoj pominuteľný život pred Tebou. Mám po ruke iba jediný prostriedok, ktorým Ti môžem dokazovať svoju lásku a tým je, keď budem môcť sypať svoje kvety: nenechať si ujsť nijakú drobnú obeť, nijaký pohľad, nijaké slovo a využiť i najmenšie skutky a vykonávať ich len z lásky. Z lásky chcem trpieť a z lásky chcem sa aj tešiť: tak budem sypať svoje kvetinky. Nenechám nepovšimnutú ani jednu kvetinku, ktorú by som pre Teba neodtrhla... A potom budem spievajúc, stále spievajúc, hoci budem azda trhať svoje ruže stojac v tíni. Môj spev bude tým lahodnejší, čím dlhšie a pichlavejšie budú tóny.

Ale načo Ti budú, môj Ježišu, moje kvetiny a spevy? Ach, dobre viem, že tento voňavý dážď padajúci ako nejaká záplava, krehké a bezcenné ružové lístky a piesne

lásky, vyvierajúce zo srdiečka predsa prinesú Ti nejakú radosť. Áno, práve tieto maľuckosti Ťa potešia: vylúdia úsmev na tvári víťaznej Cirkvi, ktorej členovia, ak sa budú hrať s dieťaťom, posbierajú popadané ruže a dajú ich do Tvojich božských rúk, aby tak nadobudli nekonečnú cenu. Potom ich sosype aj na Cirkev trpiacu, aby udušila plamene, ktoré znáša a konečne i na Cirkev bojujúcu, aby jej dopomohla k víťazstvu.

Ó. Ježišu môj, milujem Ťa. Milujem svoju matku, Cirkev našu. Viem, že i najmenšia štipka čistej lásky a jej činy sú pre ňu osožnejšie ako všetky ostatné skutky spolu. (Sv. Ján z Kríža). Ale či ozaj je takáto láska v mojom srdci? Nie sú moje nesmierne želania snom alebo pri najmenej pošetilostou? Ach, ak by to bolo tak, osvieť ma, veď vieš, že hľadám len pravdu. Ak sú moje túžby prehnané a opovážlivé, zažeň ich, lebo sú najväčším mojím mučeníctvom. Ale sa musím priznať, že keby som aj nikdy nedosiahla tieto nadzemské výšiny, po ktorých túži moja duša, nemohla by som ani v samom lone blaženej večnosti požívať to šťastie, ktoré zakusujem v mukách a mojef zvláštnej nerozumnosti; musel by si aspoň zázračným spôsobom zbaviť ma spomienky na moje pozemské nádeje. Ó. Ježišu Ježišu môj! keď nám už túžba po Tvojej láske dáva toľkú rozkoš, čo bude znamenať potom skutočnosť, keď ju budeme mať navždy a večne ju budeme smieť požívať?

Ako môže duša tak nedokonalá, ako je aj moja, túžiť po plnosti lásky? Akéže je to prevelké tajomstvo? Prečo nevyhradiš, ó jediný môj Priateľu, tieto nesmierne túžby pre veľké duše, pre orlov, ktorí jediní sa vedia vznášať v oblakoch a výšinách? Bohužiaľ, ja som iba maľuckým vtáčkom, ešte ma kryje len drobunké páperie; nie som ešte orlom, mám iba jeho oči a srdce... Áno, hoci som aj maličká a nepatrná opovažujem sa predsa uprieť svoj pohľad na božské Slnko lásky a horím túžbou vrhnúť sa

ĸ Nemu. Chcela by som lietať, žiadala by som si napodobovať orlov, no všetko, čo môžem urobiť, je len máchanie a trepotanie drobnými krýdielkami. Moje slabé sily nestačia, aby som sa dala v let.

Čože bude takto so mnou? Azda zomrem bolesťou pri pohľade na svoju bezmocnosť? Ó nie, ani sa len trápim preto nebudem. S odvážnou odovzdanosťou ostanem len na svojom mieste a budem uprene hľadiť na svoje božské Slnko. Nič ma nebude môcť zastrašiť, ani víťor, ani dážď a ak husté mračná zakryjú Hviezdu lásky a ak sa mi bude pozdávaf, že pre mňa nejestvuje nič okrem tmavej noci tohoto života, vtedy práve pre mňa zasvitne chvíľka dokonalej radosti; chvíľka, keď môžem ukázať, že moja dôvera nemá opravdu hraníc. Budem sa chrániť toho, aby som opustila svoje miesto, keďže viem, že za smutnými mrakmi svieti aj ďalej sladké Slnko!

Ó, môj Bože, až natoľko chápem Tvoju lásku ku mne, ale predsa veľmi často sa nechám odvrátiť od jediného svojho možného zamestnania, vzdialujem sa od Teba a smáčam svoje malé, sotva operené krýdla v močaristých vodách tejto biednej zeme, s ktorými sa tu stretávam. Tu vzdychám ako nejaká lastovička (Iz. 38, 14.) a tie vzdychy Ti hovoria všetko a Ty, nekonečné Milosrdenstvo, spomenieš si, že si „neprišiel povolať spravodlivých ale hriešnikov.“ (Mat. 9, 13.)

Pri tom všetkom, ak by si si nepovšimnul žalostný štebot svojho nepatrného stvorenia, ak by si i naďalej zostal zahalený oblakmi, nedbala by som! Pristala by som na to, aby som mala zlámané krýdla, aby som bola skrehnutá od zimy a by som sa z tohoto utrpenia len tešila, hoci by bolo aj zaslúžené. Ó, moje drahé Slnko, áno, som šťastlivá, keď sa môžem cítiť malou a slabou v Tvojej prítomnosti a moje srdce zostáva pokojné... viem, že všetci orli Tvojho nebeského dvora majú so mnou súciť. Chránia a bránia ma, zaháňajú na útek supov, obraz to diablov,

ktorí by ma chceli pohltnúť. Ale nebojím sa ich. Veď nie som určená na to, aby som sa stala ich korisťou, ale mám byť korisťou nebeského Orola.

Ó, večné Slovo, ó, môj Spasiteľ! Ty si ten Orol, ktorého jedine milujem a ktorý ma k sebe tiahne. Ty si sa sniesol na túto zem vyhnanstva a chcel si trpieť a zomrieť, aby si odniesol a pozdvihol všetky duše a priniesol ich až do stredú najsv. Trojice, večného to ohniska lásky! Vystúpil si k neprístupnému svetlu, no predsa ostávaš i naďalej ukrytý v našom slzavom údolí pod spôsobom bielej Hostie a to len preto, aby si ma mohol kŕmiť vlastným svojím Telom. Ó, Ježišu, dovoľ, aby som Ti mohla pripomenúť, že Tvoja láska siaha až k hraniciam, ktoré ľudský rozum nechápe a považuje za šialenstvo. Či môžeš žiadať, aby sa Ti za takúto šialenú lásku moje srdce nevrhlo v ústrety? Akože by som mohla prechovávať voči Tebe po tomto všetkom len úzko obmedzenú ľudskú nádej?

Ach, viem dobre, že pre Teba svätí dopúšťali sa až šialenstva, robili veľké veci, lebo boli mocní ako orli! Ja však som veľmi malá na to, aby som robila veľké veci a mojím šialenstvom môže byť len nádej, že Tvoja láska ma predsa prijme za obeť; mojím šialenstvom je počítať s pomocou anjelov a svätých, aby som mohla na Tvojich krýdlach vyletieť až k Tebe, ó môj zbožňovaný Orol!

Ako dlho len budeš chcieť, zostanem tu, aby som uprene pozerala na Teba, chcem byť okúzlená Tvojím božským zrakom a napokon chcem sa stať korisťou Tvojej božskej lásky. Dúfam, že jedného dňa sa vrhneš na mňa a odnesieš ma do ohniska lásky a konečne pohrúžiš ma do tej plápolajúcej priepasti, aby som sa stala Tvojou šťastnou obeťou.

Ó, Ježišu, prečože nemôžem všetkým *malým dušiam* oznamovať Tvoje nevysloviteľné milosrdenstvo. Cítim, čo je síce až nemožnosťou, že keby si medzi nimi našiel ešte nejakú slabšiu dušu, ráčil by si ju zahrnúť ešte väčšími dô-

kazmi lásky, ak by sa celkom odovzdala Tvojmu nekonečnému milordenstvu!

Ale preto, mám. ó, môj Miláčok. Tebe oznamovať tajomstvá Tvojej lásky? Či nie práve Ty si ma o nich poučil a nevedel by si aj iných o tom poučiť? Áno, viem to a donucujem Ťa, aby si to urobil; *úpenlivo Ťa prosím, aby si shliadnul svojím božským zrakom na veľké množstvo malých duší a orodujúc Ťa prosím, aby si si ráčil vybrať z tohoto sveta légiu malých obetí, obetí to Tvojej lásky!*

(Tu sa končí rukopis sv. Terezie Ježiškovej. Nasledujúcu hlavu napísala predstavená sestra Agneša.)

Motto: „Najmenší rozmnoží sa na tisíc a
malíčky na národ presilný.“ (Iz.
60, 22.)

HLAVA XII.

Kalbária. — Vzlet k nebu.

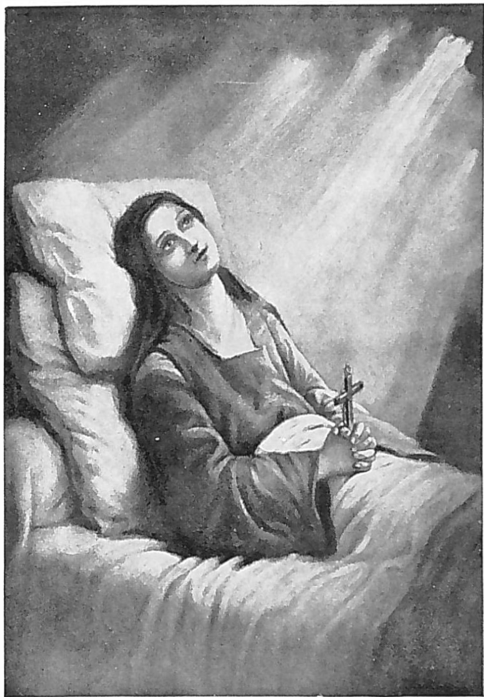
*„Je veľmi dôležité, aby sa duša cvičila
v Láske, aby tak rýchle sa stráviac nikde
sa nezastavila, ale ponáhľala sa vidieť svoj-
ho Boha z tvári do tvári.“ (Sv. Ján z Kríža)*

„Mnoho strán tejto historie nebude sa nikdy čítať tu na zemi“... Sv. Terezka Ježiškova to povedala a my to po nej opakujeme. Veľa je utrpení, ktoré nie je dovolené tu odhaliť: sám Pán si ich žiarlivo zachoval, aby odokryl ich zásluhu a slávu v jasnom svetle, ktoré preniká všetky závoje...

A takéto sú skoro všetky utrpenia, ktoré postihly citlivé srdce Služobnice Božej, tak že sa zdá, že žila na zemi uprostred samých úsmevov a teplej nežnosti, že poznala iba milé lúče jarného slniečka, že nezakúsila záдумčivé jesenné dažde a ostré, ľadové zimné vetriská.

Sv. Terezka Ježiškova mnoho trpela tu na zemi, v posledných dňoch svojho života nás prosila, „aby sme to povedali duším po jej smrti.“ Nevedela, že pečať kríža, vtisnutá na jej život, bude pre mnohých znakom pravdivosti jej odkazu.

Nie pre toto skryté mučenie srdca cítila, že je prijatá za zápalnú obeť milosrdnej Láske Pánovej; myslela to skôr preto, že pocítila „ako sa do jej duše vlievajú

Smrt sv. Terezie Ježíškové

vlny nekonečnej nežnosti, ukryté v Božskom Srdeci.“ Odpovedajúc potrebám niektorých duší, ktoré nemaly dosť ochoty plniť vôľu nebeského Ženicha keďže sa im videla krížom, povedala, že „dať sa za obeť Láske je toľko, ako každé utrpenie prijať s najväčšou radosťou.“ Hovorila aj jednej jej milej duši, ktorá bola v jej očiach obrazom človeka obrodeneho túžiaceho po dokonalosti a láske, ale ktorá sa triasla pred každým krížom: „Prečo sa obávate odovzdať sa za obeť milosrdnej Láske? Keby ste sa obetovali Božej spravodlivosti, mohli by ste mať strach, ale milosrdná Láska sľutuje sa nad vašou slabosťou a bude s vami dobrotive a milosrdne zachádzať.“ Videli sme, akou veľkou bola jej obeť, keď navždy opustila svojho otca, ktorého tak nežne milovala a rodičovský dom, kde bola tak šťastná; daktó by si ale mohol myslieť, že táto jej obeť bola osladená tým, že na Karmeli už našla svoje dve staršie sestry, dôverníčky svojej duše: naopak, toto bolo pre malú uchádzačku zdrojom citelných súžení.

Prísne zachovávala samotu a mlčanie a vídala svoje sestry len v čase zotavenia. Keby sa azda bola menej zapierala, bola by si častejšie k nim prisadla, ale vyhľadávala radšej spoločnosť sestier, ktoré sa jej najmenej páčili, preto spokojne môžeme povedať, že nikto nevedel, či milovala vlastné sestry viac ako ostatné.

Krátko po príchode daly ju do jedálne za pomocníčku sestre Agneške Ježišovej, jej milovanej „Paulíne.“ Opäť nový prameň obetí. Terezia vedela, že každé daromné slovo je zakázané a nikdy si nedovolila ani najmenšiu dôvernosť. „Ach, milá Matička!“ hovorila neskoršie, „koľko som ja vtedy trpela!... Nemohla som Tebe otvoriť svoje srdce a myslela som si, že ma už nepoznáš.“

Po piatich rokoch hrdinského mlčania sestru Agnešu Ježišovu zvolily za predstavenú. Radosťne muselo biť srdce „malej Terezky“ v ten večer jej voľby pri myšlienke, že nabudúce bude môcť vyprávať so svojou „matičkou“ cel-

kom slobodne a vyliat úplne vlastnú dušu pred ňou ako voľakedy! Ale Boh dopustil, že Terezia bola jednou z tých rehoľníc, ktoré vidaly matku predstavenú najzriedkavejšie.

O niekoľko rokov jej veľký, nadprirodzený duch právom mohol povedať, že sa cíti šťastnou, keďže zomrie v náručí inej predstavenej, aby tak naďalej mohla cvičiť ducha oddanosti predstaveným.

Malá Svätica chcela viesť na Karmeli život tak dokonalý, ako žiadala svätá reformátorka. Keď sa venovala nejakej práci, ktorá nezaujímala úplne jej pozornosť, prirodzene jej prišla myšlienka na dobrého Pána Boha. Raz prišla do jej cely istá novicka a zastavila sa, zarazená nebeským výzorom jej tvári. Terezia usilovne šila a spolu ako by bola ponorená do hlbokého rozjímania.

— O čom rozmýšľate? — pýtala sa mladá sestrička.

— Rozjímam o Otčenáši — odpovedala. — Tak milé je nazývať milého Pána Boha naším Otcem! — a slzy sa zaleskly v jej očiach.

— Nevieť, čo by som mohla mať viac v nebi ako mám teraz — hovorila inokedy — pravda, uvidím Pána Boha; ale cítim, že ani tam nemôžem byť s Ním užšie spojená ako teraz tu na zemi.

Živý plameň lásky ju stravoval. Hľa, čo vypráva o tom sama:

„Čoskoro po tom, čo som sa obetovala milosrdnej Láske, začala som sa raz modliť na chóre krížovú cestu. Tu naraz som pocítila, ako ma ranil akýsi ohnivý šíp tak prudko, že som mala skoro zomrieť. Nevieť, ako vysvetliť to vytrženie. Nemôžem najstť porovnania, ktoré by vystihlo prudkosť toho ohňa. Bolo mi, ako by ma nejaká neviditeľná sila úplne ponorila do ohňa. Ach, aký oheň, aká potecha!“

Keďže sa jej matka predstavená pýtala, či to vytrženie bolo prvé v jej živote, jednoducho odpovedala:

„Mala som aj iné vytrženia lásky, milá Matička, najzvláštniejšie bolo jedno ešte v noviciáte. Vtedy som bola celý týždeň preč s tohoto sveta. Neviem to ani vypovedať, narábala som ako by s cudzím telom, ako by mi bol hodný hustý závoj na všetky pozemské veci. Ale zato som nehorela skutočným plameňom, mohla som zniesť všetkú tú rozkoš a nedúfala som, že by sa zlomily putá môjho života pod jej váhou, kým v spomenutý deň, ak by to trvalo čo i len o jednu minútu, sekundu viacej, moja duša by sa bola rozlúčila s telom... Bohužiaľ, precitla som opäť na zemi a stará suchota ihneď sa vrátila do môjho srdca!“

Ešte trochu čakaj, milá obeť Lásky! Ruka Božia vytiahla ohnivý meč, ale rana je smrteľná.

V tomto úzkom spojení s Bohom sv. Terezka Ježiškova nadobudla opravdu pozoruhodnú vládu nad všetkými svojimi skutkami; všetky ctnosti podľa chuti vyvinovale sa v rozkošnej záhrade jej duše.

Nemyslíme si, pravda, že ten nádherný výkvet krás nadprirodzených vzrastal bez všetkej námahy.

„Niet na zemi plodnosti bez utrpení: bolestí telesných, skrytých súžení, zkúšok známych Bohu alebo ľuďom. Keď čítame životy Svätých a vznikajú v nás pri tom zbožné myšlienky a rozličné veľkodušné rozhodnutia, nemáme sa obmedziť len na to, že vzdáme povinný obdiv nadaniu spisovateľov ako u svetských kníh, ale bezpochyby musíme myslieť aj na cenu, ktorú títo platili za nadprirodzené dobro všetkým nám udelené“.²⁰

A keď dnes malá Svätica pôsobí obdivuhodné premeny v srdciach, keď udeľuje na zemi veľké dobrodenie, plným právom môžeme sa domnievať, že to kúpila za takú cenu, akou Ježiš vykúpil naše duše: utrpením a krížom.

Nebol najmenším utrpením ani ten odvážny boj, ktorý viedla proti sebe samej, odporujúc požiadavkom svojej hr-

²⁰ Dom Guéranger.

dej a prudkej prirodzenosti. Už ako dieťa navykla si nikdy sa nevyhovárať ani sťažovať; na Karmeli chcela byť slúžkou svojich spolusestier.

V tomto duchu poníženoti usilovala sa poslúchať všetkých bez rozdielu.

Za jej choroby istého večera sa mali sestry síť v kaplnke Božského Srdca, aby tam zaspievaly pieseň. Služobnica Božia, hoci bola zlomená horúčkou, predsa sa tam, nie bez ťažkosti odobrala. Avšak, keď prišla ta, musela si sadnúť. Tu jej istá rehoľnica dala znamenie, aby vstala. Videly ju, ako poslušne to urobila a napriek všetkej únavy a ťažobe zostala stáť až do konca.

Ošetrovatelka jej radila, aby sa každý deň asi štvrt hodiny prechádzala v záhrade. Táto rada bola pre ňu rozkazom. Keď ju istá sestra videla jedno odpoľudnie chodiť s veľkou námahou, povedala jej: „Urobíte lepšie, keď si odpočínate. Takáto prechádzka vášmu stavu nemôže osožiť, unavíte sa a to je všetko!“ — „To je pravda“ — odpovedala táto dcéra poslušnosti — „ale viete čo mi dodáva síl? ... Nuž! robím to pre misionárov! Zaiste tam ďaleko niektorý z nich je vyčerpaný na svojich cestách apoštolských, a aby som zmiernila jeho únavu, obetujem svoju Pánu Bohu.“

Novíckám dávala dobrý príklad sebazaprenia: Po smrti ctíhodnej matky Genovévy svätej Terezie, zakladateľky karmelského kláštora v Lisieux, sa stalo, že naši príbuzní a robotníci v kláštore poslali k meninám matky predstavenej kytice kvetov. Terezia ich usporiadala dľa svojho vkusu. Tu jej jedna sestra, slúžiaca v kláštore, povie nepokojným hlasom: „Je vidieť, že tie veľké kytice dala vaša rodina; preto sú kvety chudobných ľudí nimi takto zakryté.“ Jedinou odpoveďou svätej karmelitky bol milý úsmev. Hneď postavila do prvého radu kytice chudobných, hoci to veľmi málo prospelo k celkovej harmonii.

Udivená nad takou veľkou ctnosťou šla tá laická sestra sama žalovať na seba ctihodnej matke predstavenej a do neba vychaľovala trpezlivosť a poníženosť Svätice.

A keď „malá princezna“ už opustila toto zemské vyhnanstvo a odobrala sa do kráľovstva svojho Ženicha, tá istá sestra dôverujúc v jej moc, dotkla sa čelom jej chladných nôh a žiadala odpustenie svojho dávneho previnenia. V tej chvíli pocítila, že jej prestala mozgová malokrvnosť, ktorá dlhé roky prekážala jej čítať a rozjímať.

Ďaleko bola od toho, aby sa vyhybovala ponižovaniu, naopak, usilovne ho vyhľadávala. Z tej príčiny sama sa ponúkla pomáhať istej sestre, o ktorej sa vedelo, že je jej veľmi ťažko vyhovieť. Rázne to rozhodnutie bolo prijaté. Keď sa jej raz tak dostalo mnoho výčitiek, jedna novicka sa jej spýtala, prečo sa tak radostne tvári. Aké bolo jej prekvapenie, keď dostala odpoveď: „Preto, že mi práve teraz sestra N. povedala toľko nepríjemností! Ach, aké potešenie mi to spôsobuje! Rada by som ju teraz stretla, aby som sa jej mohla priateľsky usmiať.“ V tej chvíli spomínaná sestra zaklopala na dvere a udivená novicka mala príležitosť vidieť, ako si odpúšťajú svätí.

„Som tak povznesená nad všetky veci“ — hovorí inokedy — „že z poníženia vychádzam len posilnená.“

K všetkým týmto ctnostiam pripojovala sa jej obzvláštna smelosť. Hneď od vstupu do kláštora — mala vtedy pätnásť rokov — dovolili jej, aby zachovávala všetky predpisy prísnej našej rehole, vyjmúc pôst. Družky v noviciáte často pozorovali jej bledosť a snažily sa, aby bola oslobodená od večerného ofícia alebo včasného vstávania. Ale ctihodná matka predstavená²⁷ nepristúpila na ich požiadavky. „S takou silnou dušou nesmie sa zachádzať ako s nejakým dieťaťom“ — hovorila. — „Nič pre ňu ni-

²⁷ Ctihodná matka Maria Gonzaga, zomrela 17. decembra 1904 vo veku 71 rokov.

jakého dišpenzu. Len ju nechajte na pokoji, Pán Boh jej pomáha. A konečne, keď je chorá, to má prísť povedať sama.“

Ale svätá Terezka Ježiškova si zaumienila, že skôr napne všetky svoje sily, ako by sa išla sťažovať. Koľko razy išla na Matutinum so závratom a prudkými bolesťami hlavy! „Môžem ešte chodiť, teda musím robiť svoju povinnosť“ — hovorila. A len pre túto svoju energiu robila celkom ľahko a jednoducho tie hrdinské činy.

Slabý jej žalúdok ťažko sa prispôboval skromnej strave karmelskej. Isté pokrmý zapríčiňovali jej bolesti. Ale vedela to tak dobre zatajiť, že to nikto ani len netušil. Jedna jej susedka pri stole hovorila, že sa márne snažila vyskúmať, čo by mala najradšej. Aj sestry v kuchyni zbadaly, že ľahko jej je vyhovieť a dávaly jej občasne len pozostatky.

Až v poslednej jej chorobe objavilo sa toto umŕtvovanie, keď jej rozkázaly povedať, aké jedlo jej škodí.

„Keď Ježiš chce, aby sme trpeli“ — hovorila — „musíme to bezpodmienečne podstúpiť. Keď mala sestra Maria od Božského Srdca (jej sestra Maria) na starosti stravu, starala sa o mňa s nežnou láskou materskou a zdalo sa, že som veľmi maznaná! Predsa koľko príležitostí umŕtvenia mi tak pripravila! Dávala mi všetko podľa svojej chuti, ktorá bola pravým opakom mojej!“

Ducha obetovania cvičila vo všetkom. Snažila sa, aby všetko, čo bolo ťažšie alebo nepríjemnejšie, robila ako svoju povinnosť. Bez ohľadu na seba samú dávala Pánu Bohu všetko, čo žiadal.

„Ako postulanka“ — hovorila — „veľmi som sa musela premáhať pri určitých vonkajších mŕtveniach, ktoré sú obvyklé v našich kláštoroch. Ale nikdy som neustúpila prirodzenému odporu. Zdalo sa mi, že Ukrižovaný v našej záhrade prosiacimi očami na mňa pozerá a žobre o tieto obete.“

Bola tak bedlivá, že plnila všetky rady matky predstavenej a aj tie najmenšie predpisy, pre ktoré je rehoľný život tak zásluhný. Istá staršia sestra spozorovala túto neobvyčajnú vernosť a začala ju od tej doby považovať za svätú.

Telesné sebazapierania, ktoré neboly pravidlami nariadené, málokedy konala. Duch Svätý jej vnukol, že mŕtvenie ducha a srdca je neporovnateľne zásluhnejšie. Predsa raz sa stalo, že ochorela, lebo príliš dlho nosila malý železný krížik, ktorého hrany sa jej zaryly do tela. „Nebolo by sa mi stalo nič pre takú nepatrnú vec“ — hovorila neskoršie — „ale Pán Boh mi chcel oznámiť, že sebaotráženie svätých nie je pre mňa a pre malé duše, ktoré chcú ísť cestou detstva.“

Najväčšie telesné útrapy na Karmeli jej zapríčiňoval nedostatok tepla. Ľahko uhadneme, čo muselo zkusiť toto slabé dieťa cez dlhé normandské zimy a pri vlhkom podnebí v Lisieux.

Keď boly mrazy najtuhšie a celý deň sa musela triasť zimou, tu Služobnica Božia večer po Matutinu šla sa na niekoľko minút ohriať do spoločnej miestnosti. Avšak keď sa vracala do svojej cely, musela prejsť 50 metrov dlhou otvorenou chodbou, zbytok cesty potom po schodoch a dlhý studený koridor odobral jej aj ten posledný zbytok tepla, ktorý si tak starostlivo získala.

A keď sa konečne uložila na slamníku a zahaliť sa do skromných prikrýviek, často bola zo spánku vytrhovaná zimou. Ba stalo sa, že sa celú noc triasla a nemohla spať. Keby to bola povedala svojej novicmajstrovej, hneď od prvých rokov, bolo by sa jej dostalo uľahčenia, ale ona prijímala toto ťažké umŕtvenie bez sťažnosti a vyjaviť ho len na smrteľnej posteli týmito dôraznými slovami: „Cez celý rehoľný život telesne som najviac trpela zimou. Trpela som toľko, že som od toho skoro zomrela!“

Ale ako v svojej šľachetnosti radostne prijímala toto drsné utrpenie, tak vo svojej svätej múdrosti a miernosti, zas povedala, majúc, pravda, ohľad na poslušnosť a úctu, že len Pán Boh dovolil to výstredné sebamŕtvenie, že sama ho nechcela, a že by v budúcnosti bolo lepšie, keby sa v tom trošku zmiernilo. Tvrdila že by bolo pokúšaním Pána Boha a hriechom proti múdrosti, keby niekto nútil dôsledne zachovávať pravidlá bez ohľadu na odlišnú telesnú zdatnosť a rozmanitosť pováh.

Poznáme už volanie, ktoré Svätá počula na Veľký piatok 5. apríla 1896, podľa jej vlastných slov „ako vzdialený šepot, ktorý jej oznamoval príchod Ženícha.“ Ale ešte mnoho dlhých, bolestných mesiacov muselo uplynúť, kým prišla požehnaná hodina oslobodenia.

Ráno tohoto Veľkého piatku, vedela tak dobre nahovoriť ctihodnej matke predstavenej, že jej chrlenie krvi nebude mať nijaké následky, že táto, nepoznajúc jej pravý zdravotný stav, dovolila jej konať všetky kajúčne skutky pravidlami na ten deň predpísané. Odpoľudnia videla ju jedna novicka čistiť okná. Tvár mala bledú a pri všetkej jej námahe bolo vidieť, že je u konca svojich síl. Novicka zbadala, že je úplne vyčerpaná, a keďže ju veľmi milovala, so slzami v očiach ju prosila, aby jej dovolila žiadať pre ňu nejaké uľahčenie. Ale mladá novicmajstrová jej to dôrazne zakázala a povedala, že môže znieť malú únavu v ten deň, keď Ježiš za nás toľko trpel. Jej vlastné sestry dozvedely sa o tejto príhode až v máji roku 1897. Keď jej matka Agneša Ježišova nežne vytykala, že to pred ňou tajila, Terezka odpovedala: „Milá Matička, ďakuj za to Pánu Bohu! Keby si bola poznala môj stav a vedela, ako málo som ošetrovaná, azda by fa to bolo veľmi trápilo.“

Čoskoro začal ctiť, matku znepokojovať ustavičný jej kašeľ. Podrobila Služobnicu Božiu posilujúcemu liečeniu a kašeľ na niekoľko mesiacov prestal.

„Naozaj, choroba príliš pomaly vedie do neba“ — hovorila naša drahá sestrička — „sverím sa už len láske.“

Vtedy veľmi túžila, aby vyhovelá volaniu karmelského kláštora v Hannoï, ktorý ju veľmi žiadal. Z tej príčiny začala deväťdňovú pobožnosť k ctihodnému Teofanovi Vénard, aby úplne ozdravela. Avšak beda! Práve naopak. od toho deviatnika jej stav sa veľmi zhoršil.

Prešla svetom dobre činiac ako Ježiš, bola zabudnutá, neznáma ako Ježiš a teraz mala ako On vystúpiť na boľestnú Kalváriu.

Matka predstavená bola zvyknutá vidieť, že stále trpí a pri tom všetkom ostáva vždy silná, preto jej dovolila zúčastniť sa spoločných cvičení, z ktorých ju mnohé veľmi unavovali.

Každý večer muselo úbohé dieťa samotné vystupovať po schodišti do spálne. Na každom stupni sa musela zastaviť, aby si nabrala dychu. Po veľkej námahe sa dostala do svojej cely. Prišla tam tak vyčerpaná, že — neskôršie sama sa priznala — často svliekanie jej trvalo celú hodinu. A po takej únave musela sa uložiť k spánku len na tvrdý slamník.

Aj noci mala veľmi zlé. A keď sa jej pýtali, či by nepotrebovala nejakú pomoc v týchto hodinách bolesti, hovorila: „Ach nie: naopak. cítim sa veľmi šťastnou, že mám celú veľmi odlahlú, že ma sestry nepočujú. Spokojná som, že trpím samotná. Keď ma niekto začne ľutovať a zahrňovať úslužnosťou, nemám už nijakej radosti.“

Boky jej často pri liečení pripaľovali lapisom. Keď raz neobyčajne musela pri tom trpieť a odpočívala cez zotavenie, počula z kuchyne tieto slová: „Sestra Terezka Ježiškova čoskoro zomre. Skutočne, pýtam sa sama seba, čo bude môcť matka predstavená o nej povedať. Bude zaiste vo veľkých rozpakoch, lebo táto sestrička, hoci je veľmi milá, neurobila dosiaľ nič, čo by aspoň trochu stálo za zmienku.“

Ošetrovatelka toto všetko tiež počula a povedala Svätici: „Keby ste sa spoliehali na ľudský úsudok, dnes by ste boli veľmi sklamaná.“

— Ľudský úsudok! Ach šťastie, že mi Pán Boh dal milosť, aby mi bol úplne ľahostajný. Počujte malú historku, ktorá mi celkom ukázala jeho cenu:

Niekoľko dní po svojej obliečke šla som k našej matke predstavenej. Bola u nej práve jedna sestra slúžiaca v kláštore a zbadajúc ma hovorí: „Matka, prijali ste teraz novicku, ktorá Vám bude na česť. Dobre vyzerá. Dúfam, že bude zachovávať pravidlá.“ Bola som celkom spokojná s jej zdvorilým úsudkom, ale tu iná sestra s bielym závojom, ktorá prišla po nej, povedala mi: „Ale, úbohá sestrička Terezka Ježiškova, vyzeráte ustaton! Vyzeráte tak zle, že sa človek o vás obáva. Keď to pôjde tak naďalej, nebudete dlho zachovávať pravidlá!...“ Mala som vtedy len šesťnásť rokov, ale touto príhodou získala som si takú zkusenosť, že som odvtedy nikdy nič nedala na menlivý úsudok ľudský.

— Myslia si o vás, že ste nikdy mnoho netrpeli.

Usmiala sa a ukázala mi sklenicu s jasne červenou tekutinou.

— Vidíte tú skleničku — hovorila. — Človek by myslel, že je v nej nejaký výborný likér, v skutočnosti však je to môj najhorší liek. Nuž, to je obraz môjho života. V očiach ľudí zдал sa plynúť v najjasnejších farbách, zдалo sa, že pijem sladkú tekutinu. A aká horkosť to bola! Horkosť — hovorím — a predsa môj život nebol trpkým, lebo vždy som vedela trpkosť premeniť na radosť, sladkosť.

— Aj teraz trpíte mnoho, pravda?

— Hej, ale tak som si to priala!

— Veľmi nás to bolí, že toľko trpíte a že budete azda ešte viac trpieť — hovorily jej novicky.

— Ach! nerobte si z toho nič, ja už ani nemôžem viac trpieť, lebo všetko utrpenie je mi milé. Ináč ani nerobíte dobre, keď myslíte o bolestiach, ktoré prídu v budúcnosti, vyzerá to tak, ako by ste sa chceli miešať do tvorenia vecí. My, ktorí bežíme po ceste lásky, nesmieme sa nikdy a ničím znepokojovať. Keby som netrpela z minúty na minútu, bolo by mi nemožné zachovať trepezlivosť. Ale mám vždy pred sebou len prítomnosť, zabúdam na minulosť a chránim sa predstavovať si budúcnosť. Preto človek stráca odvalu, preto často zúfa, lebo myslí na minulosť alebo budúcnosť. Ale modlite sa za mňa, často keď prosím nebo o pomoc, vtedy som najopustenejší!

— A čo robíte, aby ste neklesli na duši v tejto opustenosti?

— Obraciam sa k Pánu Bohu, k všetkým svätým a ďakujem im aj vtedy. Myslím si, že chcú vyzkúšať, pokiaľ siaha moja dôvera... Nie nadarmo prenikly Jóbove slová až do môjho srdca: Hoc ma aj zabije, v ňom budem dúfať. (Jób 13, 15.) Priznám sa, že mi to dlho trvalo, kým som sa upevnila na tom stupni odovzdanosti, ale teraz som už tam, Pán ma chytil a položil ta.

Moje srdce je preplnené vôľou Ježišovou — hovorila inokedy. — Keď sa doň ešte niečo aj príleje, neprenikne to až na dno. To je len taká maličkosť, ktorá ľahko pláva na povrchu, ako olej na čistej vode. Ach, keby moja duša nebola už predtým plná, keby ju mali naplniť len city radosti alebo zármutku, ktoré po sebe tak rýchlo nasledujú, bola by to horká vlna bolesti! Tieto zmeny sa veľmi málo dotýkajú mojej duše. Žijem stále v hlbokom pokoji, ktorý nič nemôže vyrušiť.

A predsa jej dušu obkľučovali husté mraky. Ustavične premáhané a vždy sa znovu rodiače pokušenia proti viere odoberali jej každý pocit radosti pri myšlienke na skorú smrť.

— Keby nebolo tej zkúšky, ktorú nemožno pochopiť, — hovorila — myslela by som, že musím zomrieť od radosti, že čoskoro opustím túto zem.

Božský Majster chcel ju touto zkúškou dokonale očistiť a dovoliť jej, aby nielen rýchle sa ponáhľala, ale aby letela na „cestičke dôvery a odovzdania.“ Jej vlastné slová to vždy dokazujú:

— Nežiadam si už ani zomrieť, ani žiť. Keby mi Pán dal vybrať si, nevolila by som si nič. Chcem len to, čo On chce. Čo On robí, to je mi milé.

— Nemám strachu ani pred hrôzami smrti, ani z bolesti choroby, hoci by boli akokoľvek veľké. Pán Boh mi vždy príde na pomoc. On mi pomáhal a viedol ma za ruku od najútlejšieho detstva... spolieham na Neho. Utrpenie môže dosťupiť najvyšších medzí, ale som istá, že ma On nikdy neopustí.

Tak veľká dôvera musela veľmi popudzovať zúrivosť diabla, ktorý v posledných chvíľach použil všetky svoje pekelné lsti a pokúšal sa zasiať do srdca semeno nedôvery.

— Včera večer — s dôverila sa matke Agneške Ježišovej — pojala ma opravdivá úzkosť a temnoty sa zhustily. Akýsi zlorečený hlas mi hovoril: „Vieš iste, že fa Boh miluje? Prišiel ti to povedať? Sám úsudok niekoľkých ľudí fa pred ním neospravedlní.“

— Dlho som trpela takými myšlienkami. Tu naraz priniesli mi tvoj listok. Opravdu, je to Božia prozreteľnosť. Pripomenula si mi, milá Matička, všetky dobrodeňia, ktoré Ježiš udelil mojej duši. A jako by si vedela o mojej úzkosti, povedala si mi, že ma Pán Boh veľmi miluje a že čoskoro dostanem z jeho ruky večnú korunu. Na to hovorím si: „Tie slová nadiktovala mojej matičke len láska ku mne.“ Tu mi bolo vnuknuté, aby som vzala sv. Evangelium a otvoriac ho len tak náhodou, oči mi padly na miesto, ktoré som dosiaľ nespozorovala: „Ten, koho Boh

poslal, hovorí slová Božie; veď Boh nedáva mu ducha po mierke.“ (Ján 3, 34.)

„Týmto potešená ihneď som usnula. Pán Boh poslal mi Teba, milá Matička. a musím ti veriť, lebo hovoríš slová Božie.“

V mesiaci auguste bola niekoľko dní ako bez seba. a vrúčne nás prosila, aby sme sa za ňu modlili. Nikdy dosiaľ sme ju takú nevideli. V tom stave nevýslovnej úzkosti počuly sme ju často spomínať: „Ach, treba sa mnoho modliť za zomierajúcich! Keby to ľudia vedeli!

Raz v noci prosila ošetrovatelku, aby pokropila posteľ svätenou vodou.

— Diabol je pri mne — hovorila — nevidím ho, pravda, ale cítim, že je tu... mučí ma, drží ma železnou rukou, aby zabránil i najmenšiemu zmierneniu. Zväčšuje moje bolesti, aby som zúfala... A nemôžem sa ani modliť. Musím len pozeráť na sv. Pannu a hovoriť: „Ježiš“. Jak dôležitým je opakovať si večernú modlitbu Cirkvi: *Procul recedant somnia et noctium phantasmata*. Vyslobodí ma od prízrakov tmy!

— Cítim čosi tajomného, netrpím za seba, ale pre inú dušu... a diabol to chce prekaziť.

Ošetrovatelka rozsvietila hromničnú sviecu, duch temnosti utiekol a viac sa nevrátil. Ale Služobnicu Božiu ešte aj naďalej obkľúčovali bolestné úzkosti.

Raz pozerala na nebo, keď tu ktosi podotkol: „Čoskoro budete bývať tam nad modrou oblohou. Preto s takou láskou na ňu pozeráte.“

Pokojne sa usmiala a neskoršie povedala matke Agneši Ježišovej: „Milá Matička, sestry nevedia o mojom utrpení. Pozerajúc na modrú oblohu, rozmyšľala som, ako je krásne to hmotné nebo. To druhé sa pre mňa vždy viac a viac zatvára... Pri tej poznámke, ktorú tam dakto urobil, som sa najprv zarmútila, potom však vnútorný hlas mi hovoril: Hej, pozerala si na nebo s láskou. Tvoja duša

je celkom odovzdaná láske, i tie najobyčajnejšie tvoje skutky majú túto Božskú pečať. V tej chvíli bola som potešená."

I pri všetkých temnotách, ktoré ju obkľučovali, s časom na čas božský žalárnik odchyľoval dvere jej temného väzenia. A vtedy nastaly u nej vytrženia oddanosti, dôvery a lásky.

Jedného dňa podporovaná istou sestrou sa prechádzala v záhrade. Zastavila sa pred milým obrazom. Malá biela sliepka schovávala láskave pod krýdlami svoju roztomilú rodinku. Na to sa jej oči naplnily slzami, obrátila sa k vďačnej sprievodkyni a riekla:

— Nemôžem tu už ďalej byť, vráťme sa...

A v svojej cele potom ešte dlho plakala a nevládala povedať ani slova. Konečne s nebeským výzorom hľadiac na sestru, hovorila:

— Pomyslela som si na nášho Pána, na milé podobstvo, ktorého použil, aby nás povzbudil veriť v Jeho láskavosť. Celý život skrýval ma On pod svojimi krýdlami. Nemôžem ani vypovedať, čo sa odohralo v mojom srdci. Ach, Pán Boh dobre robí, že sa skrýva pred mojím zrakom, že mi len zriedka a ako „cez mreže“ (Cant. 11, 9.) ukazuje svoje milosrdenstvá. Som istá, že by som tú rozkoš nemohla zniesť.

Dňa 5. júna 1897 začaly sme horlivo konať deviatnik k Panne Marii Víťaznej, lebo sme sa ešte nechcely zrieknuť takého pokladu ctností. Dúfaly sme, že sv. Panna zázračne uzdraví svoj malý kvietok lásky ako voľakedy. Ale odpovedala nám práve tak ako sv. mučeník Teofan a my sme sa musely spriatelíť s bolestnou myšlienkou blízkeho rozlúčenia.

Začiatkom júla sa jej stav hodne zhoršil, a preniesly ju do izby pre chorých.

Keď matka Agneša Ježišova videla jej celú prázdnu a vediac, že sa tam už viac nevráti, povedala jej:

— Keď už nebudeš tu s nami, akú bolesť mi zapríčiní pohľad na túto celú!

— Aby si sa potešila, milá Matička, myslí si, že tam hore som veľmi šťastná a že veľkú časťku toho šťastia som získala práve v tejto cele.

A zdvihnúc svoj pekný, hlboký pohľad k nebu, doložila:

— Tam som mnoho trpela, tam by som rada aj zomre!a.

Vchádzajúc do izby chorých, Terezkine oči obrátili sa smerom k zázračnej soche Panny Marie, ktorú sme tam postavili. Nemožné je podať výraz toho pohľadu. „Čo vidíš?“, pýtala sa jej sestra Maria. Bola to tá istá, ktorá ešte za detstva bola svedkom jej vytrženia a nahradzovala jej matku.

Tereška odvetila: „Nikdy sa mi nezdala byť tak krásnou ... dnes je to pravda, len socha, kedysi, dobre vieš, že to nebola len socha ...“

Od toho času často sa Služobnica Božia takto potešovala. Raz večer vykrikla:

— Ako veľmi milujem Pannu Mariu! Keby som bola kňazom, veľmi mnoho by som o nej kázala! Poukazujú na ňu ako na nedosažiteľný príklad, mali by ukázať, že Ju možno aj nasledovať. Je skoršie matkou ako kráľovnou. Počula som kázať, že Jej lesk zatienňuje všetkých svätých, ako slnko svojím svetlom zatemňuje hviezdy. Milý Bože! Aké je to divné! Matka, ktorá zakrýva slávu svojich detí! Ja myslím že naopak: Panna Maria ešte zväčšuje slávu vyvolených. Jej život na zemi bol veľmi jednoduchý.

Potom pokračovala v svojej reči a nakreslila nám tak milý a rozkošný obraz vnútorného života sv. Rodiny, že sme sa až divily.

Očakávala ju ešte bolestná skúška. Od 19. augusta až do 30. septembra, dňa to večného jej spojenia s Pánom

Bohom, nemohla pristupovať k svätému prijímaniu. lebo stále jej hrozilo chrenie krvi. A predsa kto viac túžil po tom anjelskom Chlebe ako tento zemský Seraf? Koľko razy vo veľkej zime posledného roku, po nočiach krutých bolestí videly ju už zavčas rána ponáhľať sa k Nebeskej hostine! Nikdy si ani nepomyslela na to, že by draho kupovala dobro. plynúce zo spojenia sa s Pánom Bohom.

Prv ako bola pozbavená tohoto nebeského pokrmu. Pán Ježiš ju často navštevoval na jej bolestnom lôžku. Jej sv. prijímanie dňa 16. júla na sviatok Panuy Marie Karmelskej bolo zvlášť dojímavé. V noci složila pieseň, ktorá sa mala spievať pred svätým prijímaním.

Ty poznáš, Pane, vrúcnu moju túžbu
 ó, preukáž mi prevzácnu tú službu
 a môjho sostúp do srdca,
 v ňomž láska horí horúca
 ku Tebe, skrytý v Sviatosti,
 ja umriem z lásky k Tebe chcem,
 ó rýchle, Pane, pospeš len
 Ty zdroj prevzácnnej milosti

Na druhý deň ráno, kadiaľ niesli Najsvätejšiu Sviatosť, dlažbu kláštornú sme pokryli kobercom z kvetov a listov ružových. Istý mladý kňaz, pred svojou prvou sv. omšou, ktorú slávil v tento deň v našej kaplnke, priniesol našej drahej chorej Najsv. Telo. A sestra Maria Najsv. Sviatosti spievala podľa jej želania svojím okúzľujúcim melodic-kým hlasom:

Je sladké z lásky umieranie
 to dávne duše mojej pranie.
 Ó, laďte struny, Cherubíni,
 bo cítim smrti vzhľad už sinný
 a Teba naposled zvem, Pane,
 daj sladké „z lásky umieranie.“

Izba, v ktorej umrela sv. Terezia
(V kláštore karmelitánok v Lisieux)

O niekoľko dní malá obeť Ježišova sa cítila horšie. 30. júla prijala posledné pomazanie. Rozradostená hovorila:

— Dvere môjho tmavého väzenia sa otvorily. Teším sa veľmi, najviac od toho času, čo náš pán superior ma uistil, že moja duša podobá sa duši dieťaťa po sv. krste.

Bezpochyby myslela, že čoskoro odletí už do neba. Nevedela ešte, že dva mesiace mučenia ju oddeľujú od oslobodenia.

Inokedy povedala matke predstavenej:

— Milá Matka, dovoľte mi aby som mohla zomrieť... dovoľte mi, aby som mohla svoj život obetovať na ten úmysel...?

A keď jej odoprela dovoľenie, odvetila:

— Dobre. Viem, že Pán Boh veľmi túži teraz po malom zrnku hrozna, ktoré mu nikto nechce dať, tak že bude nútený prísť ho ukradnúť... Nežiadam si nič, to by som vybočila s cesty odovzdanosti. Prosím len Pannu Mariu, aby pripomenula svojmu Ježišovi meno zloděj, ktoré si sám dal vo sv. Evangeliume, aby ma potom nezabudol prísť ukradnúť. (Mat. 24. 43. Luk. 12. 39. 1. Thess. 5. 2—4. Apoc. 5. 5; 16, 15.)

Raz jej priniesly kyticu obilných klasov. Vzala jeden, ktorý bol tak plný zrna, že sa zohýnal na svojom stebľe. Pozerala naň dlho... konečne povedala matke predstavenej:

— Matka, ten klas je obrazom mojej duše. Pán Boh ma zahrnul milosťami pre moje dobro a pre mnohých iných!... Ach! Chcem sa vždy skloniť pod hojnosťou nebeských darov a uznať, že všetko to prichádza shora.

Nemýlila sa. Hej, jej duša bola zahrnutá milosťami. Dobré bolo poznať, že sám Duch Svätý sa chváli tými nevinnými ústami!

Či nevnučkol ten istý Duch pravdy veľkej Terezií Avilskéj, aby napísala: „S poníženým a svätým sebave-

domím nech cenia samy seba duše, ktoré dosiahly spojenia s Bohom, nech ustavične pamätajú na prijaté dobrodenia a nech sa chránia považovať za poníženosť to, že neuznávajú Božie milosti. Či nie je pravda, že verná pamiatka na obsiahnuté dobrodenia len zväčšuje lásku voči darcovi? Či bude môcť majiteľ užívať a štedre rozdávať bohatstvo, o ktorom nevie, že ho tak mnoho má?“

Nebolo to len raz, čo malá Terezka z Lisieux povedala slová opravdu vnuknuté Duchom Svätým.

V apríli 1895, keď bola ešte celkom zdravá, zdôverila sa jednej staršej rehoľnici, ktorej môžeme veriť:

— Zomrem čoskoro. Nehovorím, že azda za niekoľko mesiacov, ale za 2 alebo 3 roky. Cítim to z toho, čo sa deje v mojej duši.

Novicky boli veľmi udivené keď videly, že uhádne ich najtajnejšie myšlienky.

— Hľa, moje tajomstvo — odpovedala. — Nikdy vám nič nehovorím bez toho, že by som nežiadala Pannu Mariu o pomoc. Prosím ju, aby mi vnukla, čo vám najviac bude slúžiť k dobru. I ja sama sa často dívam tým veciam, o ktorých vás poučujem. Keď vám vyprávam, cítim, že sa neklamem a že Ježiš hovorí k vám mojimi ústami.

Cez jej chorobu istá sestra pri myšlienke na skoré a nevyhnutelné rozlúčenie v jednom okamihu skoro klesla na mysl. Keď potom vošla do izby pre chorých, hoci nedala na seba nič znať zo svojej bolesti, bola veľmi prekvapená, keď počula chorú Sväticu hovoriť vážnym a smutným tónom:

— Nemusíme plakať ako tí, ktorí nemajú už nijakej nádeje.

Istá matka prišla ju navštíviť a preukázala jej malú službu: „Ako by som bola šťastná“ — pomyslela si — „keby mi tento anjel povedal: Až budem v nebi, odplátim vám to!“ V tej chvíli Svätá obrátila sa k nej a povedala jej:

— Matka, v nebi vám to odplatím.

Najviac však prekvapovalo, že prejavovala vedomosti aj o poslaní, pre ktoré ju Pán Boh soslal na túto zem. Závoj, zakrývajúci budúcnosť, padol pred ňou. Viac razy nám zjavila tajomstvá v prorockých, ktoré sa aj uskutočnily:

— Dávala som vždycky Pánu Bohu len lásku — hovorila — a On mi lásku vráti. Po svojej smrti budem posielat dážď ruží.

Jedna sestra jej vyprávala o nebeskej blaženosti. Tereza ju prerušila:

— Blaženosť, tá ma nepriťahuje...

— Čo teda?

— Ach! láska! Milovať, byť milovaná, vrátiť sa na zem a tam pôsobiť, aby ľudia milovali Lásku.

Raz večer prijala matku Agnešu Ježišovu s výrazom neobyčajnej tichej radosti.

— Milá Matička, niekoľko zvukov vzdialenej hudby práve teraz sa prinieslo až ku mne. Už som myslela, že čoskoro počujem neporovnateľné melodie. Avšak táto nádej ma potešila len na chvíľu. Jediné očakávanie hýbe mojím srdcom: láska, ktorej sa mi dostane a ktorú budem môcť rozdávať.

— Cítim, že už-už začnem plniť svoje poslanie. mojím úkolom je vzbudzovať lásku oproti dobrému Bohu, aby bol milovaný, ako som ho ja milovala, ukázať duším svoju cestičku. Chcem požívať blaženosť nebeskú tým, že budem dobro robiť na zemi. Nie je to nemožné, veď anjeli požívajú blažené videnie Boha a predsa ustavične nás ochraňujú. Nebudem mať pokoja až do konca sveta. Až keď anjel oznámi: Už niet viac času, (Apoc. 10. 6.) vtedy ustanem a budem sa môcť radowať, lebo počet vyvolených bude plný.

— Na akú cestičku chcete naučiť duše?

— Na cestu duchovného detstva, Matička, cestu dôvery a neobmedzenej oddanosti. Chcem im ukázať malé prostriedky, v ktorých som mala dokonalý úspech. chcem im povedať, že jediné treba robiť: dávať Ježišovi kvety malých obetí, zachytiť Ho drobnými prejavmi láskavosti. Tak som si Ho ja získala a pre toto ma on prijal!

— Keby som vás svojou cestičkou lásky dajako bola uviedla do bludu — hovorila svojim novickám — nebojte sa, že vás nechám po nej dlho ísť. Hneď sa vám zjavím a poradím vám, aby ste sa braly inou cestou. Keď sa vám však viac neobjavím, verte pravdivosti týchto slov: nikdy Pánu Bohu tak mocnému a milosrdnému ani nevieme preukázať prehnanú dôveru. Koľko od Neho dúfame, tolko nám aj dá!

V predvečer sviatku Panny Marie Karmelskej istá novicka jej povedala:

— Keby ste tak zajtra po sv. prijímaní zomreli, bola by to tak pekná smrť, že by ma to zaiste potešilo v mojich ťažkostiach.

Terezka živo odpovedala:

— Zomrieť hneď po sv. prijímaní! V tak veľký sviatok! Nie, tak to nebude. Malé duše nemohly by ma v tom nasledovať. Na mojej malej cestičke niet neobyčajných vecí. Treba, aby ma malé duše mohli vo všetkom nasledovať.

Sestry jej často prinášaly ruže. Terezka odtrhávala ich lístky a každý s veľkou láskavosťou kládla na kríž. Keď padly daktoré tieto drahé relikvie na zem, povedala:

— Posbierajte dobre tie lístky. Budú vám dakedy na potechu. Neztraťte ani jedon! (Lístky nám neboly iba na potešenie, ale aj zázraky robily).

Svojej „matičke“ ešte povedala:

— V nebi dostanem mnoho milostí pre tých, ktorí mi na zemi dobre robili. Tebe, milá Matička, nebudú všetky ani potrebné. Mnohé dostaneš len pre potešenie.

Istá sestra pochybovala o jej trpezlivosti. Raz prišla ju navštíviť a keď videla, na jej tvári nebeskú radosť, chcela vedieť príčinu toho.

— To je preto, že cítim opäť živú bolesť — odpovedala heroická pacientka. — Vždy som sa usilovala milovať bolesť a vždy ju s radosťou vítam.

— Keď mnoho trpím, keď sa mi prihodí dačo bolestného, nepríjemného, miesto toho, aby som zosmutnela, odpovedám na to úsmevom — hovorila ešte. — Zprvu sa mi to vždy nedarilo. Teraz je to už mojím zvykom a som rada, že som si ho nadobudla.

— Prečo si dnes ráno taká veselá? — pýtala sa matka Agneša Ježišova.

— Lebo som trochu trpela. Nič mi nespôsobuje takú radosť ako malé utrpenia?

A inokedy:

— Dnes ste iste veľa vytrpeli?

— Hej, ale... ja milujem utrpenia!... Milujem všetko, čo mi Pán Boh dá.

— Musí to byť hrozné, čo trpíte!

— Nie, nie je to tak strašné. Môže byť pre malú obeť lásky hrozné to, čo jej posliela Ženích? Dopúšťa vždy len tolko, koľko môžem zniesť. Viac nie. A keď dakedy azda zväčší utrpenie, rozmnoží aj moju silu.

— Väčšie utrpenia by som nikdy nemohla žiadať, lebo sama som veľmi malá. Potom tie utrpenia by boli mojimi a musela by som ich sama znášať. A ja sama som nikdy nemohla nič vykonať.

Takto hovorila na smrteľnej posteli táto múdra a opatrná panna, ktorej lampa, vždy plná oleja ctnosti, horela až do konca.

Duch Sv. hovorí nám v knihe Prísloví: „Rozum človeka poznať po trpezlivosti (Prísl. 19. 11). Preto, kto počul jej učenie, môže mu veriť, keď ho dokázala nezlomnou trpezlivosťou.“

Lekár pri každej návšteve prejavoval svoj obdiv. „Ach! Keby ste vedeli, čo musí trpieť. Nikdy som nevidel tolko trpieť s takou nadprirodzenou radosťou. To je naozaj anjel!“ A keď sme mu povedali, že veľmi ľutujeme, keď musíme ztratíť taký poklad: „Nebudem ju môcť vyliečiť, jej duša nie je stvorená pre zem.“

Keďže bola už veľmi slabá, nariadil jej posilujúce nápoje. Terezka sa najprv zamračila, keď videla, že sú drahé, ale neskôršie nám povedala:

— Už ma to netrápi, že musím užívať tak drahé lieky. Čítala som, že sv. Gertrúda sa tešila, mysliac si, že to všetko bude osožiť našim dobrodincom, lebo Kristus Pán povedal: „Čokoľvek ste učinili jednému z týchto najmenších, mne ste učinili.“ (Mat. 25, 40.)

— Som presvedčená, že mi tie lieky nebudú osožiť — pripójila. — Ale dohodla som sa s Pánom Bohom, že budú k úžitku úbohým misionárom, ktorí nemajú ani času, ani prostriedkov na liečenie.

Pán, ktorý sa nedá nikdy predísť v slachetnosti, dojatý láskavosťou svojej malej nevesty, obkľučoval ju tiež svojimi božskými prejavmi lásky. Raz to boli kytice kvetín, ktoré poslala rodina, inokedy zasa malá červienka prílefla a poskakovala po jej posteli, pozerajúc na ňu priateľsky a roztomile poletujúc.

— Matka, som hlboko dojatá láskavosťou Pána Boha — hovorila. — Zvonka som ňou zahrnutá... ale vnútri je čierna tma!... Trpím mnoho, veľmi mnoho! Ale pritom všetkom som podivuhodne spokojná. Všetky moje želania sa uskutočnili... plná som dôvery.

Po krátkom čase vyprávala túto dojmavú príhodu:

— Raz večer, bolo už úplne ticho, ošetrovatelka položila mi pod nohy fľašu horúcej vody a naliala mi na prsia jódovej tinktúry. Triasla mnou horúčka, trápil ma páľčivý smäd. Pri tomto ošetrovaní musela som sa poťažovať Ježišovi: „Môj Ježišu“ — hovorím mu — „vieš že horím a ešte mi prinášajú teplo a oheň. Ach, keby mi dali miesto toho pol pohára vody, ako by sa mi uľahčilo! ... Ježišu! Tvoje dieťa má smäd! Ale je šťastné, že má príležitosť obísť sa bez potrebných vecí, aby sa tak lepšie podobala Tebe a mohla zachrániť dušu.“

— Čoskoro ošetrovatelka odišla a myslela som už, že ju uvidím až zajtra ráno. Aké bolo moje prekvapenie, keď sa vrátila o niekoľko minút, prinášajúc mi občerstvujúci nápoj. „Práve som si myslela, že ste azda smädná. Nabudúce si musím navyknúť každý večer vám ponúknuť to občerstvenie.“ Zadiivená som pozerala na ňu, a keď som zostala samotná, pustila som sa do plaču. Ach, aký dobrý je môj Ježiš! Aký je milý a nežný! Ako ľahko možno dojsť Jeho srdce!“

Iný skutok lásky preukázalo jej Božské Srdce Ježišovo 6. septembra. Spôsobilo jej veľkú radosť. Tohto dňa totiž Božím riadením dostala sa jej do ruky relikvia blahosl. Teofana Vénarda. Viac razy vyslovila svoje želanie, aby mohla mať nejakú vec od svojho sv. priateľa. Keď však videla, že sa nikto o to nesnaží, prestala to spomínať. Veľké bolo jej zadivenie, keď matka predstavená jej priniesla ten drahocenný predmet. Pokrývala ho bozkami a nechcela sa od neho odlúčiť.

Prečo milovala tak veľmi toho anjelského misionára? Sverila to svojim milovaným sestrám v dojímavom rozhovore:

— Teofan Vénard je malý svätec, jeho život je celkom obyčajný. Miloval veľmi Pannu Mariu bez poškvrny počatú — a tiež svoju rodinu.

Nadväzujúc na posledné slová, hovorila:

— I ja milujem veľmi svojich známych! Nemôžem pochopiť svätých, ktorí nemilovali vlastných príbuzných!... Aby som spomínala na lúčenie, opísala som si určité čiastky z posledných listov, ktoré písal svojim rodičom. To sú aj moje myšlienky, moja duša podobá sa jeho duši.

Uvádzame tu ten list. Mohlo by sa myslieť, že vyšiel z pera a srdca našej Svätice:

„Nenachádzam tu na zemi nič, čo by ma mohlo učiť šťastnou. Moje srdce je veľmi veľké, všetko to, čo nazývajú na zemi šťastím, nemôže ho uspokojiť. Myšlienky moje letia k večnosti, čas skoro sa skončí pre mňa. Srdce moje je pokojné ako tiché jazero alebo jasné nebo. Neľutujem život pozemský a túžim po vodách večného života...“

Ešte máľučko a duša moja opustí zem, skončí sa jej vyhnanstvo, ukončí sa boj. Vystupujem k nebu! Vojdem do príbytku vyvolených, uvidím krásu, akú oko nevidelo, počujem hudbu, akú ucho neslyšalo, budem požívať radosti, aké srdce nepocítilo... Hľa, prichádza mi hodina, všetkými tak očakávaná. Je pravda, že Pán si vyvolil malých, aby zahabil veľkých tohoto sveta. Nespolieham sa na vlastné sily ale na silu Toho, ktorý na kríži premohol mocnosti pekelné.

Som jarný kvietok, ktorý božský Záhradník odtrhne preto, lebo má v ňom zaľúbenie. My všetci sme vlastne kvetmi, ako by zasiati na tejto zemi a Boh si nás odtrhne, každý jeden v jeho čase: jeden bude odtrhnutý skorej, druhý zasa neskoršie. Preto, lebo som kvieťkom veľmi ľahko vädnúcim, budem odtrhnutá

Sv. Terezia Ježíškova po svojci smrti
(Dla maľby Céliiny)

prvá. Jedného dňa stretneme sa v rajskej záhrade a budeme požívať opravdivú blaženosť.“

Sestra Terezia Ježiškova hovorí toto slovami, ktoré si vypožičala od anjelského mučeníka Teofana Vénarda.

Keď jej ku koncu septembra pripomenuly niektoré veci, o ktorých zvykla rozprávať kedysi za rekreácie — boly to veci týkajúce sa veľkej zodpovednosti tých, ktorí majú sverenú dušu na starosť — oživila a povedala tieto krásne slová:

— Nepatrnému bude milosrdenstvo preukázané. (Kniha Múdr. 6, 7) Človek môže i pri najvyššom a pri najzodpovednejšom úrade zostať malým, a či nie je napísané vo Svätom Písme, že ku koncu Boh povstane k súdu, aby pomohol všetkým tichým. (Žalm 75, 10.) Nehovorí teda, že bude súdiť, ale že bude pomáhať.

Zatiaľ jej utrpenie sa ustavične zväčšovalo. Nakoniec natoľko oslabla, že nemohla už bez pomoci vykonať ani najmenší pohyb. Aj najtichší rozhovor spôsobil jej preveľké utrpenia; horúčka a iné ťažkosti nedovoľovali jej bez najväčšieho namáhania vysloviť ani jediné slovíčko. Ale ani v tomto stave nezmiznul úsmev s jej perí. Ak sa jej na čele objavil mráčok, bolo to pre obavu, že jej stav prináša sestrám čím ďalej tým väčšie trápenie. Až do predposledného dňa pred svojou smrťou želala si, aby ju na noc nechali samotnú. Ale i proti jej žiadosti ošetrovatelka častejšie prichádzala, aby ju pozrela. Pri jednej takejto návšteve našla ju, ako so spiatymi rukami a upretými očami hľadela k nebu.

— Čo to robíte? — pýtala sa jej. — Mali by ste sa usilovať zaspáť!

— Nemôžem, drahá sestra, príliš veľa trpím! Preto sa aj modlím...

— A čo hovoríte Ježišovi?

— Nehovorím Mu nič. Milujem Ho!

— Ach, aký dobrotivý a prehojný je Boh v láske — zvolala často. — Áno, treba, aby bol dobrý, aby bol veľmi dobrý, aby mi dal silu trpezlivo znášať všetko, čo trpím.

Raz povedala matke priorke:

— Milá Matka, chcela by som sa Vám zdôveriť so svojim duševným stavom, ale nevládzem to vykonať, lebo som v tejto chvíli veľmi vzrušená.

A večer odovzdala jej tieto riadky, napísané trúsou sa rukou:

Ó, môj Bože, aký si len dobrý oproti svojej obeti z Tvojej milosrdnej Lásky.

Ešte ani teraz, keď pripojuješ vonkajšie trápenie k ostatným zkuškam mojej duše, nemôžem povedať: „Obkľúčily ma bolesti smrti.“ (Žalm 17, 5.) Ale volám v svojej vďačnosti: „Lebo keby som aj chodil uprostred tône smrti nebojím sa zlého: lebo Ty si so mnou.“ (Žalm 22, 4.)

Raz jej povedala matka Agneša:

— Mnohí sa domnievajú, že sa bojíš smrti.

— To je ľahko možné. Nikdy sa nespolieham na svoje vlastné sily. Dobré viem, že som úplne slabá; ale viem sa tešiť z pocitu pokoja, ktorý mi teraz dobrotivý Pán Boh dáva; bude času k utrpeniu, keď to bude naopak.

Dôstojný pán sa ma pýtal: „Ste usrozumená s myšlienkou, že musíte zomrieť?“

Odpovedala som mu: „Ach, Otče, bolo by mi treba odovzdania sa do vôle Božej len pre život... v smrti však nachádzam už len svoju radosť.“

Nermút sa, milá Matka, ak budem musieť premnoho trpieť a ak v poslednej chvíli neprejavím nijaký znak šťastia. Veď i náš Spasiteľ zomrel ako obeť lásky, a hľa, aká bola Jeho smrteľná úzkosť!...

Dňa 29. septembra, v predvečer to svojej smrti, o deviatej hodine svätá Terezia Ježiškova a sestra Genovéva svätej Tvári (Cecília) počuly v záhrade celkom zreteľne šumenie krýdiel a čoskoro akási hrdlička — nevedno ani odkiaľ sa sem dostala — sniesla sa s hrkútaním na okraj okna. O chvíľu vzlietla do výšin.

Obe sestry boli tým hlboko dojaté a spomenuly si na slová Piesne Piesní: „Hlas hrdličky zaznel: Vstaň a pospeš, priateľka moja, holubica moja, a poď! Veď už zima pominula.“ (Pieseň Piesní 2, 10, 11.)

Konečne zasvitol deň odchodu do večnosti! Bol to štvrtok 30. septembra. Ráno naša vzácna obeť rozprávala o tom, ako prežila poslednú svoju noc pozemského svojho vyhnanstva, pri čom pohliadla na sochu Panny Marie a povedala:

— Ach! vrúcne som ju prosila!... ale je to predsa len smrteľný boj bez akejkoľvek útechy...

— Vzduchu pozemského sa mi už ani nedostáva a kedyže budem už dýchať vzduch nebeský?

O pol tretej hodine sa vzpriamila na posteli, čo nemohla už urobiť od dlhých týždňov a vykrikla:

— Milá Matka, kalich je už naplnený! Nikdy by som nebola myslela, že mi bude možno toľko vytrpieť... Vysvetľujem si to iba nekonečnou túžbou, ktorou túžim po spáse duší...

A zakrátko potom povedala:

— Je to skutočné a pravdivé, čo som písala o svojich túžbach po utrpení! Nebanujem, že som sa obetovala láske.

Tieto slová ešte často v ten deň opakovala.

A neskôr ešte doložila:

— Milá Matka, pripravte ma, aby som dobre zomrela.

Ctihodná matka predstavená posilňovala ju týmito slovami:

— Milé dieťa, Vy ste celkom pripravená, aby ste sa mohli zjaviť pred Bohom, lebo vždy ste najlepšie chápali ctnosť poníženosti.

Vtedy dala sama o sebe toto krásne svedectvo:

— Hej cítim to, moja duša vždy hľadala len pravdu... Áno, pochopila som poníženosť srdca!

O pol piatej hodine dostavily sa znaky posledného boja. Keď svätá umierajúca uzrela, že vstupuje k nej celá kláštorná spoločnosť, poďakovala sa už len veľmi nežným úsmevom; potom stískajúc kríž v svojich mervajúcich už rukách, chystala sa na svoj posledný boj. Hojný pot zalial jej tvár. Triasla sa... Ale ako námorník uprostred zúriacej búrky neztráca odvahy, keď vdí, že je blízko prístavu, tak aj táto duša, plná viery, keď videla celkom blízko jasný maják nebeského pobrežia, mužne udrela ešte posledný raz veslami, aby dosiahla prístavu.

Keď zvonček kláštora zvonil na večerné Anjel Pána, uprela svoj zrak nevýslovnou nežnosťou na Hviezduorskú, na Nepoškvrnenú Pannu Mariu. Či to nebola chvíľa, aby zaspievala:

Ty si sa mi usmievala za rána môjho života —

Príď aj teraz, Matka, aby si sa usmievala aj v súmraku.

Niekoľko minút po siedmej hodine obrátila sa k matke predstávanej a povedala jej:

— Milá Matka, však je to už smrteľný zápas?... Či už zomieram?...

— Áno, moje dieťa, toto je už smrteľný zápas, ale Ježiš ho chce azda ešte predĺžiť na niekoľko hodín.

Potom povedala hlasom úplného odovzdania:

— Ach, áno... idem... idem... ale nechcela by som o nič menej trpieť! — Potom pohliadnuc na kríž, doložila:

— Ó!... milujem Ho!... môj Bože! ja... Ťa... veľmi... milujem!

To boli jej posledné slová. Sotva ich vyslovila, keď tu k nášmu veľkému prekvapeniu naraz sklesla, hlavu sklonila trochu vpravo, tak ako to robievaly panny mučenice, keď sa samy od seba ponúkali pod ostrie meča; alebo skoršie ako obeť lásky, ktorá čaká ohnivý smrtonosný šíp nebeského Lukostrelca...

Zrazu sa ešte zdvihla, akoby ju bol volal nejaký tajomný hlas. Znovu otvorila oči žiariace nebeským pokojom a nevysloviteľnou blaženosťou a uprela ich trochu nad obraz Panny Marie.

Ten pohľad trval, kým sme sa modlili Verím v Boha, a jej serafínska duša ako korisť nebeského orla zaletela do neba.

— — — — —

Niekoľko dní pred tým, čo služobnica Božia opustila tento svet, povedala: „Smrť z lásky, ktorú si prajem, je smrťou Ježiša na kríži.“ A jej túžba bola úplne vyslyšaná: tma a úzkosti sprevádzaly jej smrteľný zápas. Ale či nemožno aj na ňu vzťahovať vznešené prorocké slová sv. Jána z Kríža, ktoré povedal o dušiach ztrávených v plameňoch božskej lásky:

„Zomierajú uprostred podivuhodných vytržení a rozkošných stretnutí, ktoré im poskytuje láska, tak ako labuť najkrajšie spieva pred svojou smrťou. To pohlo Dávida, aby povedal, že „smrť spravodlivých je cenná v očiach Božích.“ Lebo v tej chvíli vyhrnú sa z duše prúdy lásky a ztrácajú v nesmiernom mori lásky Božej.“

Hneď po jej blahoslavenej smrti radosť poslednej chvíle vtlačila sa na jej čelo, nevysloviteľný úsmev zažiaril na jej tvári. Daly sme jej do ruky palmu, kto-

rú sme o 15 rokov neskoršie našli neporušenú v jej rakvi pri prvom otvorení jej hrobu.

V tom istom čase začaly sa diať v kláštore mnohé mimoriadne udalosti. z ktorých na ukážku podáme len niektoré: prvú udalosť sme už vyššie spomenuli (náhle uzdravenie rehoľnej služobnice, ktorá pri bozkaní nôh anjelskej panny vo chvíľke bola uzdravená z nedokrvnosti mozgu).

Jedna iná rehoľnica cítila v svojej izbe, v ktorej nebolo ináč nijakých kvetov, veľmi silnú vôňu fialiek. Druhá zase pocítila sladký a vrelý bozk neviditeľnej bytnosti. Z dvoch iných našich sestár jedna videla nápadný lúč, dorážajúci s neba a druhá zase žiariacu korunu svetla, ktorá vystupovala zo zeme a ztratila sa vo výšinách oblohy.

V sobotu a nedeľu nesmierny zástup neprestajne sa hrnul k mrežám chóru a pozoroval „malú princezničku“, ktorá ani v majestátnosti smrti neztratila svoju detskú pôvabnosť, a dotýkal sa jej storakými predmetmi, počnúc od ružencov, medajlonkov až po rozličné šperky.

Uprostred davu istý 10 ročný chlapec pocítil prenikavú vôňu ľalií, ktorú nemožno prirodzene vysvetliť, lebo rakev bola ozdobená len samými umelými kvetinami.

4. októbra v deň pohrebu smrteľná schránka sv. Terezie Ježiškovej bola obklopená skvelým kruhom kňazov. Zaslúžila si tejto pocty, veď sa toľko modlievala za kňazské duše!

Konečne po slávnostnom pokropení bolo vzácne toto pšeničné zrnko materinskými rukami svätej Cirkvi vložené do brázdy matky zeme...

Od toho času veľkolepým spôsobom uskutočňovalo sa slovo božského Ženca: „Jestli zrnko obilné nepad-

ne do zeme a neumre, samo zostane; ale keď umre, donáša mnoho úžitku.“ (Ján 12, 24—25.)

Tu na zemi ostávajú tieto plody ukryté, ale v tomto prípade Pán predišiel hodinu večného odhalenia a chce, aby sme pozerali na bohatú žatvu, ktorá sa zaskvela na všetkých miestach povrchu zemskeho...

Nech je za to chválené milosrdenstvo Božie na veky! Ved' ono je zbožňovaným Pôvodcom všetkých týchto divov! Amen.

Motto: „*Slávu predchádza poníženosť.*“
(Prísl. 15, 33.)

DOSLOV

Sv. Terezka Ježiškova za svojho pozemského života až náruživé túžila po tom, aby ľudia o nej nič nevedeli, lebo všetku chválu vyhradzovala svojmu Stvoriteľovi a zabudnúc celkom na seba až v slepej odovzdanosti naňho preniesla všetku lásku, ktorej len bola schopná. Ale keď sa duša celkom obetovala Bohu vo tme viery, po jej odchode zo zeme vyhnanstva tento všetko odmeňujúci Boh zvolá: „Teraz je na mne rad!“ Tieto slová istého zbožného spisovateľa už v jej celkom detských rokoch pôsobili na útlú dušu Terezkinu.

A skutočne, keď prišiel rad na Pána, tento splácal s božskou hojnosťou neznáme obete tej, ktorá Ho tak veľmi a najčistejšou a najveľkodušnejšou láskou milovala. „Shliadol na poníženosť svojej služobnice, povýšil ju a učinil jej veľké veci.“ (Luk. 1, 48.) Dal jej mimoriadny vliv na duše a na celom svete takú povest svätosti, ktorá je bezpríkladná. Ešte viac, ako kedysi zvestovateľom evanjelia, dal jej milosť zázraky konať natoľko, že ľudia temer zázračnou dôverou sa obracajú k tejto neúnavnej sprostredkovateľke, k jej dobro-srdečnému sľubu: „Chcem, aby moja nebeská blaženosť pozostávala v tom, že budem môcť dobre robiť tu na zemi... nechám padať dážď ruží...“

Od toho času, čo vyšiel jej vlastnoručne písaný životopis, začal sa rozširovať aj ľubovonný balzam. Uzdravenia, milosti pre duše a pomoci každého druhu

sa stále množia a vzbudzujú čím ďalej tým viac dôvery, ktorej prúd natoľko sa vzdáva, že prekračuje hranice Francúzska, ba celej Európy a šíri sa po všetkých častiach sveta.

Roku 1907 po prvý raz bol pripojený k „Dejinám duše“ súpis mimoriadnych milostí. Od toho času nie je to už ani blahodárna rosa, ale opravdivý dážď ruží. Cirkevná vrchnosť pohnutá týmito skutkami dovoľuje zvoliť postulátora a vicepostulátora, ktorých úlohou je zahájiť proces blahorečenia sestry Terezie Ježiškovej.

Vysokodôstojný P. Rodrigue sv. Františka Paulského, z rádu bosých karmelitánov v Ríme, a postulátor vo veciach svätorečenia z rehole karmelitskej, už začiatkom roku 1909 vzal na seba túto vec, zatiaľ čo Msgr. Roger de Teil.²⁸ domáci prelát jeho svätosti a neskoršie všeobecný správca Sv. Detstva v Paríži, prijal úlohu vicepostulátora. V marci roku 1910 Jeho Exc. Mons. Lemonnier, biskup v Bayeux a Lisieux, nariadil, aby sa v jeho diecéze pátralo po spisoch Božej služobnice a v júli toho istého roku ustanovil cirk. súdnu stolicu, ktorej úlohou bolo vyšetriť celú vec.

12. augusta toho istého roku začalo vypočúvanie svedkov a 11 rehoľníč z Karmelu v Lisieux, z ktorých 9 žilo ešte spolu so sv. Tereziou Ježiškovou, bolo povolané za svedkov. O tento proces, kde nedávne udalosti dovoľovali presnosť a pri ktorom bola až hojnosť rozličných podrobností, zriedkavá svojou úplnosťou, prejavil sa veľký záujem. Okrem toho bolo pozvané ešte 26 iných svedkov, z ktorých 16 boli očitými svedkami (de visu), ktorí na rozličné veci podali svoje veľmi dobre odôvodnené výpovede.

²⁸ Ctihodný tento prelát, keď s neobyčajnou horlivosťou a obozretnosťou vykonal už veľmi cenné služby vo veci svätorečenia, zomrel vo veku 74 rokov v Paríži dňa 19. mája 1922.

Na tomto prvom zasadaní súdnej stolice prikróčilo sa na cintoríne mesta Lisieux k ekshumácii pozostatkov sv. karmelitky, aby sa zistilo, či sú azda zachované.

Dňa 4. októbra 1897 bola pochovaná ako prvá na ohradenom mieste cintorína, ktoré v tom čase získala kláštorská spoločnosť pre seba. Jej hrob bol v pravom rohu tohoto miesta.

6. septembra 1910 boli prenesené v prítomnosti Jeho Exc. Monsgra Lemonniera drahocenné pozostatky do novej cementovej hrobky na ľavom boku pri vchode.

V noci, pred dojímavým obradom, zjavila sa svätica ctihodnej matke Karmelu, priorke karmelitského kláštora v Gallipoli, ktorá o udalosti vôbec nič nevedela a povedala jej, že nenajdú nič, len jej kosti.

Tak sa aj stalo. Ponížená Terezka povedala pred svojou smrťou: „Potrebné je, aby všetko, čo ja robím, mohli robiť aj ostatné malé duše.“ Zdá sa teda, že Pán Boh jej túžbu po spoločnom ľudskom osude vyplnil, lebo neušetril jej telo pred zkazou. Ale pšeničné zrno, zasiaté do zeme a zdanlivo mŕtve, vydalo podivne bohatú úrodu.

Proces na ustálenie „povesti svätej“ sa skončil cez leto roku 1911. Za ním hneď nasledovalo procesuálne rokovanie „non cultus“ (o neprislúchajúcej úcte svätého pred úradným skúmaním), a po slávnostnom zakľúčení zasadania 12. decembra 1911 celý materiál procesu (takzv. informatívny proces) bol už spolu shromaždený a odpísaný pre doručenie Sv. Kongregácii Obradov v Ríme vo februári roku 1912.

„Nechám padať celú záplavu ruží“ — povedala služobnica Božia jednej svojej vyvolenej osobe a opravdu nebeský dážď premenil sa čoskoro v záplavu a tak uskutočnil jedno druhé jej prisľúbenie: „Nikto ma nebude vzývať bez toho, žeby nedostal odpoveď.“ Bolo

možno povedať o milej divotvorkyni: „Má vlastnosť, že po smrti svojej takrečeno ani nezmizla, ale ešte stále žije medzi nami. Jej prejavy od toho času, čo je v nebi, nesú pečať jej celkom osobného charakteru; v istých okolnostiach hovorila a počínala si tak, že bolo možno rozoznať jej hlas, jej spôsoby a jej vlastný životopis sa prirodzene dopĺňa skutkami konanými už z raja.“

Naozaj, v nebeskej vlasti sa javí práve tak prístupnou, ako bola za svojho pozemského života: kedy si s úsmevom prijímala každú žiadosť, dnes odpovedá na modlitby vôňou ruží. Vedela dokazovať svoju lásku Pánovi tým, že si nedala ujsť nijakú príležitosť, aby mohla vykonať hoci aj najmenšiu ctnosť. Teraz, tak sa vidí, že sa usiluje získať si dôveru svojich čitateľov, keď im pomáha často i v najmenších veciach. Ale čo najlepšie charakterizuje jej blahodárne pôsobenie je, že sa medzi Tereziou a jej chránencami vyvinul stále sa prehlbujúci dôverný vzťah. Žije ako by spolu s nimi, zastáva ich i v najdrobnejších nepríjemnostiach života, je ich vodcom v ťažkostiach a potešuje ich v zkuškach života. Medzi ňou a týmito dušami je neprestajne dôverný styk alebo lepšie rečeno nepochopiteľná nežnosť a srdečnosť. Je opravdu ustavične na pomoci tým, ktorí ju vzývajú, lebo ona vynáša nevysloviteľný spôsob žitia, aby mohla stráviť svoju večnosť naraz na nebi i na zemi plnou rukou rozšievajúc svoje dobrodenia.

Sedem po sebe nasledujúcich sväzkov vydaly tieto ruže, ale tieto sbierky i tak ostanú neúplné, lebo možno právom povedať o týchto jej posmrtných dejinách to, čo svätica sama povedala o Dejínach svojej duše: „Mnohé z týchto stránok budú čítané až v nebi.“ Je to prinajmenej dojímavá pozornosť, na ktorej môže človek vycítiť dobrotivosť tej, ktorá je súcítna s každou

biedou a nakláňa sa s láskou k maľučkým a chudobným. Slovom všetky trápenia telesné a ešte viacej duševné príťahujú jej lásku na zem.

Najviac je obdivuhodná jej úloha ako anjela strážcu kňazstva: „Proste ju — radil istému kňazovi pápež Benedikt XV. — veď je to jej povolaním učiť kňazov milovať P. Ježiša Krista.“ Koľko dôverných zpráv dokázalo už skutočnosť tohoto zvláštného povolania!

Ale „keď sa usiluje o to, aby naučila milovať Lásku“, ako si to túžobne žiadala, ako veľmi vie dosiahnuť i to, aby sme aj ju milovali! Na smrteľnej posteli dal jej Pán poznať veľkú príťažlivosť, ktorou pôsobí na srdcia, a okolostojací sami počuli z jej úst túto mimoriadnu predtuchu: „Ach, viem to dobre, všetci ma budú milovať!“ A skutočne zo všetkých miest zemegule prichádzaly do Vatikánu žiadosti s tisícerymi podpismi a žiadaly blahorečenie tejto mocnej Ochrankyne. Anglicko a Kanada mali veľkolepú účasť na tomto svetovom hlasovaní ľudu pre neobyčajný veľký počet a vznešenosť podpísaných osôb.

Za svetovej vojny 1914—1918 s tou istou iniciatívou vystúpili vojaci všetkých možných hodností a ešte i zo samého bojišťa súrili u Sv. Stolice oslávenie „svojej sestričky zo zákopov.“ Konečne v Brazílii podobné hnutie vyvolal veľkolepý dar zlatej schránky a drahocenných kameňov, určených, aby v tejto boli nosené pozostatky pri sv. sprievodoch.

Pri takýchto okolnostiach Jeho Eminencia kardinál Vico, prefekt sv. Kongregácie Obradov, povedal v októbri 1919 veľmi láskavo: „Musíme sa poponáhľať s oslávením malej svätice, ak len nechceme, aby nás predišlo hlasovanie veriaceho ľudu. Keby sme žili v prvých časoch Cirkvi, keď sa blahorečenia služobníkov Božích prevádzaly jednoduchými aklamáciami,

bola by bývala sestra Terezia už dávno za blahoslavenú vyhlásená!“

Jedným zo znakov jasne dokazujúcich na celom svete panujúcu dôveru oproti našej svätici bol stále vzrastajúci počet tých, ktorí putovali do cintorína v Lisieux a shromažďovali sa okolo skromného kríža, ktorý skrýval až do doby blahorečenia drahocenné pozostatky Terezie.

Každoročne priemerne asi 80.000 pútí navštevuje teraz už oslávený hrob, a to nielen z Francúzska a ostatnej Európy, ale aj zo všetkých dielov sveta. Hovorí sa, že „ľudia sa tam modlia ako v Lurde“ a naozaj dojímavý pohľad je vidieť, ako vystupujú veriaci na malý kopec, často len bosí s ružencami v ruke alebo pri speve nábožných piesní, prv než by sa rozplakali a vyliali svoje srdcia v tomto kútiku posvätenej zeme.

Ale chronologický poriadok nás núti, aby sme sa vrátili. Dňa 9. júna 1914 pápež Pius X. na priaznivý výrok kardinálov sv. Kongregácie obradov dal úradný súhlas k tomu, aby bol proces blahorečenia zavedený (úradnou rečou sa tomu hovorí: *introductio causae in Curia Romana*). Od tejto doby celý tento proces bol postavený pod priamy dozor Sv. Stolice. odkiaľ čoskoro v marci roku 1915 boly zaslané listiny (*litterae remissionales*), ktorými bol splnomocnený najd. pán biskup Lemonnier, aby zostavil nový súdny tribunál pre takzv. apoštolský proces.

Tento nový tribunál, složený tak ako i predošlý z najvyberanejších kňazov biskupstva, rozvinul svoju horlivú činnosť v tomto druhom procese s tou istou bedlivosťou a pozoruhodnou obetavosťou, ktorou sa vyznačil už pri predošlej príležitosti.

V smysle predpisov cirk. práva bolo nariadené 10. augusta 1917. aby pozostatky služobnice Božej aj dru-

bý raz byly z hrobu vyzdvihnuté. Hoci sa to konalo v tajnosti, predsa celý tento úkon vzal na seba ráz triumfu, pre spontánne a dojímavé prúdenie tisícov návštevníkov, ktorí sa do cintorína dostavili. Tento raz bola totožnosť kostí zistená dvoma lekármi, ktorí ako znalci konali pri tom svoj úrad. Kostí byly uložené do dubovej skriňky a táto bola uložená do ďalšej uzavretej dvojitej rakvi. V domto stave mali očakávať svoje úradné oslávenie, po ktorom už toľké hlasy túžobne volaly. 30. októbra toho istého roku vo veľkolepom rámci konalo sa posledné záverečné zasadanie apoštolského procesu v Bayeux. Cez celý proces bolo 91 zasadaní, počet vystavených listín dosiahol až 2500 strán, z ktorých temer 2000 strán pripadlo na skúmanie hrdinskosti jej ctností.

Hodnovernosť týchto spisov bola úradne overená dňa 10. decembra 1918 a v dôsledku toho pápež Benedikt XV. — ako sa vyslovil — aj osobne šťastný, že môže vyhovieť želaniu takrečeno všeobecnému, ráčil urobiť výnimku zpod predpisov cirk. práva, ktoré predpisujú časový rozdiel 50-tich rokov medzi smrťou Božích služobníkov a právnym rokovaním procesu ich blahorečenia.

Toto súdne rokovanie mohlo byť konečne spracované, aby tak dňa 1. júna 1920 mohlo byť podrobené rozhodujúcemu úsudku najd. poradcov takzv. Predprápravnej Kongregácie (Congregatio antipraeparatoria).

Ich priaznivé rozhodnutie bolo dňa 25. januára 1921 ratifikované (potvrdené) druhou Pripravnou Kongregáciou (Congregatio praeparatoria), ktorá pozostáva z kardinálov. K tomuto sa pripojuje konečné spoločné rozhodnutie oboch týchto súdnych sborov dňa 2. augusta toho roku takzv. Všeobecnej Kongregácie (Congregatio generalis) za predsedníctva samého Sv. Otca.

Keď pápež vzal na vedomie tieto priaznivé súdne výroky, pri svojom odchode prosil a vyzýval k modlitbe pre toto vážne rozhodnutie, ktoré potom mal urobiť. Za niekoľko dní určil nedeľu dňa 14. augusta 1921. vigíliu Nanebevzatia P. Marie, v ktorý deň mienil vyhlásiť pápežský dekrét o hrdinskom stupni ctností sestry Terezie Ježiškovej.

Toto slávnostné prečítanie dekrétu bolo v slávnostnej sieni konsistoriálnej vo Vatikáne. za účasti hojného počtu vznešenej spoločnosti.

Vyhlásenie najvyššieho kňaza bolo opravdivou chválorečou novej Ctihodnej (sestra Terezka dostala vtedy pomenovanie Venerabilis-Ctihodná) a jasne posvietilo na cestu duchovného detstva, ktorú pripomínať svetu bolo jej poslaním. „Výrečnosť je tým zvukom, ktorým hovoríeva. prejavuje sa vzrušená duša“ — hovoril Lacordaire. A skutočne toto bolo charakteristickou známkou tohoto vyhlásenia a vzrušenie vznešeného rečníka zmocnilo sa poslucháčstva a nadšenie, ktorým oplývala jeho duša, vlial do srdca svojich poslucháčov. V procese blahorečenia bolo treba prekonať ešte ďalší odsek: skúmanie zázrakov.

Medzi vyzdraveniami, pripisovanými svätici, šesť bolo predmetom zvláštneho bedlivého preskúmania pre cieľ blahorečenia; sv. Kongregácia obradov vybrala si z nich dve uzdravenia, lebo tento počet zázrakov dostahuje pri procese blahorečenia najmä keď možno uviesť pri ich overovaní očitých svedkov (testes oculati). (Sú to svedkovia, ktorí osobne znali Božiu služobnicu).

Prvé zázračné uzdravenie stalo sa ešte roku 1906. Zázračne uzdravený bol istý kandidát kňazstva v seminári v Bayeux, rodom z Lisieux, ktorému služobnica Božia svojou prímluvou umožnila kňazské povolanie. Karol Anne vo veku 23 rokov zasiahnutý bol pľúcnou tuberkulózou a dostal sa do nebezpečenstva smrti. Od-

bavoval deviatnik k P. Marii Lurdskej — spolu vzývajúc pri tom ako prímluvnicu aj sestru Tereziu Ježiškovu — ale bez výsledku. Mladý levíta konal na to ešte ďalší deviatnik, pri ktorom si žiadal už výlučne sv. karmelitku, aby tým zrejmejšie dokázala pôsobivosť svojej prímluvy. Chorý neoblomne dôveroval v potešiteľnom sľube nebeskej orodovnice: „V nebeskom svojom živote budem konať dobro na zemi.“

Teraz sa nesklamal vo svojej dôvere, lebo lekár, ktorý predtým predvídal uňho už len blízku smrť, zistil k svojmu nevysloviteľnému prekvapeniu úplné vyzdravenie. Po 15-tich rokoch roentgenové preskúmanie umožnilo zistiť trvácnosť tohoto vyzdravenia.

Druhého zázraku bola účastná jedna mníška sestier sv. Kríža v Ustaritz (provincia v dolných Pyrenejách).

Sestra Alojzia sv. Germana bola postihnutá za svojho noviciátu 1911—1912 vážnou žalúdočnou chorobou, ktorá sa od r. 1913 premenila v žalúdočného raka. Chorobou celkom vyčerpaná a opatrená už aj poslednými sviatosťami začala sa modliť deviatnik k sestre Terezií Ježiškovej. Ale zprvu cez rok 1915 obsiahla len silu a odvahu v utrpení s akousi nebeskou vôňou, ktorá prezradzovala tajomnú prítomnosť tej, ktorú práve vzývala.

V septembri r. 1916 sestra Alojzia sv. Germana rozhodla sa obnoviť svoje prosby a v noci 10. tohoto mesiaca Terezia sa jej zjavila a povedala jej: „Maj veľkú dôveru, sľubujem ti, že sa čoskoro uzdravíš.“ Na druhý deň ráno niektoré rehoľnice našly okolo postele chorej rozsypané ružové lístky rozličnej farby. Kto priniesol tieto ruže? Nikto to nevedel vysvetliť... Ale za niekoľko dní po tejto udalosti dňa 22. septembra chorá sestra vstala hore úplne uzdravená. K svedectvu ošetrojúceho lekára pripojuje sa presvedčivá roentgenová fotografia a dve dôležité svedectvá dvoch chýrnych le-

Svätá Terezia Ježiškova

károv, od doktora L. Becka, lekára v nemocnici sv. Jozefa v Paríži a od Dr. Viktora Paucheta, ktorí dosvedčujú nadprirodzený charakter tohoto náhleho a trvalého uzdravenia.

O oboch uzdraveniach bolo rokované na troch obvyklých zasadaniach sv. Kongregácie Obradov: Predprípravná Kongregácia (Congregatio antipraeparatoria) dňa 7. marca 1922 shrnula hlasy svojich poradcov; o niekoľko mesiacov neskôršie, dňa 25. júla Prípravná Kongregácia (Congregatio praeparatoria) znovu si vyžiadala mienku a hlasy svojich poradcov kardinálov; konečne Kongregácia Plenárna (zvaná tiež generálna, Congregatio generalis) dňa 30. januára 1923, ktorá bola za prítomnosti sv. Otca, znovu shrnula a sjednotila mienky všetkých poradcov a kardinálov.

Keďže výrok bol priaznivý, Jeho Svätosť Pius XI. vyhlásil dňa 11. februára dekrét, ktorým sa uznáva skutočnosť zázrakov a dňa 19. marca udelil svoje „Tuto“ t. j. určitý súhlas k tomu, aby sa už teraz proces blahorečenia mohol istotne previesť.

O niekoľko dní neskôršie, dňa 26. marca bolo ustanovené vybrať zo zeme jej drahocenné pozostatky a uložiť ich k blízkosti oltára. Teda na cintoríne v Liesieux prišlo do sa k ekshumácii pozostatkov budúcej blahoslavenej. Viac ako 200 kňazov obklopovalo J. E. biskupa Lemonnier a vysokodôst. P. Rodriguea, z rádu sv. Františka z Pauly, postulátora blahorečenia, ktorý bol sv. Stolicou vyslaný ako úradný delegát k tomuto úkonu.

50.000 pútnikov sprevádzalo voz nádherne ozdobený, ktorý privádzal späť do Karmelu pozhnané pozostatky jeho „malej svätej“. Bol to veľkolepý a dojímavý pohľad na zástupy, ktoré silnou vierou skláňali sa za putovania pozostatkov a vzývaly mlčky tým väčšou vrúcnosťou o pomoc svoju milú nebeskú Sprostredko-

vateľku. Keď otvorili hrob, vyrážala z neho silná a prenikavá vôňa ruží. Bola to akoby tajomná predzvesť nebeských ruží, ktoré Terezia v ten požehnaný deň sosypala na všetky utrpenia a na plesajúce mesto, aby tak naznačila svoj návrat.

Na druhý deň v kaplnke Karmelu cirk. súdny tribunál za predsedníctva najdôst. biskupa z Bayeux prišiel k zisťovaniu sv. pozostatkov. Po ich pečlivom uznaní za totožné, boli uložené do dvojitej schránky: jedna bola strieborná a druhá zasa z ružového dreva. Obidve boli potom uzavreté v relikviári. prvá v mramorovom podstavci a druhá v soche, ktorá je nazývaná „sv. telom.“

Dňa 29. apríla toho istého roku sestra Terezia Ježiškova bola k veľkej radosti celého kresťanského sveta slávnostne vyhlásená za blahoslavenú.

Blahorečenie sv. Terezie Ježiškovej bolo podnetom okázalých slávností po celom svete. Tieto slávnosti boli dojemné pre svoju zbožnosť a vrúcnosť: boli veľkolepé svojimi ozdobami. potom aj symbolické svojimi roztomilými ružovými ozdobami a konečne požehnané zázračnými plodmi milostí, ktoré prífahovaly na tento svet.

Karmelitské kláštory, náboženské spoločnosti, farnosti, misijné stanice rad radom oslavovali milú blahoslavenú.

Ale Lisieux a jeho karmelitský kláštor celkom zvláštnou slávnosťou oslávili jej triumf. Cirkevní hodnostári dostavili sa až z Ríma, z Anglicka a Ameriky, aby sklonili svoj purpur pred poníženou pannou francúzskeho Karmelu. 30 prelátov, 800 kňazov tvorilo jej sprievod, keď cez mesto slávnostne ozdobené a cez dojemné rady dôstojníkov a vojska zo svetovej vojny jej pozostatky boli nesené v slávnostnom sprievode. A zástavy všetkých možných krajín ich pozdravovali

na ceste pred nabitým zástupom počítajúcim 60 až 80 tisíc osôb.

Už r. 1925 priviedol do tohoto nepatrného mesta Normandie okolo 300.000 pútnikov. V nasledujúcich rokoch sa toto číslo ohromne zväčšilo a to tak počtom výprav, ktoré usporiadali z jednotlivých biskupstiev, alebo z určitých krajov, ako aj stále vzrastajúcim prílivom jednotlivých pútnikov.

Nechybovaly ani zázraky, ktoré sv. Cirkev požaduje predtým, kým by vyniesla svoj neomylný výrok o svätosti služobnice Božej. Už v samý deň vyhlásenia za blahoslavenú bol zaznamenaný veľký počet pozoruhodných skutkov, ktoré sa pripisovali jedine jej zakročeniu. Dva prípady vyliečenia boli bezodkladne podrobené riadnemu súdnemu vyšetrovaniu. Prvý prípad týka sa istého dievčaťa z Belgicka menom Marie Pellemansovej, ktorá polomŕtva prišla k hrobu sv. karmelitky, v nasledujúci deň po vyhlásení dekrétu „Tu-to“ a predvečer ekshumovania jej pozostatkov, ktoré bolo dňa 26. marca 1923. Tu zrazu zbadala, že je úplne vyliečená z pľúcnej a črevnej tuberkulózy, na ktorú trpela už cez dlhé roky.

Druhé vyliečenie obsiahla v Taliansku sestra Gabriela Trimusiová, z kongregácie „Chieppiene“ v Parme. Zasiahnutá bola klbovým reumatizmom kolien a tuberkulózou obratlov; utiekala sa k blahoslavenej Terezii za trojdňových pobožností, ktoré sa konaly v júni 1923 u karmelitiek v Parme na oslavu nedávneho vyhlásenia Terezky za blahoslavenú. Bola prítomná pri záverečných pobožnostiach týchto osláv, keď tu naraz pocítila potrebu uvoľniť pás, bez ktorého nemohla vzpriamene stáť a s radosťou sa presvedčila o tom, že všetky jej bolesti úplne zmizly.

Sv. Kongregácia obradov postupne prerokovala hodnovernosť oboch zázračných prípadov v jednotli-

vých komisiách: 12. augusta 1924 v Kongregácii Predprípravnej, 27. januára 1925 v Prípravnej a 17. marca v Kongregácii Generálnej. Ešte v tom mesiaci dňa 19. marca bol vyhlásený dekrét, potvrdzujúci zázračný charakter oboch uzdravení, po ktorom boli vynesené rozhodnutia Kongregácie zo dňa 24. a 29. marca, a konečne pápežský dekrét „de Tuto.“ Keďže svätorečenie (kanonizácia) svätých je už úzko spojené s dogmatickým učením, podáva pápež o tomto svoju zprávu vyučujúcej Cirkvi. Toto sa stalo v troch konsistoriách: po prvý v tajnom (dňa 30. marca), po druhé vo verejnom (2. apríla) a konečne v treťom takzv. poloverejnom (22. apríla). K tomuto poslednému, ktoré môžeme považovať už skoro za pravú synodu, boli pozvaní k odovzdaniu svojich hlasov všetci kardináli, arcibiskupi a biskupi, ktorých dieceze sú v 100-mílovej vzdialenosti od Ríma. V konsistoriume zo dňa 22. apríla 1925 bolo prítomných 50 kardinálov, viac ako 100 arcibiskupov a biskupov.

Konečne 17. mája tohoto jubilejného roku, teda len po dvoch rokoch, ktoré uplynuli po blahorečení, J. Svätosť Pius XI. zapísal do katalogu svätých ako prvú svätú tú, ktorú už predtým vyhlásil v svojom veľkňazskom úrade, ako prvú za blahoslavenú.

Je to prvý a spolu ojedinelý prípad, ktorý sa odohral po tom, čo pápež Benedikt XV. vyniesol obozretné a veľkou námahou zostavené ustanovenia cirk. práva o kanonizovaní svätých. Je to ojedinelý prípad v dejinách pápežstva, že by ten istý pápež v prvých 38 mesiacoch svojho pontifikátu bol vyhlásil tú istú služobnicu Božiu za blahoslavenú a svätú.

17. máj 1925 bol podľa svedectva tých, ktorí sa zúčastnili nezabudnuteľného obradu v Ríme, dňom neporovnateľného lesku, dňom opravdu až nebeským, ktorý nemožno porovnať s nijakým pozemským blahom.

Nikdy nebolo toľko uchádzačov o vstupné lístky do vatikánskej baziliky: bolo až 200.000 uchádzačov na 50.000 miest! Nielen Francúzi a Taliani sa zúčastnili na tomto záplavovom prílive pútnikov, ale aj sv. Mesto stalo sa viac ako inokedy medzinárodným, aby oslávilo veľkú „malú Terezku“, ktorá je milovaná celým svetom.

Už od štyroch hodín ráno tisly sa zástupy pri vcho-
de baziliky sv. Petra, hoci jej brány otvárajú sa až o šiestej hodine.

O ôsmej hodine 20 minútach začal sa slávnostný sprievod, pozostávajúci z 25 kardinálov, 250 arcibiskupov a biskupov a viac ako 4000 rehoľníkov prelátov a trval poldruhej hodiny.

Bazilika žiarila v záplave svetiel, keď v diaľke zjavila sa zástava novej svätice. Vtedy ohromný chrám ozýval sa dlhotrvajúcim potleskom. Postupoval tak vo svojej sile ako sa približoval obraz sv. Terezie, ktorú pozdravovali takýmto vlnobitím lásky, úchvatným, ne-
odolateľným a opravdu jedinečným.

Pri pohľade na najvyššieho veľkňaza neseného na „sedia gestatoria“ (na prenosnom tróne), tá istá vlna úctivej nežnosti zmocnila sa znovu tohoto mora veriacich, aby vypukla vo výkrikoch, dorážajúcej vrúcnosti. Pius XI. žiari až radosťou. Či nejde „ex cathedra“ (z prestolu najvyššieho cirk. učiteľa) vyhlásiť zázrak svätosti Tej, ktorá je spolu aj milým dieťaťom jeho srdca?

Po troch za sebou idúcich výzvach Jeho Eminencia kardinál Vico, sudca „Ponens“ procesu, sprevádzaný konsistoriálnym advokátom, prosí najvyššieho správcu Cirkvi, aby kanonizoval, za svätú vyhlásil blahoslavenú Tereziu Ježiškovu. Prv však, kým by vyhlásil rozhodnutie, sv. Otec vyzýva celý shromaždený zástup, aby sa s ním spolu modlil a potom sa spievajú litánie všetkých svätých. Miserere a „Veni Creator“ (Príď

Stvoriteľu Duchu). Po ukončení týchto prosebných modlitieb zemský zástupca Ježiša Krista začína hovoriť, aby splnil želanie celého katolicizmu: „Povstaňte všetci — volá sekretár pápežských Breve — prehovorí k vám Peter ústami Piusa.“

Tu nastala chvíľa neopísateľne slávnostná, vznešená. Celá asistencia stojí zatiaľ, čo Jeho Svätosť Pius XI. sediac na neomylnom prestole Petrovom, mocným a prenikavým hlasom vyhlasuje formulu rituálom predpísanú:

„Ku cti sv. a nerozdielnej Trojice a každej božskej Osoby zvlášť, na povznesenie katolíckej viery a rozšírenia kresťanského náboženstva, v mene a auktoritou nášho Pána Ježiša Krista, blahoslavených apoštolov Petra a Pavla a Našou vlastnou, po zralom uvažovaní a mnohonásobnom vyzývaní Božej pomoci a po poradiach s našimi ctihodnými bratmi kardinálmi sv. Cirkvi rímskej, patriarchami, arcibiskupmi a biskupmi prítomnými vo večnom Meste, vyhlasujeme za svätú Blahoslavenú Tereziu Ježiškovu. Ustanovujeme ju za takú, zanášame ju do soznamu svätých a ustanovujeme, aby každoročne v deň jej narodenia pre nebo t. j. 30. septembra konala sa jej pamäť a zbožne sa pripomínala v celej sv. Cirkvi.

V mene Otca i Syna i Ducha Sv. Amen.“

Bolo 10 hodín 40 minút. Sotva dokončil sv. Otec posledné slová tohoto vyhlásenia, zprvu — ako to býva v podobných prípadoch — nastal mohutný spontánny potlesk, ktorý sa dlho odrážal v hustých radoch veriacich.

Sv. Otec zjavne pohnutý doprial niekoľko chvíľ tomuto opojeniu zástupov a na to zaintonoval Te Deum. pri čom jeho slzy prezradzovaly vnútornú pohnutosť srdca tam prítomných... Za spevu vďakovčinenia, bez

všetkej viditeľnej príčiny, odtrhly sa z ozdoby jedného piliera tri biele ruže — roztomilý znak — a padly na pravú stranu samého najvyššieho kňaza...

Po odspievaní Tercie (časť kňazských hodínok) začína sa pápežská pontifikálna omša, ktorej veľkolepé obrady odstavujú sa medzi oltárom Confessie (kde spočívajú pozostatky sv. Petra) a trónom, postaveným v úzadí apsidy. Pius XI. odstavuje rozličné tieto úkony s obdivuhodnou zbožnosťou. Po evangeliu číta dojímavú homiliu v latinskej reči a jeho hlas je zanášaný až do najvzdialenejších častí baziliky pomocou hlas zosilujúcich prístrojov, ktoré boli na tento deň umiestené v bazilike sv. Petra.

Na obetovanie prinášajú rozličné obetné dary v sprievode pozoruhodných obradov. Kardináli hodnosti biskupskej, presbyterskej a diakonov, sprevádzaní postulátorom procesu svätorečenia, prichádzajú jeden za druhým a dávajú obvyklé dary pápežovi: sviečky, ozdobené jemnými okrasami, chleby, malé zlaté a strieborné súdky naplnené vínom a vodou, dvoch holubov, dve hrdličky a vtákov v uzavretých nádherných pozlátých a postriebornených klietkach.

Sv. prijímanie má ešte túto zvláštnosť: sv. Otec prijíma sv. spôsoby chleba a vína hore na tróne a pije z kalicha zlatou rúrkou, keď predtým rozdelil sv. Hostiu medzi kardinálom diakonom a subdiakonom, poslujúcim pri sv. omši.

Konečne po pápežskom požehnaní vystupuje Pius XI. korunovaný tiarou na „sedia“, aby znova pomaly prešiel rozsiahlymi loďmi ohromného chrámu, kde mu jeho duchovné dietky privolávajú na slávu a pohnute kľakajú pred jeho žehnajúcou rukou. O 3/4 na druhú bol ukončený tento vznešený obrad.

Aby boli odškodnené tisíce veriacich, ktorí ráno nemohly dostať vstupné lístky do baziliky svätopeter-

skej, bol osvetlený chrám po celé odpoľudnie a kapitulá pri svätopeterskom chráme odbavuje — majú na to zvláštne privilegium — *Vesperae* (popoludňajšia časť kňazských hodín) o svätorečenej Panne.

Zaslúži si poznamenaf, že celá štvrť mesta, zvaná Borgo bola z tejto príležitosti kvetami ozdobená, k vôli „Svätici ruži“, akoby náhle na fasádach všetkých budov vykvitly prepychové a neobyčajné ozdoby kvetové. Večer pripravil večnému Mestu veľkolepé divadlo: Vonkajšie osvetlenie baziliky a majestátného stĺporadia na námestí. Takého osvetlenia nebolo od 29. júna 1870 a stalo sa tak zasa práve na oslavu malej Svätice Francúzska, takže správne bolo poznamenané, že Rím obnovil sväzky s tradíciami svojej dávnej slávnej minulosti. Nič nemôže vyjadriť účinok tohoto ligoťavého svetla, ktoré čistými líniami naznačovalo veľdielo Michel Angelovo. Kúpola robila dojem ohnivej tiary, ktorá spolu viaže nebo so zemou a kolík z tých 500 000 osôb, ktoré sa tu sbehly k tomuto kúzelnému divadlu, vzdialili sa od neho, rozmýšľajúc v svojom srdci o nauke poníženosti, ktorá vyžiarovala z tohoto neporovnateľného triumfu!

Zatiaľ čo hlavné mesto katolíckeho sveta takto otváralo obdobie osláv novej vyvolenej raju, celý kresťanský svet bol od tohoto 17. mája uchvátený tým istým záchverom a pripojil sa k tomuto oslavovaniu aj vo svojich najvzdialenejších krajinách. Potom nasledovali slávnosti usporiadané postulátormi rímskymi, karmelským kláštorom v Lisieux a inými mnohými kláštorami rádu. ba aj mnohé chrámy a náboženské spolky konaly podobné oslavy. Či azda nebola Terezia opravdu — ako to povedal istý cirk. hodnostár — „*deliciae generis humani* — rozkošou ľudského pokolenia?“

Tu sa môžeme zmieniť len o dvoch skupinách slávností v Lisieux. Prvou bola deväťdňová pobožnosť od

4. do 12. júla a jej prvý deň bol venovaný na posviac-ku kaplnky v Karmeli.

Táto novóna končila sa cirkevným sprievodom, pri ktorom nesené boli pozostatky svätej na tie miesta, ktoré kedysi posvätilo toto anjelské dieťa. Znovu navštívila dom v Buissonnets, park (Jardin de l'Etoile), kláštor benediktínok a katedrálu sv. Petra v Lisieux.

Toto však bolo takrečeno len predohrou veľkých slávností, ktorých sa zúčastnil ľud mesta Lisieux s veľkou radosťou od 24. do 30. septembra 1925. Malé miestnosti Karmelu nemohly do seba pojať ctiteľov svätice a tak rad-radom 26, 28. a 29. septembra tri farnosti mesta poskytli svoje chrámy pre biskupské pontifikálne bohoslužby, ktorým zvláštneho lesku dodala prítomnosť mnohých biskupov a iných hodnostárov cirkevných. Táto oktáva bola zahájená v kaplnke Karmelítiek za predsedníctva J. Em. kardinála Bourne, prímasa Anglicka. V nedeľu dňa 27. septembra J. Em. kardinál Dougherty, arcibiskup z americkej Filadelfie, ktorý verný v oslavovaní „malej kvetinky“ slúžil slávnostnú pontifikálnu omšu v tej istej svätyni. Konečne 30. septembra — deň apotheozy, najvyššej oslavy — musel byť vyhradený najjasnejšiemu legátovi (poslovi) najvyššieho kňaza Pia XI., kardinálovi Vico, prefektovi sv. Kongregácie obradov.

Pri pontifikálnej sv. omši pápežský vyslanec vložil do ruky poníženej Terezie drahocennú zlatú ružu, požehnanú a obetovanú samým Píom XI. do rúk tej, ktorú nazýva druhým svojím anjelom strážcom a hviezdou svojho pontifikátu.

Odpoludnia rozvinul sa so zlatou schránkou uprostred nadšených davov impozantný sprievod mnoho sto kňazov, viacej ako 50 biskupov, jedného patriarchu východu a troch kardinálov. Tento deň, ktorý oprávnene možno nazývať „sviatkom ruží“, celé mesto robilo do-

jem, ako usmievavá ružová záhradka. Pod slávobránami, girlandami, prápormi rozvinul sa práporový pochod 40-tich národov, tvoriaci jasne hovoriaci rámec pre sv. relikvie tej, ktorá používa svojho pobytu v nebi už na to, aby prebiehajúc svetom rozlievala po ňom bohatými prúdmi lásku Božiu.

Procesia sa ukončila v mestskej záhrade, v niekdajšom biskupskom parku. Na širokej terase bol umiestnený monumentálny vyvýšený podstavec na spôsob oltára, ktorého čelo bolo označené týmto jednoduchým nadpisom: „Bud' Bohu sláva!“

Ó, nijaká iná oslava nemohla väčšími potešiť sväticu: áno, nech je sláva vzdávaná za všetko Bohu, ktorý je prameňom ctnosti Terezkinej a jej mocného orodovania! Sláva Bohu, ktorý nám ju daroval, ako ozvenu svojho srdca a ako živý obraz svojej nekonečnej lásky.

Keď už noc ukončila toto radostné divadlo, akoby na jeho predĺženie, ulice mesta a malá kaplnka Karmelu zaodialy sa tisícerymi svetlami. Zo skromnej kupy karmelského kláštora žiaril k nebesiam jasne ožiarенý kríž, na jeho vrcholku bola umiestená hviezda. Naozaj nová hviezda zažiarila na oblohe Cirkvi a jej žiarenie sa neprestajne zosilňovalo. Pápež Pius XI., chcúc zväčšiť jej žiarenie, rozšíril kult a sviatok sv. Terezie Ježiškovej dňa 15. júla 1927 na celú Cirkev.

Po niekoľkých mesiacoch námestník Ježiša Krista svojím dekrétom zo dňa 14. decembra 1927 vo svojej snahe, aby urýchlil a uľahčil apoštolským pracovníkom duchovné dobytie nesmiernych pohanských krajín, tak odpovedal na doliehavé prosby mnohých misijných biskupov, že vymenoval karmelitskú pannu za patrónku všetkých misií, práve tak ako bol doteraz sv. František Xaverský patrónom misií.

Keď človek uvažuje nad toľkou slávou, mimovoľne vyderie sa z úst hlas obdivu:

„Quae est ista?“ Aké je to stvorenie, ktoré takto postupuje v dobýjaní srdca a na ktorú Cirkev sv. neobávala sa vzťahovať tento výrok: „Požehnaný Pán, lebo dnes tak zvelebil tvoje meno, že chvála tvoja neodstúpi od úst ľudu.“ (Judit 13, 24, 25. officium sv. Terezie: Antifona ad Magnificat v II. Vesper.) a veľmi ponížená sv. Terezia sama odpovedá na toto: „Ja som len malou dušou, ktorú však dobrotivý Boh zahrnul svojimi milosťami pre dobro jej samej a pre dobro iných duší.“

Ako kedysi predchodca Pána na púšti, tak práve aj ona smie povedať: „Som len hlas, ktorý volá: Čiňte rovnými cesty Pána!“ Či táto rovná cesta — „jej malá cesta“ — nie je tá istá, ktorú oznamoval už prorok Izaiáš hovoriac: „A bude tam chodník i cesta a cestou svätou bude nazvaná, nepôjde po nej nečistý, táto vám bude rovnou cestou, takže na nej ani hlúpi nezablúdia.“ (Iz. 35, 8)

Vyzdvihujúc úlohu sv. Jána Krstiteľa Ježiš hovoril: „On je to, o ktorom bolo napísané: Hľa, posielam svojho anjela pred tvárou твоjou, ktorý pripraví твоju cestu pred tebou. Lebo povedám vám: Nieto väčšieho proroka medzi narodenými zo žien nad Jána Krstiteľa, ale kto menší je v kráľovstve Božom, väčším je nad neho.“ (Luk. 7, 28.)

Či sa potom možno diviť neporovnateľnému osláveniu, ktorého sa dostalo tej duši, ktorej jedinou túžbou bolo maľučkou byť na zemi a ktorá sa svojím celým chovaním voči Bohu dokázala byť „dieťaťom“ podľa jeho Srdca?

Reč pápeža Benedikta XV.

pri vyhlásení dekrétu o hrdinskom stupni ctností
sv. Terezie Ježiškovej

Sotva mesiac tomu, čo odznela naša reč, ktorú sme povedali v tejto istej miestnosti z príležitosti ustálenia hrdinského stupňa ctností ctihodného Fourneta a povedali sme, že Francúzsko — tak sa vidí — uchádza sa o nový a závidenia hodný titul „matky svätých.“ (Francúzsko má totiž titul „najstaršej, prvorodenej dcéry Cirkvi.“ Poznámka prekl.). A hľa, dnes môžeme poukázať na lúbeznú vôňu iného kvetu, ktorý skvitol na francúzskej pôde; hľa, máme príležitosť priznať rovnaký hrdinský stupeň ctnostiam sestry Terezie Ježiškovej, rehoľnice z karmelského kláštora v Lisieux. Tešíme sa, že môžeme týmto dekrétom potvrdiť teraz prednesené naše slová. Tešíme sa z toho pre česť, ktorá z toho vyplýva pre katolícke Francúzsko a pre oprávnené uznanie, ktorého sa tým dostane diecézi, kde je táto podivuhodná záhrada, v ktorej tento pôvabný kvietok kvitnul a úplne sa rozvinul.

Ale k príčinám radosti, ktoré nám vnuká naša blahosklonnosť k národu Chlodviga a sv. Ludvika, pripojuje sa aj nová poľnúťka, pôsobiaca nám neobyčajnú záľubu, ktorú vzbudil celkom zvláštny charakter hlavnej ctnosti sestry Terezie Ježiškovej. Lebo niť nikoho, kto len trochu pozná život „malej Terezie“, aby sa nepripojil svojím hlasom k podivuhodnému sboru, ktorý vyhlasuje, že tento život je charakterizovaný celkom zásluhami „duchovného detstva.“ Hľa, v tom spočíva „toto tajomstvo svätosti“ nielen pre Francúzov ale aj pre všetkých veriacich celého sveta. Preto oprávnene

dúfame, že príklad novej francúzskej hrdinky rozmnoží počet dokonalých kresťanov nielen medzi jej rodákmi, ale aj medzi všetkými deťmi katolíckej cirkvi.

K tomuto cieľu žiadúcny je, aby sme si vytvorili správny pochop o „duchovnom detstve.“ Ale či nie práve dnešný dekrét, ktorý oslavuje nábožnú žiačku Karmelu, ktorá práve cvičením sa v ctnostiach „duchovného detstva“ dosiahla hrdinský stupeň dokonalosti — je povolaný rozhlásiť jeho správny dojem? Z tohoto každý nahliadne oprávnenosť našej polnútky k radosťi, ktorá však neuspokojuje sa len tým, že sa môže tešiť výlučne s našimi synmi francúzskymi. Tu každý vidí, že všetci veriaci, bez rozdielu národnosti, veku, pohlavia, postavenia musia veľkodušne nastúpiť túto cestu, po ktorej sestra Terezia Ježiškova prišla až k heroickému stupňu ctností.

Harmonia, ktorá panuje medzi svetom smyselným a duchovným, umožňuje nám vychádzať pri vylíčení charakteristických rysov „duchovného detstva“ zo sveta smyselného. Všimnime si dieťa, ktoré kráča ešte neistým krokom a nevie ešte ani slova prehovoriť. Keď ho niektoré iné dieťa toho istého veku prenasleduje alebo azda niektoré silnejšie sa mu vyhráňa alebo ho nastraší neočakávané objavenie sa nejakého zvieraťa, kde sa hľadá ukryť? Kde hľadá útočisko? V náručí svojej matky!... Len čo ho schytí a pritísne na svoje srdce, dieťa zabudne na všetok predošlý svoj strach; a vydychnúc zvolna zo svojich slabučkých pľúc, pozerá už smelo na pôvodcu svojho strachu a hrôzy, ba odváži sa ho vyzvať aj k boju, ako keby hovorilo: „Teraz ma už chráni istý obhájca; do rúk svojej matky sa odovzdávam s úplnou dôverou, nielenže budem chránený proti každému útoku nepriateľa, ale preto, lebo ma bude viesť tak, ako to bude najlepšie na osolí môjmu telesnému zosilneniu.“ Podobne aj „duchovné detstvo“ za-

kladá sa na dôvere v Boha a v slepom odovzdaní sa do Jeho láskavých rúk.

Nie je zbytočné odkryť charakteristické vlastnosti tohoto „duchovného detstva“, či už po stránke toho, čo ono vytvára, alebo po stránke toho, čo zasa na inej strane predpokladá. Predovšetkým vytvára cit pyšnej sebadôvery, potom domýšľavosť, že čisto ľudskými prostriedkami možno dosiahnuť nadprirodzený cieľ a vytvára aj klamnú domnienku, že si postačíme v hodine nebezpečenstva pokúšenia. S druhej strany predpokladá živú vieru v jestvovanie Boha, praktické pokorenie sa pred Jeho mocou a milosrdenstvom, dôveryplné utiekanie sa pod ochranu Toho, ktorý nám temer vnucuje svoju pomáhajúcu milosť, aby sme mohli vyhýbať zlu a obsiahli všetko dobré. Takto vlastnosti tohoto „duchovného detstva“ sú veľmi obdivuhodné, či ich už pozorujeme po stránke zápornej alebo skúmame ich kladnú stránku a tak ľahko pochopíme, že Ježiš Kristus ho označil ako potrebnú podmienku k dosiahnutiu večného života.

Raz Spasiteľ vzal zo zástupu malé dieťa a keď ho ukázal svojim učeníkom, povedal: „Veru, povedám vám ak sa neobráтите a nebudete ako maľučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského.“ (Mat. 18, 3.) Ó, aké je to výmluvné naučenie, ktoré rozptyľuje bludné mienky a ctibažnosť tých, ktorí považovali nebeské kráľovstvo za pozemskú ríšu, snívajúc o tom, že tam zaujmú popredné miesta, alebo vyzvedali sa, kto bude v ňom najväčším pánom! „Quis putas major est in regno coelorum?“ Kto je v kráľovstve nebeskom najväčší? (Mat. 18, 1.) A Pán Ježiš, aby lepšie zdôraznil, že prednosť v kráľovstve nebeskom bude vyhradená „duchovnému detstvu“, pokračuje: „Ktokoľvek teda uponíži sa, ako tento maľučký, ten je väčším v kráľovstve nebeskom.“ (Mat. 18, 4.) Pri inej príležitosti niektoré matky Mu

prinášaly svoje deti, aby na ne skladal svoje ruky a keď sa ich učenici pokúšali odháňať. Ježiš tým nemilo dotknutý povedal: „Nechajte maľučkých a nezabraňujte im ku mne prichádzať. lebo takých je kráľovstvo nebeské.“ (Mat. 19. 14.) A pri tom povedal aj toto: „Veru povedám vám: „Ktokoľvek neprijme kráľovstva Božieho ako maľučký, nevojde do neho.“ (Marek 10. 15.) „Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud.“

Je veľmi dôležité poukázať na silu tejto božskej reči, lebo Synovi Božiemu nestačilo len dôrazne priznávať, že kráľovstvo nebeské prináleží deťom: „*talium est enim regnum coelorum* — takýchto je kráľovstvo nebeské“, alebo že ten, kto sa uponíži ako toto dieťa, bude najväčší v kráľovstve nebeskom, ale On učí aj ináč a to celkom jasne hovoriac, že z kráľovstva nebeského budú vytvorení všetci, ktorí sa nebudú podobáť maľučkým. Či azda nechce učiteľ, ktorý nejakú náuku podáva rozličným spôsobom, naznačiť touto mnohotvárnosťou výkladu, že mu na tejto veľmi záleží? Keď sa teda natoľko usiluje vštepiť do srdca učeníkom túto náuku, iste si žiada, aby tým jasnejšie porozumeli. Vidíme z tohoto, že božskému Učiteľovi veľmi záležalo na tom, aby Jeho učenici jasne pochopili, že „duchovné detské“ je nepostrádateľnou podmienkou obsiahnutia života večného.

Pri toľkej určitosti a dôraznosti tejto náuky vidí sa skoro nemožným, žeby sa našla duša, ktorá by zanedbávala nasledovanie tejto cesty dôvery a odovzdanosti; tým väčšmi — opakujeme — videlo by sa nám to, keďže táto božská reč nielen všeobecnou formou, ale aj zvláštnym naznačením vyhlasuje túto životnú zásadu ako záväznú aj pre tých, ktorí ztratili úprimnosť detského veku. Niektorí si myslia, že cesta dôvery a odovzdanosti je vyhradená len pre nevinné duše, ktoré

ešte hriech nezbavil milosti mladého veku. Nemôžu pochopiť možnosť „duchovného detstva“ u tých, ktorí už ztratili pôvodnú svoju nevinnosť, jednoduchosť. Ale či slová božského Majstra: „Nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli, — ak len nebudete ako maľučkí“ — neoznačujú práve potrebu premeny a námahy? Nisi conversi fueritis — ak sa len neobráťte! Hľa, naznačená je zmena, ktorú majú previesť učeníci Ježiša Krista, aby sa znovu stali deťmi. A kto sa môže stať dieťaťom, ak nie práve ten, ktorý už nie je? Nisi efficiamini sicut parvuli — ak sa len nestanete takými ako maľučkí: tým, hľa, je naznačená namáhavá práca, lebo jasné je z toho, že človek musí pracovať, aby bol a pozdával sa tými, čím azda nikdy ešte nebol alebo čím prestal byť; preto, lebo každý človek musel byť kedysi dieťaťom, slová: Nisi efficiamini sicut parvuli — ak sa len nestanete znovu dieťkami — obsahujú v sebe povinnosť pracovať na znovunadobudnutí darov detstva. Bolo by smiešne usilovať sa znovu nadobudnúť vonkajší zjav a slabosť detského veku; ale neprotiví sa rozumu, keď v slovách evangeliumu nachádzame rozkaz pre tých, ktorí sú už v dospelom veku, aby sa vrátili späť k vykonávaniu ctností „duchovného detstva“.

Táto náuka musela nadobudnúť cez storočie novej sily príkladom tých, ktorí práve cvičením sa v týchto ctnostiach dospeli k hrdinskému stupňu dokonalosti kresťanskej. Sv. Cirkev vždy stavala pred oči ich príklady, aby takto čím viacerí lepšie pochopili a nasledovali tento Majstrov príkaz; aj dnes, keď vyhlasuje hrdinský stupeň ctností sestry Terezie Ježiškovej, nasleduje iný cieľ.

Hoci táto šťastlivá služobnica Božia nestrávila dlhé roky v službe Božej a ani nevykonala veľkolepé skutky, predsa sotva v piatich lustrumoch (päťročiach, sotva za 24 rokov) žila život ozaj zásluhný. Hoci bola členom

rehole, v ktorej sláva učenosti stala sa aj podielom slabšieho pohlavia (sv. Terezia z Avily), ona sama nemala účasť na hlbšom študovaní, predsa však získala toľko vedomostí, že aj iným mohla označovať pravú cestu spásy. Ale odkiaľ pochádza táto hojná žatva zásluh? Kde natrhala toľko zralých plodov? V záhrade „duchovného detstva!“ Odkiaľ má tie poklady, vedomosti? Z tajomného prameňa, ktorý Boh odkryje deťom!

Ak dcéra Stanislava Ludvika Martina — ktorá uzrela svetlo sveta v Alençone dňa 2. januára 1873 — zpočiatku prejavovala bezstarostnosť a veselú živosť detí svojho veku, všetci svedkovia shodujú sa v tvrdení, že nešťastie, ktorým bola zastihnutá v 5-tom roku svojho veku smrťou svojej matky, vtlačilo jej do duši veľkú vážnosť a mimoriadnu vyspelosť. Či nechcel azda Pán, aby vznikla v nej táto náhla zmena a táto ochota ozdobovať sa vlastnosťami „duchovného detstva“, aby sa na nej mohla uskutočniť v celom rozsahu božská náuka: „Nisi conversi fueritis... nisi efficiamini sicut parvuli — ak sa len neobrátite... ak sa nestanete malúčkí...“

Od toho času Terezia stále prejavovala v rečiach aj v skutkoch takú rozumnosť, ktorá ďaleko predčila jej vek. Podivuhodnou ochotou pripisovala Pánu Bohu všetky krásy, ktoré videla vo stvoreníach a od Neho samého úfala, že dostane liek na svoje choroby a tiež aj choroby svojich blížnych. Ó, aký veľký bol jej prirodzený nenútený vzlet k Bohu, najmä v nespokojnosti a úzkosti! Ako verne predstavovala nám dieťa, ktoré sa zo všetkých síl usiluje zachrániť v náručí matky, len čo poznalo, že si samo nestačí! Terezia sa tak často odovzdala modlitbe a také dokonalé bolo jej odovzdanie sa Bohu, že sa odvážila porovnávať svoj život na zemi so životom nebeským.

Milovala svojich rodičov čistou láskou; a predsa bola by sa obávala, keby bola pre nich žiadala predĺženie tohoto pozemského vyhnanstva, že ich pripraví o nebo, ktoré si oveľa viacej vážila ako život pozemský.

Z toho všetkého možno ľahko usudzovať, že postúpom rokov ctností „duchovného detstva“ zapúšťaly v duši Terezkiny hlbšie a hlbšie korene. Ale skutočnosť ďaleko prevýšila tento predpoklad. Ľahko sa možno o tom presvedčiť, keď uvážime, ako sa chovala vo chvíľach, ktoré rozhodovaly o celej jej budúcnosti. Jej otec, vzor kresťanských rodičov, uspokojil sa tým, že nebude mať pri sebe ani poslednú svoju dcéru a nezakrýval v sebe ani akúsi šľachetnú pýchu nad tým, že mu bolo dopriate zasvätiť Pánu Bohu v kláštornom živote celé svoje pokolenie. Ale celkom iného smýšľania bol matkin brat, u ktorého Terezia bývala. Ani diecezálny biskup a predstavená kláštora v Lisieux nechceli na nijaký spôsob súhlasiť so želaním mladého dievčaťa, aby sa už v 15 rokoch pochovalo v karmelskom kláštore. Predsa darmo by sme hľadali slovo ponosy na rtoch Terezkinych, či už proti rozhodnutiu svojho ujca, ktorý odmietal dať súhlas k tomu, aby pred 17. rokom vstúpila do kláštora, či proti odporu predstavenej, ktorá vstúpenie odložila až na 21. rok. Ó, ako veľmi musela trpieť holubica, ktorá tak horúco túžila ukryť sa v sv. zátiší kláštornom na Karmeli! Ale tieto svoje vzdychy vylievala len pred samým Pánom Bohom. Ba obávajúc sa, že tieto prekážky môžu pochádzať od samého Pána Boha, neodvážila sa protirečiť svojim príbuzným a predstaveným, ktorí zasa mohli toto jej mlčanie považovať za znak jej súhlasu, hoci to bol jej jediný výraz dôveryplnej odovzdanosti v Boha.

Chovanie Terezie sa ani vtedy nezmenilo, keď sa bezúspešne obrátila priamo a odhodlane na samého pápeža. Ó, aká daromná, márna bola táto dlhá cesta po

Taliansku, koľko prejavov nesúhlasu, ba azda aj pohrdania sa jej dostalo za to! Či azda všetky tieto zkúšky neboly vstave otriasť jej pevným rozhodnutím; a či ju nemohly presvedčiť tieto okolnosti, aby dala prednosť rade ľudskej, ktorú mohla považovať za vôľu Božiu? Ale heroizmus ctnosti predpokladá vytrvanlivosť a neústupnosť v činoch. Ale čím viacej narážala na protirečenie ľudí, tým viacej rozmnožovala malá Terezka svoje skutky dôvery a prejavy odovzdanosti sa do rúk Božích a cvičením ctností, ktoré patria k „duchovnému detstvu“, pripravovala sa k vystúpeniu až na vrchol dokonalosti kresťanskej. A Pán neušetril ju od zkúšok a ona ich prijímala ako príležitosti, v ktorých sa mohla vždy viac odlúčiť od náklonnosti k stvoreniam a vždy mocnejšie sa spojiť so Ženíchom svojej duše.

Keď biskup konečne vyhovel jej neustálym a náliehavým žiadostiam, aj vtedy vyplnenie jej túžob bolo oddialené priorkou karmelského kláštora, ktorá oddialila jej vstup o 4 mesiace. Vtedy Terezia mohla sa opierať o výrok pápeža Leva XIII., ktorý jej povedal: aby urobila len to, čo jej naložia predstavení, lebo medzi svojimi predstavenými na prvé miesto kládla svojho biskupa. Ale táto náliehavá prosba za obsiahnutím jej cieľa, akokoľvek bola odôvodnená, mohla by v nás vzbudiť domnienku, že sa Terezka opierala o ľudské poľnútky; a preto by sa bolo videlo, že jej dôvera je ochabujúca a jej odovzdanie menej úplné. Ale ona radšej nezypierala sa novšiemu tomuto sklamaniu a bola aj naďalej pokojná v presvedčení, že Boh dá odmenu v čase príhodnom tým, ktorí v ňom dôverujú.

Dňa 9. apríla 1888 táto odmena skutočne dostala sa Terezii. Riadením Božej prozreteľnosti dostala sa pod ochranu Ježiška, ktorý ráčil takto prejavíť svoje uznanie za horlivosť, s ktorou až doteraz uctievala ctnosti Jeho detstva. Ale prečo by sme nemali povedať, že no-

vý názov bol pre zbožnú karmelitku len stálou poľnútkou. aby sa tým viacej odovzdala Pánovi? Dieťa betlehemske sa jej zjavilo v náručí najsv. Matky, ochotné a hotové dať sa niešť z Betlehema do Egypta a z Egypta do Nazaretu: sledujúc Jeho príklad, Terezia odovzdala sa do náručia svätých pravidiel karmelských a vo všetkom dala sa viesť rehoľnou poslušnosťou. Božský Pracovník z Nazaretu javil sa jej očiam ďalej v postave, ako usilovne vykonával svoje povinnosti uložené svojím Pestúnom a vždy poslušný voči rozkazom, ktoré Mu predkladali predstavitelia nebeského Otca. Podľa Jeho príkladu Terezia usilovne vykonávala všetko, čo jej rozkázala priorka a vychovávateľka novíciek a robila všetko tak dokonale, bez sťažnosti a akejkoľvek poznámky, takže robila dojem, ako by ani nemala vlastnej vôle. Tak podivuhodne napodobňovala ctnosti detstva Spasiteľovho táto mladá karmelitka, že keby sa jej nebolo už dostalo mena „Ježiškova“ riadením božskej prozreteľnosti, iste by jej ho boly za to udelily rehoľné sestry. Keď sa raz božské Dieťa zjavilo sv. Matke Terezii z Avily, pýtajúc sa na jej meno, odpovedala veľká a zbožná reformátorka karmelitského rádu: „menujem sa Terezia Ježišova“, zaslúžila, aby počula: „A ja som Ježiš Terezkin!“ — tak aj karmelitka z Lisieux mohla povedať: „Som Terezia Ježiškova, preto lebo Ježiško je učiteľom a vzorom Terezie.“

Pre túto všeobecnú vážnosť, ktorú požívala v kláštorskej spoločnosti, bola zvolená naša horlivá karmelitka, aby pomáhala vychovávateľke novíciek, hoci bola ešte veľmi mladá a len nedávno skladala sľuby. Ach, iste Ježiš to bol, ktorý vedel, že je určená len pre krátky život, preto chcel, aby v krátkom čase vykonala veľké veci. Tento svoj úrad skutočne použila na to, aby ešte viac vzrastala v ctnosti: nie žeby ju bol rozptyľoval, ale zdokonaľoval ju v cvičení sa v „du-

chovnom detstve.“ Hoci osoby, s ktorými prišla do styku, boli rozličnej povahy, nikdy nebla vyrušená zo svojej pokojnej prítvornosti a množstvo otázok, ktorými bola zasypávaná, nikdy nemohlo vyvolať na jej rty znak netrzeplivosti. V svojich pochybnostiach žiadala pomoc od Ježiška a toto božské Dieťa, ktoré v nazaretskej dielni „vzmáhalo sa v múdrosti a vo veku“ (Luk. 2. 52.), nikdy nemeškalo prísť jej na pomoc, aby svoje ťažkosti zadarmo rozriešila.

Sestra Terezia Ježiškova po celých deväť a pol rokov svojho rehoľníckeho života verne vytrvala na svojej ceste. Myslíme, že netreba sa nám ďalej zapodievať s touto jej charakteristickou čnosťou a vysvetľovať, ako dosiahla pomocou tejto čnosti vrchol kresťanskej dokonalosti.

Milí synovia v Kristu! Krivdili by sme vám, keby sme chceli dokazovať, že svätosť služobnice Božej nemohla byť umenšená prorockými výpoveďmi, ktoré odznely na jej smrteľnej posteli a úmyslom, aby sa rozšíril jej spis „Dejiny duše“, v ktorom Terezka sama seba odкрýva verejnosti. Keďže bola cez celý život veľmi ponížená, v poslednej chvíli svojho života mohla vyriechnúť slová zdanlivo protiviac sa poníženosti len pod priamym Božím vnuknutím.

Rozum ľudský je príliš obmedzený a preto nevládze preskúmať príčiny Všemohúceho, keď vnuká svojim stvoreniam slová, ktoré chce sám povedať, alebo dáva rady, ktoré chce ľudstvu na vedomie priniesť. Bez opovážlivosti by sme v tom mohli vidieť úmysel rozšíriť za obyčajné hranice účinok dobrého príkladu. Okrem toho v konkrétnom prípade sestry Terezie je celkom miestne pozorovať Božiu vôľu, aby tým zdôrazňovaná bola záslužnosť „duchovného detstva.“ Vo Sv. Písme čítame že „ústami detí často bola vzdávaná Bohu chvála — ex ore infantium et lactentium perfe-

cisti laudem“ — a niekedy dokonca sa k tomu pridáva aj moc zničiť úklady nepriateľa: „ut destruas inimicum et ultorem“ (Z úst detí a nemluvniatok pripravil si slávu... aby si zahubil nepriateľa a mstitela... Žalm 8. 3.). Ó, ako by sme nemali povedať, že Boh sám určil sestru Tereziu Ježiškovu práve vykonávaním ctností detského ducha, aby bola jednou zpomedzi tých, ktorí vzdávajú Bohu takúto dokonalú chválu! Jediný pohľad na dobu v ktorej žila, dovolil by skoro tvrdiť, že mala úkol: „ut destrueret inimicum et ultorem — aby porazila nepriateľa a mstitela.“ Ale to by nebola mohla vykonať, keby sa neboly „Dejiny duše“ rozšírily skoro po celom svete.

Namiesto toho, aby sme sbierali námietky proti svätosti Terezie Ježiškovej, ktoré sa dajú ľahko vyvrátiť, uznáme, že táto svätosť bola vytváraná heroickými ctnosťami, ustavičným a praktickým cvičením lásky „duševného detstva.“

Je potrebné, aby sa k teoretickému uznaniu tejto pravdy pripojilo aj pevné rozhodnutie, že budeme túto novú hrdinku v tomto aj nasledovať. Bohužiaľ, naša doba ukazuje sa ako veľmi náchylná k dvojfarebnosti a falošnosti. Preto nie div, že láska k Bohu natoľko ochladla, a že láska k blížnemu sa veľmi zmenšila. Daj Bože, aby ľudia zmenili tento spôsob života! Daj Bože, aby bola detská úprimnosť! Daj Bože aby s touto úprimnosťou, ktorá sa jasne odráža na karmelitke z Lisieux, rozširoval sa aj zbožný zvyk, kráčať vždy v prítomnosti Božej a ochota nechať sa unášať rukou prozreteľnosti Božej!

Sestra Terezka Ježiškova krátko pred svojou smrťou sľúbila, „že v nebi bude dobre robiť na zemi.“ Vieme, že tento sľub dodržala, lebo milosti, poskytnuté na jej orodovanie sú skoro nespočítateľné. Najmä v

smutných dňoch sotva zakončenej svetovej vojny my sami sme dostali veľký počet listov od francúzskych vojakov a dôstojníkov, ktorí pripisovali sestre Terezii Ježiškovej svoje zachránenie z toľkých smrteľných nebezpečenstiev. Tieto listy tým istejšie nesú pečať úprimnosti, keďže rozprávajú často o „zmene života“, ako daru vďačnosti voči svojej dobrotivej prímluvnici. Ktože by neuznal, že súcitná Terezia bude ešte väčšmi rozdávať priazeň tým, ktorí sa budú z úprimného srdca usilovať, aby ju nasledovali?

Teda si želáme, aby tajomstvo svätosti sestry Terezie Ježiškovej nezostalo neznámym ani jednému z našich synov. A aby ono vo všetkých prinieslo podivuhodné účinky ako i u samej Terezii, svolávame požehnanie Božie nielen na tuná prítomných ale i na všetkých členov kresťanskej rodiny.

Nech ale v prvom rade prvotiny tohoto požehnania sostúpia na katolícke Francúzsko, ktorá krajina je právom hrdá na svoju novú sväticu, ktorá vyšla z jej lona!

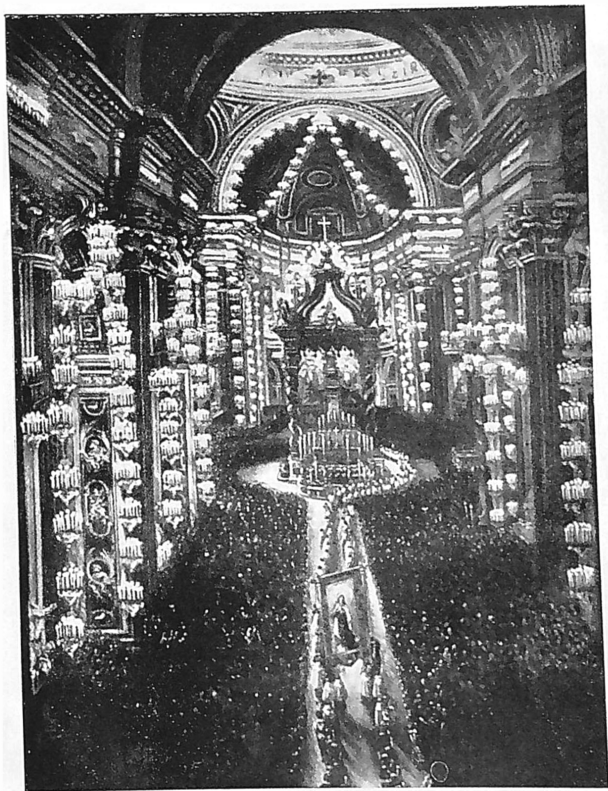
Daj Bože, aby zvláštne požehnanie Božie sostúpilo na šťastlivé biskupstvo Bayeux-Lisieux, ktorého sláva neprestajne vzrastá po celom svete pre meno Terezie! Nech svojou prímluvou dlho zachová záslužného biskupa, ktorý vnaša sväté závodenie do svojho kléru, a daj Bože, aby tiež aj u veriacich svojich uzrel plný rozkvet kresťanských ctností.

Ale či nemajú Tereziou sľúbené ruže v najhojnejšej miere padať na tak vyznamenaný Karmel, v ktorom našla miesto, kde sa uskutočnily jej vrúcne túžby? Nech teda naň sostúpiť a hojné nebeské požehnania, aby zostal navždy pôdou na ktorej by sa vyvíjaly vyvoľené kvety svätosti.

Nech konečne sila Božieho požehnania hojne sostúpi na tých, ktorí či sú už z Ríma alebo nie — pri-

činili a zaslúžili sa pri procese blahorečenia karmelitky z Lisieux. Lebo skutočne, čím viacej bude poznávaná nová hrdinka ctností, tým väčší bude počet jej nasledovníkov, ktorí budú vzdávať Bohu slávu, cvičiac sa v ctnostiach „duševného detstva.“

Benedictus P. P. XV.

Bazilika sv. Petra v Ríme v deň kanonizácie sv. Terezie

Reč sv. Otca Piusa XI.

pri uznaní (aprobovaní) zázrakov pre blahorečenie
svätej Terezie Ježiškovej

Je isté, že hlas Boží a hlas ľudu ako by sa boly podlívne sjednotily pre zvelebenie ctihodnej Terezie Ježiškovej; avšak hlas Boží bolo možno najprv počuť a nie on hľadal súlad s hlasom ľudu, ale práve hlas ľudu poznal a nasledoval hlas Boží... Áno, hlas Boží sa prvý ozval, predovšetkým pri neporovnateľnej príprave, ktorej žiaru dnes obdivujeme; a je to koniec-koncov sám Boh, ktorého obdivujeme v opravdu hrdinských ctnostiach tejto celkom nebeskej bytnosti. Hlas ľudu pozdvihol sa až potom, a to bez meškania, ako hlas ľudu horlivého, skrúseného, ktorý ako pútnik prichádza teraz k nej.

Tomuto hlasu ľudu prišli na pomoc zázraky, aby zvýšily ich výrečnosť a je to veru Boh sám, ktorý v tomto podivnom súlade dal nám počuť svoj hlas v celej svojej sile a velebnosti: Hlas Pána v sile — hlas Pána vo velebnosti! — *Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia!* (Žalm 28, 4.) Hej, hlas Boží pripravoval túto dušu, aby ju vyzdvihol, tak ako ľahko a rýchlo vystupuje jeleň, na najvznešenejšie výšky dokonalosti: Hlas Pána pripravujúci jeleňov. — *Vox Domini praeparantis cervos* (Žalm 28, 9.). Hlas Boží pri lesku zázrakov odhaľoval poklady ctností, ktoré nashromaždil v jej srdci: Pán spravil to a čudné je to očiam našim — *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris* (Žalm 117, 25). Stačí čítať život malej Terezky, hoci aj skrátený, aby sme nadobudli práva povedať o nej, požičajúc si slová božského básnika že ide tu o vec, ktorá sostúpila s neba na

zem, aby nám ukázala zázrak: Cosa venuta di cielo in terra a miracolo mostrare...

Nuž tieto zázraky, plné poučení, sú práve tak súde, aby zvelebovaly Boha ako aj na to, aby nám boli na veľký osloh. Bohatstvo božských ctností, nekonečné bohatstvo božského umelca javí sa nám tu tak v poriadku prirodzenom ako i v nadprirodzenom. Mohlo by sa konečne povedať, že poznanie prirodzeného poriadku je pre nás akoby zasvätením a začiatkom k poznaniu poriadku nadprirodzeného, ktorý je nám tak veľmi vzácný.

Ten istý Boh, ktorý v nekonečnom vesmíre zázračnou harmoniou riadi veľkolepé masy svetov a v tajomstve vybrusuje hrany rozmanitých kryštálov: tieto nie menej výmluvne hovoria o dokonalosti jeho rozumu; tá istá ruka, ktorá vzbudzuje obrovské tvory na povrchu zemskom a v oceánoch, tvorí i neviditeľné organizmy malých.

Tak je to aj v poriadku nadprirodzenom. Aby sme spomenuli len posledné storočia, ten istý Boh, ktorý vzbudzuje obrov svätosti a apoštolov horlivosti, akými boli sv. Ignác a sv. František Xaverský, za ktorými vyrastajú na obzore duchovného života vždy sa skvejúce postavy svätého Petra a sv. Pavla, sv. Atanáza, Jána Zlatoústeho, Ambróza a Karola Boromejského, ten istý Boh objavuje sa nám v tejto chvíli ako taký, ktorý z nekonečnej lásky stvoril tajomne jednu zriedkavo jemnú miniatúru dokonalej svätosti, toto celkom skromné, celkom maľucké a tak paneniské dievčatko. Poznajte tu v poriadku nadprirodzenom tenže postup, ktorý Boh rád užíva v poriadku prirodzenom, ako o tom spieval kresťanský básnik Dante, ktorého päťstoročné narodeniny čoskoro oslávime: Boh dáva na našich poliach vzrast obilii, ktorým sa živíme a ľanu, ktorým sa odievame; dá rastlinám liečivú silu. On stvoril smrek, vzdorujúci vetrom, aj vrbu, ktorú ruka zohne, aj jedľu, odporujúcu mrazom, aj topol', ktorý sa nebojí vôd; On dáva zrodiť sa aj kvetline. Tá jemnučké tkanivo rozkladá

k Jeho oslave v nádheru farieb. Tá vydychuje k nebu vôňu svojho kalicha. Tá odumiera v tichosti. Táto tichučká kvetinka, to tkanivo oslňujúcich farieb. tá vôňa, čo tak ďaleko preniká, tá krása, ktorá sa ukáže iba pred zrakom Božím. — či to nie je malá Terezka Ježiškova?

Čo nám to chce Boh povedať?

Čo nám chce povedať malá Terezka, ktorá sama stala sa tiež slovom Boha?

Boh totiž hovorí skrze svoje diela, a tí, ktorí sú s ním najužšie spojení, nie tak slovami ako skutkami hovoria k nám. Boh a malá Terezka nám hovoria, že je vec, hoci nie väčšia, ale aspoň práve tak veľká ako činnosť a moc genia; vec, ktorá je pred Bohom tak vzácna ako veľké hodnoty v apoštolovaní tak vlivnej múdrosti organizačnej — aby sme vždy zostali pri spomienke nedávnych výročí — jeden svätý František Salézsky a sv. Terezka Ježiškova.

Áno, je taká vec, ktorá je pred Bohom aspoň tak vzácna; je to poníženosť, ochotná to a úprimná pokora srdca úplná vernosť úlohám stavu, nech je akýkoľvek, a čo by nás na ktorýkoľvek obor a ktorýkoľvek stupeň ľudskej dôstojnosti bol postavil a povolal v ňom k životnej práci; je to hotovosť na všetky obeti, odovzdanosť, ktorá dôveruje ochrannej ruke a starostlivému srdcu Božiemu a nadovšetko je to pravá láska, skutočná láska k Bohu, opravdivá nežnosť k Ježišovi Kristovi, zodpovedajúca tej nežnosti, ktorú nám On sám preukázal: taká láska, ktorá — ako to povedal Apoštol svojim korintským veriacim, a ktorú nám nie bez prozreteľnostnej shody Cirkvi v túto nedeľu pripomína — je trpezlivá, dobrotivá, vždy činná a všetko znášajúca, hotová na všetky obete a na všetky žertvy. (1. Kor. 13.) To hľa je cesta, ktorá nedovoľujúc všetkým dosiahnuť tie výšky, na ktoré Boh doviedol sv. Terezku, je pre všetkých nielen možná ale i ľahko prístupná. Ako to sv. Augustín poznamenáva: každý nemôže ko-

nať veľké diela. Kto by sa však nevedel modliť, pokorným byť a milovať?

Také je to poučenie, ktoré nám dnes predkladá malá Tereška, aby sme mohli v sebe vzbudiť túžbu po dokonalosti kresťanskej. Pri žiarivom svetle týchto nevysloviteľných skutočností z celého srdca blahoželáme rehoľnej rodinke karmelskej k novému kvietku, ktorému láska Božského Srdca dala vyrásť v jej záhrade; blahoželáme Vašej Eminencii²⁹ a všetkým, ktorí spolupracovali, aby priviedli k šťastlivému zakončeniu toto tak krásné podujatie.

Pri výročí lurdských zjavení končiac spolu aj prvý rok nášho pontifikátu, ďakujeme Bohu, že ku krásnym začiatkom, ktoré pod ochranou Nepoškvrnenej Panny sprievádzaly naše povýšenie, ráčil pripojiť ďalšie prisľúbenia, ktoré sme dostali od drahej hviezdy Terešky Ježiškovej, ktorá je zázrakom ctnosti a podivnou predpoveďou zázrakov. Odporúčame jej nielen našu úbohú a nepatrnú osobu, nielen diela zvestovania Evangelia, sverené reholi karmelskej a všetky misie, na ktorých jej za živa tak veľmi záležalo a ktoré jej vnukly tak horúce výrazy a tak vznesené snahy, ale i celú Cirkev, túto nesmiernu rodinu, ktorú Božské Srdce ráčilo sveriť nášmu srdcu a z tohoto Srdca čerpáme najvzrejšie a najhojnejšie požehnanie pre všetkých z Vás, pre všetko, čo zamestnáva Vašu myseľ a Vaše srdcia, aby Ono vniklo všade, kde prenikajú Vaše myšlienky a Vaše túžby.

²⁹ Je to Jeho Eminencia kardinál Vico, žiadateľ procesu o blahorečenie sv. Terešky.

Krátky opis obradov pri kanonizácii

(svätorečení) svätej Terezky Ježiškovej

(Dľa „Semaine religieuse Bayeux et Lisieux“ a podľa viacerých svedkov)

Skromný skrytý život našej svätice bol premenený na neobyčajnú slávu už tu na zemi. Najskvelejšou chvíľou tohoto triumfu bolo jej svätorečenie v bazilike svätopeterskej. Tento skvelý svetový prejav usporiadaný dňa 17. mája 1925 na počesť našej novej svätice, sestry Terezky Ježiškovej zanechal v srdciach všetkých, ktorí boli šťastlivými svedkami jeho, opravdu hlboký, nesmazateľný a predovšetkým nadmieru povzbudzujúci dojem. Áno, zo všetkých častí zemegule, najmä však zo všetkých krajov Európy, zo všetkých provincií Francúzska prihrnuli sa na tento deň pútnici do večného Mesta: v túto preslávnostnú nedeľu vyše 150.000 ľudí sa chcelo dostať do svätopeterskej baziliky, najväčšieho to chrámu celého sveta: ale i táto ohromná budova, hoci jej rozmery sú priamo obrovské môže prijať iba 50.000 osôb.

Slnko chcelo byť v tento deň tiež sviatočným, lebo žiarilo nádherným leskom. Všetky domy starodávnej, historickej a veľmi dobre známej mestskej štvrti Borgo zvané, ktorá bezprostredne prilieha k Vatikánu, boli slávnostne ozdobené prápormi. Rámy okien takrečeno kvitly červenými ružami, práve tými kvetmi, ktoré sestra Terezia tak veľmi milovala.

Vnútri v chráme svätého Petra, kde veľké záclony mernily bohaté lúče svetla, ktoré plným prúdom vnikalo cez obrovské otvory okien, pútnici boli postláčani takrečeno jeden na druhom. Osvetlenie baziliky elektrickým

svetlom — ako sa pozdáva — nedosiahlo nikdy dotiaľ takej skvelosti a bohatosti.³⁰

Napravo a naľavo od Confessie (t. j. hrobu sv. Petra uprostred baziliky práve pod ohromnou kupolou) dva ohromné obrazy predstavujú zázraky novej svätice. Pod kupolou umiestili štyri silné „megafony“ (hlas zosilňujúce prístroje), ktoré boli zasa elektricky spojené s veľmi citlivým mikrofonom, umiesteným v blízkosti sv. Otca, takže vrhali zosilnený hlas sv. Otca na všetky štyri strany obrovskej baziliky.

Medzitým v Sixtinskej kaplnke a súseďných rozľahlých miestnostiach Vatikánu, v pápežskom paláci, tvorí a sriaďuje sa mohutný sprievod: zvony baziliky svätopeterskej sa rozzvučia veselými svojimi tónmi a neporovnateľne veľkolepý sprievod, prekročiac prah chrámu svätopeterského, postupuje do vnútra medzi radmi vatikánskej paláцovej stráže, ktorá mala zbraň spustenú k zemi. Jednotlivé väčšie-menšie skupiny sprievodu bolo možno rozoznať podľa jasných práporov a krížov. Blíž a blíž prichádza sprievod v ktorom je 55 kardinálov, viac ako 200 biskupov, nespočítateľné množstvo ostatného kňazstva, ktoré pred cirkevnými hodnosťarmi kráčalo.

Hneď, ako bol prápor s obrazom svätej Terezy nesený bazilikou, všade sa ozývaly až šialeno entuziastické výkriky nadšenia a dojímavých prosieb (invokácie). Pri príchode svätého Otca znovu zarachotil búrlivý potlesk, ktorý dunel, ako hromobitie pod zlatými klenbami.

Bolo asi pol jedenástej keď Msgr. Sebastiani, sekretár pápežských kniežacích „Brève“ (listín), predniesol sláv-

³⁰ Toho večera na svätopeterskom námestí a v jeho bezprostrednom okolí 500.000 ľudí pozorovalo čarokrásne vonkajšie „splnutie“ veľkolepej baziliky, keď všetko svetlo v ohromnom množstve v závrtných výškach kupoly zažiarilo. Osobitné želanie svätého Otca v tomto smere bolo podnetom tohoto mohutného vonkajšieho osvetlenia, akého nebolo možno vidieť od r. 1870.

mostnú výzvu na všetkých prítomných: „Assurgite igitur, Petrus per Pium locuturus est!“ (Povstaňte teda, Peter prehovori ústami Piusa!)

Tu pred stojacími kardinálmi a biskupmi jeho Svätosť Pius XI., ako učiteľ všeobecnej katolíckej cirkvi, seďačky a s mitrou na hlave predniesol predpísanú obradnú formulu: „Vyhlasujem za svätú blahoslavenú Terezku Ježiškovu a ustanovujem, aby celá Cirkev každoročne nábožne pripomínala si jej pamiatku v deň jej narodenia (pre nebo), to jest dňa 30. septembra.“

Nemôžeme vyrozprávať všetky ostatné uchvacujúce podrobnosti veľkolepých obradov, ani slovami vyjaviť to pohnutie, ktoré sme precítili v hĺbinách svojich sŕdc, počúvajúc ako menoval Náместník zemský nášho Pána Ježiša Krista pri odriekaní Confiteoru na začiatku omše svätej hneď po vyhlásení konanej poníženú pannu Terezku po menách svätých apoštolov Petra a Pavla: to isté dojímavé cítenie nás opanovalo, keď sme vypočuli dojímavú homiliu (kázeň na slová Evangelia, ktorá perikopa bola práve pri omši sv. prečítaná), ktorá odznela z úst Najvyššieho kňaza po odspievaní svätého Evangelia.

Boly to dojmy naozaj nesmazateľné!

Homilia Jeho svätosti Pápeža Piusa XI.

pri slávnostnej omši z príležitosti svätorečenia

sv. Terezy Ježiškovej

17. mája 1925

Ctihodní bratia a drahomilovaní synovia!

„Nech je zvelebovaný Boh, Otec nášho Pána Ježiša Krista. Otec milosrdenstva a Bohi všetkej potechy“ (2. Kor. 1, 1.) — ktorý medzi mnohonásobnými starosťami nášho úradu apoštolského poprial i nám radosti zapísať ako prvú do soznamu svätých túto pannu, ktorú sme aj na začiatku nášho panovania povzniesli prv do radu blahoslavených; táto panna — hovorím — ktorá sa stala dieťaťom podľa vnuknutia milosti, avšak svojou detinskosťou — ktorá je neodlučiteľná od skutočnej duchovnej sily — právom zasluhuje podľa zaslúbení samého Krista, aby bola povýšená a oslávená ako v nebeskom Jeruzaleme, tak aj v Cirkvi bojujúcej.

Rovnako ďakujeme Bohu, že nám dovolil dnes, aby sme my, ktorí sme miesto Jeho jediného Syna tu na zemi ustanovení, opakovali a zdôrazňovali všetkým s výšky tohoto prestolu pravdy a za týchto slávných obradov tak spásonosné učenie božského Majstra. Keď sa Ho raz učeníci pýtali: „Kto je asi väčším v kráľovstve nebeskom“ (Mat. 18. 2.) — zavolajúc maľučkého, postavil ho medzi nich a riekol tieto pamätné slová: „Veru, povedám vám, ak sa neobráťite a nebudete ako maľučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského.“ (Mat. 18, 3.)

Terezia, naša nová svätá si toto učenie Evangelia hlboko do srdca zaštepila a uviedla ho do skutkov svojho každodenného života. Ba priúčala tejto ceste duchovného de-

Pozostatky sv. Terezie Ježíškové

inštrva slovom i príkladom novicky svojho kláštora; poukazyvala na túto cestu všetkými svojimi spismi, ktoré sú rozšírené po celom svete a ktoré istotne nikto nečítal bez toho, aby nebol okúzlený. aby ich znovu nečítal s veľkou radosťou a úžitkom.

Veď toto nevinné dieťa, rozvité v uzavrenej záhradke karmelskej, keďže nebolo spokojné, že sa k jej menu len pridáva názov „Ježiškova“, vytvorila si v sebe živý Jeho obraz. Preto ktokoľvek uctieva Terezku, ctí spolu aj božský vzor, ktorý ona napodobňovala.

Preto dnes vyslovujeme nádej, že uvidíme, ako sa rodí vo veriacich dušiach kresťanských akási svätá túžba po dosiahnutí tohoto „detstva Evangelia“, ktoré sa zakladá v čínení a skutkoch pod vlivom ctností, ako cíti a robí dieťa, t. j. prirodzene. Ako malé deti, ktoré nezaslepuje nijaká škvrna hriechu a neznepokojuje nijaká náruživá dychtivosť, požívajú pokoj svojej nevinnosti a neznajúc zlomyseľnosť a pretváрку, hovoria, konajú tak ako myslia, navonok sa objavujú celkom tak, akými sú naozaj: preto Terezka mala v sebe viac anjelského ako ľudského a bola obdarená detskou jednoduchosťou v konaní pravdy a spravodlivosti. Panna z Lisieux mala vždy na myslí tieto výzvy a sľuby božského Ženícha: „Kto je celkom maľučký, nech príde ku mne“ (Prísl. 9, 4.) — „Na prsiach vás budem nosiť a na svojich kolenách vám budem lahodiť, tak ako matka ľahodí svojmu dieťaťu. i ja poteším vás.“ (Iz. 66. 12—13).

V povedomí svojej slabosti oddala sa celkom do Božej Prozreteľnosti: opierajúc sa iba o jej pomoc, pracovala na tom, aby dosiahla aj za cenu všetkých obetí dokonalú svätosť života, ku ktorej sa rozhodla dospieť úplným a radosným zrieknutím sa svojej vôle.

Nečudujem sa, keď na tejto svätej rehoľnici splnily sa slová Kristove: „Ktokoľvek sa uponíži ako tento

maľučký, je väčší v kráľovstve nebeskom“ (Mat. 18, 4). Lúbilo sa teda božskej добрote, aby ju obdarila a obohatila celkom výnimočným darom múdrosti. Hojne čerpala čisté učenie viery z katechizmu, asketické učenie zo zlatej knihy „Nasledovania Ježiša Krista“ a konečne nauku mystiky zo spisov svojho Otca Jána z Kríža. Živila svojho ducha a svoje srdce najmä vytrvalým rozjímaním zo Sv. Písma a Duch pravdy jej objavil, ukázal a naučil ju to, čo obyčajne skrýva pred múdrymi a rozumnými (Mat. 11, 25.) a odhaľuje to poníženým. Opravdu, podľa svedectva nášho bezprostredného predchodcu dosiahla toľkej znalosti nadprirodzených vecí, že mohla iným naznačiť bezpečnú cestu k spaseniu.

Toto prehojné účastenstvo na božskom svetle a na milosti Božej zapálilo v Terežke taký živý oheň lásky, že povznesená nad všetko stvorenie, žila iba z Neho a napokon bola Ním strávená, takže mohla krátko pred svojou smrťou úprimne doznať, že okrem lásky ničoho iného dobrému Pánu Bohu nedarovala. Panna z Lisieux istotne tiež pod vlivom tejto horúcej lásky urobila svoje horlivé predsavzatie: robiť všetko z lásky k Ježišovi a to iba z jedinej príčiny, aby sa Mu zaľúbila, Jeho Božské Srdce tak ukojila, a zaistila spásu mnohým iným dušiam, ktoré by Ho na veky milovali. Že to ona aj sama začala konať hneď po svojom príchode do nebeskej vlasti, dokazuje nám tajomný dážd' ruží, ktorý jej Boh povolil a ešte dopraje rozsierať po celej zemi, ako to pred smrťou častejšie dôverne oznámila.

Preto, ctihodní bratia a najmilší synovia! Vrúcne si želáme, aby všetci Kristoví veniaci stali sa hodnými brať účasť na tomto hojnom vylievaní milosti na prímluvu malej Terezky. Ďaleko väčšmi si želáme, aby povzniesli k nej svoje srdcia s úmyslom napodobňovať ju, aby sa sami stali deťmi, keďže bez toho — ako to

Kristus Pán slávnostne vyhlásil — nemôžu vojsť do kráľovstva nebeského.

Keby sa táto cesta „duchovného detstva“ všeobecne rozšírila, každý by videl, ako ľahko by sa uskutočnila reforma ľudskej spoločnosti, ktoré dielo previesť sme si zaumienili hneď na začiatku nášho pontifikátu a menovite pri prehlásení tohoto radostného a skvelého jubilárneho roku. Pomodlíme sa teda modlitbu novej svätice, Terezky Ježiškovej, ktorou sa končí vzácna kniha jej života:

„Ó, Ježišu, pokorne Ťa prosíme, aby si ráčil shliadnuť svojím božským pohľadom na veľký počet malých duší a aby si si vyvolil z tohoto sveta légiu malých obetí, hodných Tvojej lásky!“

(Presne vo chvíli, keď sv. Otec dokončil túto homíliu, niekoľko ruží — dojímavý to znak — odtrhlo sa nenadále vo výške a padlo tíško k nohám sv. Otca).

Modlitby na česť sv. Terezy Ježiškovej

a za vyprosenie milostí od Boha na jej orodovanie

Otče náš nebeský, ktorý skrze sv. Tereziu Ježiškovu vyvolal si pozornosť sveta na milosrdnú lásku, ktorá naplňuje Tvoje Srdce a tiež i na synovskú dôveru, ktorú máme prechovávať voči Tebe: ponížene Ti vzdávame vďaky za to, že si zahrnul toľkou slávou tú, ktorá bola vždy tak verným Tvojím dieťaťom a že jej udeľuješ zázračnú moc, aby prifahovala k Tebe každodenne čo najväčší počet duší, ktoré Ťa budú chváliť ustavične.

Svätá „malá Tereзка“, spomeň na svoje prisľúbenie, podľa ktorého chceš dobre robiť na zemi, rozšíri v hojnosti Tvoj ružový dážď na Teba vzývajúcich, dosiahni nám u Boha milostí, ktoré očakávame od Jeho nekonečnej dobrotivosti.

Ó Bože, ktorý si svojím Duchom lásky objal dušu svätej Terezy Ježiškovej, popraj nám, aby sme Ťa milovali a ešte mnohých k Tvojej láske priviedli.

Cirkevná modlitba, užívaná pri sv. omši v Breviariume:

Domine, qui dixisti: Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum coelorum: da nobis, quaesumus; ita sanctae Theresiae Virginis in humilitate et simplicitate cordis vestigia sectari, ut praemia consequamur aeterna: Qui vivis...

Pane, ktorý si povedal: Ak nebudete ako maľučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského: daj nám, prosí-

me; tak nasledovať šlapaje svätej Panny Terezie poníženosťou a úprimnosťou srdca, aby sme večnú odmenu obsiahli. Ktorý žiješ...

(Všetkých, ktorí na prímluvu svätej Terezie obsiahli nejakú milosť, prosíme, aby o tom podali zpravu karmelskému kláštoru v Lisieux: Monastère des Carmélites de Lisieux (Clavados, France).

Podobizne sv. Terezky Ježiškovej

(Výťah zo „Semaine religieuse de Bayeux et Lisieux“

zo dňa 12. septembra 1915

Niektorí kritikovia sa vyslovili proti pravosti podobizní, ktoré ozdobujú kihu „Dejiny duše“. Podľa mienky mnohých sú tieto obrazy údajne vytvorené len podľa fantázie, takže poskytovaly by nám len veľmi zidealizované kresby. Keďže hrozilo nebezpečenstvo, že sa táto mienka povážlivo rozšíri, uznali sme za potrebné všimnúť si a pátrať bedlivejšie, ako povstaly tieto podobizne, aká je ich spoľahlivosť.

Týmto našim pátraním v karmelskom kláštore v Lisieux zistili sme, že v tamomšom archíve je asi 12—15 fotografií, predstavujúcich rozličné skupiny rehoľníč, na ktorých medzi inými je aj sestra Terezia Ježiškova. Tieto obrazy povstali z príležitosti dôverných slávností kláštora a pochádzajú najmä z rokov 1895, 1896 a 1897, teda práve z posledných rokov života služobnice Božej.

Z porovnaia týchto dokladov, ktoré umožňujú vzájomnú kontrolu, prichádzame k nasledovným zisteným záverom:

1. Služobnica Božia ztratila často vo chvíli fotografovania prirodzený pokoj svojich črt; takže ani jeden z týchto preskúmaných dokladov, hoci aj nie je retušovaný, ako ani ostatné fotografie nie sú retušované. predsa neposkytuje očakávanú podobnosť.

2. Podobizeň, ktorá je na predeji strane vydania „Dejín duše“, predstavuje veľmi svedomitú a pečlivo zostavenú syntézu najlepších výrazových prvkov, ktoré poskytly už spomenuté fotografie.

Pevne sme preto presvedčení, že tento obraz je vernou a vierohodnou (autentickou) podobizňou Božej služobnice vo veku asi 25 rokov. Porovnanie s týmto typom (pôvodným obrazom) dáva nám možnosť zistiť hodnotu iných výkresov a obrazov.

V Lisieux, dňa 8. septembra 1915.

† Tomáš,
biskup v Bayeux a Lisieux.

Poznámka: Podľa správ vrstovníkov aj ostatné obrazy vydané karmelským kláštorom v Lisieux verne podávajú črty svätice, hoci v rozličných výrazoch. Takým je najmä obraz, predstavujúci sväticu, ako pokrýva kríž ružami, aby tak naznačila svoj duševný život a nebeské poslanie. Ba tak sa vidí, že svätá Terezia Ježiškova poznáva v ňom seba samú a overuje ho svojim súhlasom, lebo svojim vyvolencom najčastejšie v tejto podobe sa zjavuje, ako o tom sväzky „Ružový dážď“ svedčia.

Oproti iným početným podobizniam — akokoľvek aj tvrdia ich vydavatelia, že sú pravé — máme byť obozretnejší; jedine vydania karmelského kláštora sú spoľahlivé.

Pridávame niekoľko dát, ktoré môžu zaujímať osoby túžiace poznať vonkajšiu postavu svätej Terezy Ježiškovej:

Bola vysokého vzrastu. Vlasy mala plavé, oči tmavomodré, obrvy priame, rovné, ústa malé, ťahy tváre

jemné a pravidelné. Ľaliovobiela tvár vyznačovala sa lahodnými a súmerými obrysmi, na nej vždy pohrával výraz roztomilej veselosti a nebeského pokoja. Konečne jej chôdza bola plná vážnosti a spolu jednoduchosti a pôvabnosti.

Obsah:

Úvod — — — — —	7
Prívet biskupa Tomáša z Bayeux-Lisieux — — —	26
Dejiny jara bielej kvetinky	
<i>Hlava I.</i> Prvé zvuky chválospevu lásky. — Spomienky na dobu od dvoch do štyroch rokov. — — — —	31
<i>Hlava II.</i> Smrť matkina. — Buissonnets. — Láska otcova. — Prvá sv. spoveď. — Zimné večery. — Prorocké videnie. — — — — —	46
<i>Hlava III.</i> V ústave. — Bolestné odlúčenie. — Zvláštna choroba. — Zrejmy úsmev kráľovnej nebeskej. —	62
<i>Hlava IV.</i> Prvé sväté prijímanie. — Sviatosť birmovania. — Svetlá a tieň. — Nová ztrata. — Milostivé oslobodenie od vnútorných útrap. — — — —	76
<i>Hlava V.</i> Vianočná milosť. — Horlivosť za duše. — Prvé víťazstvo. — Milý pomer so sestrou Cecíliou. — Dostane dovolenie od svojho otca, aby ako 15-ročná mohla vstúpiť do Karmelu. — Odpor predstavených. — Oznamuje to J. E. Mgr. Hugoninovi, biskupovi v Bayeux. — — — — —	94
<i>Hlava VI.</i> Cesta do Ríma. — Audiencia u pápeža Leva XIII. — Odpoveď biskupa z Bayeux. — Trojmesačné očakávanie. — — — — —	112
<i>Hlava VII.</i> Terežkin vstup do požehnanej archy. — Prvé zkúšky. — Božské zaslúbenie. — Sneh. — Veľká bolesť — — — — —	151
<i>Hlava VIII.</i> Svätý deň svadby. — Milostiplné duchovné cvičenia. — Posledná slza svätice. — Otcova smrť. — Ako vyplňuje Pán všetky jej želania. — Obet lásky. — — — — —	144

<i>Hlava IX.</i> Do neba dvíhajúca sila. — Prvé pozvania k nebeským večným radostiam. — Tmavá noc. — Stôl hriešnikov. — Ako chápe tento pozemský an- jel bratskú lásku. — Veľké víťazstvo. — Zbeh. —	165
<i>Hlava X.</i> Nové svetlo lásky. — Malý štetec. — Odrobin- ky, ktoré padajú so stola detí. — Milosrdný sama- ritán. — Desať minút cennejších nad tisíc rokov zemských radostí. — Dvaja bratia-kňazi. — Pri- tiahni ma. — — — — —	189
<i>Hlava XI.</i> Jej dôvera v Boha. — Návšteva z neba. — Odpočinutie v láske. — Vznešené detstvo. — Výzva ku všetkým „malým dušiam.“ — — — — —	217
<i>Hlava XII.</i> Kalvária. — Vzlet k nebu. — — — — —	232
Doslov — — — — —	264
Reč pápeža Benedikta XV. pri vyhlásení dekrétu o hrdinskom stupni ctností sv. Terezie Ježiškovej	284
Reč sv. Otca Piusa XI. pri uznaní (aprobovaní) zázra- kov pre blahorečenie svätej Terezie Ježiškovej. —	297
Krátky opis obradov pri kanonizácii (svätorečení) svätej Terezy Ježiškovej. — — — — —	301
Homília Jeho svätosti Pápeža Piusa XI. pri slávnostnej omši z príležitosti svätorečenia sv. Terezy Ježiš- kovej. — — — — —	304
Modlitby na česť sv. Terezy Ježiškovej a za vyprose- nie milostí od Boha na jej orodovanie. — — —	307
Podobizne sv. Terezy Ježiškovej — — — — —	309

Nihil obstat

Dr. Josephus Janda,
praelatus, canonicus, censor dioec.

Imprimatur

No 6553/1933

Tyrnaviae, 19. julii 1933,

Carolus Nečesálek,
vicarius generalis.

